

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI

GRUPY KAPITAŁOWEJ JASTRZĘBSKIEJ SPÓŁKI WĘGLOWEJ S.A.

za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ JASTRZĘBSKIEJ SPÓŁKI WĘGLOWEJ S.A.	4
1.1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ	5
1.2. PODSTAWOWE ZASADY ZARZĄDZANIA JSW I ICH ZMIANY	7
1.3. PODSTAWOWE ZASADY ZARZĄDZANIA GRUPĄ I ICH ZMIANY	9
2. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ I JEJ UWARUNKOWANIA	14
2.1. KALENDARIUM WAŻNIEJSZYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH ZNACZĄCY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ ORAZ WYNIKI FINANSOWE W ROKU OBROTOWYM, LUB KTÓRYCH WPŁYW JEST MOŻLIWY W NASTĘPNYCH LATACH	14
2.2. CHARAKTERYSTYKA BRANŻY I KONKURENCJA	18
2.3. UWARUNKOWANIA RYNKOWE	20
2.4. PODSTAWOWE PRODUKTY, TOWARY I USŁUGI	21
2.5. RYNKI ZBYTU	26
2.6. WYNIKI FINANSOWE WEDŁUG OBSZARÓW DZIAŁALNOŚCI	29
2.7. ŹRÓDŁA ZAOPATRZENIA	31
2.8. ZNACZĄCE UMOWY	32
2.9. PROGRAM EMISJI OBLIGACJI	33
2.10. STRATEGIA I PLANY ROZWOJOWE	35
2.11. INWESTYCJE RZECZOWE I KAPITAŁOWE	41
2.12. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROZEŃ	45
3. SYTUACJA FINANSOWA I MAJĄTKOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ	54
3.1. SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	55
3.2. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKTYWÓW I PASYWÓW Z PUNKTU WIDZENIA PŁYNNOŚCI GRUPY	59
3.3. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI	60
3.4. ISTOTNE POZYCJE POZABILANSOWE	61
3.5. SPRAWOZDANIE Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	62
3.6. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA MAJĄCE WPŁYW NA WYNIK	66
3.7. RÓŻNICE POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI WYKAZYWANymi W RAPORCIE ROCZNYM A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA 2016 ROK	70
3.8. ANALIZA WSKAŹNIKOWA	70
3.9. WPŁYWY Z EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	75
3.10. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	75
3.11. INFORMACJA O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH KREDYTÓW I POŻYCZEK	75
3.12. INFORMACJA O UDZIELONYCH POŻYCZKACH I PORĘCZENIACH ORAZ OTRZYMANYCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH	75
3.13. INSTRUMENTY FINANSOWE	76
3.14. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA GRUPY	79
3.15. ZASADY SPORZĄDZENIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ORAZ SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI	79
3.16. INFORMACJA O PODMIOCIE UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	79
4. JASTRZĘBSKA SPÓŁKA WĘGLOWA S.A. NA RYNKU KAPITAŁOWYM	80
4.1. NOTOWANIA AKCJI JSW NA RYNKU KAPITAŁOWYM	80
4.2. REKOMENDACJE DLA AKCJI JSW	81
4.3. POLITYKA INFORMACYJNA ORAZ KOMUNIKACJA Z RYNKIEM KAPITAŁOWYM	82
4.4. KALENDARIUM RAPORTOWANIA W 2017 ROKU	82
4.5. POLITYKA DYWIDENDOWA	83
5. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO	84
5.1. WSKAZANIE STOSOWANEGO ZBIORU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO	84
5.2. WSKAZANIE ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO, OD KTÓRYCH ODSTĄPIONO	84

5.3.	OPIS GŁÓWNYCH CECH SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ODNIESIENIU DO PROCESU SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH I SKONSOLIDOWANYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	85
5.4.	AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY ZNACZNE PAKIETY AKCJI.....	86
5.5.	POSADACZE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH DAJĄCYCH SPECJALNE UPRAWNIENIA KONTROLNE	87
5.6.	OGRANICZENIA DOTYCZĄCE WYKONYWANIA PRAWA GŁOSU	87
5.7.	OGRANICZENIA DOTYCZĄCE PRZENOSZENIA PRAWA WŁASNOŚCI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	88
5.8.	ZASADY DOTYCZĄCE POWOŁYWANIA I ODWOŁYWANIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH ORAZ ICH UPRAWNIENI.....	88
5.9.	OPIS ZASAD ZMIAN STATUTU JSW	91
5.10.	SPOSÓB DZIAŁANIA WALNEGO ZGROMADZENIA, JEGO ZASADNICZE UPRAWNIENIA ORAZ OPIS PRAW AKCJONARIUSZY I SPOSOBU ICH WYKONYWANIA	92
5.11.	SKŁAD OSOBOWY ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH, ZMIANY, KTÓRE W NIM ZASZŁY ORAZ OPIS DZIAŁANIA ORGANÓW I ICH KOMITETÓW	94
5.12.	POLITYKA RÓŻNORODNOŚCI	103
5.13.	WYNAGRODZENIE OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH JSW	104
5.14.	INFORMACJA W ZAKRESIE PROWADZONEJ POLITYKI DOTYCZĄCEJ DZIAŁALNOŚCI SPONSORINGOWEJ, CHARYTATYWNEJ LUB INNEJ O ZBLIŻONYM CHARAKTERZE	113
5.15.	KAPITAŁ I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ	113
5.16.	INFORMACJA O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH	114
6.	SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU JSW JAKO ORGANU SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 ROKU	116
7.	POZOSTAŁE INFORMACJE.....	117
7.1.	POLITYKA W ZAKRESIE SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI BIZNESU	117
7.2.	ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE ŚRODOWISKA NATURALNEGO	118
7.3.	ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA	120
7.4.	RELACJE ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI.....	123
7.5.	SPRAWY SPORNE.....	129
7.6.	WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU	131
7.7.	NAGRODY I WYRÓŻNIENIA	132
8.	ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI	133

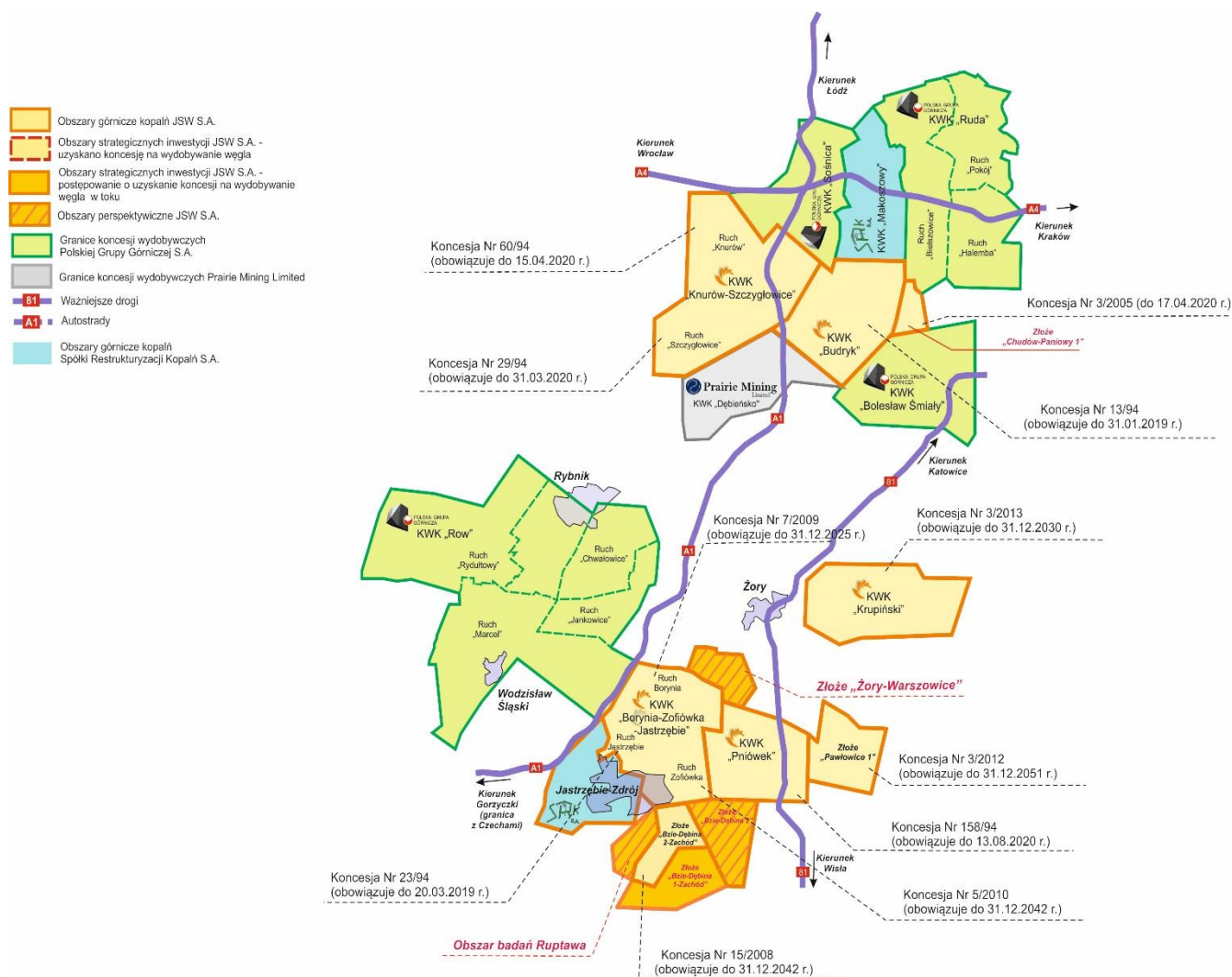
1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ JASTRZĘBSKIEJ SPÓŁKI WĘGLOWEJ S.A.

Grupa Kapitałowa Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) od lat zajmuje kluczową pozycję na polskim i europejskim rynku węgla koksowego, za sprawą produkcji wysokiej jakości węgla koksowego i koksu oraz dzięki usytuowaniu działalności w sąsiedztwie jej głównych odbiorców. Podstawową działalnością Grupy jest również wydobywanie i sprzedaż węgla do celów energetycznych.

USYTUOWANIE OBSZARÓW WYDOBYWCZYCH GRUPY

Obszar wydobywczy Grupy Kapitałowej ulokowany jest w Górnśląskim Zagłębiu Węglowym. Kopalnie JSW („KWK”) posiadają łącznie ok. 6,228 mld ton zasobów bilansowych węgla, w tym ok. 0,993 mld ton zasobów operatywnych węgla (według polskiej klasyfikacji zasobów, na podstawie operatów ewidencyjnych zasobów kopalń na 31 grudnia 2016 roku).

Schemat 1. Obszary wydobywcze Grupy

ZASOBY WĘGLA WEDŁUG KOPALŃ JSW

Schemat 2. Zasoby kopalń JSW (na podstawie operatów ewidencyjnych zasobów, według stanu na 31 grudnia 2016 roku)

	KOPALNIE JSW					
	BUDRYK	PNIÓWEK	BORYNIA- ZOFIÓWKA- JASTRZĘBIE*	KRUPIŃSKI**	KNURÓW- SZCZYGLÓWICE	RAZEM
ZASOBY BILANSOWE (mln ton)	996,6	889,4	1 869,5	731,1	1 741,8	6 228,4
ZASOBY OPERATYWNE (mln ton)	222,3	188,3	219,2	40,5	323,0	993,3
PROGNOZA ŻYWOTNOŚCI KOPALŃ	2077 r.	2051 r.	Ruch Borynia-2030 r. Ruch Zofiówka-2051 r. Ruch Jastrzębie-2022 r.	-	Ruch Szczygłowice-2078 r. Ruch Knurów-2072 r.	-

* W dniu 1 października 2016 roku została podpisana umowa pomiędzy JSW a Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu ("SRK") dotycząca nieodpłatnego zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci oznaczonej części KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos na rzecz SRK. Część Ruchu Jas-Mos nie podlegająca przekazaniu do SRK i pozostająca w strukturach JSW została nazwana Ruchem Jastrzębie.

** Zgodnie z Uchwałą Zarządu JSW z dnia 26 października 2016 roku, po pozytywnej opinii Rady Nadzorczej z dnia 2 listopada 2016 roku, Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie JSW w dniu 1 grudnia 2016 roku wyraziło zgodę na nieodpłatne zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa JSW w postaci KWK Krupiński, na rzecz SRK, z wykorzystaniem trybu przewidzianego w art. 8a ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (tj. Dz.U. z 2016 roku, poz. 704, z późn. zm.). W związku z powyższym odstąpiono od prognozowania żywotności KWK Krupiński.

W powyższej prognozie żywotności przyjęto realizację przyszłych inwestycji, związanych z budową nowych poziomów wydobywczych lub udostępnieniem i zagospodarowaniem nowych złóż. Jeżeli z uwagi na uwarunkowania rynkowe nie będzie możliwości finansowych realizacji inwestycji związanych z pełnym udostępnieniem udokumentowanych zasobów, okresy żywotności poszczególnych kopalń mogą ulec skróceniu.

DZIAŁALNOŚĆ KOKSOWNICZA GRUPY

Aktualnie działalność koksownicza Grupy prowadzona jest na terenie Dąbrowy Górniczej, Zabrze, Radlina i Czerwonki-Leszczyny. Zasadniczo ponad 46% produkowanego przez Grupę węgla koksowego przetwarzane jest przez koksownie Grupy na koks, który obok rudy żelaza stanowi podstawowy składnik wsadu do produkcji stali w hutach. Ponadto, koks wykorzystywany jest w odlewniach, w przemyśle metali nieżelaznych, w przemyśle chemicznym i przy produkcji materiałów izolacyjnych.

1.1. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa Kapitałowa Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. składała się z Jednostki dominującej i jej spółek zależnych zlokalizowanych na terenie Polski. Spółki wchodzące w skład Grupy są przypisane do poszczególnych segmentów operacyjnych, tj. Segmentu Węglowego, Koksowego oraz Pozostałych Obszarów Wspierających.

Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. („JSW”, „Jednostka dominująca”, „Emitent”) została utworzona 1 kwietnia 1993 roku jako jedna z siedmiu powstałych wówczas spółek węglowych. W jej skład weszło siedem samodzielnie funkcjonujących przedsiębiorstw

górnictwa, które przekształcono w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. W dniu 17 grudnia 2001 roku JSW została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS 0000072093 prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 271747631. Siedziba JSW mieści się w Jastrzębiu-Zdroju, Aleja Jana Pawła II 4. Zgodnie ze Statutem, Jednostka dominująca może działać na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami. Czas trwania działalności JSW jest nieoznaczony. Akcje JSW znajdują się w publicznym obrocie od 6 lipca 2011 roku. Zgodnie z klasyfikacją Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. JSW została zaklasyfikowana do sektora surowcowego.

MODEL BIZNESOWY GRUPY

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne. Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów oraz rodzaj działalności produkcyjnej. Zarząd Jednostki dominującej zidentyfikował segmenty operacyjne na podstawie sprawozdawczości finansowej spółek wchodzących w skład Grupy. Informacje pochodzące z tej sprawozdawczości są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji strategicznych w Grupie. W wyniku analiz kryteriów agregacji oraz progów ilościowych wydzielono w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy następujące segmenty operacyjne:

- Segment Węgiel – który obejmuje wydobycie i sprzedaż węgla kamiennego;
- Segment Koks – który obejmuje wytwarzanie i sprzedaż koksu oraz węglopochodnych;
- Pozostałe segmenty – które obejmują działalność jednostek Grupy, a które nie wchodzą w zakres wymieniony w segmentach 1 i 2.

Misją Grupy Kapitałowej jest dostarczanie klientom Grupy najwyższej jakości węgla koksowego i koksu w sposób zapewniający wzrost wartości Grupy Kapitałowej z uwzględnieniem oczekiwań Interesariuszy, przy wykorzystaniu unikalnych zasobów, kompetencji i umiejętności.

Wizją Grupy Kapitałowej jest umocnienie pozycji wiodącego producenta węgla koksowego i czołowego dostawcy koksu na rynku europejskim, który wyznacza kierunki rozwoju dla całej branży poprzez najwyższe standardy działania.

PRZEPISY PRAWA REGULUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

Grupa prowadzi działalność w sektorze podlegającym wielu szczególnym regulacjom. Działalność Grupy jest przede wszystkim regulowana przepisami dotyczącymi działalności wydobywczej - Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze wraz z wydanymi do tej ustawy aktami wykonawczymi. Poza ww. ustawą, działalność Grupy regulują w szczególności następujące przepisy prawa:

- Ustawa z dnia 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych („Ksh”).
- Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska.
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych.

Ponadto Grupa działa w oparciu o Standardy nadzoru właścicielskiego w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, w których prawa z akcji wykonuje Minister Energii, Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW oraz uregulowania wewnętrzne, m. in. takie jak: statut, strategię, instrukcje, regulaminy, procedury, zarządzenia itp.

INFORMACJE O POSIADANYCH KONCESJACH

Grupa posiada wszelkie koncesje i umowy użytkowania górniczego niezbędne do eksploatacji węgla w kopalniach wchodzących w jej skład.

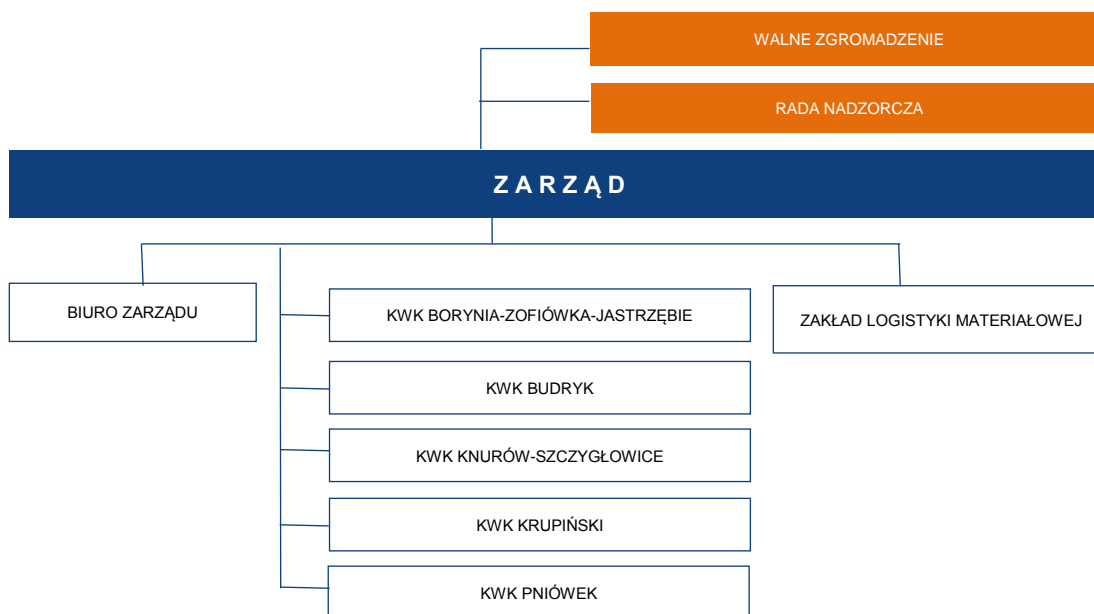
Tabela 1. Koncesje na wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej oraz koncesje badawcze

ZŁOŻE OBJĘTE KONCESJĄ <i>(koncesje na wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej)</i>		NR KONCESJI	DATA UDZIELENIA KONCESJI	DATA WYGAŚNIĘCIA KONCESJI
	Złoże „Borynia” Obszar górniczy „Szeroka I”	7/2009	27.10.2009	31.12.2025
KWK BORYNIA- ZOFIÓWKA- JASTRZĘBIE	Złoże „Jastrzębie” Obszar górniczy „Jastrzębie I”	23/94	21.03.1994	20.03.2019
	Złoże „Zofiówka” Obszar górniczy „Jastrzębie Górne I”	5/2010	14.05.2010	31.12.2042
	Złoże „Bzie - Dębina 2 - Zachód” Obszar górniczy „Bzie - Dębina 2 - Zachód”	15/2008	01.12.2008	31.12.2042
KWK BUDRYK	Złoże „Budryk” Obszar górniczy „Ormontowice I”	13/94	21.03.1994	31.01.2019
	Złoże „Chudów - Paniowy 1” Obszar górniczy „Ormontowice II”	3/2005	18.04.2005	17.04.2020
KWK KNURÓW- SZCZYGLÓWICE	Złoże „Szczyglówice” Obszar górniczy „Szczyglówice”	29/94	08.04.1994	31.03.2020
	Złoże „Knurów” Obszar górniczy „Knurów”	60/94	21.04.1994	15.04.2020
KWK KRUPIŃSKI	Złoże „Krupiński” Obszar górniczy „Suszec IV”	3/2013	22.03.2013	31.12.2030
KWK PNIÓWEK	Złoże „Pniówek” Obszar górniczy „Krzyżowice III”	158/1994	26.08.1994	13.08.2020
	Złoże „Pawłowice 1” Obszar górniczy „Pawłowice 1”	3/2012	21.06.2012	31.12.2051
OBSZAR BADAŃ OBJĘTY KONCESJĄ <i>(koncesje badawcze)</i>		NR KONCESJI	DATA UDZIELENIA KONCESJI	DATA WYGAŚNIĘCIA KONCESJI
	Obszar „Ruptawa”	53/2009/p	04.09.2009	31.12.2017
	Obszar „Pniówek”	9/2015/p	04.11.2015	04.11.2018

1.2. PODSTAWOWE ZASADY ZARZĄDZANIA JSW I ICH ZMIANY

Jednostka dominująca jest przedsiębiorstwem wielozakładowym. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania w skład przedsiębiorstwa JSW wchodziło pięć kopalń węgla kamiennego („KWK”), w których wydobywany jest węgiel koksowy i węgiel do celów energetycznych oraz zakład logistyki materiałowej i biuro zarządu.

Schemat 3. Struktura organizacyjna JSW

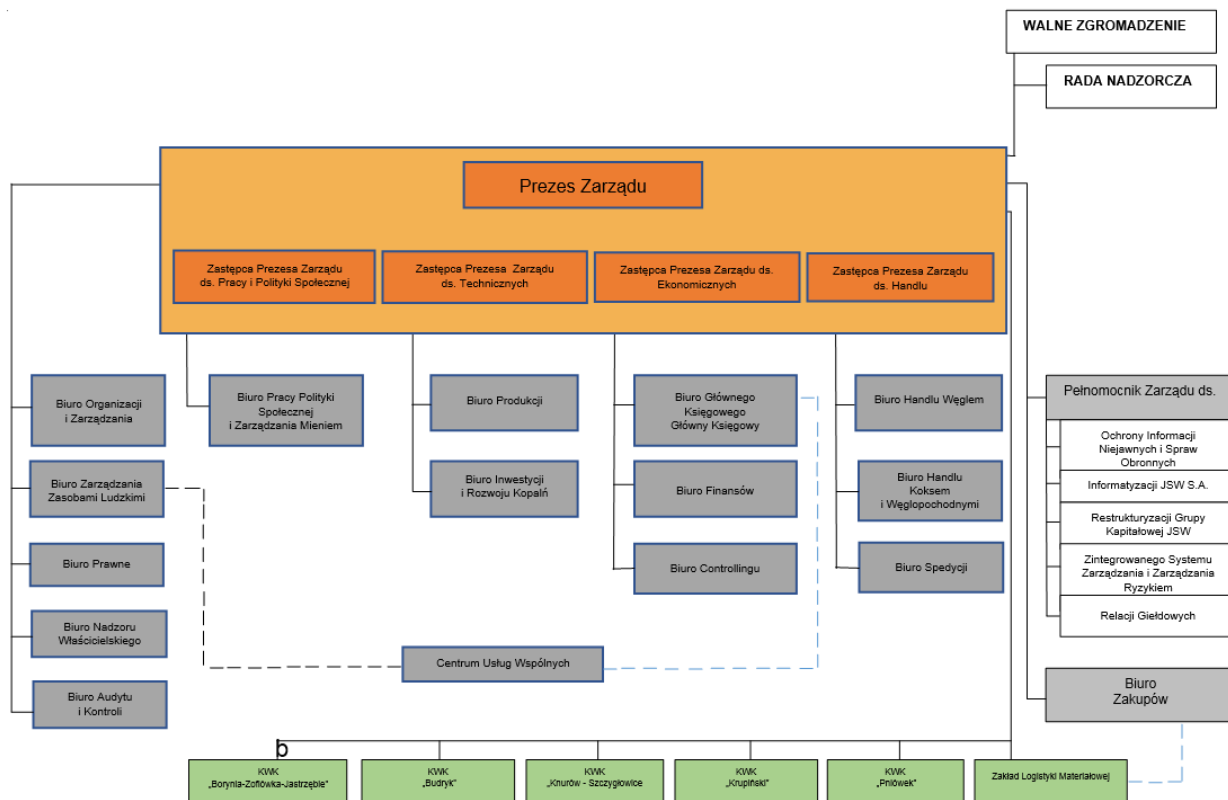

Zgodnie ze Statutem, organami JSW są: Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Walne Zgromadzenie. Kompetencje organów Jednostki dominującej wynikają z postanowień Ksh oraz Statutu JSW. Kompetencje poszczególnych organów określają:

- Zarządu – Regulamin Zarządu,
- Rady Nadzorczej – Regulamin Rady Nadzorczej,
- Walnego Zgromadzenia – Regulamin Walnego Zgromadzenia.

Skład osobowy oraz sprawy należące do kompetencji Zarządu i Rady Nadzorczej opisane zostały szczegółowo w Punkcie 5.11. Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego uprawnienia przedstawiony został w Punkcie 5.10. niniejszego sprawozdania.

Schemat 4. Podział odpowiedzialności Członków Zarządu JSW według stanu na 31 grudnia 2016 roku

Główne zmiany w zasadach zarządzania Jednostką dominującą

W okresie sprawozdawczym, a także po dniu kończącym okres sprawozdawczy, na mocy uchwał Zarządu JSW wprowadzono zmiany w organizacji i w zarządzaniu w JSW. Dokonując wszelkich zmian organizacyjnych aktualizuje się na bieżąco Schematy i Regulaminy Organizacyjne Zakładów JSW, a także zakresy działania określonych komórek organizacyjnych. Wprowadzane zmiany mają na celu poprawę efektywności funkcjonowania organizacji oraz aktualizację zakresów realizowanych zadań. Strukturę organizacyjną oraz podział odpowiedzialności Członków Zarządu JSW przedstawiono na Schemacie 4.

W związku z przekazaniem Ruchu Jas-Mos do SRK, JSW uzyskała zmianę posiadanej koncesji nr 23/94 na wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej w obszarze i terenie górniczym „Jastrzębie I”. W związku z wydzieleniem nowego obszaru górniczego zmianie uległa wielkość zasobów przemysłowych będących przedmiotem działalności JSW. Część Ruchu Jas-Mos nie podlegająca przekazaniu do SRK i pozostająca w strukturach JSW została nazwana Ruchem Jastrzębie. Według aktualnych prognoz wydobywanie na Ruchu Jastrzębie KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie będzie prowadzone do roku 2022.

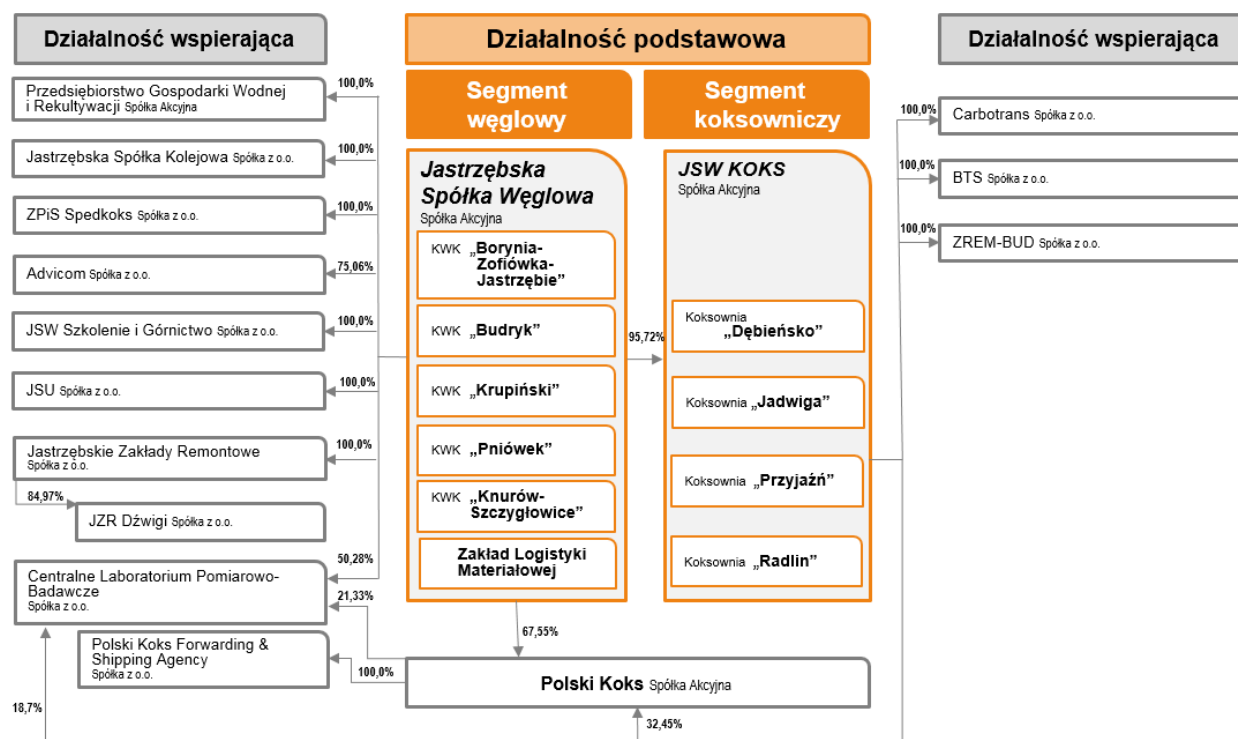
Ponadto, po dniu kończącym okres sprawozdawczy Zarząd JSW postanowił utworzyć w ramach KWK Pniówek nowy Ruch Suszec ze składników majątkowych, które wchodzi obecnie w skład KWK Krupiński, lecz nie są objęte zbyciem na rzecz SRK w celu realizacji zadań związanych z odzyskaniem i przekazaniem wydzielonego majątku KWK Krupiński przewidzianego do zagospodarowania w zakładach JSW. Ruch Suszec zostanie utworzony z dniem podpisania pomiędzy JSW i SRK umowy nieodpłatnego zbycia KWK Krupiński.

1.3. PODSTAWOWE ZASADY ZARZĄDZANIA GRUPĄ I ICH ZMIANY

Jastrzębska Spółka Węgłowa S.A. jest Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej JSW, która składa się z JSW i jej spółek zależnych zlokalizowanych na terenie Polski. Spółki wchodzące w skład Grupy są przypisane do poszczególnych segmentów operacyjnych, tj. segmentu węglowego, koksowego oraz pozostałych obszarów wspierających.

Podstawowym dokumentem regulującym funkcjonowanie Grupy jest Kodeks Grupy Kapitałowej. Zawiera on zbiór zasad kształtowania i przestrzegania ładu korporacyjnego, służących realizacji skutecznego modelu zarządzania, a w efekcie maksymalizacji wartości Grupy. Utworzone na bazie zapisów kodeksowych regulacje dotyczące procesu zarządzania wyodrębnionymi Obszarami Biznesowymi, zasady współpracy w obszarach zarządczych wraz ze szczegółowymi procedurami ich realizacji, poprzez zwiększenie skuteczności i efektywności zarządzania w Grupie, pozwalają na usprawnienie procesu realizacji jej wspólnego celu.

Schemat 5. Spółki zależne, w których Grupa posiada bezpośredni lub pośredni udział według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE LUB KAPITAŁOWE I DOKONANE INWESTYCJE KAPITAŁOWE

JSW jest Jednostką dominującą w Grupie. Na dzień 31 grudnia 2016 roku JSW posiadała bezpośrednio lub pośrednio udziały i akcje w 18 spółkach powiązanych, w tym w 15 spółkach zależnych (bezpośrednio i pośrednio) i w 3 spółkach stowarzyszonych (Jastrzębska Strefa Aktywności Gospodarczej Sp. z o.o. w likwidacji, Grafit Sp. z o.o. w likwidacji, Remkoks Sp. z o.o.) zlokalizowanych na terenie Polski.

Głównym przedmiotem działalności JSW jest wydobywanie węgla kamiennego, co ma miejsce w wydzielonych jednostkach organizacyjnych, jakimi są kopalnie. Za produkcję koksu w Grupie odpowiada JSW KOKS S.A.. Koncentracja działalności w obszarach wydobywania węgla i produkcji koksu oraz sprzężenie obu działalności w ramach łańcucha wartości zwiększa generowanie istotnej części wartości dodanej Grupy i umożliwia dalszy rozwój zintegrowanego modelu biznesowego Grupy. Dystrybucją produktów Grupy zajmuje się przede wszystkim JSW bezpośrednio poprzez swoje wyspecjalizowane zespoły oraz przy wsparciu spółek dedykowanych - Polski Koks S.A. oraz Polski Koks Forwarding & Shipping Agency Sp. z o.o. JSW posiada również inne spółki zależne, które świadczą na potrzeby Grupy usługi wspierające oraz mniejszościowy udział w kapitale zakładowym innych podmiotów, a ponadto w Grupie funkcjonują spółki, które są zależne od JSW pośrednio.

Spółki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną. Udziały w jednostkach stowarzyszonych są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyceniane metodą praw własności.

Tabela 2. Wykaz spółek objętych konsolidacją*

Nazwa spółki	Podstawowy przedmiot działalności
Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Wydobywanie i sprzedaż węgla kamiennego, sprzedaż koksu i węglopochodnych.
JSW KOKS S.A. („JSW KOKS”) z siedzibą w Zabrze	Produkcja i sprzedaż koksu oraz produktów węglopochodnych.
** Baza Transportu Samochodowego Sp. z o.o. („BTS”) z siedzibą w Dąbrowie Górniczej	Usługi w zakresie wykonywania prac transportowych oraz ogólnobudowlanych.
** CARBOTRANS Sp. z o.o. („CARBOTRANS”) z siedzibą w Zabrze	Transport drogowy towarów.
** ZREM-BUD Sp. z o.o. („ZREM-BUD”) z siedzibą w Dąbrowie Górniczej	Usługi remontowe maszyn i urządzeń koksowniczych w zakresie mechanicznym, elektrycznym oraz w zakresie aparatury kontrolno-pomiarowej.
Wałbrzyskie Zakłady Koksownicze Victoria S.A. („WZK Victoria”) z siedzibą w Wałbrzychu	Produkcja i sprzedaż koksu oraz produktów węglopochodnych.
** Zakład Usług Energetycznych epeKoks Sp. z o.o. („epeKoks”) z siedzibą w Wałbrzychu	Usługi w zakresie energetyki, elektryki oraz automatyki kontrolno-pomiarowej, usługi projektowe w obiektach przemysłowych i użyteczności publicznej.
Spółka Energetyczna Jastrzębie S.A. („SEJ”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Produkcja energii elektrycznej i ciepłej oraz sprężonego powietrza, dystrybucja, handel i usługi w powyższym zakresie.
** SEJ Serwis Sp. z o.o. („SEJ Serwis”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Usługi w zakresie obsługi pralni, łaźni, sprzątnia, konserwacji, obsługi sprzętu ciężkiego oraz obsługi i utrzymania ruchu urządzeń elektroenergetycznych i instalacji energetycznych.
** Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. („PEC”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Wytwarzanie, przesył, dystrybucja ciepła oraz obrót ciepłem.
Polski Koks S.A. („Polski Koks”) z siedzibą Katowicach	Sprzedaż węgla i koksu na rynkach krajowym i zagranicznym, głównie produktów Grupy.
** Polski Koks Forwarding & Shipping Agency Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni	Usługi spedycji portowej i morskich agencji transportowych.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Rekułtywacji S.A. („PGWiR”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Świadczenie usług wodno-ściekowych i odprowadzanie słonych wód, dostarczanie wody przemysłowej, działalność rekułtywacyjna, produkcja soli.
Jastrzębskie Zakłady Remontowe Sp. z o.o. („JZR”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Działalność usługowa w zakresie remontów maszyn i urządzeń, usługi serwisowe.
** JZR Dźwigi Sp. z o.o. („JZR Dźwigi”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Usługi z zakresu produkcji, modernizacji, remontów, konserwacji, przeglądów oraz serwisu urządzeń transportu bliskiego.
Centralne Laboratorium Pomiarowo – Badawcze Sp. z o.o. („CLPB”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Wykonywanie usług badań technicznych, analiz chemicznych i fizyko-chemicznych kopalni, materiałów oraz produktów stałych, ciekłych i gazowych.

Nazwa spółki	Podstawowy przedmiot działalności
JSW Szkolenie i Górnictwo Sp. z o.o. („SIG”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Działalność wspomagająca górnictwo oraz szkolenia.
Zakład Przewozów i Spedycji SPEDKOKS Sp. z o.o. („Spedkoks”) z siedzibą w Dąbrowie Górniczej	Obsługa boczniczy kolejowej JSW KOKS i WZK Victoria. Świadczenie usług transportu kolejowego węgla.
Jastrzębska Spółka Kolejowa Sp. z o.o. („JSK”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Udostępnianie linii kolejowych, utrzymanie budowli i urządzeń infrastruktury kolejowej, budowa i remonty układów torowych oraz obiektów kolejowych.
Advicom Sp. z o.o. („Advicom”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Doradztwo w zakresie sprzętu komputerowego, działalność w zakresie oprogramowania i przetwarzanie danych.
JSU Sp. z o.o. („JSU”) z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju	Pośrednictwo ubezpieczeniowe wraz z obsługą ubezpieczeń w zakresie likwidacji szkód ubezpieczeniowych, działalność turystyczna i hotelowa.

* Zmiany w powiązaniach organizacyjnych (w tym: sprzedaż akcji spółek PEC, SEJ oraz WZK Victoria) omówione zostały w dalszej części rozdziału.

** Spółki pośrednio zależne. Jednostki posiadające udziały / akcje w tych spółkach oraz ich wysokość przedstawia Schemat 5.

ZMIANY W POWIĄZANIACH KAPITAŁOWYCH

W 2016 roku oraz po dniu kończącym okres sprawozdawczy, miały miejsce niżej opisane zmiany w powiązaniach kapitałowych Spółki oraz podwyższenia kapitałów spółek powiązanych.

Tabela 3. Zmiany w powiązaniach kapitałowych

Zdarzenia	Opis
ZBYCIE AKCJI AGENCJI ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI S.A.	W dniu 29 stycznia 2016 roku JSW zbyła na rzecz Miasta Żory wszystkie posiadane akcje (100 szt.) w spółce Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości S.A. z siedzibą w Żorach stanowiących 1,65% w kapitale zakładowym tej spółki za cenę 10 tys. zł.
PODWYŻSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO SEJ	W dniu 2 grudnia 2015 roku Zarząd SEJ podjął uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego SEJ o kwotę 9,9 mln zł poprzez emisję 98 644 nowych akcji imiennych serii M o wartości nominalnej 100 zł każda i cenie emisyjnej 415,64 zł za każdą akcję, za wkład pieniężny w łącznej wysokości 41,0 mln zł. Wszystkie nowe akcje objęła JSW. Umowa objęcia akcji została zawarta 22 grudnia 2015 roku. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 18 lutego 2016 roku.
NABYCIE I UMORZENIE AKCJI WŁASNYCH WZK VICTORIA	W dniu 16 grudnia 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie WZK Victoria podjęło uchwałę dotyczącą upoważnienia Zarządu tej spółki do nabywania akcji własnych spółki od Osób Uprawnionych w myśl Ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z 30 sierpnia 1996 roku (w tym pracowników, emerytów, rencistów) celem ich dobrowolnego umorzenia, w ilości nie większej niż 70 500 akcji. WZK Victoria nabyła od Osób Uprawnionych 39 586 akcji własnych stanowiących 8,42% kapitału zakładowego tej spółki, za łączną kwotę 31,6 mln zł. W dniu 29 grudnia 2015 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie WZK Victoria podjęło uchwałę w sprawie umorzenia 39 547 akcji spółki oraz uchwałę w sprawie obniżenia kapitału zakładowego spółki z kwoty 2 350 000,00 zł do kwoty 2 152 265,00 zł, tj. o kwotę 197 735,00 zł. Umorzeniem nie zostało objęte 39 akcji ze względu na zakwestionowanie skuteczności ich nabycia. Obniżenie kapitału zostało zarejestrowane 31 marca 2016 roku.
PODWYŻSZENIE KAPITAŁU SPÓŁKI JSK	W dniu 24 marca 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników JSK podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego JSK o kwotę 5,3 mln zł, w drodze emisji 10 624 nowych udziałów o wartości nominalnej i emisyjnej 500 zł każda, poprzez wniesienie w aportie składników majątkowych JSW o wartości rynkowej równej 5,3 mln zł. Umowa przeniesienia prawa wieczystego użytkowania gruntu zawarta została 6 kwietnia 2016 roku.

Zdarzenia	Opis
	<p>Transakcja objęcia udziałów w JSK nie niesie ze sobą treści ekonomicznej i w związku tym za cenę nabycia udziałów JSW przyjęła wartość księgową netto przekazanego majątku w wysokości 0,4 mln zł. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 24 sierpnia 2016 roku.</p>
SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI PEC	<p>W dniu 28 kwietnia 2016 roku została zawarta pomiędzy PGNiG Termika S.A. oraz SEJ umowa sprzedaży na rzecz PGNiG Termika S.A. 85 000 000 akcji stanowiących 100% kapitału zakładowego PEC. Łączna cena za akcje PEC wyniosła 190,4 mln zł. W ramach transakcji uregulowane zostały również długoterminowe warunki zakupu przez PEC ciepła od SEJ oraz węgla do celów energetycznych od JSW. Po finalizacji przedmiotowej transakcji PEC przestała być podmiotem Grupy.</p>
ROZWIĄZANIE SPÓŁKI GRAFIT	<p>W dniu 31 maja 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Grafit Sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie rozwiązania spółki. Planowany termin zakończenia procesu likwidacji – II półrocze 2017 roku. JSW posiada 35 udziałów Grafit stanowiących 35% kapitału zakładowego spółki.</p>
SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI SEJ	<p>W dniu 4 lipca 2016 roku Jednostka dominująca zawarła z PGNiG Termika S.A. przedwstępną umowę sprzedaży akcji SEJ, zaś w dniu 11 sierpnia 2016 roku JSW zawarła z PGNiG Termika S.A. umowę sprzedaży akcji spółki SEJ. Przedmiotowa umowa dotyczy sprzedaży 100% akcji SEJ przez JSW na rzecz PGNiG Termika S.A. Łączna cena sprzedaży akcji SEJ wynosi 371,8 mln zł, przy czym cała kwota została zapłacona w dwóch częściach w III kwartale 2016 roku. Przeniesienie akcji w wykonaniu umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane szeregiem warunków zawieszających. Wszystkie warunki zawieszające zostały należycie spełnione lub zrzeczono się ich, w zależności od sytuacji. Po finalizacji przedmiotowej transakcji SEJ i SEJ Serwis przestały być podmiotami Grupy.</p>
SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI WZK VICTORIA	<p>W dniu 8 lipca 2016 roku JSW zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Towarzystwem Finansowym Silesia Sp. z o.o. („Inwestorzy”) umowę przedwstępną dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji WZK Victoria. Przedmiotowa umowa dotyczyła sprzedaży 92,84% akcji WZK Victoria przez JSW. Łączna cena sprzedaży akcji WZK Victoria wyniosła 350,0 mln zł z ewentualną korektą ceny w oparciu o wartość skumulowanej EBITDA WZK Victoria za lata 2016-2019. Przeniesienie akcji w wykonaniu umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane szeregiem warunków zawieszających. Zgodnie z przedmiotową umową strony wyraziły intencję podjęcia działań zmierzających do powrotu WZK Victoria do Grupy Kapitałowej JSW w przypadku gdy Inwestorzy podejmą decyzję o dezinwestycji. W związku ze spełnieniem przez strony wszystkich warunków zawieszających, w dniu 30 września 2016 roku JSW zawarła z Inwestorami umowę przeniesienia akcji, dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW 399 638 akcji WZK Victoria na rzecz Inwestorów. Cała kwota z tytułu sprzedaży akcji WZK Victoria została zapłacona przez Inwestorów na rzecz JSW. Po finalizacji przedmiotowej transakcji WZK Victoria oraz epeKoks przestały być podmiotami Grupy.</p>
NABYCIE AKCJI JSW KOKS	<p>Do końca 2016 roku JSW nabyła od akcjonariuszy mniejszościowych 12 255 akcji JSW KOKS za łączną kwotę 0,2 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2016 roku JSW posiadała 95 155 171 akcji JSW KOKS stanowiących 95,72% kapitału tej spółki.</p>
PODWYŻSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO JZR	<p>W dniu 30 września 2016 roku została zawarta umowa przeniesienia własności majątku JSW na JZR, w drodze objęcia przez JSW 367 988 nowych udziałów JZR o wartości nominalnej i emisyjnej po 500,00 zł każdy, w zamian za wniesienie w aporcje składników majątkowych JSW o całkowitej wartości rynkowej równej 184,0 mln zł. Transakcja objęcia udziałów w JZR nie niesie ze sobą treści ekonomicznej i w związku tym za cenę nabycia udziałów JSW przyjęła wartość księgową netto przekazanego majątku w wysokości 175,5 mln zł. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane po dniu kończącym okres sprawozdawczy, tj. 23 lutego 2017 roku.</p> <p>W dniu 30 września 2016 roku została zawarta pomiędzy Skarbem Państwa a JZR umowa o udzielenie wsparcia niebędącego pomocą publiczną. Całkowita wysokość wsparcia wyniesie do 290,0 mln zł, w formie wniesienia wkładu gotówkowego w zamian za udziały w podwyższonym kapitale zakładowym JZR objęte przez Skarb Państwa. Wsparcie to zostanie przeznaczone na modernizację zakładów przerobczych KWK Budryk i KWK Knurów-Szczygłowice. Umowa</p>

Zdarzenia	Opis
LIKwidACJA JASTRZĘBSKIEJ STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ SP. Z O.O.	<p>ta zostanie zrealizowana do dnia 31 października 2018 roku w trzech transzach: pierwsza do dnia 30 września 2016 roku w kwocie 150,0 mln zł, druga do dnia 30 kwietnia 2017 roku w kwocie do 120,0 mln zł oraz trzecia do dnia 31 października 2018 roku w kwocie do 20,0 mln zł. Realizując zapisy przedmiotowej umowy w dniu 30 września 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników JZR podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego JZR do kwoty 400,5 mln zł poprzez wniesienie gotówki w kwocie 150,0 mln zł w drodze emisji 300 000 nowych udziałów o wartości nominalnej i emisyjnej po 500,00 zł każdy. Podwyższony kapitał został w całości pokryty wkładem pieniężnym przez Skarb Państwa w dniu 4 listopada 2016 roku. Podwyższenie kapitału nie zostało jeszcze zarejestrowane. Zgodnie z umową nowy udziałowiec nie jest uprawniony do uczestniczenia w podziale zysku za rok 2016.</p> <p>W dniu 1 lipca 2014 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Jastrzębskiej Strefy Aktywności Gospodarczej Sp. z o.o. z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju podjęło uchwałę o rozwiązaniu i otwarciu likwidacji spółki. Planowany termin zakończenia procesu likwidacji: II półrocze 2017 roku. JSW posiada 4 938 udziałów Jastrzębskiej Strefy Aktywności Gospodarczej Sp. z o.o., stanowiących 50% kapitału zakładowego tej spółki.</p>

2. DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ I JEJ UWARUNKOWANIA

Grupa Kapitałowa Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. to największy producent wysokiej jakości węgla koksowego typu hard i znaczący producent koksu w Unii Europejskiej. Grupa prowadzi działalność w oparciu o dwie główne linie biznesowe: górnictwą, obejmującą wydobycie węgla (głównie koksowego) oraz koksowniczą, obejmującą produkcję pełnej gamy produktów koksowniczych. W skład Grupy wchodzi także przedsiębiorstwa wspierające główne linie biznesowe.

Zakres prowadzonej działalności i oferowanych produktów skutkuje ekspozycją Grupy na szereg powiązanych ze sobą rynków. W ostatniej dekadzie, na światowych rynkach węglowo-koksowo-hutniczych zachodziły istotne zmiany podaży, popytu i cen. Rezultatem wzrostów i spadków zapotrzebowania ze strony odbiorców i towarzyszących im dynamicznych wahań cen, są coraz krótsze cykle koniunkturalne na powiązanych rynkach. W ostatnich latach mieliśmy do czynienia z globalnym spowolnieniem gospodarczym, które odczuwalne było również przez Grupę. Warunki na międzynarodowych rynkach, poziom cen oraz wysokie koszty wydobycia spowodowały, że sytuacja w sektorze górnictwa węgla kamiennego w Polsce jest bardzo trudna.

W 2016 roku wolumen produkcji węgla został zrealizowany na poziomie 16,8 mln ton (w tym 11,6 mln ton węgla koksowego i 5,2 mln ton węgla do celów energetycznych), tj. o 0,5 mln ton więcej niż w 2015 roku. Grupa w 2016 roku sprzedała 11,7 mln ton węgla. Ponad 46% produkowanego przez Grupę węgla koksowego przetwarzane jest przez koksownie Grupy Kapitałowej na koks, który obok rudy żelaza stanowi podstawowy składnik wsadu do produkcji stali w hutach, w odlewniach, w przemyśle metali nieżelaznych, przemyśle chemicznym i przy produkcji materiałów izolacyjnych. Węgiel do celów energetycznych wykorzystywany jest głównie do wytwarzania energii i jest sprzedawany przedsiębiorstwom energetycznym, użytkownikom przemysłowym i odbiorcom indywidualnym (przy czym około 95% sprzedawane jest elektrowniom w celu produkcji prądu oraz energii ciepłej).

Sprzedaż koksu do odbiorców spoza Grupy wyniosła 4,1 mln ton, tj. o 0,1 mln ton więcej niż w 2015 roku.

Grupa jest jednym z największych pracodawców w Polsce. Łącznie w Grupie zatrudnionych jest ponad 27 tys. osób, w tym ponad 21 tys. w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A.

2.1. KALENDARIUM WAŻNIEJSZYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH ZNACZĄCY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ ORAZ WYNIKI FINANSOWE W ROKU OBROTOWYM, LUB KTÓRYCH WPŁYW JEST MOŻLIWY W NASTĘPNYCH LATACH

Tabela 4. Wybrane istotne zdarzenia, które miały miejsce w 2016 roku

I KWARTAŁ	NOWA MASZYNA WYCIĄGOWA W KWK BUDRYK	Przy szybie I w KWK Budryk zabudowano nowoczesną maszynę wyciągową, która będzie pracowała w górnictwym wyciągu szybowym, skipowym w przedziale południowym szybu I. Nowa maszyna wyciągowa jest jednym z elementów dużej inwestycji realizowanej od 2008 roku. Dzięki niej możliwe będzie oddzielne wydobywanie węgla typu 35.1 z nowego poziomu 1290. Jest to jedna z najnowocześniejszych maszyn wyciągowych w polskim górnictwie.
	POŁĄCZENIE SZYBU 1 BZIE Z RUCHEM ZOFIÓWKA	Szyb 1 Bzie został połączony z wyrobiskami Ruchu Zofiówka. Do zbicia z Przekopem do Szybu 1 Bzie doszło na głębokości około 1113. Ruch Zofiówka zyska przez to niezbędne połączenie wentylacyjne, dzięki któremu będzie można bez zakłóceń prowadzić prace przygotowawcze, a szczególnie eksploatacyjne w partii N pokładu 505/1, gdzie już w połowie 2017 roku ma ruszyć eksploatacja pierwszej ściany. Projekt i głębinie szybu 1 Bzie JSW zleciła w 2009 roku firmie Kopex – PBSz S.A. Prace rozpoczęto w listopadzie 2010 roku. Szyb 1 Bzie pozwoli udostępnić pionowo jedno z największych złóż węgla koksowego w Europie – rejon Bzie-Dębina.
II KWARTAŁ	WNIESIENIE APORTU DO JZR	W dniu 26 kwietnia 2016 roku Rada Nadzorcza JSW wyraziła zgodę na przekazanie składników majątku zakładów przeróbki mechanicznej węgla KWK Knurów-Szczygłowice oraz KWK Budryk poprzez wniesienie ich aportem do spółki JZR.

	<p>SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI PEC</p> <p>W dniu 28 kwietnia 2016 roku została zawarta pomiędzy PGNiG Termika S.A. („PGNiG Termika”) oraz spółką zależną JSW - SEJ umowa sprzedaży na rzecz PGNiG Termika 100% akcji w kapitale zakładowym Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej S.A. Łączna cena za akcje PEC wynosi 190,4 mln zł. Środki pozyskane przez SEJ z tytułu sprzedaży akcji PEC zostaną przeznaczone na realizację programu inwestycyjnego SEJ „Energetyka 2016”, w szczególności sfinansowanie dokończenia budowy bloku fluidalnego CFB. W ramach transakcji uregulowane zostały również długoterminowe warunki zakupu przez PEC ciepła od SEJ oraz węgla do celów energetycznych od JSW.</p>
<p>III KWARTAŁ</p>	<p>SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI SEJ</p> <p>W dniu 4 lipca 2016 roku zawarła z PGNiG Termika S.A. („PGNiG Termika”) przedwstępną umowę sprzedaży akcji SEJ. Przedmiotowa umowa dotyczyła sprzedaży 100% akcji SEJ przez JSW na rzecz PGNiG Termika. Łączna cena sprzedaży akcji SEJ wyniosła 371,8 mln zł. W ramach transakcji uregulowane umownie zostały długoterminowe warunki zakupu przez SEJ od JSW węgla oraz metanu, a także sprzedaży do JSW mediów energetycznych w postaci ciepła, energii elektrycznej, chłodu i sprężonego powietrza. Przeniesienie akcji w wykonaniu przyrzeczonej umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane uzyskaniem przez każdą ze stron stosownych zgód korporacyjnych, dokonania zmian w programie emisji obligacji wyemitowanych przez SEJ, rozwiązania umowy o cash pooling rzeczywisty skutkującym zakończeniem udziału SEJ jako uczestnika cash pooling prowadzonego w ramach Grupy Kapitałowej oraz zwolnienie poręczeń JSW. W dniu 11 sierpnia 2016 roku JSW zawarła z PGNiG Termika umowę sprzedaży akcji SEJ. Wszystkie warunki zawieszające zostały należycie spełnione lub zrzucono się ich, w zależności od sytuacji. Cała kwota z tytułu sprzedaży akcji SEJ została zapłacona.</p>
	<p>SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI WZK VICTORIA</p> <p>W dniu 8 lipca 2016 roku JSW zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Towarzystwem Finansowym „Silesia” Sp. z o.o. (ARP i TFS razem jako „Inwestorzy”) umowę przedwstępną dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji WZK Victoria. Przedmiotowa umowa dotyczyła sprzedaży 92,84% akcji WZK Victoria przez JSW na rzecz Inwestorów. Łączna cena sprzedaży akcji WZK Victoria wyniosła 350,0 mln zł z ewentualną korektą ceny w oparciu o wartość skumulowanej EBITDA WZK Victoria za lata 2016-2019. Przeniesienie akcji w wykonaniu przyrzeczonej umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane m.in. od uzyskania zgód korporacyjnych, zgody UOKiKu przez Inwestorów, zgody Skarbu Państwa na transakcję sprzedaży akcji WZK Victoria, zgody Obligatariuszy JSW dotyczących zwolnienia części istniejących zabezpieczeń ustanowionych na ich rzecz w związku z programem emisji obligacji oraz ustanowienia na rzecz Inwestorów zabezpieczenia zwrotu zaliczki w postaci zastawu rejestrowego na części akcji WZK Victoria. Zgodnie z przedmiotową umową strony wyraziły intencję podjęcia działań zmierzających do powrotu WZK Victoria do Grupy w przypadku gdy Inwestorzy podejmą decyzję o dezinwestycji. W dniu 30 września 2016 roku JSW zawarła z ARP oraz TFS umowę rozporządzającą dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji WZK Victoria. Cała kwota z tytułu sprzedaży akcji WZK Victoria została zapłacona. Wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.</p>
	<p>WNIOSEK DO ZUS</p> <p>W dniu 15 lipca 2016 roku Jednostka dominująca zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z prośbą o rozłożenie na raty zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, FGŚP oraz Fundusz Emerytur Pomostowych za miesiąc czerwiec 2016 roku w wysokości 136,4 mln zł. W dniu 20 sierpnia 2016 roku została zawarta pomiędzy JSW a Oddziałem ZUS, Inspektorat w Wodzisławiu Śl. umowa o rozłożenie płatności na raty.</p>
	<p>PLAN DZIAŁAŃ OPTYMALIZACYJNYCH DLA GRUPY KAPITAŁOWEJ JSW NA LATA 2016-2025</p> <p>W dniu 26 sierpnia 2016 roku Rada Nadzorcza JSW zatwierdziła Plan działań optymalizacyjnych na lata 2016-2025, które będą realizowane przez JSW w celu poprawy wyniku finansowego Grupy Kapitałowej i osiągnięcia długofalowej rentowności. Wśród kluczowych działań optymalizacyjnych, Plan zakłada sprzedaż wybranych aktywów Grupy, przekazanie aktywów wydobywczych Ruchu Jas-Mos oraz KWK Krupiński do SRK oraz pozyskanie dodatkowego finansowania na dalsze działanie Grupy, w tym znacznej</p>

części tego finansowania już w IV kwartale 2016 roku. Plan zakłada także pozyskanie finansowania zewnętrznego na realizację inwestycji w KWK Budryk oraz KWK Knurów-Szczygłowie w postaci modernizacji w latach 2016-2018 Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla. Celem projektów jest zwiększenie wolumenu produkcji, podjęcie produkcji węgla koksowego typu 35 oraz zwiększenie uzysku węgla koksowego ogółem w produkcji. Pozwoli to na realizację wdrażanego przez Zarząd JSW modelu biznesowego, w którym nacisk położono na zmianę struktury produktowej Grupy na rzecz węgla koksowych osiągających wyższe ceny, przy jednoczesnym ograniczeniu produkcji węgla do celów energetycznych. Ponadto Plan zakłada działania oszczędnościowe zmierzające do obniżenia łącznych kosztów działalności Grupy o ok. 1,6 mld zł do roku 2025, w tym w takich obszarach jak optymalizacja zatrudnienia oraz struktury organizacyjnej, a także przewiduje inicjatywy operacyjne w obszarach produkcji, handlu i zakupów. Jednocześnie, Rada Nadzorcza JSW wyraziła zgodę na zawarcie przez JSW porozumienia z Obligatariuszami obligacji wyemitowanych przez JSW w ramach programu emisji ustanowionego 30 lipca 2014 roku, którego uzgodnienie planowane było do 31 sierpnia 2016 roku.

**ZAWARCIE PRZEZ
JSW POROZUMIENIA
Z OBLIGATARIUSZAMI**

W dniu 29 sierpnia 2016 roku JSW osiągnęła porozumienie z Obligatariuszami, tj. Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A., Bankiem Gospodarstwa Krajowego, Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A. oraz Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń na Życie S.A. („Obligatariusze”) i uzgodniła warunki dalszej działalności Grupy oraz spłaty obligacji wyemitowanych przez JSW w ramach programu emisji ustanowionego 30 lipca 2014 roku. W ramach zawartego Porozumienia, uzgodniony został nowy harmonogram spłaty obligacji zakładający obniżenie pierwotnie uzgodnionej kwoty spłaty obligacji w początkowym okresie i wydłużenie okresu spłaty o 5 lat (tj. do roku 2025). Program emisji obligacji szczegółowo opisany został w Punkcie 2.9. niniejszego sprawozdania.

Porozumienie przewiduje rozszerzenie katalogu zdarzeń skutkujących obowiązkiem wcześniejszego wykupu obligacji oraz nałożenie na JSW szeregu dodatkowych zobowiązań, w tym zobowiązań informacyjnych. Ponadto Porozumienie zakłada, że do czasu całkowitej spłaty zobowiązań z tytułu obligacji, Zarząd JSW będzie mógł rekomendować walnemu zgromadzeniu JSW wypłatę dywidendy jedynie przy określonym poziomie (aktualnym i prognozowanym) wskaźnika pokrycia obsługi długu (DSCR). Zgodnie z Porozumieniem, Obligatariusze rezygnują z przysługujących im praw na podstawie tzw. opcji put, rozumianej jako możliwość wcześniejszego wykupu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji w przypadku niewyemitowania przez JSW obligacji na międzynarodowych rynkach kapitałowych pozwalających na wykup całej kwoty Programu Emisji. W ramach procesu rozmów z Obligatariuszami, JSW przedstawiła plan zawierający działania optymalizacyjne, które będą realizowane przez JSW w celu poprawy wyniku finansowego Grupy Kapitałowej JSW i osiągnięcia długofalowej rentowności.

**PODPISANIE UMOWY
O UDZIELENIE
WSPARCIA DLA
SPÓŁKI ZALEŻNEJ
JSW, tj. JZR**

W dniu 30 września 2016 roku została zawarta pomiędzy Skarbem Państwa a JZR umowa o udzielenie wsparcia niebędącego pomocą publiczną. Całkowita wysokość wsparcia wyniesie do 290,0 mln zł, w formie wniesienia wkładu gotówkowego w zamian za udziały w podwyższonym kapitale zakładowym JZR objęte przez Skarb Państwa. Wsparcie to zostanie przeznaczone na modernizację zakładów przerobczych KWK Budryk i KWK Knurów-Szczygłowie. Umowa ta zostanie zrealizowana do dnia 31 października 2018 roku w trzech transzach: pierwsza do dnia 30 września 2016 roku w kwocie 150,0 mln zł, druga do dnia 30 kwietnia 2017 roku w kwocie do 120,0 mln zł oraz trzecia do dnia 31 października 2018 roku w kwocie do 20,0 mln zł. Realizując zapisy przedmiotowej umowy w dniu 30 września 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników JZR podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego JZR do kwoty 400,5 mln zł poprzez wniesienie gotówki w kwocie 150,0 mln zł w drodze emisji 300 000 nowych udziałów o wartości nominalnej i emisyjnej po 500,00 zł każdy. Podwyższony kapitał został w całości pokryty wkładem pieniężnym przez Skarb Państwa w dniu 4 listopada 2016 roku. Podwyższenie kapitału nie zostało jeszcze zarejestrowane.

		Zgodnie z umową nowy udziałowiec nie jest uprawniony do uczestniczenia w podziale zysku za rok 2016.
IV KWARTAŁ	PRZEKAZANIE RUCHU JAS-MOS DO SPÓŁKI RESTRUKTURYZACJI KOPALŃ S.A.	W dniu 1 października 2016 roku została podpisana umowa pomiędzy JSW a Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu dotycząca nieodpłatnego zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci oznaczonej części Kopalni Węgla Kamiennego Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos na rzecz SRK. W złożu Ruchu Jas-Mos wyeksploatowano najbardziej efektywne partie złoża, dlatego dla osiągnięcia celu ekonomicznego podjęto decyzję o przekazaniu zbędnych aktywów do SRK. Działania te, prowadzone są w ramach procesu restrukturyzacji Grupy Kapitałowej, z wykorzystaniem trybu przewidzianego w ustawie z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. W związku z powyższym 1,6 tys. pracowników JSW przeszło w trybie art. 23 ¹ Kodeksu pracy do SRK. Powyższa transakcja będzie miała znaczący wpływ na obniżenie kosztów funkcjonowania JSW.
	ZAKOŃCZONO BUDOWĘ SZYBU W BZIU	W dniu 10 października 2016 roku oficjalnie zakończono głębinie Szybu I Bzie. Jest on gwarancją rozwoju kopalni Borynia-Zofiówka-Jastrzębie oraz JSW. Nowy szyb pozwoli dotrzeć do jednych z największych złóż węgla koksowego w Europie. Umowę na drażnienie szybu podpisano w roku 2009, w grudniu 2010 roku rozpoczęto drażnienie szybu. Inwestycja kosztowała JSW ponad 300 mln zł, natomiast koszt głębinie szybu 1 Bzie wyniósł około 250 mln zł. Szyb 1 Bzie pozwoli udostępnić jedno z największych złóż węgla koksowego typu 35.2 hard w Europie - Bzie-Dębina 2-Zachód i Bzie-Dębina 1-Zachód. Wielkość zasobów bilansowych występujących w tych złożach szacowana jest na ponad 300 mln ton. Dzięki ich udostępnieniu i zagospodarowaniu żywotność kopalni Borynia-Zofiówka-Jastrzębie będzie przedłużona co najmniej do 2051 roku. Szyb 1 Bzie jest już połączony z wyrobiskami Ruchu Zofiówka na poziomie 1110. Dzięki temu Ruch Zofiówka zyskał niezbędne połączenie wentylacyjne, dzięki któremu będzie można bez zakłóceń prowadzić prace przygotowawcze, a szczególnie eksploatacyjne w partii N pokładu 505/1, gdzie w 2018 roku ma ruszyć eksploatacja pierwszej ściany.
	PLANOWANE PRZEKAZANIE KWK KRUPIŃSKI DO SRK	W IV kwartale trwały rozmowy ze stroną społeczną dotyczące przeniesienia do SRK KWK Krupiński. To jeden z punktów podpisanego 29 sierpnia 2016 roku porozumienia pomiędzy Zarządem JSW a Obligatariuszami. Zakład wydobywa głównie węgiel energetyczny, a JSW chce skupić się przede wszystkim na produkcji węgla koksowego. Zarząd JSW gwarantuje pracę wszystkim górnikom KWK Krupiński w innych kopalniach Spółki. Ci, którzy dobrowolnie będą chcieli odejść, mogą skorzystać z osłon socjalnych tak, jak ma to miejsce w przypadku Ruchu Jas-Mos.
	NOWELIZACJA USTAWY O FUNKCJONOWANIU GÓRNICTWIA	Prezydent Andrzej Duda podpisał nowelizację m.in. ustawy o funkcjonowaniu górnictwa, która ułatwia pozyskiwanie metanu z wygaszanych kopalń. Dla JSW - poza gospodarczym aspektem wykorzystania metanu jako surowca energetycznego, niezwykle istotne są również zapewnienie bezpieczeństwa sąsiednich zakładów górniczych oraz ochrona środowiska. Nowelizacja, która powstała pod patronatem Ministerstwa Energii, pozwoli na usunięcie barier i eliminację zagrożeń dla bezpieczeństwa pracy oraz uniknięcie strat, które wiążą się z aktualnie realizowanym procesem restrukturyzacyjnym obejmującym między innymi zbywanie zakładów górniczych bądź ich części do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Wprowadzona zmiana ułatwi również pozyskiwanie i zagospodarowanie metanu z wygaszanych kopalń oraz zmianę dotychczasowej praktyki wynikającej z prowadzonego odmetanowania. Może pozwolić to zarazem, na zwiększenie przychodów z tytułu zbywania metanu, pozyskiwanego w trakcie procesów wygaszania kopalń.
	DODATKOWA EMISJA OBLIGACJI	W dniu 29 grudnia 2016 roku JSW wyemitowała w ramach programu emisji dodatkowe 30 000 szt. obligacji o wartości nominalnej 10 000 PLN, które w całości zostały objęte przez Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o. podnosząc jednocześnie łączną nominalną wartość emisji do kwoty 1 000,00 mln PLN oraz 163,8 mln USD.

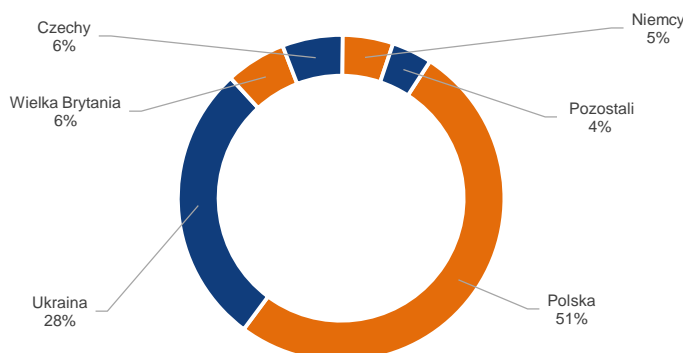
2.2. CHARAKTERYSTYKA BRANŻY I KONKURENCJA

Grupa Kapitałowa zajmuje kluczową pozycję na polskim i europejskim rynku węgla koksowego i koku. Wzmocnienie pozycji lidera w produkcji i sprzedaży najlepszej jakości węgla koksowego i utrzymanie pozycji czołowego dostawcy koku na rynku europejskim to podstawowe cele Grupy. Kluczowe działania Grupy w zakresie realizacji strategicznych celów wykonywane są w obszarze segmentu węglowego i koksowego.

W skali globalnej, udział produkcji węgla kamiennego Grupy nie jest znaczący i wynosi ok. 0,2% światowej produkcji węgla. Światowa produkcja węgla wynosi ok. 7 mld ton rocznie (2015 rok: 7,7 mld ton), z czego węgiel koksowy na potrzeby koksownictwa stanowi ok. 15%, a pozostałe 85% produkcji węgla, to produkty z przeznaczeniem głównie na cele energetyczne. Największym producentem i konsumentem węgla od wielu lat są Chiny (produkcja ponad 3,6 mld ton). Dalsze miejsca w rankingu produkcji węgla na świecie zajmują: USA, Indie, Australia, Indonezja, Rosja, RPA. Światowa konsumpcja węgla koksowego to ok. 1,2 mld ton, z czego Chiny zużywają prawie 70% (0,8 mld ton).

W Europie liczącymi się krajami produkującymi węgiel kamienny są: Polska, Czechy, Niemcy, Ukraina i Rosja (część europejska). Produkcja węgla konkurentów Grupy sąsiadujących z Polską tj. Czech, Niemiec i Ukrainy wynosi odpowiednio: 8,2 mln ton, 6,7 mln ton, 39,7 mln ton, z tego węgla koksowego odpowiednio 3,9 mln ton, 0,3 mln ton i 8,4 mln ton. Łączna europejska produkcja węgla kamiennego nie pokrywa zapotrzebowania odbiorców, stąd potrzeba głównie krajów zachodnich posilkania się węglem pochodzącym z importu. Roczny import węgla kamiennego w Unii Europejskiej szacowany jest na ok. 210 mln ton (2016 rok), w tym węgla koksowego na ok. 42 mln ton. W Unii Europejskiej produkcja węgla koksowego wynosi ok. 17 mln ton, w tym ok. 67% stanowi węgiel wydobywany przez kopalnie Grupy.

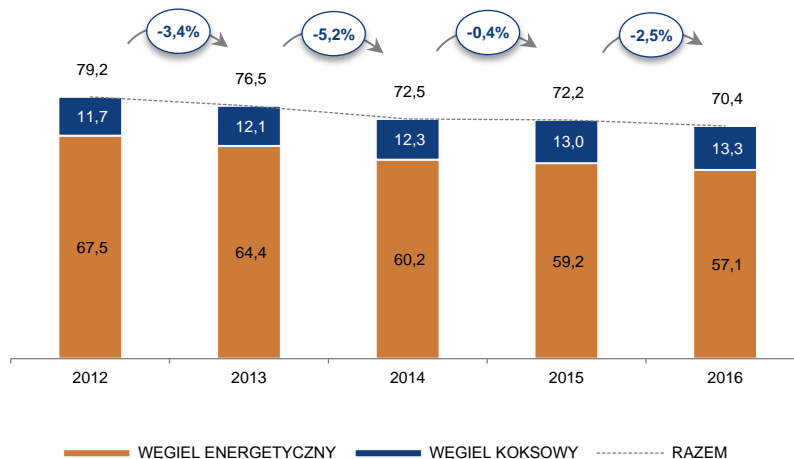
Wykres 1. Udział krajów Europy w łącznej produkcji węgla kamiennego

Źródło: Dane Euracoal; dane za 2015 rok.

W Polsce, w przeważającej większości, spółki węglowe produkują węgiel z przeznaczeniem do produkcji energii elektrycznej i ciepła. Największymi krajowymi spółkami węglowymi oprócz JSW są: Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. („PGG”), Katowicki Holding Węglowy S.A. („KHW”), Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.. JSW jest jedynym krajowym producentem węgla koksowego typu hard oraz znaczącym producentem węgla koksowego typu semi-soft. Pozostali krajowi producenci są producentami głównie węgla energetycznego, węgiel koksowy stanowi niewielki udział w ich ogólnym wolumenie produkcji.

Wykres 2. Produkcja węgla kamiennego w Polsce w latach 2012-2016 (mln ton)

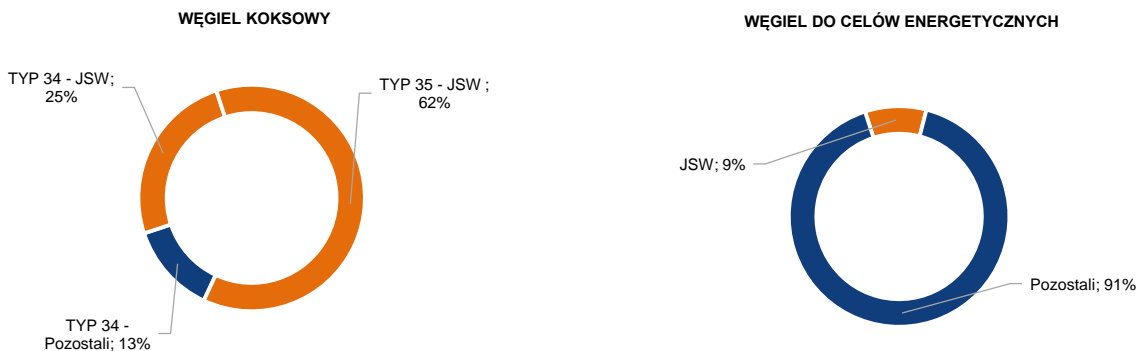

Źródło: Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. – informacja prasowa (www.wnp.pl, 9 stycznia 2017 roku).

W 2016 roku produkcja węgla kamiennego w Polsce wyniosła 70,4 mln ton (1,8 mln ton mniej niż w roku 2015). Produkcja węgla energetycznego wyniosła 57,1 mln ton (spadek w stosunku do roku 2015 o 3,5%), węgla koksowego 13,3 mln ton (wzrost w stosunku do roku 2015 o 2,3%). Spadek produkcji węgla energetycznego jest efektem restrukturyzacji sektora.

Sprzedaż polskiego węgla na rynku krajowym i eksportowym osiągnęła w 2016 roku poziom 73,1 mln ton (2,7 mln ton więcej niż wydobycie), w tym 59,6 mln ton węgla energetycznego i 13,5 mln ton węgla koksowego. Sprzedaż węgla koksowego w 2016 roku wzrosła w stosunku do roku 2015 o 3,9%.

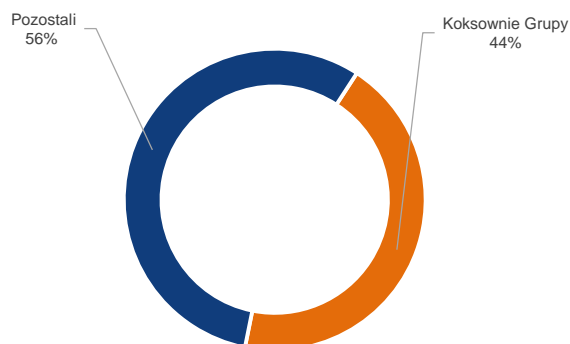
Wykres 3. Udział produkcji Grupy w krajowej produkcji węgla

Źródło: Informacja prasowa (www.wnp.pl, 9 stycznia 2017 roku); opracowanie własne.

Następnym, po węglu koksowym hard, znaczącym produktem Grupy jest koks, wytwarzany przez własne koksownie. Kluczowe miejsce zajmuje tu koks wielkopiecowy i odlewniczy. Udział sprzedaży koks wielkopiecowego i odlewniczego w łącznej sprzedaży koks w Grupie w 2016 roku wyniósł 75%. Pozostałe 25% stanowiły: koks przemysłowy, metalurgiczny i opałowy. Począwszy od IV kwartału 2016 roku, po dokonaniu sprzedaży spółki WZK Victoria (producenta koks odlewniczego) inwestorowi zewnętrznemu, Grupa nie oferuje koks odlewniczego w znaczących ilościach.

Wykres 4. Udział Grupy w krajowej produkcji koksu

Źródło: Opracowanie własne.

W procesie koksowania węgla uzyskuje się także produkty węglpochodne, których produkcja jest ściśle skorelowana z poziomem produkcji koksu. Produktami węglpochodnymi o największej skali wartości w ich sprzedaży, poza gazem koksowniczym, są smoła koksownicza i benzol. Pozostałe produkty węglpochodne to siarczan amonu i siarka płynna. W skali światowej, udział produkcji węglpochodnych przez Grupę jest znikomy.

2.3. UWARUNKOWANIA RYNKOWE

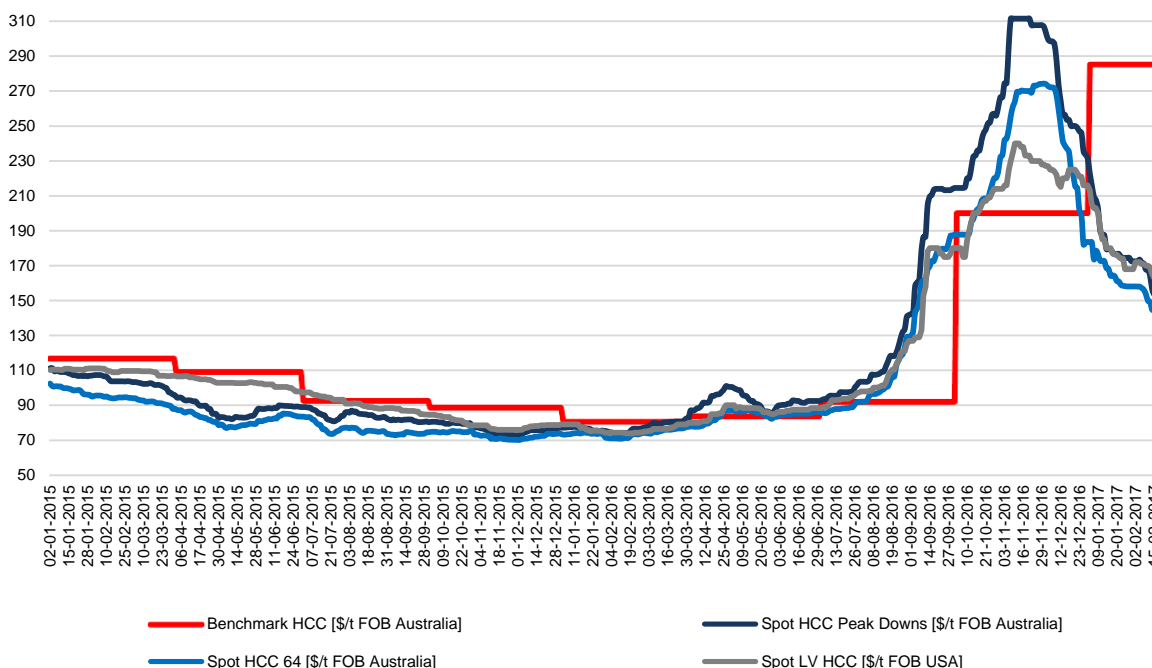
Rok 2016 był dla sektora węgla koksowego okresem dynamicznych zmian w zakresie zarówno popytu i podaży, jak i wynikających z powyższych relacji cen tego surowca na rynku. Kwartalne benchmarki węgla koksowego typu hard na bazie FOB Australia wzrastały w 2016 roku, tj. z 81 USD/t w I kwartale, 84 USD/t w II kwartale, 92,5 USD/t w III kwartale, do 200 USD/t w IV kwartale.

Dynamiczny wzrost cen spotowych w III i IV kwartale 2016 roku był spowodowany przede wszystkim ograniczeniami po stronie podażowej. W tym okresie wystąpiły problemy wydobywcze w Australii, których skutkiem było ogłoszenie siły wyższej przez kilku znaczących producentów. Jednocześnie w Chinach na początku 2016 roku ograniczono produkcję węgla poprzez administracyjne wprowadzenie limitu 276 dni wydobycia w roku, w miejsce wcześniejszych 330 dni. Kumulacja powyższych czynników znacząco ograniczyła dostępność węgla koksowego. W połączeniu z wyższą produkcją stali w Chinach oraz brakiem zapasów surowców w hutach, spowodowało to dynamiczny wzrost cen spotowych oraz kolejnych kwartalnych cen benchmarkowych negocjowanych w tym okresie.

Pod koniec 2016 roku mieliśmy jednak do czynienia z odwróceniem tego trendu. Podaż węgla koksowego rosła. Amerykańscy i australijscy producenci zwiększyli produkcję i zapowiedzieli powrót wcześniej zatrzymanych mocy wydobywczych. Większą produkcję zapowiedzieli również producenci węgla koksowego w Mozambiku. Pojawiły się też zapowiedzi zwiększenia eksportu amerykańskiego węgla koksowego o dodatkowe 9 mln ton w 2017 roku. Natomiast czołowe australijskie spółki, takie jak Anglo American, czy South32 zapowiedziały powrót do pełnej zdolności produkcyjnej w 2017 roku. W odpowiedzi na braki podażowe tego surowca w Chinach, również rząd chiński rozluźnił restrykcyjną politykę wobec sektora górniczego i zezwolił chińskim kopalniom na wydobycie według wcześniejszych norm tj., przez 330 dni w roku, co najmniej do końca I kwartału 2017 roku. Z rynku szybko zniknął deficyt węgla koksowego, który kształtował nastroje na rynku i ceny węgla koksowego w III i IV kwartale 2016 roku. Zaskakującym czynnikiem wpływającym na rynek w Chinach, a tym samym również na rynek globalny, było znaczące zwiększenie eksportu węgla koksowego z Mongolii, który stanowił w 2016 roku 40% łącznego importu węgla koksowego do Chin.

Wykres 5. Benchmarkowe i spotowe notowania cen węgla koksowych (\$/t FOB Australia, \$/t FOB USA)

Na rynku europejskim nadal nierozstrzygnięta pozostała przyszłość kopalń OKD. Według przedstawionego przez OKD planu restrukturyzacyjnego, działalność wydobywczą jedynego czeskiego producenta węgla kamiennego ma się zakończyć w 2023 roku, a już na przełomie 2016 i 2017 roku zamknięta ma zostać kopalnia Paskov.

2.4. PODSTAWOWE PRODUKTY, TOWARY I USŁUGI

Strategiczne produkty Grupy to:

- węgiel koksowy (typu hard i semi-soft) oraz węgiel do celów energetycznych,
- koks (głównie wielkopieczowy).

Z uwagi na przeznaczenie produktów Grupy, istnieje bezpośredni związek działalności Grupy z popytem i podażą na rynku węgla, koks, stali i energii:

- węgiel koksowy – produkcja koks,
- węgiel do celów energetycznych – produkcja energii elektrycznej i ciepłej,
- koks – składnik wsadu do produkcji stali w hutach, odlewniach, w przemyśle chemicznym, metali nieżelaznych, przy produkcji materiałów izolacyjnych itp.

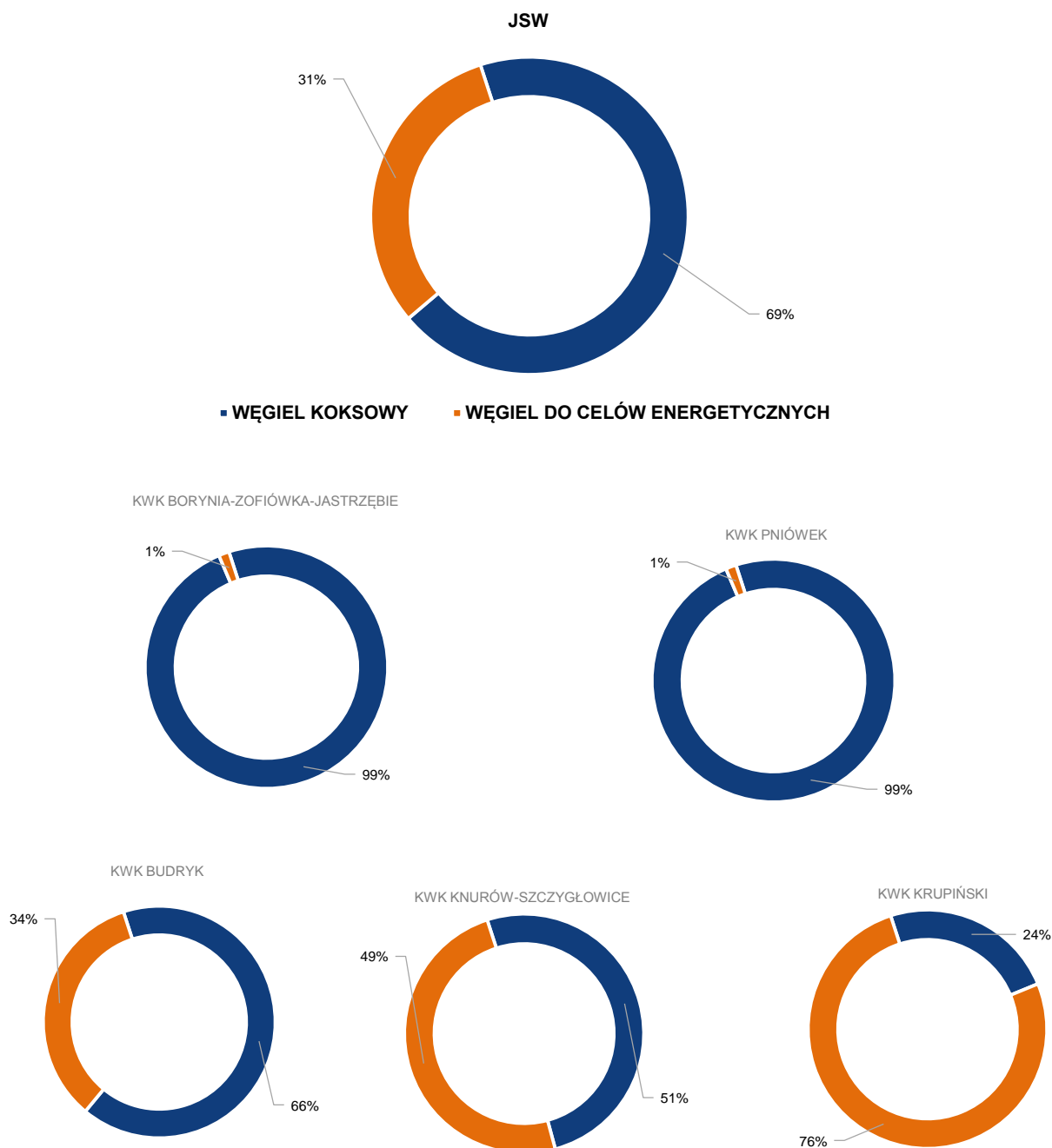
Struktura produktów Grupy dopasowywana jest do dynamicznie zmieniających się potrzeb rynku, z uwzględnieniem podaży i popytu na rynku krajowym i zagranicznym.

Działalność wydobywczą w Grupie realizowaną jest przez pięć kopalń węgla kamiennego. Udział produkcji węgla koksowego i węgla do celów energetycznych w ogólnej produkcji netto 2016 roku wyniósł odpowiednio 68,8% i 31,2%. Kopalnie Borynia-Zofiówka-Jastrzębie i Pniówek oferowały do sprzedaży wysokiej jakości węgle typu hard, charakteryzujące się niską zawartością popiołu, siarki oraz części lotnych. Węgle z kopalń Budryk (semi-soft) oraz Knurów-Szczygłowice (semi-hard) to węgle gazowo-koksowe o niskiej zawartości popiołu, siarki oraz wyższej, jednak charakterystycznej dla tego typu węgla, zawartości części lotnych. Wszystkie produkowane w tych kopalniach węgle koksowe cechują się również, odpowiednimi do typu węgla, parametrami CRI i CSR na dobrych i akceptowalnych przez kontrahentów poziomach.

Węgiel produkowany w kopalni Krupiński osiąga najniższy - spośród kopalń JSW - poziom parametrów koksotwórczych. Bardzo niski poziom dylatacji i wskaźnika wolnego wydymania, wysoki poziom zawartości części lotnych oraz niekorzystne wartości wskaźników CRI i CSR sprawiają, iż możliwość stosowania tego węgla w mieszankach koksowniczych jest bardzo ograniczona.

PRODUKCJA I SPRZEDAŻ WĘGLA

Wykres 6. Struktura produkcji węgla w 2016 roku

W 2016 roku sprzedano ogółem 17,2 mln ton węgla, z czego – ze względu na przeznaczenie produkowanego węgla – udział sprzedaży węgla koksowego w łącznych dostawach Grupy stanowił 68,8% a pozostałe 31,2% stanowił węgiel do celów energetycznych. Kopalnie Borynia-Zofiówka-Jastrzębie (Ruch Borynia i Zofiówka) oraz Kopalnia Pniówek, oferowały do sprzedaży dobrej jakości węgiel typu hard. Kopalnia Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jastrzębie oferowała węgiel koksowy, charakteryzujący się bardzo niską zawartością fosforu i niską zawartością części lotnych. Kopalnia Budryk oraz Knurów-Szczygłowice, sprzedawały dobre jakościowo węgle gazowo – koksowe oraz węgiel do celów energetycznych o wartości opałowej, zgodnej z wymaganiami klientów.

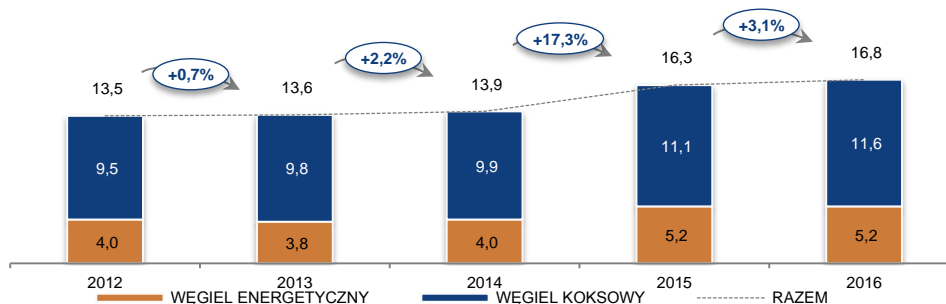
Od grudnia 2016 roku węgiel urabiany w pokładach obszaru górniczego Ruchu Jastrzębie transportowany jest odstawa – dołem kopalni – do Ruchu Zofiówka, gdzie poprzez podziemne retencyjne zbiorniki węgla surowego wraz z węglem urobionym przez oddziały Ruchu Zofiówka wydobywany jest skipem na powierzchnię i kierowany do wzbogacania w Zakładzie Mechanicznej Przeróbki Węgla. Zgodnie z Harmonogramem Biegu Ścian KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, do eksploatacji w 2017 roku w Ruchu Jastrzębie przewidziane są 2 ściany wydobywcze oraz 3-4 ściany w pokładach eksploatowanych przez Ruch Zofiówka, pozwalając osiągnąć łączne dobowe wydobywanie na poziomie ok. 15 tys. ton węgla netto. Węgle z tych dwóch obszarów górniczych charakteryzują się podobnym poziomem podstawowych własności koksotwórczych oraz wysoką czystością techniczną, pozwalającą na osiąganie wskaźnika uzysku węgla gazowo-koksowego na poziomie 100%.

Tabela 5. Główne parametry jakości węgla produkowanego w Grupie w 2016 roku (wartości średnie)

Kategoria	KWK Borynia - Zofiówka - Jastrzębie			KWK Pniówek	KWK Knurów-Szczygłowice		KWK Budryk	KWK Krupiński
	Ruch Borynia	Ruch Jas-Mos	Ruch Zofiówka		Ruch Knurów	Ruch Szczygłowice		
WĘGIEL KOKSOWY	TYP 35 (HARD)				TYP 34 (SEMI-HARD)		TYP 34 (SEMI-SOFT)	
Zawartość popiołu A ^d (%)	6,6	6,1	7,5	6,6	7,4	6,7	7,0	7,7
Zawartość wilgoci W _f ^f (%)	10,9	8,7	9,9	8,3	6,5	6,9	6,9	6,7
Zawartość siarki S _f ^d (%)	0,51	0,44	0,53	0,60	0,71	0,49	0,68	0,67
Zawartość części lotnych (V ^{dal} %)	23,7	20,9	21,6	26,3	32,7	29,9	31,3	37,2
Spiekalność (RI)	78,0	74,0	72,0	82,0	74,0	80,0	82,0	73,0
Wytrzymałość poreakcyjna koksu (CSR %)	61,1	42,2	58,7	61,1	40,6	43,4	45,9	35,3
Reakcyjność koksu wobec CO ₂ (CRI %)	28,9	44,2	32,1	25,5	41,3	38,6	37,3	41,7
WĘGIEL DO CELÓW ENERGETYCZNYCH								
Zawartość popiołu A ^f (%)	-	5,9	19,4	17,7	22,4	20,2	24,4	16,1
Zawartość wilgoci W _f ^f (%)	-	8,5	10,8	3,4	10,1	10,3	9,5	11,3
Zawartość siarki S _f ^f (%)	-	0,39	0,52	0,61	0,76	0,50	0,66	0,66
Wartość kaloryczna (Q _f ^f MJ/kg)	-	30,0	23,7	26,8	22,1	23,2	21,9	23,7

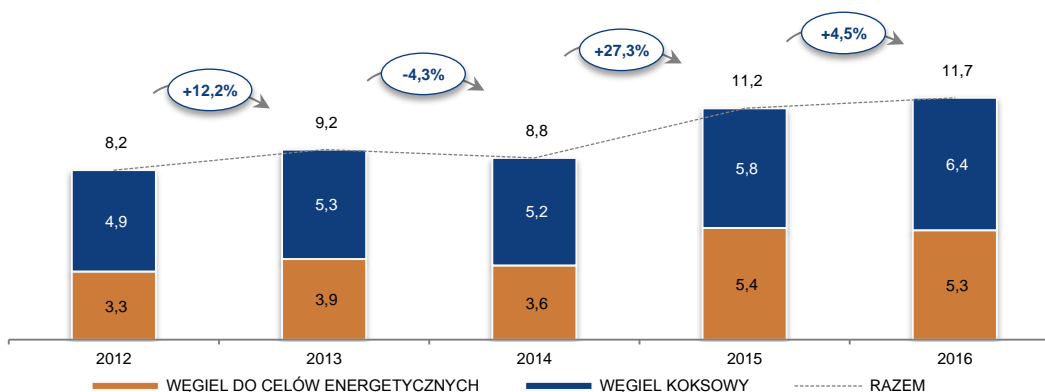
Wolumen produkcji węgla w 2016 roku został zrealizowany na poziomie 16,8 mln ton, tj. o 0,5 mln ton więcej niż w 2015 roku. Wielkość ta obejmuje również wydobywanie włączanej w 2014 roku w struktury JSW kopalni Knurów-Szczygłowice w wysokości 3,7 mln ton (2015 rok: 3,4 mln ton, od 1 sierpnia do 31 grudnia 2014 roku: 1,6 mln zł).

Wykres 7. Produkcja węgla w latach 2012-2016 (mln ton)

Łączna sprzedaż węgla wyprodukowanego przez kopalnie Grupy, obejmująca dostawy wewnątrzgrupowe i zewnętrzne, została zrealizowana na poziomie 17,2 mln ton, tj. o 0,6 mln ton większym niż w 2015 roku (sprzedaż węgla koksowego wzrosła o 0,7 mln ton, a poziom dostaw węgla do celów energetycznych spadł o 0,1 mln ton).

Wykres 8. Sprzedaż węgla na rzecz odbiorców zewnętrznych w latach 2012-2016 (mln ton)

W 2016 roku przychody ze sprzedaży węgla osiągnęły poziom 3 551,6 mln zł i były wyższe o 102,2 mln zł (3,0%) niż uzyskane w 2015 roku, co mimo problemów w sektorze stalowym, trudnej sytuacji na rynku węgla i koksu, jest wynikiem wzrostu wolumenu produkcji węgla koksowego i jego sprzedaży po wyższych cenach (wzrost o ponad 5% w stosunku do 2015 roku).

Tabela 6. Zrealizowana produkcja i sprzedaż węgla

Wyszczególnienie	2016	2015	2014 ⁽¹⁾	2013	2012	Dynamika 2015=100
Produkcja (w mln ton)	16,8	16,3	13,9	13,6	13,5	103,1
▪ Węgiel koksowy (w mln ton) ⁽²⁾⁽³⁾	11,6	11,1	9,9	9,8	9,5	104,5
▪ Węgiel do celów energetycznych (w mln ton)	5,2	5,2	4,0	3,8	4,0	100,0
Wielkość sprzedaży ogółem JSW (w mln ton)⁽³⁾	17,2	16,6	13,7	14,4	12,7	103,6
▪ Węgiel koksowy (w mln ton)	11,8	11,1	9,9	10,3	9,1	106,3
▪ Węgiel do celów energetycznych (w mln ton)	5,4	5,5	3,8	4,1	3,6	98,2
Wielkość sprzedaży wewnątrzgrupowej (w mln ton)⁽³⁾	5,5	5,4	4,9	5,2	4,5	101,9
▪ Węgiel koksowy (w mln ton)	5,4	5,3	4,7	5,0	4,2	101,9
▪ Węgiel do celów energetycznych (w mln ton)	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	100,0
Wielkość sprzedaży na rzecz odbiorców zewnętrznych (w mln ton)⁽⁴⁾	11,7	11,2	8,8	9,2	8,2	104,5
▪ Węgiel koksowy (w mln ton)	6,4	5,8	5,2	5,3	4,9	110,3
▪ Węgiel do celów energetycznych (w mln ton)	5,3	5,4	3,6	3,9	3,3	98,1
Przychody ze sprzedaży (w mln zł)⁽⁴⁾	5 846,2	5 724,3	5 166,7	5 970,3	7 040,9	102,1
Przychody ze sprzedaży pomiędzy segmentami (w mln zł)	2 294,6	2 274,9	2 194,4	2 411,3	2 906,0	100,9
Przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych (w mln zł)	3 551,6	3 449,4	2 972,3	3 559,0	4 134,9	103,0

⁽¹⁾ z uwzględnieniem KWK Knurów-Szczygłowice w strukturach JSW od 1 sierpnia 2014 roku,

⁽²⁾ udział węgla typu hard w łącznej produkcji węgla w 2016, 2015, 2014, 2013 i 2012 roku wynosił odpowiednio: 49,2%, 49,4%, 53,4%, 57,2%, 57,5%,

⁽³⁾ wielkość sprzedaży węgla wyprodukowanego przez Grupę,

⁽⁴⁾ wartość uwzględnia dodatkowe przychody Grupy w 2016, 2015, 2014, 2013 i 2012 roku odpowiednio: 99,0 mln zł, 302,9 mln zł, 159,5 mln zł, 70,7 mln zł, 304,2 mln zł z tytułu sprzedaży węgla wyprodukowanego poza Grupą.

W 2016 roku w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku, ogólna sprzedaż węgla koksowego wzrosła o 0,7 mln ton, natomiast węgla do celów energetycznych spadła o 0,1 mln ton. Udział sprzedaży ogółem (wewnętrznej i zewnętrznej), najlepszego jakościowo i uzyskującego najwyższe ceny węgla typu hard w łącznych dostawach węgla wyprodukowanego w Grupie wyniósł w 2016 roku 49,7% (2015 rok: 48,0%).

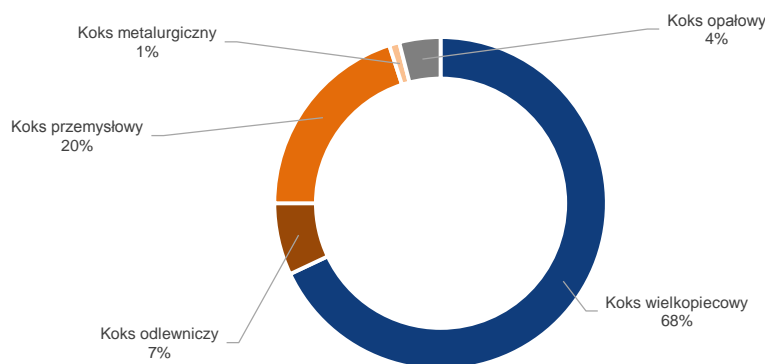
W 2016 roku sprzedaż węgla do celów energetycznych na rzecz odbiorców zewnętrznych w porównaniu do 2015 roku spadła o 0,1 mln ton. Natomiast zanotowano wzrost o 0,6 mln ton zewnętrznej sprzedaży węgla koksowego. Wyprodukowany w Grupie węgiel koksowy hard stanowił 68,8% zewnętrznych dostaw węgla koksowego (2015 rok: 68,4%). Pozostałe 31,2% stanowił węgiel semi-soft (2015 rok: 31,6%). W wewnątrzgrupowej sprzedaży węgla koksowego, wyprodukowany w Grupie typ hard stanowił 76,2% (2015 rok: 75,7%), a typ semi-soft stanowił 23,8% (2015 rok: 24,3%), co wynika z prowadzenia wewnętrznej polityki handlowej firmy.

W 2016 roku zewnętrzne dostawy węgla dla krajowych odbiorców stanowiły 73,2% - wolumen i 71,4% - przychody, (2015 rok: 78% - wolumen i 76,9% - przychody). Pozostałe dostawy skierowano na rynek zagraniczny.

PRODUKCJA I SPRZEDAŻ KOKSU

W porównaniu do 2015 roku, produkcja koksu spadła o 2,4%, a jego sprzedaż w Grupie w 2016 roku była wyższa o 2,5%.

Wykres 9. Struktura produkcji koksu w Grupie

Przychody ze sprzedaży koksu i węglopochodnych, w analizowanym okresie osiągnęły poziom 2 822,7 mln zł i były niższe o 7,5% niż w 2015 roku. Niższe przychody w segmencie koksowym, były wynikiem trudnej sytuacji w sektorze stalowym i koksowym, co w efekcie było powodem uzyskiwania niższych cen koksu ze sprzedaży do odbiorców zewnętrznych.

Tabela 7. Zrealizowana produkcja i sprzedaż koksu wraz z przychodami ze sprzedaży koksu i węglopochodnych

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Produkcja (w mln ton) ⁽¹⁾	4,1	4,2	4,0	3,9	3,8	97,6
Wielkość sprzedaży koksu na rzecz odbiorców zewnętrznych (w mln ton)	4,1	4,0	4,2	3,9	3,8	102,5
Przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych (w mln zł) ⁽²⁾	2 822,7	3 051,8	3 489,2	3 704,3	4 307,9	92,5

⁽¹⁾ wielkość produkcji koksu z koksowni Grupy,

⁽²⁾ przychody ze sprzedaży obejmują przychody ze sprzedaży koksu i węglopochodnych.

CENY SPRZEDAŻY WĘGLA I KOKSU

Po latach spadków, w 2016 roku uzyskana średnia cena sprzedaży węgla (302,07 zł/tonę) osiągnęła wyższy o 1,2% poziom niż w 2015 roku. Ceny węgla koksowego wzrosły o 5,3%, natomiast ceny węgla do celów energetycznych spadły o 12,1%.

W przypadku koksu, ceny znajdowały się nadal w trendzie spadkowym. Uzyskana średnia cena sprzedaży koksu wyniosła 583,53 zł/tonę (na bazie FCA) i była niższa w stosunku do 2015 roku o 10,0%.

Tabela 8. Uzyskane średnie ceny sprzedaży węgla wyprodukowanego w Grupie oraz średnie ceny sprzedaży koksu

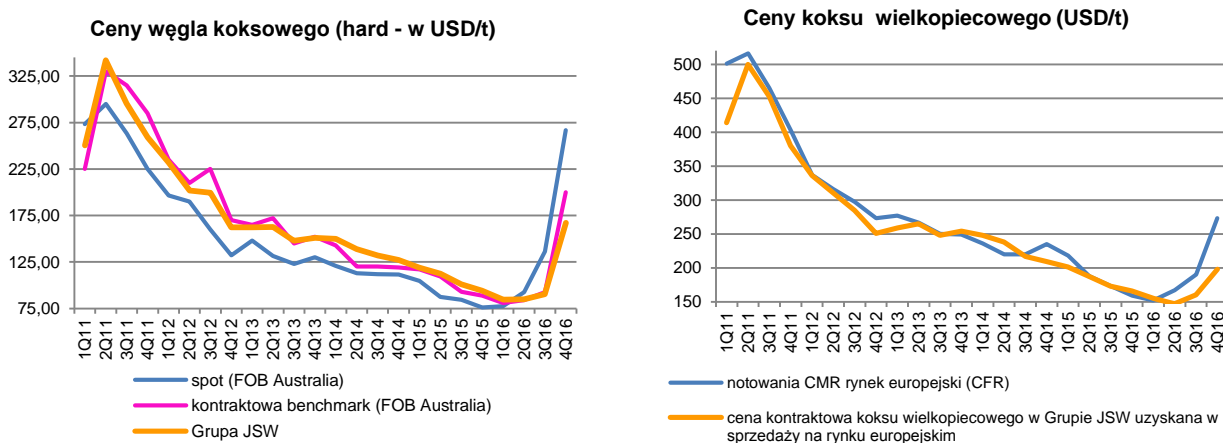
Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Średnie ceny sprzedaży węgla wyprodukowanego w JSW						
▪ Węgiel koksowy (w zł/t)	397,35	377,29	410,36	473,34	625,70	105,3
▪ Węgiel do celów energetycznych (w zł/t)	187,44	213,26	234,39	267,58	315,27	87,9
▪ Ogółem (w zł/t) ⁽¹⁾	302,07	298,35	338,95	386,77	500,90	101,2
Średnie ceny sprzedaży koksu						
▪ Koks (zł/t) ⁽²⁾	583,53	648,49	668,18	758,50	970,20	90,0

⁽¹⁾ ceny dotyczą zewnętrznych dostaw węgla wyprodukowanego w Grupie i zawierają koszty transportu, wynoszące średnio w JSW w 2016 roku: 6,81 zł/t, 2015 roku: 7,29 zł/t, w 2014 roku: 7,31 zł/t, w 2013 roku: 10,19 zł/t i 2012 roku: 11,07 zł/t,

⁽²⁾ cena na bazie FCA, dotyczą koksowni będących w Grupie w poszczególnych okresach.

Ceny koksu i węgla koksowego oferowane przez Grupę podążały za trendami rynkowymi, co zostało zobrazowane na poniższych wykresach.

Wykres 10. Ceny węgla koksowego i koksu

Źródło: Platts-Coal Trader International, opracowanie własne.

DZIAŁALNOŚĆ POZOSTAŁA

Grupa uczestniczy również w ograniczonym zakresie w działalności wspierającej, która jest mało istotna z punktu widzenia działalności i sytuacji finansowej Grupy. W okresie 2016 roku przychody ze sprzedaży pozostałych segmentów wyniosły 357,0 mln zł, czyli 5,3% przychodów ze sprzedaży Grupy i były o ok. 17,7% niższe niż uzyskane w tym samym okresie 2015 roku.

2.5. RYNKI ZBYTU

Grupa jako aktywny uczestnik łańcucha dostaw węgla koksowy – koks – stal zmuszona jest funkcjonować w zmiennym otoczeniu rynkowym, determinowanym sytuacją na rynku stalowym oraz silną konkurencją na rynku dostawców węgla koksowego i koksu.

RYNEK STALOWY

Trudna sytuacja na światowym rynku stalowym oraz duże wahania podaży węgla koksowego na światowym rynku to istotne czynniki determinujące stan sytuacji finansowej Grupy w 2016 roku.

Rynek stalowy jest zdominowany przez globalne koncerny hutnicze, a produkcja stali w coraz większym stopniu skoncentrowana w krajach azjatyckich. Światowa produkcja stali w 2016 roku wzrosła w stosunku do 2015 roku o 0,7% osiągając poziom 1,604 mld ton. W krajach Unii Europejskiej produkcja stali wyniosła 162,3 mln ton (spadek o 2,3%), w pozostałych krajach europejskich nastąpił wzrost produkcji o 5,8% (do 36,0 mln ton), a w krajach Wspólnoty Niepodległych Państw produkcja wzrosła o 0,8% (do 102,2 mln ton). W Azji wzrost produkcji wyniósł 1,4% (do 1 106,2 mln ton), w tym w Chinach 1,2% (do 808,4 mln ton). W Polsce w 2016 roku produkcja stali wyniosła 8,9 mln ton, co oznacza spadek o 2,8%.

Średnie wykorzystanie mocy produkcyjnych w roku 2016 wahało się w granicach 65-72% ze średnią wielkością w 2016 roku na poziomie 69%. W 2015 roku wykorzystanie mocy produkcyjnych kształtowało się na poziomie 69,7% i było o 3,7% niższe niż w 2014 roku. W Europie, pod koniec 2016 roku spośród 75 zainstalowanych wielkich pieców, 13 nadal pozostawało wyłączonych.

RYNEK KOKSOWY

Na sytuację na rynku węgla koksowego i ceny tego surowca w 2016 roku, oprócz poziomu produkcji stali, miały wpływ przede wszystkim zmiany podaży zarówno w Chinach, Australii oraz USA. Ograniczenia podażowe wynikające z wprowadzonych regulacji wydobywania w Chinach, ogłoszone siły wyższe w Australii oraz wcześniejsze zamknięcia kopalń w USA i procesy upadłościowe spółek węglowych - doprowadziły do kumulacji niedoborów tego surowca na globalnym rynku w IV kwartale 2016 roku.

POZIOMY CEN OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

Ceny benchmarkowe australijskich węgla koksowego typu hard w poszczególnych kwartałach 2016 roku znajdowały się w trendzie wzrostowym. Benchmarki dla węgla koksowego typu hard premium na bazie FOB Australia w kolejnych kwartałach 2016 roku wynosiły odpowiednio: I kwartał - 81 USD/t; II kwartał - 84 USD/t; III kwartał - 92,5 USD/t; IV kwartał - 200 USD/t. Średnia roczna cena benchmarkowa w 2016 roku wyniosła 114 USD/t FOB Australia i była o niecałe 12% wyższa niż w 2015 roku (102 USD/t FOB Australia). Pod koniec 2016 roku rynek węgla koksowego uległ osłabieniu z powodu ustąpienia ograniczeń podażowych i słabszego zapotrzebowania importowego ze strony jego największych odbiorców, szczególnie Chin.

Światowy rynek koksu, a zwłaszcza rynek europejski nie podążał za dynamicznymi zmianami cenowymi na rynku węgla koksowego. Notowania cen koksu wielkopiecowego na rynku europejskim CFR Port Europa Północna w 2016 roku systematycznie wzrastały, ale w tempie znacznie wolniejszym niż ceny węgla koksowego. Notowania cen w poszczególnych kwartałach 2016 roku wynosiły: I kwartał - 152 USD/t; II kwartał - 167 USD/t; III kwartał - 190 USD/t; IV kwartał - 273 USD/t. Średnia roczna notowań cen koksu wielkopiecowego na rynku europejskim wyniosła w 2016 roku 195,5 USD/t i była o niecałe 6% (5,8%) wyższa niż odnotowana w 2015 roku (184,8 USD/t).

W III oraz IV kwartale 2016 roku bardzo niekorzystna (dla producentów koksu) była relacja cen koksu do benchmarkowych cen węgla koksowego typu hard. W warunkach zbilansowanego rynku koksu i węgla relacja cen koksu do węgla koksowego wynosi ok. 1,7-1,9. W IV kwartale 2016 roku relacja cen koksu wielkopiecowego na rynku europejskim do ceny benchmarkowej HCC wyniosła średnio 1,3 i była najniższa od 2012 roku.

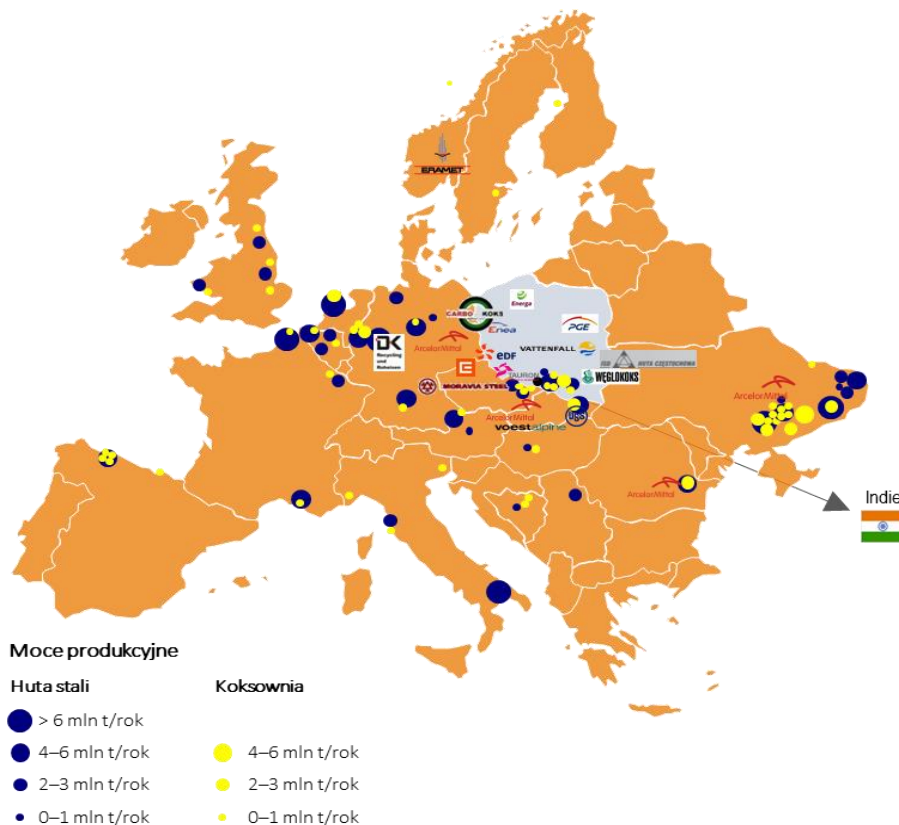
Ceny węgla energetycznego (CIF Płn. Europa) w I kwartale 2016 roku wynosiły 45 USD/t, w II kwartale 49 USD/t, w III kwartale 61 USD/t, natomiast w IV kwartale średnio 84 USD/t. W całym 2016 roku średnia cena węgla energetycznego na rynku europejskim w portach ARA wyniosła 59,7 USD/t i była o 5,7% wyższa niż zanotowana w 2015 roku (56,5 USD/t).

Wyższym cenom węgla energetycznego w portach ARA nie towarzyszyły wzrosty cen węgla energetycznego na krajowym rynku. Indeks PSCMI1 w sprzedaży do energetyki zawodowej i przemysłowej w 2016 roku tylko 195,42 PLN/t, co stanowi spadek o 10,4% w porównaniu z 2015 rokiem (217,99 PLN/t). W przypadku indeksu PSMCI2 w sprzedaży do ciepłowni przemysłowych i komunalnych średni poziom w 2016 roku to 196,94 PLN/t, tj. niższy o 17,6% niż w 2015 roku (239 PLN/t).

Niskie poziomy cen rynkowych na powiązanych rynkach, w istotny sposób przyczyniły się do zmniejszenia przychodów ze sprzedaży produktów Grupy w 2016 roku, które zostały zrealizowane na poziomie 6 731,3 mln zł, tj. o 203,6 mln zł mniej niż w 2015 roku.

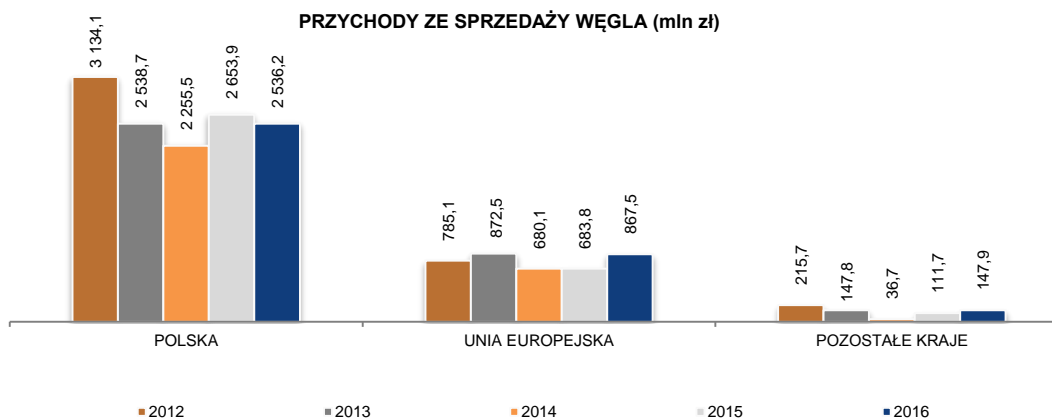
RYNKI SPRZEDAŻY

Schemat 6. Lokalizacja najważniejszych odbiorców

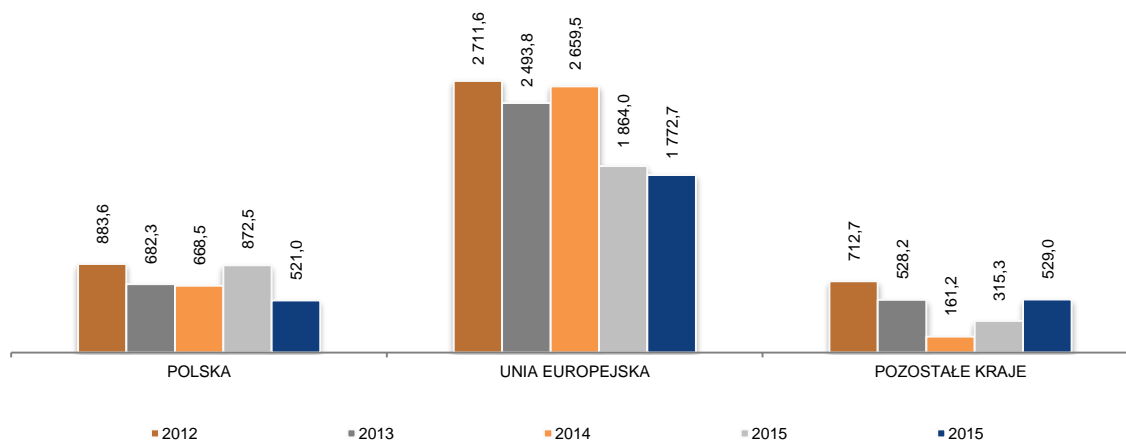

Głównym rynkiem zbytu, produkowanego w Grupie koksu jest rynek europejski. Ze względu na uwarunkowania rynkowe (spowolnienie gospodarcze, niska dynamika poziomu produkcji stali w Europie, wysoki stan zapasów koksu), znaczącym rynkiem zbytu koksu były również kierunki zamorskie. Tym samym, koks wyprodukowany w koksowniach Grupy został sprzedany do odbiorcy na rynku indyjskim. Koks oferowany z Polski na rynkach zamorskich skutecznie konkuruje z koksem rosyjskim, ukraińskim, japońskim czy kolumbijskim. Produkty węglowodopochodne takie jak benzol i smoła, posiadają stałych odbiorców na rynku europejskim, natomiast siarka i siarczan amonu sprzedawane są na rynku krajowym. Nadwyżki gazu koksowniczego sprzedawane są do odbiorców bezpośrednio przez koksownie.

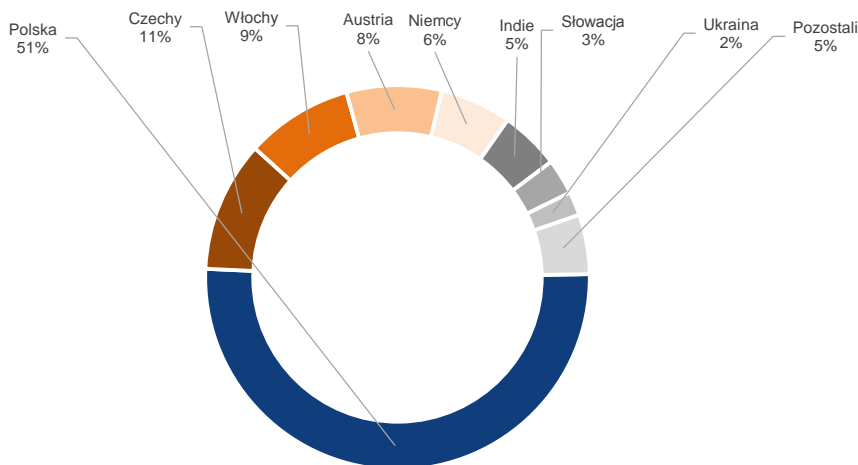
Wykres 11. Przychody ze sprzedaży węgla oraz koksu i węglowodopochodnych w podziale na obszary geograficzne, według odbiorców finalnych

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY KOKSU I WĘGLOPOCHODNYCH (mln zł)

Wykres 12. Struktura przychodów Grupy według krajów przeznaczenia w ujęciu wartościowym na 31 grudnia 2016 roku

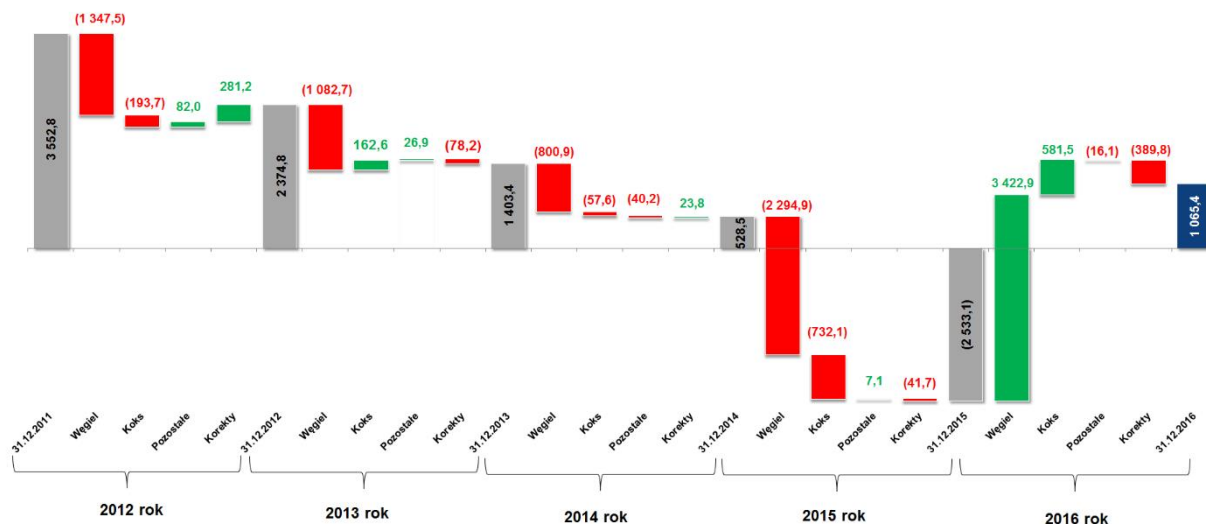
2.6. WYNIKI FINANSOWE WEDŁUG OBSZARÓW DZIAŁALNOŚCI

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów oraz rodzaj działalności produkcyjnej. Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 „Segmenty operacyjne”. Zarząd Jednostki dominującej zidentyfikował segmenty operacyjne na podstawie sprawozdawczości finansowej spółek wchodzących w skład Grupy. Działalność operacyjna Grupy Kapitałowej prowadzona jest przez następujące segmenty operacyjne:

- **Segment Węgiel** – który obejmuje wydobycie i sprzedaż węgla kamiennego;
- **Segment Koks** – który obejmuje wytwarzanie i sprzedaż koksu oraz węglopochodnych;
- **Pozostałe Segmenty** – które obejmują działalność jednostek Grupy, które nie wchodzą w zakres wymieniony w segmentach Węgiel i Koks, m. in. produkcja i sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej, usługi remontowe itp.

Wykres 13. Wpływ segmentów operacyjnych na EBITDA (mln zł)

SEGMENT WĘGIEL - WYDOBYCIE I SPRZEDAŻ WĘGLA KAMIENNEGO

Tabela 9. Wyniki operacyjne segmentu węglowego*

Wyszczególnienie	2016	2015	Dynamika 2015=100
Przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych	3 551,6	3 449,4	103,0
Zysk/(strata) operacyjny/a	663,4	(3 201,8)	-
Amortyzacja	655,6	1 097,9	59,7
EBITDA	1 319,0	(2 103,9)	-
EBITDA skorygowana*	1 425,9	429,7	331,8

* EBITDA po wyłączeniu, ujętego w wyniku przeprowadzonych testów, odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych zakładów JSW odpowiednio w 2016 roku: 71,1 mln zł, w 2015 roku: 2 533,6 mln zł.

Przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych w 2016 roku wyniosły 3 551,6 mln zł, co oznacza wzrost o 3,0% w porównaniu do 2015 roku. Wzrost ten jest konsekwencją zmiany struktury sprzedaży węgla, tj. większej ilości sprzedanego węgla koksowego oraz wyższej uzyskanej średniej ceny sprzedaży tego typu węgla (wzrost o 20,06 zł/tonę, tj. o 5,3%).

W 2016 roku, udział przychodów ze sprzedaży węgla dla pięciu zewnętrznych odbiorców wyniósł 66,3% przychodów w tym segmencie (w 2015 roku: 72,9%). Pozostali odbiorcy, których jednostkowy udział nie przekraczał 10% przychodów, wygenerowali pozostałe 33,7% łącznych przychodów segmentu węglowego.

EBITDA segmentu Węgiel za 2016 rok wyniosła 1 319,0 mln zł. W roku poprzednim EBITDA wyniosła (2 103,9) mln zł i była głównie skutkiem ujęcia w księgach 2015 roku odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych JSW w wysokości 2 533,6 mln zł. Ponadto, wzrost wskaźnika EBITDA w 2016 roku wynika z wyższego wyniku operacyjnego, na co wpływ miały liczne podejmowane i realizowane inicjatywy oszczędnościowe i ograniczenia kosztowe, a także wzrost cen.

SEGMENT KOKS - WYTWARZANIE I SPRZEDAŻ KOKSU I WĘGLOPOCHODNYCH

Tabela 10. Wyniki operacyjne segmentu koksowego

Wyszczególnienie	2016	2015	Dynamika 2015=100
Przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych	2 822,7	3 051,8	92,5
Strata operacyjna	(67,5)	(715,8)	9,4
Amortyzacja	125,2	192,0	65,2
EBITDA	57,7	(523,8)	-
<i>EBITDA skorygowana*</i>	57,7	166,0	34,8

* EBITDA po wyłączeniu, ujętego w wyniku przeprowadzonych testów, odpisu z tytułu utraty wartości aktywów trwałych JSW KOKS w 2015 roku: 689,8 mln zł.

W 2016 roku przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych wyniosły 2 822,7 mln zł, co oznacza spadek o 7,5% w porównaniu do 2015 roku. Bezpośrednie przełożenie na spadek uzyskanych przychodów ze sprzedaży segmentu koksowego miał znaczny spadek średniej uzyskanej ceny sprzedaży koksu o 10,0% w stosunku do 2015 rok (spadek o 64,96 zł/tonę).

Udział przychodów ze sprzedaży koksu dla pięciu głównych odbiorców wyniósł 60,5% przychodów w tym segmencie (w 2015 roku: 57,8%). Pozostali odbiorcy, których jednostkowy udział nie przekraczał 10% przychodów, wygenerowali pozostałe 39,5% łącznych przychodów segmentu koksowego.

EBITDA segmentu Koks za 2016 rok wyniosła 57,7 mln zł. Wzrost EBITDA w analizowanym segmencie o 581,5 mln zł w porównaniu do 2015 roku, nastąpił przede wszystkim wskutek osiągnięcia lepszego o 648,3 mln zł wyniku operacyjnego, co wynikało m.in. z ujęcia w wyniku 2015 roku odpisu aktualizującego wartość aktywów trwałych w wysokości 689,9 mln zł.

POZOSTAŁE SEGMENTY - POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

Tabela 11. Wyniki operacyjne pozostałych segmentów

Wyszczególnienie	2016	2015	Dynamika 2015=100
Przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych	357,0	433,7	82,3
Zysk operacyjny	52,2	51,7	101,0
Amortyzacja	64,5	81,1	79,5
EBITDA	116,7	132,8	87,9
<i>EBITDA skorygowana*</i>	124,1	132,8	93,4

* EBITDA po wyłączeniu, ujętego w wyniku przeprowadzonych testów, odpisu z tytułu utraty wartości w 2016 roku: 7,4 mln zł.

Główny wpływ na wyniki tego segmentu, miała sprzedaż w sierpniu 2016 roku spółki SEJ. Spółka ta generowała główną część zysku netto tego segmentu. Przychody ze sprzedaży od odbiorców zewnętrznych w analizowanym okresie wyniosły 357,0 mln zł, co oznacza spadek o 17,7% w porównaniu do 2015 roku, zaś EBITDA wyniosła 116,7 mln zł, co oznacza spadek o 16,1 mln zł w stosunku do 2015 roku.

2.7. ŹRÓDŁA ZAOPATRZENIA

Przebieg procedur zakupowych

Grupa jest zobowiązana do stosowania przepisów Ustawy Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2164 z 2015 roku) do organizowania przetargów publicznych dla zamówień o wartości przekraczającej 414,0 tys. EUR, dla dostaw i usług w trybach przewidzianych przepisami prawa. Najczęściej stosowanym trybem jest przetarg nieograniczony. Oferty mogą zgłaszać wszyscy dostawcy spełniający określone, co do danego postępowania, wymagania zamawiającego. Ustalone w postępowaniu ceny są obowiązujące na czas trwania umowy. W przypadku obniżki w ciągu roku cen materiałów na rynku na dany asortyment, zamawiający przeprowadza z dostawcami dodatkowe negocjacje cenowe. W przypadku zamówień o wartości poniżej progu stosowania Ustawy Prawo zamówień publicznych,

Grupa wybiera dostawców w trybie tzw. przetargów właścicielskich na podstawie wewnętrznego regulaminu najczęściej w formie przetargów nieograniczonych oraz aukcji elektronicznych. Bieżące dostawy materiałów na potrzeby kopalni JSW realizowane są przez Zakład Logistyki Materiałowej.

Dostawcy

Największymi dostawcami w ramach segmentu węglowego w 2016 roku były następujące firmy: Huta Łabędy S.A., Kopex Machinery S.A., Arcelor Mittal Poland S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej, CZH S.A., FTT Wolbrom S.A., FAMUR S.A., P.W. MONTER Olga Koza, P.W. DREMEX Sp. z o.o., Zakłady Produkcyjne B-D S.A.

Najwięksi dostawcy Grupy w ramach działalności koksowniczej to przede wszystkim: Biuro Projektów KOKSOPROJEKT Sp. z o.o., Elektrociepłownia MARCEL Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usług Wodociągowych HKW Sp. z o.o., PKP CARGO S.A., LADOR Sp. z o.o., TERMA-DOM Sp. z o.o., PCC ROKITA S.A., CRL Sp. z o.o., CHEMOKOR Sp. z o.o.

W ocenie Zarządu, relacje z dostawcami nie powodują uzależnienia Grupy od żadnego z dostawców w sposób, który negatywnie mógłby wpłynąć na działalność Grupy.

2.8. ZNACZĄCE UMOWY

Tabela 12. Informacja na temat istotnych umów

ZAWARCIE UMOWY ZNACZĄCEJ Z BALTA GmbH NA DOSTAWY KOKSU	W dniu 14 kwietnia 2016 roku została zawarta umowa pomiędzy JSW występującą w umowie jako Sprzedający, w imieniu i na rzecz której działa Polski Koks a Balta GmbH z siedzibą w Pöcking Niemcy występująca w umowie jako Kupujący. Szacunkowa wartość umowy w okresie jej obowiązywania wynosi 1,18 mld zł. Przedmiotem umowy są dostawy koksu. Umowa obowiązuje od 1 kwietnia 2016 roku do 31 marca 2021 roku. Warunki cenowe uzgadniane są w okresach kwartalnych. Walutą rozliczenia umowy jest USD.
SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI SEJ	W dniu 4 lipca 2016 roku JSW zawarła z PGNiG Termika S.A. („PGNiG Termika”) przedwstępną umowę sprzedaży akcji SEJ, zaś w dniu 11 sierpnia 2016 roku JSW zawarła z PGNiG Termika umowę sprzedaży akcji SEJ. Przedmiotowa umowa dotyczyła sprzedaży 100% akcji SEJ przez JSW na rzecz PGNiG Termika. Łączna cena sprzedaży akcji SEJ wyniosła 371,8 mln zł. Cała kwota z tytułu sprzedaży akcji SEJ została zapłacona. W ramach transakcji uregulowane umownie zostały długoterminowe warunki zakupu przez SEJ od JSW węgla oraz metanu, a także sprzedaży do JSW mediów energetycznych w postaci ciepła, energii elektrycznej, chłodu i sprężonego powietrza. Przeniesienie akcji w wykonaniu przyrzeczonej umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane uzyskaniem przez każdą ze stron stosownych zgód korporacyjnych, dokonania zmian w programie emisji obligacji wyemitowanych przez SEJ, rozwiązania umowy o cash pooling rzeczywisty skutkującym zakończeniem udziału SEJ jako uczestnika cash pooling prowadzonego w ramach Grupy Kapitałowej JSW oraz zwolnienie poręczenia JSW. Wszystkie warunki zawieszające zostały należycie spełnione lub zrzucono się ich, w zależności od sytuacji. Po finalizacji przedmiotowej transakcji spółka SEJ (wraz z SEJ Serwis) wystąpiła z Grupy.
SPRZEDAŻ AKCJI SPÓŁKI WZK VICTORIA	W dniu 8 lipca 2016 roku JSW zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. („ARP”) oraz Towarzystwem Finansowym „Silesia” Sp. z o.o. („TFS”) (ARP i TFS razem jako „Inwestorzy”) umowę przedwstępną dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji WZK Victoria. W dniu 30 września 2016 roku JSW zawarła z ARP oraz TFS umowę rozporządzającą dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji WZK Victoria. Przedmiotowa umowa dotyczyła sprzedaży 92,84% akcji WZK Victoria przez JSW na rzecz Inwestorów. Łączna cena sprzedaży akcji WZK Victoria wyniosła 350,0 mln zł z ewentualną korektą ceny w oparciu o wartość skumulowanej EBITDA WZK Victoria za lata 2016-2019. Cała kwota z tytułu sprzedaży akcji WZK Victoria została zapłacona. Przeniesienie akcji w wykonaniu przyrzeczonej umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane m.in. od uzyskania zgód korporacyjnych, zgody UOKiK przez Inwestorów, zgody Skarbu Państwa na transakcję sprzedaży akcji WZK Victoria, zgody Obligatariuszy JSW dotyczących zwolnienia części istniejących zabezpieczeń ustanowionych na ich rzecz w związku z programem emisji obligacji oraz ustanowienia na rzecz Inwestorów zabezpieczenia zwrotu zaliczki w postaci zastawu rejestrowego na części akcji WZK Victoria. Wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione. Zgodnie z przedmiotową umową strony wyraziły intencję podjęcia działań zmierzających do powrotu WZK Victoria do Grupy w przypadku gdy Inwestorzy podejmą decyzję o dezinwestycji. Po finalizacji przedmiotowej transakcji spółka WZK Victoria (wraz z epeKoks) wystąpiła z Grupy.
OBROTY I SZACUNEK O WARTOŚCI UMOWY ZNACZĄCEJ ZE SPÓŁKAMI GRUPY KAPITAŁOWEJ	Od dnia 10 lipca 2015 roku, tj. publikacji raportu bieżącego nr 36/2015 wysokość obrotów oraz szacunków umów zawartych pomiędzy spółkami Grupy Kapitałowej JSW a spółkami Grupy Kapitałowej ArcelorMittal Poland S.A. nie podanych dotąd do publicznej wiadomości wyniosła 661,1 mln zł. Umową o największej wartości jest umowa zawarta w dniu 18 maja 2016 roku pomiędzy spółką zależną JSW, tj. JSW KOKS z siedzibą w Zabrze (występującą w umowie jako „Dostawca”), a ArcelorMittal Poland S.A. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej (występującą w umowie jako „Odbiorca”), w przedmiocie

ARCELORMITTAL POLAND S.A.	sprzedaży gazu koksowniczego i świadczenie usługi jego dystrybucji, której szacunkowa wartość w okresie 5 lat wynosi 200 mln zł. Umowa obowiązuje od 1 stycznia 2016 roku i jest zawarta na czas nieoznaczony. Walutą rozliczania umowy jest PLN. Warunki cenowe sprzedaży gazu ustalone są miesięcznie w oparciu o ceny rynkowe gazu ziemnego notowane na towarowej giełdzie energii. Umowa zawiera standardowe zapisy dotyczące rozliczenia gazu niedostarczonego przez Dostawcę lub nieodebranego przez Odbiorcę oraz bonifikaty cenowe w przypadku niedotrzymania gwarantowanych parametrów jakościowych.
ZAWARCIE ANEKSU DO UMOWY NA SPRZEDAŻ WĘGLA NA RZECZ PGNiG TERMIKA S.A.	W dniu 11 sierpnia 2016 roku został zawarty aneks do umowy wieloletniej z dnia 8 grudnia 2014 roku na dostawy węgla do celów energetycznych pomiędzy JSW a PGNiG Termika. Zgodnie z zawartym aneksem przedłużony został termin obowiązywania umowy do 31 grudnia 2030 roku. Szacunkowa wartość umowy w okresie od 11 sierpnia 2016 roku do końca okresu jej obowiązywania wynosi 1 712,5 mln zł netto. Warunki cenowe dostarczanego węgla będą uzgadniane w okresach rocznych. Walutą rozliczania umowy jest PLN. Zapisy umowy zawierają standardowe klauzule dotyczące kar umownych, a pozostałe warunki umowy nie odbiegają od warunków powszechnie stosowanych dla tego typu umów. Jednocześnie poinformowano, że w okresie ostatnich 12 miesięcy obroty handlowe pomiędzy JSW a PGNiG Termika wyniosły 92,7 mln zł netto.

2.9. PROGRAM EMISJI OBLIGACJI

EMISJA OBLIGACJI PRZEZ JEDNOSTKĘ DOMINUJĄCĄ

W dniu 6 sierpnia 2014 roku JSW wyemitowała obligacje w ramach Programu Emisji Obligacji ustanowionego umową programu emisji obligacji z dnia 30 lipca 2014 roku (ze zm.) zawartą pomiędzy JSW oraz Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski S.A. („PKO BP”), ING Bank Śląski („ING”), Bankiem Gospodarstwa Krajowego („BGK”), PZU Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych BIS 1 („PZU FIZAN”). Emisja objęła 70 000 szt. obligacji imiennych denominowanych w PLN o wartości nominalnej 10 000,00 PLN każda, o łącznej wartości nominalnej 700 000 000 PLN oraz 16 375 obligacji imiennych denominowanych w USD o wartości nominalnej 10 000,00 USD każda, o łącznej wartości nominalnej 163 750 000 USD. Środki pozyskane z emisji obligacji zostały wykorzystane na sfinansowanie nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci zakładu górniczego Kopalnia Węgla Kamiennego Knurów-Szczygłowice. Obligacje zostały wyemitowane na podstawie art. 9 pkt 3 Ustawy o Obligacjach i nie były oferowane w ramach oferty publicznej w rozumieniu Ustawy o Ofercie Publicznej, ani nie były przedmiotem obrotu na rynku zorganizowanym w rozumieniu Ustawy o Obrocie instrumentami finansowymi.

W dniu 31 maja 2016 roku JSW podpisała z BGK, PKO BP, Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A. („PZU”) oraz Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń na Życie S.A. („PZU Życie”) umowę w sprawie nabycia obligacji przez JSW w celu ich umorzenia i wprowadzenia dalszych zmian do Warunków emisji obligacji wyemitowanych przez JSW w ramach programu emisji ustanowionego Umową programu emisji z dnia 30 lipca 2014 roku. W następstwie zawartej umowy ING oraz PZU FIZAN jako zbywcy oraz PKO Bank Polski, BGK, PZU, PZU Życie podpisały stosowne Aneksy do Umowy o dalszej współpracy, Porozumienia w sprawie zabezpieczeń oraz Umowy programu emisji obligacji, zgodnie z którymi ING oraz PZU FIZAN przestały być stronami wymienionych umów, a PZU i PZU Życie stały się ich stronami.

Na podstawie Umowy w sprawie nabycia obligacji przez JSW w celu ich umorzenia i wprowadzenia dalszych zmian do warunków emisji obligacji z dnia 31 maja 2016 roku JSW zobowiązała się wobec Obligatariuszy do wykupu w latach 2016-2018 obligacji o łącznej wartości 150 mln zł (ok. 50 mln zł w każdym roku), a począwszy od 2019 roku w kwocie nie mniejszej niż 178 mln zł rocznie, chyba że strony umowy ustalą inaczej.

Zawarcie Porozumienia z Obligatariuszami

W dniu 29 sierpnia 2016 roku JSW wraz z Obligatariuszami zawarła Porozumienie regulujące warunki emisji obligacji oraz proces restrukturyzacji finansowej, operacyjnej i majątkowej JSW. Zapisy umowy zakładają przede wszystkim wprowadzenie nowego harmonogramu wykupu obligacji zakładającego obniżenie pierwotnie uzgodnionej kwoty wykupu obligacji w początkowym okresie i wydłużenie okresu wykupu o 5 lat (tj. do roku 2025) oraz zmianę warunków regulujących możliwość skorzystania przez Obligatariuszy z opcji wcześniejszego wykupu.

W ramach procesu rozmów z Obligatariuszami, JSW przedstawiła plan zawierający działania optymalizacyjne, które będą realizowane przez JSW w celu poprawy wyniku finansowego Grupy Kapitałowej JSW i osiągnięcia długofalowej rentowności. Zarząd JSW podjął także decyzję w zakresie dezinvestycji aktywów o charakterze niestrategicznym. JSW na bieżąco analizuje różne formy pozyskania dodatkowego finansowania, co obejmuje zarówno instrumenty dłużne jak i equity. Dodatkowo, JSW podejmuje szereg działań

oszczędnościowych zmierzających do obniżenia łącznych kosztów działalności Grupy o ok. 1,6 mld zł do roku 2025, w tym w takich obszarach jak optymalizacja zatrudnienia, struktury organizacyjnej oraz inicjatywy operacyjne w obszarach produkcji, handlu i zakupów.

Opcja wcześniejszego wykupu

Zgodnie z Porozumieniem Obligatariusze rezygnują z przysługujących im praw na podstawie tzw. opcji put, rozumianej jako możliwość wcześniejszego wykupu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji w przypadku niewyemitowania przez JSW obligacji na międzynarodowych rynkach kapitałowych. Porozumienie przewiduje rozszerzenie katalogu zdarzeń skutkujących obowiązkiem wcześniejszego wykupu obligacji oraz nałożenie na JSW szeregu dodatkowych zobowiązań. Ponadto Porozumienie zakłada, że do czasu całkowitej spłaty zobowiązań z tytułu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji, Zarząd JSW będzie mógł rekomendować walnemu zgromadzeniu JSW wypłatę dywidendy jedynie przy określonym poziomie (aktualnym i prognozowanym) wskaźnika pokrycia obsługi długu (DSCR).

Emisja obligacji w 2016 roku

W dniu 29 grudnia 2016 roku JSW wyemitowała w ramach programu emisji dodatkowe 30 000 szt. obligacji o wartości nominalnej 10 000 PLN, które w całości zostały objęte przez Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o. („TFS”) podnosząc jednocześnie łączną nominalną wartość emisji do kwoty 1 000,00 mln PLN oraz 163,8 mln USD.

Termin wykupu

Na podstawie Umowy w sprawie nabycia obligacji przez JSW w celu ich umorzenia z dnia 31 maja 2016 roku oraz wprowadzenia dalszych zmian do Warunków Emisji Obligacji z dnia 30 lipca 2014 roku, JSW zobowiązała się wobec Obligatariuszy do wykupu w latach 2016-2018 obligacji o łącznej wartości 150 mln zł (ok. 50 mln zł w każdym roku), a począwszy od 2019 roku w kwocie nie mniejszej niż 178 mln zł rocznie, chyba że strony umowy ustalą inaczej. Wykup nowej serii obligacji wyemitowanych w dniu 29 grudnia 2016 roku przypada na lata 2019-2025. Ostateczny termin wykupu obligacji przypada na 31 marca 2025 roku. Zapisy Porozumienia z dnia 29 sierpnia 2016 roku dodatkowo nakładają na JSW obowiązek wcześniejszego wykupu obligacji począwszy od 2017 roku w przypadkach szczegółowo zdefiniowanych w Warunkach Emisji Obligacji.

Zabezpieczenie obligacji

Zabezpieczenie obligacji stanowią:

1. Zastawy rejestrowe do najwyższej sumy zabezpieczenia wynoszącej 1 500 000 000 zł oraz 245 625 000 USD ustanowione na rzecz PKO BP jako administratora zastawu na:
  - aktywach ruchomych ZORG Borynia, ZORG Budryk, ZORG Knurów-Szczygłowice, ZORG Pniówek, ZORG Zofiówka, ZORG Jas-Mos (obecnie Jastrzębie),
  - akcjach posiadanych przez JSW w spółkach Polski Koks oraz JSW KOKS,
  - rachunkach bankowych JSW,
  - prawach z umów.
2. Hipoteki umowne łączne ustanowione na rzecz PKO BP jako administratora hipoteki do kwoty 1 500 000 000 zł oraz do kwoty 245 625 000 USD na nieruchomościach będących przedmiotem własności lub wieczystego użytkowania JSW, wchodzących w skład zorganizowanych części przedsiębiorstwa JSW w postaci ZORG Borynia, ZORG Budryk, ZORG Knurów-Szczygłowice, ZORG Pniówek, ZORG Zofiówka, ZORG Jas-Mos (obecnie Jastrzębie), nieruchomości składających się na siedzibę JSW, nieruchomości składających się na siedzibę Polskiego Koksru oraz nieruchomości składających się na Hotel „Różany Gaj” w Gdyni.
3. Poręczenia udzielone na rzecz Obligatariuszy przez JSW KOKS na podstawie Umowy Poręczenia JSW KOKS (do kwoty stanowiącej 100% kapitałów własnych), wartość udzielonego poręczenia wynosi 2 218,5 mln zł.
4. Przelew wierzytelności handlowych lub wierzytelności z tytułu umów ubezpieczenia dokonany na podstawie następujących umów przelewu rządzonych prawem polskim:
  - umowy przelewu praw na zabezpieczenie z dnia 28 października 2015 roku (ze zm.) pomiędzy JSW jako cedentem a PKO BP jako cesjonariuszem,
  - umowy przelewu praw na zabezpieczenie z dnia 11 sierpnia 2016 roku (ze zm.) pomiędzy JSW jako cedentem a PKO BP jako cesjonariuszem.
5. Przelew wierzytelności handlowych dokonany na podstawie umowy przelewu wierzytelności rządzonej prawem szwajcarskim z dnia 28 października 2015 roku (ze zm.) pomiędzy JSW jako cedentem a PKO BP jako cesjonariuszem.

6. Zastaw na wierzytelnościach z umów handlowych ustanowiony na mocy umowy zastawu na wierzytelnościach rządzonej prawem francuskim z dnia 27 listopada 2015 roku (ze zm.) pomiędzy JSW jako zastawcą a PKO BP jako agentem zabezpieczenia.

Wykup obligacji w 2016 roku

W 2016 roku JSW dokonała wykupu dłużnych papierów wartościowych o łącznej wartości 39,1 mln zł (wartość nominalna: 36,1 mln zł oraz 720 tys. USD).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zobowiązania z tytułu emisji obligacji stanowiły 93 692 szt. obligacji o wartości nominalnej 10 000 zł oraz 15 768 szt. obligacji o wartości nominalnej 10 000 USD. Łącznie zobowiązanie z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wyceniane według zamortyzowanego kosztu ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 1 596,4 mln zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 1 287,6 mln zł).

W związku z podpisaniem Porozumienia z Obligatariuszami, JSW dokonała reklasyfikacji zobowiązania z tytułu emisji obligacji do zobowiązań długoterminowych w części przypadającej do wykupu po 31 grudnia 2017 roku.

Monitorowania wielkości wskaźników

Zgodnie z zapisami Programu Emisji Obligacji, JSW zobowiązana jest monitorować wielkość wskaźników: zadłużenie finansowe netto/EBITDA oraz zadłużenie finansowe netto/kapitały własne, obliczanych na poziomie Grupy, zgodnie z zasadami zawartymi w Warunkach emisji obligacji, tj. skorygowanych m.in. o wpływ zdarzeń jednorazowych przewidzianych w Warunkach emisji obligacji. JSW zakłada utrzymywanie wskaźnika zadłużenia finansowego netto/kapitały własne na poziomie nie wyższym niż 0,6 oraz ograniczenie wysokości wskaźnika zadłużenie finansowe netto/EBITDA, tak aby począwszy od 31 marca 2017 roku nie przekraczał 2,7x, a od 30 czerwca 2017 był nie większy niż 2,5x. Jeżeli którykolwiek ze wskaźników przekroczy dopuszczalną wysokość Obligatariusze są uprawnieni do skorzystania z opcji wcześniejszego wykupu posiadanych obligacji. Składane przez JSW świadectwa zgodności w terminach określonych w Warunkach emisji obligacji potwierdzają wypełnianie wskaźników umownych. Zgodnie z zapisami Warunków emisji obligacji, JSW jest zobowiązana do przedstawienia stosownych wyliczeń wskaźników według stanu na 30 czerwca oraz 31 grudnia, a w przypadku wskaźnika zadłużenia finansowego netto/EBITDA również 31 marca oraz 30 września każdego roku. Dodatkowo, zgodnie z zapisami Warunków emisji obligacji, Jednostka dominująca zobowiązała się do przestrzegania innych zobowiązań, szczegółowo zdefiniowanych w dokumentacji Programu emisji obligacji.

Według szacunków JSW na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania powyższe wskaźniki za rok 2016 zostaną spełnione.

EMISJA OBLIGACJI PRZEZ SEJ

W związku ze sprzedażą akcji spółki SEJ w dniu 11 sierpnia 2016 roku, stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych zmniejszył się o 195,2 mln zł.

2.10. STRATEGIA I PLANY ROZWOJOWE

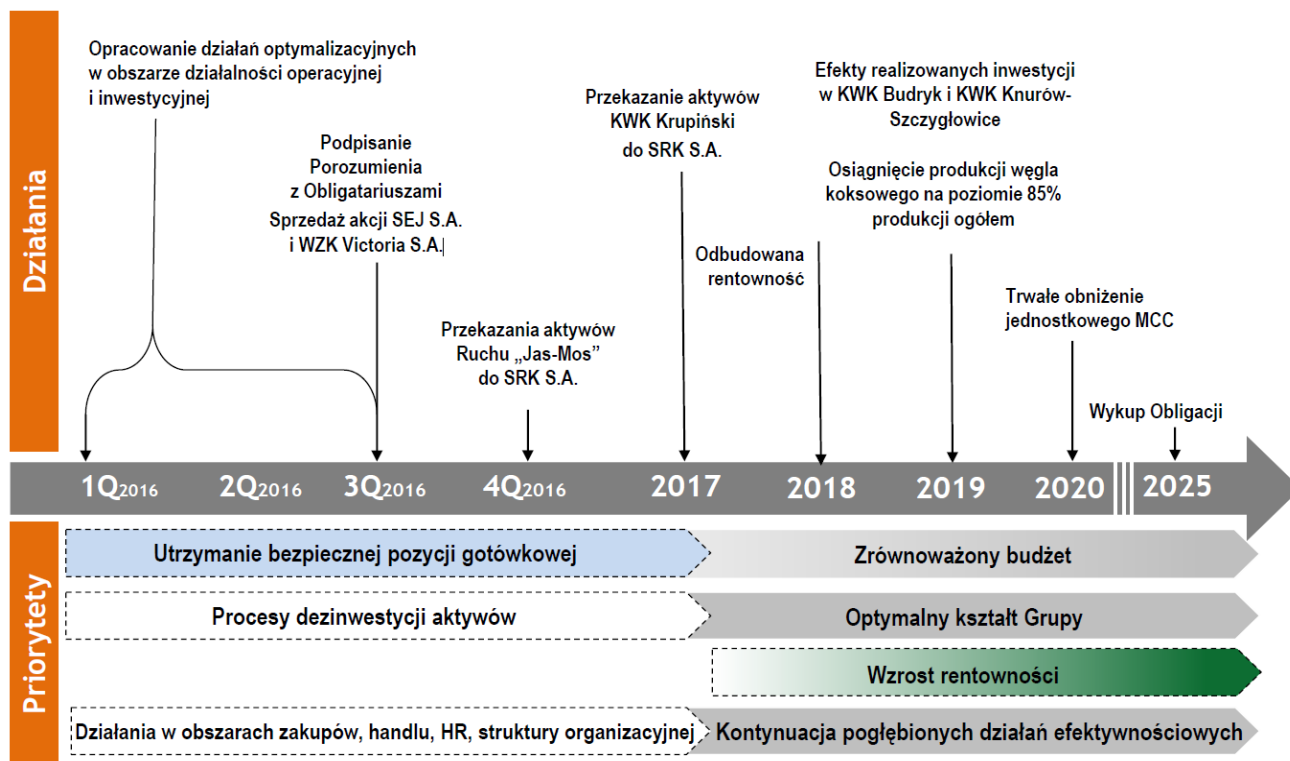
CHARAKTERYSTYKA POLITYKI W ZAKRESIE KIERUNKÓW ROZWOJU GRUPY

Obecna sytuacja Grupy Kapitałowej jest spowodowana jednoczesnym wystąpieniem wielu czynników o charakterze rynkowym, społecznym oraz technicznym. W toku prowadzonych działań naprawczych będących odpowiedzią na informacje płynące z rynku węgla i koks, Grupa podjęła szereg czynności mających na celu zapewnienie finansowania prowadzonej działalności.

W dniu 26 sierpnia 2016 roku Rada Nadzorcza JSW zatwierdziła Plan działań optymalizacyjnych na lata 2016-2025, które będą realizowane przez JSW w celu poprawy wyniku finansowego Grupy Kapitałowej i osiągnięcia długofalowej rentowności.

Opracowany Plan obejmuje projekty dezinvestycji aktywów Grupy, realizacji niezbędnych inwestycji mających na celu podniesienie rentowności, przeniesienie aktywów wydobywczych Ruchu Jas-Mos i KWK Krupiński do SRK oraz wdrożenie projektów optymalizujących prowadzonych m.in. w obszarach: handlu, zakupów oraz HR.

Schemat 7. Kamienie milowe planu działań optymalizacyjnych

Celem prowadzonych działań naprawczych jest zapewnienie finansowania dalszej działalności Grupy JSW oraz zmniejszenie ryzyka braku możliwości spłaty istniejącego zadłużenia finansowego lub jego terminowej obsługi, co obejmować będzie w szczególności:

- osiągnięcie poziomu kosztów i przychodów ze sprzedaży umożliwiających funkcjonowanie Grupy,
- zapewnienie realizacji kluczowych inwestycji, których brak istotnie, negatywnie wpłynąłby na przepływy pieniężne,
- redukcję zadłużenia finansowego,
- przeniesienie części zasobów operacyjnych do SRK,
- pozyskanie finansowania w stopniu pozwalającym na dalszą działalność,
- zwiększenie efektywności z działalności operacyjnej oraz
- optymalne wykorzystanie mechanizmów Cash Pool.

Decydującym elementem powodzenia Planu było zawarte 29 sierpnia 2016 roku Porozumienie pomiędzy JSW a Obligatariuszami, na mocy którego uzgodniony został nowy harmonogram spłaty obligacji wyemitowanych w ramach Programu emisji obligacji ustanowionego 30 lipca 2014 roku. Zrealizowane w 2016 roku działania restrukturyzacyjne polegające na dezinvestycji posiadanych aktywów, to sprzedaż posiadanych przez Grupę spółek: PEC, SEJ oraz WZK Victoria.

Ryzyko utraty płynności JSW zostało dodatkowo ograniczone poprzez emisję obligacji w kwocie 300,00 mln zł w dniu 29 grudnia 2016 roku, która w całości została objęta przez TFS. Ponadto na poprawę płynności mają wpływ również wyższe przychody ze sprzedaży osiągnięte w 2016 roku na skutek poprawy warunków rynkowych (wzrost cen węgla).

Ponadto 1 października 2016 roku Jednostka dominująca podpisała umowę z SRK dotyczącą nieodpłatnego zbycia na jej rzecz zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci części KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruchu Jas-Mos.

W wyniku prowadzonych działań, oczekiwane jest osiągnięcie następujących efektów:

- stabilne kontynuowanie działalności w przyszłości skoncentrowanej na produkcji węgla koksowego i koksu,
- wzrost rentowności spółek Grupy,
- terminowa obsługa zadłużenia finansowego,

- realizacja projektów inwestycyjnych prowadzących do odtwarzania oraz wzrostu wartości aktywów,
- wzrost wyniku EBITDA w okresie średnioterminowym,
- wzmocnienie pozycji gotówkowej Grupy.

Celem funkcjonowania Grupy w długiej perspektywie pozostaje kontynuacja realizowanych programów poprawy efektywności we wszystkich obszarach działalności, ze szczególnym uwzględnieniem optymalizacji kosztów działalności oraz zwiększenie efektywności realizowanych procesów podstawowych, przy zachowaniu wysokich standardów bezpieczeństwa prowadzonej działalności. Pogłębione działania związane są z istotnym ograniczeniem kosztów działalności, nakładów inwestycyjnych oraz optymalizacją modelu biznesowego.

ZAŁOŻENIE KONTYNUACJI DZIAŁALNOŚCI

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

W poprzednich okresach sprawozdawczych Grupa ujawniała istnienie szeregu okoliczności, które mogłyby skutkować zagrożeniem kontynuacji działalności na skutek utraty płynności finansowej. Celem zapobieżenia upadłości, Grupa podjęła szereg inicjatyw mających na celu poprawę płynności i zagwarantowanie kontynuacji działalności. Do najistotniejszych działań przeprowadzonych w roku 2016 należałoby zaliczyć:

1. Dezinwestycje aktywów należących do Grupy Kapitałowej JSW – sprzedaż akcji spółki PEC, SEJ oraz WZK Victoria.
2. Przekazanie części zbędnych aktywów produkcyjnych do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. („SRK”).
3. Pozyskanie dodatkowego finansowania poprzez emisję obligacji o wartości 300,0 mln zł oraz zaangażowania kapitałowego Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców w JZR Sp. z o.o. w wysokości 290,0 mln zł.
4. Działania oszczędnościowe zmierzające do obniżenia łącznych kosztów działalności JSW.

Mając na uwadze przeprowadzone działania oraz m.in. kontynuowanie prowadzonych działań restrukturyzacyjnych, funkcjonowanie porozumień zawartych ze stroną społeczną na lata 2016-2018, wzrost cen na oferowane przez Grupę Kapitałową produkty, odbudowanie zasobów gotówkowych, renegotjonowanie postanowień Programu emisji obligacji, Zarząd JSW na dzień zatwierdzenia Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku nie stwierdza faktów i okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuacji działalności Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości.

W związku z powyższym sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w nie zmienionej formie i zakresie przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

REALIZACJA STRATEGII – PLAN DZIAŁAŃ OPTYMALIZACYJNYCH

Z uwagi na zachodzące w otoczeniu zmiany oraz mając na uwadze liczne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne mające wpływ na obecną i przyszłą sytuację JSW i Grupy Kapitałowej, Jednostka dominująca podjęła decyzję o konieczności aktualizacji *Strategii Rozwoju Zakładów Jastrzębskiej Spółki Węglowej w latach 2010-2030*.

W 2016 roku Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. realizowała *Plan działań optymalizacyjnych na lata 2016-2025* („Plan”), który ma na celu poprawę wyniku finansowego oraz osiągnięcie długofalowej rentowności. Wśród kluczowych działań optymalizacyjnych należy wymienić:

1. Dezinwestycje aktywów należących do Grupy Kapitałowej.
2. Przekazanie części zbędnych aktywów produkcyjnych do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. („SRK”).
3. Pozyskanie dodatkowego finansowania.
4. Działania oszczędnościowe zmierzające do obniżenia łącznych kosztów działalności.

Dezinwestycje aktywów należących do Grupy Kapitałowej

W związku z realizowanymi działaniami w zakresie restrukturyzacji zadłużenia finansowego JSW, Zarząd JSW podjął decyzję o częściowej dezinwestycji posiadanych przez JSW akcji/udziałów w spółkach należących do Grupy Kapitałowej JSW:

- *Sprzedaż akcji spółki PEC*

W dniu 28 kwietnia 2016 roku została zawarta pomiędzy PGNiG Termika S.A. oraz spółką SEJ umowa sprzedaży na rzecz PGNiG Termika S.A. 100% akcji w kapitale zakładowym PEC. Łączna cena za akcje PEC wynosi 190,4 mln zł. W ramach transakcji uregulowane zostały również długoterminowe warunki zakupu przez PEC ciepła od SEJ oraz węgla do celów energetycznych od JSW.

- *Sprzedaż akcji spółki SEJ*

W dniu 11 sierpnia 2016 roku JSW zawarła z PGNiG Termika S.A. umowę sprzedaży 100% akcji spółki SEJ. Łączna cena sprzedaży akcji SEJ wynosi 371,8 mln zł i została w całości zapłacona w III kwartale 2016 roku. Przeniesienie akcji w wykonaniu umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane szeregiem warunków zawieszających. Wszystkie warunki zawieszające zostały należycie spełnione lub zrzeczono się ich, w zależności od sytuacji.

- *Sprzedaż akcji spółki WZK Victoria*

W dniu 30 września 2016 roku JSW zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Towarzystwem Finansowym „Silesia” Sp. z o.o. („Inwestorzy”) umowę rozporządzającą dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji Wałbrzyskich Zakładów Koksowniczych Victoria S.A. („WZK Victoria”). Przedmiotowa umowa dotyczy sprzedaży 92,84% akcji WZK Victoria przez JSW na rzecz Inwestorów. Łączna cena sprzedaży akcji WZK Victoria wynosi 350,0 mln zł z ewentualną korektą ceny w oparciu o wartość skumulowanej EBITDA WZK Victoria za lata 2016 – 2019. Cała kwota z tytułu sprzedaży akcji WZK Victoria została zapłacona przez Inwestorów w III kwartale 2016 roku. Przeniesienie akcji w wykonaniu umowy sprzedaży akcji było uwarunkowane szeregiem warunków zawieszających. Wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione. Postanowienia przedmiotowej umowy nie przewidują kar umownych.

Przekazanie części zbędnych aktywów produkcyjnych do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. („SRK”)

Jednym z elementów działań optymalizacyjnych jest przekazanie części zbędnych aktywów produkcyjnych do SRK:

- *Ruch Jas-Mos*

W złożu Ruchu Jas-Mos wyeksploatowano najbardziej efektywne partie złoża, dlatego dla osiągnięcia celu ekonomicznego podjęto decyzję o przekazaniu zbędnych aktywów do SRK. W dniu 1 października 2016 roku została podpisana umowa pomiędzy JSW a SRK dotycząca nieodpłatnego zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci oznaczonej części KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos na rzecz SRK, na podstawie Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. Na mocy tej umowy JSW przekazała do SRK oznaczoną część kopalni. W ramach ww. umowy przekazano m.in. nieruchomości i prawa do nieruchomości (na powierzchni), budynki i budowle. Na podstawie art. 23¹ Kodeksu pracy z częścią zakładu do SRK przeszło 1,6 tys. pracowników Ruchu Jas-Mos.

W związku z przekazaniem Ruchu Jas-Mos do SRK, JSW uzyskała zmianę posiadanej koncesji nr 23/94 na wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej w obszarze i terenie górniczym „Jastrzębie I”. Jednocześnie z wydzieleniem nowego obszaru górniczego zmianie uległa wielkość zasobów przemysłowych będących przedmiotem działalności JSW. Część Ruchu Jas-Mos nie podlegająca przekazaniu do SRK i pozostająca w strukturach JSW została nazwana Ruchem Jastrzębie. Według aktualnych prognoz wydobywanie na Ruchu Jastrzębie KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie będzie prowadzone do roku 2022.

Skutki księgowe rozliczenia transakcji przekazania Ruchu Jas-Mos do SRK w 2016 roku przedstawiono w Punkcie 3.6. niniejszego sprawozdania.

- *KWK Krupiński*

Zarząd JSW, w ramach działań związanych z restrukturyzacją, w dniu 26 października 2016 roku podjął uchwałę w sprawie rozpoczęcia procedury nieodpłatnego przekazania KWK Krupiński do SRK, ze szczególnym uwzględnieniem minimalizacji kosztów funkcjonowania inwestycji i alokacji załogi oraz przy zastosowaniu mechanizmów osłonowych i restrukturyzacji zatrudnienia przewidzianych w Ustawie o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. Decyzja ta została podjęta w wyniku dokonanej przez JSW analizy, wskazującej, że KWK Krupiński znajduje się w stanie trwałej nierentowności, przeanalizowane scenariusze nie wykazują możliwości odzyskania rentowności w przyszłości. Program zakłada, że wraz z przeniesieniem KWK Krupiński do SRK poziom zatrudnienia w JSW zostanie ograniczony o około 1,2 – 1,3 tys. osób.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie JSW uchwałą z dnia 1 grudnia 2016 roku wyraziło zgodę na nieodpłatne zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci KWK Krupiński na rzecz SRK, z wykorzystaniem trybu przewidzianego w Ustawie z dnia 7 września

2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, przy uwzględnieniu także postanowień Porozumienia z Obligatariuszami z dnia 29 sierpnia 2016 roku.

Obecnie trwają prace Zespołu powołanego do przygotowania przeniesienia KWK Krupiński do SRK, który ma określić m.in. zakres składników aktywów trwałych KWK Krupiński przeznaczonych do przekazania do SRK. Do dnia 31 stycznia 2017 roku deklarację skorzystania z pakietu osłonowego złożyło 1716 pracowników Spółki: 324 osoby zadeklarowały chęć skorzystania z jednorazowych odpraw pieniężnych, pozostali wybrali urlopy górnicze.

Pozyskanie dodatkowego finansowania

JSW planuje w 2017 roku pozyskanie dodatkowego finansowania na dalsze działanie. W związku z powyższym Jednostka dominująca na bieżąco analizuje różne formy pozyskania takiego dodatkowego finansowania, co obejmuje zarówno instrumenty dłużne, jak i equity.

▪ *Wsparcie ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorstw*

W dniu 30 września 2016 roku została podpisana umowa, pomiędzy Ministrem Skarbu Państwa a spółką JZR, dotycząca udzielenia wsparcia finansowego niebędącego pomocą publiczną w wysokości 290,0 mln zł ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców – na potrzeby realizacji projektu inwestycyjnego JZR w KWK Budryk oraz KWK Knurów-Szczygłowie. Wartość realizowanego przez JZR zadania inwestycyjnego zaplanowanego na lata 2016-2018 została oszacowana na 414,5 mln zł. Inwestycja ta jest jednym z kluczowych założeń Planu na lata 2016-2025. Celem projektów jest zwiększenie wolumenu produkcji, podjęcie produkcji węgla koksowego typu 35 oraz zwiększenie uzysku węgla koksowego ogółem w produkcji. Pozwoli to na realizację wdrażanego przez Zarząd JSW modelu biznesowego, w którym nacisk położono na zmianę struktury produktowej Grupy na rzecz węgla koksowych osiągających wyższe ceny, przy jednoczesnym ograniczeniu produkcji węgla do celów energetycznych.

▪ *Emisja dodatkowych obligacji*

W dniu 29 grudnia 2016 roku JSW wyemitowała w ramach programu emisji dodatkowe 30 000 szt. obligacji o wartości nominalnej 10 000 PLN, łącznie 300,0 mln zł, które w całości zostały objęte przez Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o. podnosząc jednocześnie łączną nominalną wartość emisji obligacji do kwoty 1 000 mln PLN oraz 163,8 mln USD.

Działania oszczędnościowe zmierzające do obniżenia łącznych kosztów działalności JSW

Jednostka dominująca podejmuje szereg działań oszczędnościowych zmierzających do obniżenia łącznych kosztów działalności o ok. 1,6 mld zł do roku 2025, w tym w takich obszarach jak optymalizacja zatrudnienia, struktury organizacyjnej oraz inicjatywy operacyjne w obszarach produkcji, handlu i zakupów.

W związku z powyższym, zdaniem Zarządu JSW na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności w okresie kolejnych 12 miesięcy.

REALIZACJA STRATEGII JSW ORAZ UZYSKANE WYNIKI W OKRESIE OD 2012 DO 2016 ROKU

W latach 2012-2016 Grupa uzyskała następujące wyniki ekonomiczno-finansowe:

- Grupa zwiększyła poziom produkcji węgla o 24,4% z 13,5 mln ton w 2012 roku do 16,8 mln ton w 2016 roku (co w dużej części wynika z nabycia w 2014 roku KWK Knurów-Szczygłowie).
- Udział węgla koksowego w produkcji ogółem zmniejszył się o 1,5 pp, odpowiednio z 70,3% do 68,8%.
- W strukturze produkcji węgla koksowego w 2016 roku 71,6% stanowił najwyższej jakości węgiel typu hard.
- W 2016 roku Grupa osiągnęła wolumen sprzedaży węgla w wysokości 11,7 mln ton. W porównaniu do ilości sprzedaży zrealizowanej w 2012 roku był to wzrost o 42,7%.
- W 2016 roku przychody ze sprzedaży węgla były o 14,1% niższe niż w 2012 roku, zaś średnia cena sprzedaży węgla spadła o 39,7%.
- Grupa zmniejszyła stan zatrudnienia o 7,9% z 29 718 osób w 2012 roku do 27 366 osób w 2016 roku.
- Jednostka dominująca zwiększyła wydajność pracy na 1 zatrudnionego o 24,5% z 606,0 ton/osobę w 2012 roku do 754,5 ton/osobę w 2016 roku.
- Nakłady na inwestycje rzeczowe w Grupie w 2016 roku wyniosły 911,3 mln zł i były o 905,4 mln zł niższe niż w 2012 roku (49,8%).
- Jednostkowy Mining Cash Cost w 2016 roku wyniósł 251,38 zł/tonę i był o 96,71 zł/tonę niższy niż w 2012 roku (27,8%).
- Jednostkowy Cash Conversion Cost w 2016 roku wyniósł 133,52 zł/tonę i był o 18,25 zł/tonę niższy niż w 2012 roku (12,0%).

CZYNNIKI ISTOTNE DLA ROZWOJU GRUPY / KONTYNUACJI DZIAŁALNOŚCI

Najistotniejszym kierunkiem działania Grupy Kapitałowej pozostaje elastyczne dostosowywanie się do otoczenia, utrzymanie płynności finansowej oraz odbudowa rentowności. Zdaniem Zarządu istotny wpływ na zakres prowadzonej przez Grupę działalności ma Plan działań optymalizacyjnych przyjęty przez Radę Nadzorczą JSW w dniu 26 sierpnia 2016 roku, który obejmuje:

1. Porozumienie z Obligatariuszami.
2. W obszarze finansowym – pozyskanie środków na działalność, w tym realizację planu inwestycyjnego z następujących źródeł: środki własne, wpływy ze zbycia wybranych aktywów, środki zewnętrzne.
3. W obszarze strategicznym – działania w zakresie uproszczenia struktury Grupy i poprawy sytuacji finansowej JSW (sprzedaż akcji PEC, SEJ, oraz WZK Victoria), działania w ramach struktury aktywów wydobywczych (przekazanie do SRK Ruchu Jas-Mos oraz planowane przekazanie w kwietniu 2017 roku KWK Krupiński), zmiana miks produktowego w kierunku węgla koksowego (koncentracja na aktywacji pokładów węgla koksowego o najwyższej jakości, inwestycje dotyczące modernizacji w Zakładach Przeróbki Mechanicznej Węgla w KWK Knurów-Szczygłowice i KWK Budryk oraz wyłączenie z JSW Ruchu Jas-Mos i KWK Krupiński).
4. W obszarze inwestycyjnym – dokonano priorytetyzacji kluczowych działań inwestycyjnych i skoncentrowano się na realizacji inwestycji mających na celu osiągnięcie celu strategicznego Grupy w postaci zwiększenia produkcji węgla koksowego typu 35 i 34.
5. W obszarze operacyjnym – zdefiniowano ponad 230 inicjatyw oszczędnościowych w całej Grupie, których łączny wymiar w latach 2016-2025 przyniesie łącznie ok. 1,6 mld zł oszczędności.

Ponadto, na wyniki Grupy wpływ będą miały następujące czynniki:

- struktura ilościowa i jakościowa produkcji węgla,
- koszty produkcji węgla,
- polityka handlowa (dywersyfikacja odbiorców, polityka cenowa),
- polityka logistyczna,
- trendy ekonomiczne, w tym wskaźniki makro, w gospodarce krajowej i światowej,
- zmienność popytu i cen na produkty będące przedmiotem handlu,
- gwałtowne, nieprzewidywalne wahania cenowe surowców bez korelacji w cenach uzyskiwanych na rynku stalowym wpływające na stabilność finansową i produkcyjną hut,
- nadpodaż niektórych surowców do produkcji stali na świecie,
- wysoki import tanich wyrobów stalowych z krajów o niskich kosztach produkcji,
- brak stabilności na rynku stali gwarantującej przewidywalne stałe odbiory węgla i koksu,
- nieplanowane i nieprzewidywalne wyłączenia mocy produkcyjnych stali,
- brak inwestycji w nowe moce produkcyjne stali w procesie wielkopiecowym w Unii Europejskiej,
- polityka dużych koncernów hutniczych zmierzających do zaspakajania potrzeb surowcowych we własnym zakresie,
- wysokie wymagania jakościowe producentów stali w zakresie surowców do jej produkcji,
- uzależnienie koksowni samodzielnych/niezależnych od deficytu zapotrzebowania na koks w hutach zintegrowanych z koksowniami,
- silna konkurencja ze strony pozostałych producentów koksu, przede wszystkim Chin, ekspansja eksportu koksu chińskiego na rynku azjatyckim i coraz większy napływ na rynek amerykański i europejski,
- rozwój nowych mocy produkcyjnych węgla koksowych na świecie (Australia, Mongolia, Mozambik, Indonezja, Rosja) i brak dostatecznych ograniczeń w podaży niezbędnej dla równowagi rynku,
- wzrost udziału transakcji spotowych w strukturze handlu węglem koksowym względem umów kwartalnych, półrocznych i długookresowych,
- różnice w kosztach wydobycia węgla koksowych oraz produkcji koksu u największych producentów na świecie.

2.11. INWESTYCJE RZECZOWE I KAPITAŁOWE

INWESTYCJE RZECZOWE

Łączna wartość poniesionych w 2016 roku nakładów na inwestycje rzeczowe wyniosła 1 013,2 mln zł (po uwzględnieniu korekt konsolidacyjnych 911,3 mln zł), tj. mniej o 4,1% w porównaniu do nakładów poniesionych w 2015 roku.

Tabela 13. Struktura nakładów na inwestycje rzeczowe

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Segment węglowy						
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe (bez wyrobisk ruchomych), nieruchomości inwestycyjne oraz wartości niematerialne	311,0*	412,1	889,4	874,7	980,4	75,5
Nakłady na wyrobiska ruchome	380,2	385,0	445,9	503,8	487,2	98,8
Razem**	691,2	797,1	1 335,3	1 378,5	1 467,6	86,7
Segment koksowy						
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne	71,4	49,8	147,0	232,4	209,6	143,4
Razem	71,4	49,8	147,0	232,4	209,6	143,4
Segmenty pozostałe						
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne	250,6*	209,6	206,1	151,1	143,0	119,6
Razem	250,6	209,6	206,1	151,1	143,0	119,6
Razem segmenty						
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe (bez wyrobisk ruchomych), nieruchomości inwestycyjne oraz wartości niematerialne	633,0	671,5	1 242,5	1 258,2	1 333,0	94,3
Nakłady na wyrobiska ruchome	380,2	385,0	445,9	503,8	487,2	98,8
Razem***	1 013,2	1 056,5	1 688,4	1 762,0	1 820,2	95,9
Razem (po dokonaniu korekt konsolidacyjnych)	911,3	1 056,6	1 685,5	1 757,8	1 816,7	86,2

* Nakłady inwestycyjne JSW za okres I-XII 2016 w wysokości 78,9 mln zł dotyczą projektów inwestycyjnych, realizowanych przez JZR na rzecz JSW. W roku 2016 dokonano sprzedaży do JZR środków trwałych o łącznej wartości początkowej 74,5 mln zł, których źródłem powstania były w/w nakłady inwestycyjne roku 2016.

** W tym nakłady dotyczące KWK Knurów-Szczygłowice (2016 rok: 137,8 mln zł, 2015 rok: 146,0 mln zł, w okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia 2014 roku w kwocie 105,1 mln zł).

*** Wartość nakładów przed dokonaniem korekt konsolidacyjnych w 2016 roku: (-)101,9 mln zł, (w 2015 roku: 0,1 mln zł, w 2014 roku: (-)2,9 mln zł, (w 2013 roku: (-)4,2 mln zł, w 2012 roku: (-)3,5 mln zł).

Z poniesionych w 2016 roku nakładów ogółem w wysokości 1 013,2 mln zł, na rzeczowe aktywa trwałe przypada kwota 1 007,1 mln zł, a na wartości niematerialne kwota 6,1 mln zł. Źródłem finansowania nakładów inwestycyjnych były środki generowane z działalności operacyjnej, ponadto Grupa wspomagała się finansowaniem zewnętrznym.

PROJEKTY INWESTYCJE REALIZOWANE W KOPALNIACH JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

Tabela 14. Struktura nakładów na inwestycje rzeczowe

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Budownictwo inwestycyjne	162,9**	280,3	625,9	595,6	487,3	58,1
Zakupy gotowych dóbr inwestycyjnych	148,1**	131,8	263,5	279,1	493,1	112,4
Nakłady na wyrobiska ruchome	380,2	385,0	445,9	503,8	487,2	98,8
Razem*	691,2**	797,1	1 335,3	1 378,5	1 467,6	86,7

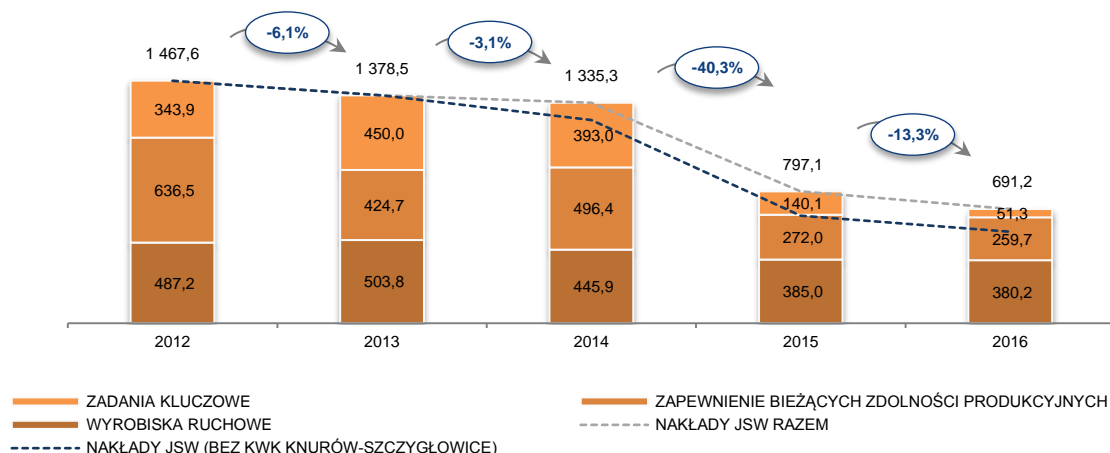
* W tym nakłady dotyczące KWK Knurów-Szczygłowice (2016 rok: 137,8 mln zł, 2015 rok: 146,0 mln zł, w okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia 2014 roku w kwocie 105,1 mln zł).

** Nakłady inwestycyjne JSW za okres I-XII 2016 w wysokości 78,9 mln zł dotyczą projektów inwestycyjnych, realizowanych przez JZR na rzecz JSW. W roku 2016 dokonano sprzedaży do JZR środków trwałych o łącznej wartości początkowej 74,5 mln zł, których źródłem powstania były w/w nakłady inwestycyjne roku 2016.

Z poniesionych w 2016 roku nakładów ogółem w wysokości 691,2 mln zł na rzeczowe aktywa trwałe przypada kwota 689,6 mln zł natomiast na wartości niematerialne kwota 1,6 mln zł.

Z uwagi na aktualną i prognozowaną sytuację ekonomiczno-finansową Jednostka dominująca wstrzymała lub znacząco ograniczyła realizację inwestycji, w tym inwestycji kluczowych.

Wykres 14. Struktura nakładów poniesionych przez JSW

W zakresie inwestycji kluczowych JSW realizowała w omawianym okresie niżej opisane projekty, które dotyczą rozbudowy pionowej oraz rozbudowy poziomej kopalń.

Budowa nowego poziomu w istniejącej KWK Budryk

JSW kontynuowała rozpoczętą w 2007 roku budowę poziomu wydobywczego 1290m. Całkowita ilość zasobów operatywnych możliwych do wydobywania z poziomu 1290m jest szacowana na 166,7 mln ton. W 2016 roku w związku z realizacją inwestycji poniesiono nakłady w wysokości 17,2 mln zł. Realizacja budowy poziomu wraz z modernizacją Zakładu Przeróbki Mechanicznej Węgla („ZPMW”) pozwoli na rozpoczęcie produkcji węgla typu 35 (hard) od 2018 roku, zwiększenie produkcji węgla koksowego do ok. 60% w strukturze produkcji ogółem oraz uzyskanie wzrostu produkcji węgla ogółem. Zakończenie kluczowych elementów inwestycji warunkujących uzyskanie wymiernych efektów planowane jest do połowy 2018 roku. Finansowanie części zadań inwestycyjnych, tj. dotyczących modernizacji ZPMW w latach 2016-2018 realizowane jest przez spółkę JZR, z udziałem finansowania zewnętrznego ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

Rozbudowa KWK Pniówek

JSW kontynuowała rozpoczęte w 2007 roku roboty górnicze związane z udostępnieniem i zagospodarowaniem nowego złoża Pawłowice 1. Całkowita ilość zasobów operatywnych w tym złożu szacowana jest na 54,1 mln ton do poziomu 1140m. W złożu występuje głównie węgiel koksowy typu 35 (hard). W 2016 roku w związku z realizacją inwestycji poniesiono nakłady w wysokości 0,9 mln zł. W grudniu 2016 roku rozpoczęto eksploatację zasobów części zachodniej złoża Pawłowice 1, przylegającej do obszaru macierzystego kopalni. W 2017 roku JSW przeanalizuje zakres dalszej realizacji inwestycji związanej z udostępnieniem i zagospodarowaniem złoża Pawłowice 1.

Ponadto, Jednostka dominująca kontynuowała rozpoczętą w KWK Pniówek w 1998 roku budowę poziomu wydobywczego 1000m. Całkowita ilość zasobów operatywnych na poziomie 1000m szacowana jest na 66,6 mln ton. W 2016 roku w związku z realizacją inwestycji, poniesiono nakłady w wysokości 5,3 mln zł. W IV kwartale 2016 roku kopalnia zakończyła realizację zadania poprzez uzyskanie połączenia wentylacyjnego pomiędzy poziomami 1000m i 830m. Wydobywanie z poziomu 1000m jest już prowadzone.

Rozbudowa KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Zofiówka

W 2016 roku Jednostka dominująca kontynuowała rozpoczęte w 2005 roku udostępnianie i zagospodarowywanie nowych złóż: Bzie-Dębina 2-Zachód i Bzie-Dębina 1-Zachód z poziomu 1110m. Zasoby operatywne planowane do udostępnienia z poziomu 1110m szacowane są na 133,8 mln ton. W złożach występuje głównie węgiel koksowy typu 35 (hard). W 2016 roku w związku z realizacją inwestycji poniesiono nakłady w wysokości 23,0 mln zł. W najbliższym czasie zaplanowano kontynuację zadania inwestycyjnego

związanego z udostępnieniem i przygotowaniem do eksploatacji północnej części złoża Bzie-Dębina 2- Zachód, w partii N pokładu 505/1. Eksploatację tych zasobów zaplanowano w 2018 roku. Ponadto w 2016 roku zakończono roboty związane z udostępnieniem pionowym złoża Bzie-Dębina 2-Zachód (głębienie szybu 1 Bzie). W 2017 roku JSW przeanalizuje zakres dalszej realizacji inwestycji związanej z udostępnieniem i zagospodarowaniem złoża Bzie-Dębina 2-Zachód i Bzie-Dębina 1-Zachód, w odniesieniu do panujących warunków na rynku węgla i stali.

Rozbudowa i modernizacja systemów odstawy zbiorczej urobku, transportu pionowego i przeróbki mechanicznej węgla, w ramach integracji kopalni Borynia-Zofiówka-Jastrzębie

Jednostka dominująca kontynuowała inwestycję w zakresie technicznej integracji ruchów: Zofiówka, Borynia i Jas-Mos¹, w ramach funkcjonowania KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie (ostateczne organizacyjne połączenie nastąpiło z dniem 1 stycznia 2013 roku). Rozpoczęcie robót w zakresie integracji technicznej kopalń nastąpiło w 2005 roku. W 2016 roku w związku z realizacją inwestycji poniesiono nakłady w wysokości 4,9 mln zł. Zintegrowanie sąsiadujących ruchów powoduje znaczne ograniczenie kosztów produkcji oraz zwiększa efektywność wykorzystania bazy zasobowej i efektywność ekonomiczną produkcji. W 2016 roku zakończono etap inwestycji, którego celem było uzyskanie od początku 2017 roku pełnego przesyłu urobku z Ruchu Jastrzębie do Ruchu Zofiówka, skutkującego wstrzymaniem ciągnięcia urobku szybem II Jas oraz wyłączeniem ZPMW-dawniej Ruchu Jas-Mos, obecnie SRK.

Modernizacja Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla dla zwiększenia uzysku węgla koksowego i podjęcia produkcji węgla koksowego typu 35 oraz wzrostu produkcji węgla netto w KWK Knurów-Szczygłowice

Jednostka dominująca zaplanowała inwestycję w zakresie modernizacji zakładów przerobczych oraz innych działań inwestycyjnych w celu rozpoczęcia produkcji węgla typu 35 (hard), wzrostu udziału węgla koksowego ogółem oraz wzrostu wielkości produkcji węgla netto.

W złożach „Knurów” i „Szczygłowice” do głębokości 1050m według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku udokumentowanych jest 334,4 mln ton węgla kamiennego, w tym 131,9 mln ton węgla typu 35 (hard). Realizacja inwestycji pozwoli na wzrost udziału produkowanego węgla koksowego (typ 34 i 35) docelowo do poziomu 80% w strukturze produkcji kopalni, rozpoczęcie produkcji węgla koksowego typu 35 (hard) od 2019 roku oraz zwiększenie poziomu produkcji ogółem. Finansowanie części zadań inwestycyjnych, tj. modernizacji ZPMW w latach 2016-2018 oraz pozostałych zadań zmierzających do wzrostu produkcji węgla netto, realizowane będzie przez spółkę JZR z udziałem finansowania zewnętrznego ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

Tabela 15. Nakłady na inwestycje kluczowe

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
ROZBUDOWA PIONOWA KOPALŃ						
▪ KWK Budryk <i>Budowa poziomu 1290m</i>	17,2	23,8	110,9	98,7	62,6	72,3
▪ KWK Pniówek <i>Budowa poziomu 1000m</i>	5,3	10,9	20,2	58,1	95,7	48,6
▪ KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Zofiówka <i>Budowa poziomu 1080m*</i>	-	5,2	56,1	50,5	41,0	-
▪ KWK Knurów-Szczygłowice Ruch Szczygłowice <i>Budowa i rozbudowa poziomu 1050m** w Ruchu Szczygłowice</i>	-	-	0,7	-	-	-
Razem	22,5	39,9	187,9	207,3	199,3	56,4
ROZBUDOWA POZIOMA I POTENCJALNYCH NOWYCH OBSZARÓW GÓRNICZYCH						
▪ KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Zofiówka <i>Udostępnienie i przemysłowe zagospodarowanie zasobów w obrębie złóż: Bzie-Dębina 2-Zachód i Bzie-Dębina 1-Zachód</i>	23,0	61,0	82,0	116,8	61,9	37,7
▪ KWK Pniówek <i>Udostępnienie i przemysłowe zagospodarowanie zasobów w obrębie złoża Pawłowice 1</i>	0,9	2,7	23,2	28,7	15,8	33,3

¹ Od 1 października 2016 roku jako Ruch Jastrzębie.

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
<ul style="list-style-type: none"> ▪ KWK Krupiński <i>Udostępnienie i przemysłowe zagospodarowanie zasobów węgla kamiennego w obrębie partii Zgoń i E oraz dawnej części złoża Żory-Suszec**</i> 	-	-	61,9	79,8	43,3	-
<ul style="list-style-type: none"> ▪ KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Borynia <i>Zagospodarowanie złoża Żory-Warszowice**</i> 	-	-	0,6	-	2,9	-
Razem	23,9	63,7	167,7	225,3	123,9	37,5
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa i modernizacja systemów odstawy zbiorczej urobku, transportu pionowego i przeróbki mechanicznej węgla, w ramach integracji kopalni Borynia-Zofiówka-Jastrzębie 	4,9	36,5	37,4	17,4	20,7	13,4
RAZEM	51,3	140,1	393,0	450,0	343,9	36,6

* Z uwagi na aktualną i prognozowaną sytuację ekonomiczno-finansową JSW od lipca 2015 roku czasowo wstrzymała realizację inwestycji kluczowej: Budowa poziomu 1080m w KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Zofiówka.

** Z uwagi na aktualną i prognozowaną sytuację ekonomiczno-finansową JSW od stycznia 2015 roku wstrzymała realizację inwestycji kluczowych:

- Budowa i rozbudowa poz. 1050m w Ruchu Szczygłowice w KWK Knurów-Szczygłowice,
- Udostępnienie i przemysłowe zagospodarowanie zasobów węgla kamiennego w obrębie partii „Zgoń” i „E” oraz dawnej części złoża „Żory-Suszec” w KWK Krupiński,
- Zagospodarowanie złoża „Żory-Warszowice” w KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Borynia.

PROJEKTY INWESTYCYJNE REALIZOWANE W POZOSTAŁYCH SPÓŁKACH GRUPY

Nakłady inwestycyjne pozostałych spółek Grupy Kapitałowej w 2016 roku wyniosły 322,0 mln zł i były wyższe niż w 2015 roku o 24,1%. Nakłady inwestycyjne segmentu koksowego oraz segmentów pozostałych w 2016 roku stanowiły 31,8% nakładów ogółem Grupy. Ponoszone przez spółki nakłady na inwestycje rzeczowe przeznaczone były na realizację inwestycji kluczowych oraz zadań zabezpieczających bieżącą działalność operacyjną spółek.

Modernizacja baterii koksowniczych w Koksowni Przyjaźń (JSW KOKS)

Koksownia realizuje program inwestycyjny, w ramach którego w roku 2011 została oddana do eksploatacji zmodernizowana bateria nr 1, a kolejne baterie koksownicze mają zostać zmodernizowane. W dniu 15 września 2011 roku została podpisana umowa z BP Koksoprojekt Sp. z o.o. z Zabrze, wybranym w procedurze przetargowej, na wykonanie działań formalno-prawnych i prac projektowych dla modernizacji baterii koksowniczej nr 3 i 4 oraz projektów wykonawczych dla modernizacji baterii koksowniczej nr 4. W 2014 roku zakończony został etap opracowania projektów wykonawczych dla modernizacji baterii nr 4. W 2016 roku na realizację inwestycji modernizacji baterii nr 4 nie poniesiono nakładów inwestycyjnych (realizacja zakresu rzeczowego inwestycji została przesunięta w czasie).

Budowa bloku energetycznego w Koksowni Radlin (JSW KOKS)

Przedsięwzięcie ma na celu wykorzystanie gazu koksowniczego do produkcji energii elektrycznej i ciepła na potrzeby własne i na sprzedaż. W ramach przedsięwzięcia planuje się realizację budowy bloku energetycznego opalanego własnym gazem koksowniczym o mocy cieplnej 104 MWt z turbiną upustowo-kondensacyjną o mocy 28 MWe i członem ciepłowniczym o mocy 37 MWt, który zapewni dostawy energii elektrycznej, pary i ciepła dla koksowni Radlin, ciepła do pobliskiej KWK Marcel oraz dla mieszkańców miasta Radlin. W 2016 roku w związku z realizacją inwestycji poniesiono nakłady inwestycyjne w wysokości 0,4 mln zł. W dniu 22 grudnia 2015 roku JSW KOKS i Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. podpisały Umowę określającą podstawowe warunki realizacji planowanego wspólnego przedsięwzięcia budowy i eksploatacji Elektrociepłowni Radlin, w tym warunki zawarcia umowy inwestycyjnej (Term Sheet).

W roku 2016 przeprowadzono procedurę wyboru Generalnego Realizatora Inwestycji w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonym na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w trybie przetargu ograniczonego, który został ogłoszony 14 stycznia 2016 roku. W dniu 19 grudnia 2016 roku JSW KOKS unieważniła na mocy art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych postępowanie w przetargu ograniczonym na realizację przedsięwzięcia. Ze względu na kwotę wynikającą z postępowania przetargowego ARP S.A. wycofała się z finansowania przedmiotowej inwestycji.

Mimo unieważnienia przetargu JSW KOKS w dalszym ciągu podtrzymuje chęć wybudowania EC w Koksowni „Radlin” w formule spółki celowej. Zastosowanie formuły spółki celowej pozwoli na kontynuację programu inwestycyjnego w obszarze energetyki, poprzez

realizację opisywanej inwestycji kluczowej z jednoczesnym zachowaniem pozabilansowego charakteru wydatków inwestycyjnych przeznaczonych na ten cel oraz zadłużenia z nim związanego.

Modernizacja benzolowni wraz z obiektami towarzyszącymi w Koksowni Radlin (JSW KOKS)

Modernizacja benzolowni wraz z obiektami towarzyszącymi w Koksowni Radlin pozwoli na zwiększenie efektywności odzysku benzolu z jednoczesnym dostosowaniem jakości oczyszczonego gazu koksowniczego do wymagań przyszłego bloku energetycznego w Koksowni Radlin (opalanego gazem), umożliwi zmniejszenie negatywnego oddziaływania koksowni na środowisko naturalne oraz redukcję ponoszonych kosztów remontów. Realizację inwestycji zaplanowano w latach 2015-2017 w ramach nakładów inwestycyjnych w wysokości 72,0 mln zł, z wykorzystaniem finansowania w formie preferencyjnej pożyczki w wysokości 45,0 mln zł udzielonej przez NFOŚiGW w Warszawie. W 2016 roku w związku z realizacją inwestycji poniesiono łącznie nakłady inwestycyjne w wysokości 38,2 mln zł.

Budowa baterii koksowniczej nr 6 wraz z infrastrukturą w WZK Victoria

WZK Victoria kontynuowała rozpoczętą w roku 2007 inwestycję, w ramach której przewiduje się budowę baterii koksowniczej nr 6 wraz z przynależnymi do niej węzłami technologicznymi i obiektami pomocniczymi. W pierwszym etapie realizacji przedsięwzięcia ponoszone były nakłady inwestycyjne w zakresie budowy infrastruktury pomocniczej dla przyszłej baterii nr 6, w tym m. in. nakłady na budowę biologiczno-chemicznej oczyszczalni wód poprocesowych, budowę składu węgla oraz pozostałe zadania. W 2012 roku w ramach realizacji zadania zakończono budowę składu węgla o poj. 30 tys. ton oraz uzyskano prawomocną decyzję pozwolenia na budowę dla baterii koksowniczej nr 6.

W dniu 3 lipca 2013 roku WZK Victoria zawarła umowę z Generalnym Realizatorem Inwestycji na realizację przedsięwzięcia budowy baterii koksowniczej nr 6, w systemie budowy pod klucz, obejmującą budowę baterii, maszyn piecowych, zrzutni koksu i pozostałych urządzeń oraz instalacji baterii nr 6. Łączna wartość zawartej umowy wynosi 125,9 mln zł. W okresie od 1 stycznia do 30 września 2016 roku, w związku z realizacją inwestycji, poniesiono nakłady inwestycyjne w wysokości 9,4 mln zł.

W dniu 30 września 2016 roku JSW zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Towarzystwem Finansowym Silesia Sp. z o.o. umowę dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji WZK Victoria, w związku z czym spółka ta na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania nie wchodzi już w skład Grupy.

Budowa bloku fluidalnego CFB 70 MWe w EC Zofiówka - realizowana przez SEJ

Realizacja projektu jest rozwiązaniem, umożliwiającym stopniowe wycofywanie wyeksploatowanych jednostek EC Zofiówka, które pozwoliłoby na produkcję ciepła i energii elektrycznej w pełnej zgodności z wymaganiami Dyrektywy IED, z większą sprawnością wytwarzania oraz przy pełnym zaspokojeniu planowanego na te lata zapotrzebowania odbiorców EC Zofiówka na ciepło i energię elektryczną. Spółka realizowała kontrakt zawarty w dniu 14 października 2013 roku na „Budowę kogeneracyjnego bloku fluidalnego CFB o mocy zainstalowanej brutto około 75 MWe w EC Zofiówka w SEJ S.A.". Kontrakt obejmował wykonanie kompletnego bloku energetycznego, kogeneracyjnego, wyposażonego w turbinę upustowo-kondensacyjną, kocioł z cyrkulacyjnym złożem fluidalnym, przystosowany do współspalania z węglem biomasy i mułków węglowych oraz budowę instalacji pomocniczych. Całkowita wartość realizowanych umów w ramach inwestycji wyniosła 514,7 mln zł (wartość obejmuje kontrakt na budowę bloku fluidalnego, umowę na ubezpieczenie inwestycji oraz umowę na pełnienie funkcji Inżyniera Kontraktu).

W okresie 1 stycznia do 31 lipca 2016 roku na realizację inwestycji poniesiono nakłady w wysokości 111,2 mln zł. W dniu 11 sierpnia 2016 roku JSW zawarła z PGNiG Termika S.A. umowę dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji SEJ, w związku z czym spółka ta na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania nie wchodzi już w skład Grupy.

INWESTYCJE KAPITAŁOWE

Szczegółowy opis inwestycji kapitałowych dokonanych w 2016 roku zawarty został w Punkcie 1.3. niniejszego sprawozdania oraz Nocie 37 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku. Inwestycje kapitałowe w 2016 roku zostały sfinansowane ze środków własnych lub w zamian za aporty.

2.12. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROZEŃ

Od chwili dopuszczenia akcji JSW do obrotu na rynku podstawowym GPW, Zarząd Jednostki dominującej stosuje zasady ładu korporacyjnego zgodnie z uchwalonym przez Radę Giełdy dokumentem *Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW* („Dobre Praktyki”). Grupa poprzez wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem korporacyjnym (Enterprise Risk Management – „ERM”) podjęła niezbędne kroki w celu najpełniejszego przestrzegania zasad zawartych w Dobrych Praktykach, jak również, w celu zapewnienia jak największej transparentności swoich działań, należytej jakości komunikacji z inwestorami oraz ochrony praw akcjonariuszy.

Uznając wagę zarządzania ryzykiem w realizacji celów strategicznych, w 2016 roku Grupa kontynuowała stosowanie sformalizowanego systemu zarządzania ryzykiem ERM. Głównym celem przyjętego i wdrożonego w Grupie systemu jest identyfikacja potencjalnych czynników ryzyka oraz zdarzeń mogących wywrzeć negatywny wpływ na Grupę. Graficzną prezentację hierarchii ryzyk stanowi opracowana przez JSW Mapa ryzyk, która wskazuje zarazem model reakcji na ryzyko jaki najlepiej sprawdzi się w odniesieniu do określonego ryzyka.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W Grupie funkcjonuje kompleksowy system zarządzania ryzykiem korporacyjnym, na który składa się opracowana Polityka oraz Procedura Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym oraz narzędzie IT. Wyznaczeni zostali właściciele ryzyk (kluczowi menedżerowie posiadający największą wiedzę o potencjalnych zagrożeniach) oraz komórka dedykowana do spraw koordynowania zarządzania ryzykiem. Funkcjonująca w Grupie Polityka oraz Procedura Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym opisują systemowe podejście do ryzyka, które obejmuje swoim zakresem istotne ryzyka występujące w działalności JSW i Grupy i spełnia najwyższe standardy ERM.

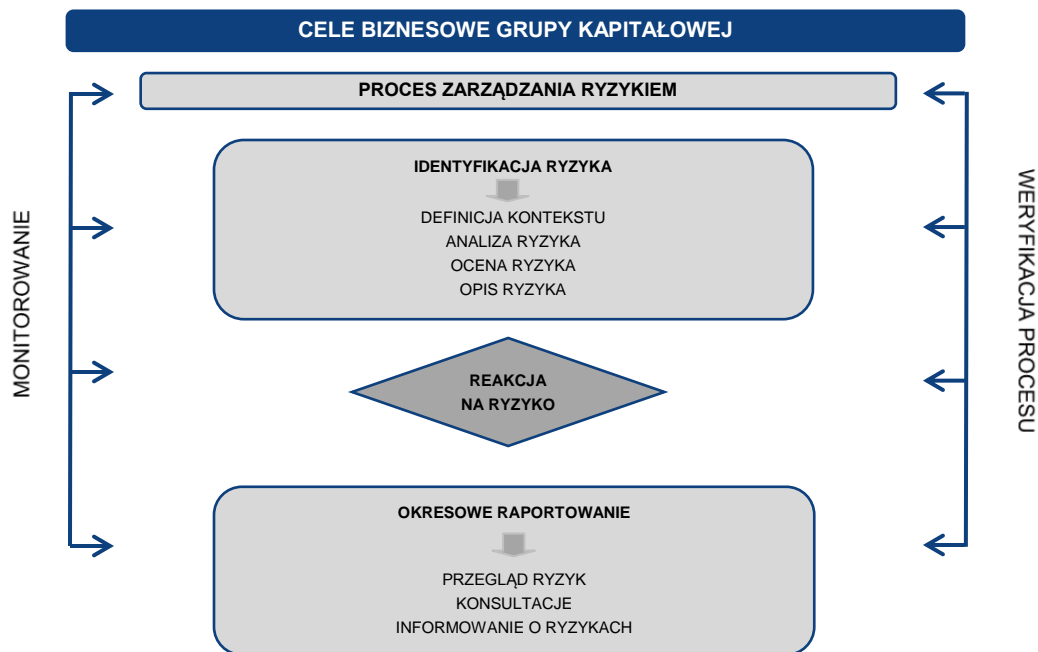
Schemat 8. Obszary zarządzania ryzykiem

Stosowane rozwiązania umożliwiają systematyczną identyfikację, ocenę i analizę ryzyk, których wyniki pozwalają zaprojektować odpowiedzi na nie. Identyfikacja ryzyk dokonywana jest przez ich właścicieli, a następnie przez nich wyceniana w ustalonych skalach. Dla zidentyfikowanych ryzyk ustalane są mechanizmy kontrolne stosowane w związku z ryzykiem oraz plany działania mające na celu ich minimalizację i ograniczenie ewentualnych negatywnych skutków.

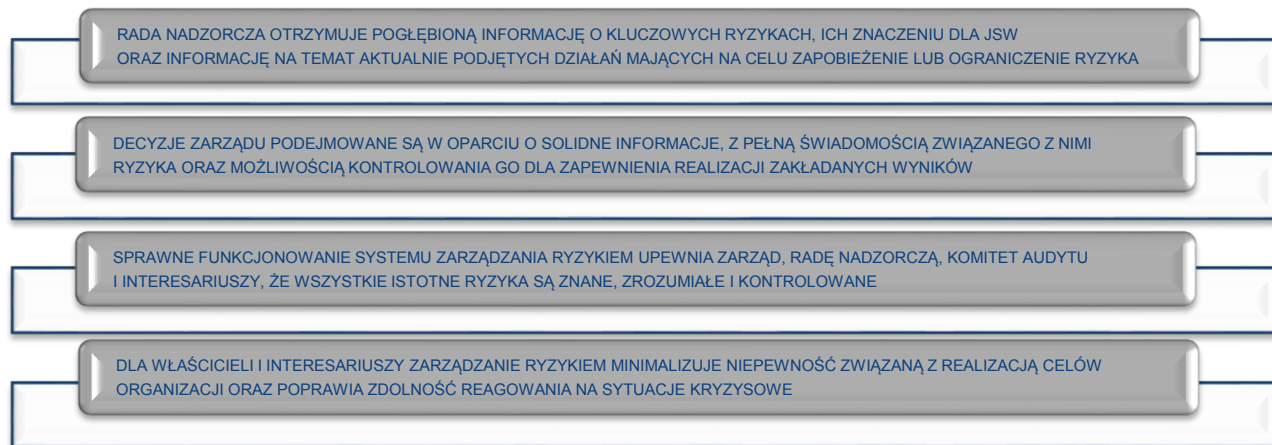
Zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłym i odbywa się we wszystkich ogniwach struktury organizacyjnej Grupy oraz we wszystkich kategoriach i obszarach jej działalności, w tym: operacyjnym, strategicznym, finansowym, handlowym, prawno-regulacyjnym.

Schemat 9. Proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym

Sporządzane informacje o potencjalnych i zmieniających się zagrożeniach występujących w Grupie są okresowo raportowane Członkom Zarządu, Komitetu Audytu, Rady Nadzorczej oraz interesariuszom. W dalszym etapie prowadzone są prace kontrolne polegające na sprawdzeniu i ocenie skutków podjętych działań oraz wprowadzeniu korekt w procesie zarządzania ryzykiem, w celu zwiększenia jego efektywności.

Schemat 10. Korzyści wyływające z posiadania systemu ERM

Wynikiem zaplanowanego i cyklicznego podejścia do zarządzania ryzykiem są zidentyfikowane kluczowe ryzyka Grupy. W dalszej części sprawozdania przedstawiono te, które charakteryzują się wysokim potencjalnym wpływem na działalność Grupy, jej wyniki lub sytuację finansową i mogą powodować jednocześnie spadek wartości i kursu notowań akcji. Wobec powyższego istnieje silna konieczność monitorowania i okresowej weryfikacji efektywności istniejących mechanizmów kontrolnych i odpowiedzi na ryzyko.

Niżej opisane ryzyka nie są jedynymi czynnikami, na które narażona jest Grupa. Dodatkowe czynniki ryzyka, które obecnie nie są znane lub które są obecnie uważane za nieistotne mogą także mieć istotny negatywny wpływ na działalność, wyniki i sytuację finansową Grupy.

WYBRANE RYZYKA MAJĄCE ZNACZĄCY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

Tabela 16. Czynniki ryzyka i zagrożeń

RYZYKA ZWIĄZANE Z OTOCZENIEM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM I RYNKOWYM	
RYZYKO ZWIĄZANE Z SYTUACJĄ GOSPODARCZĄ NA ŚWIECIE	<p>Dekoniunktura w gospodarkach globalnych, w szczególności w branży stalowej i energetycznej lub zdarzenia mogące skutkować znaczącym spadkiem popytu na węgiel i koks mogą mieć niekorzystny wpływ na działalność, wyniki i sytuację finansową Grupy.</p> <p>Sytuacja gospodarcza na świecie determinuje popyt i podaż na rynku węgla, koksu i stali. Nierównomierny poziom rozwoju poszczególnych krajów na świecie, problemy gospodarcze i polityczne (dot. Grecji, Ukrainy, Bliskiego Wschodu) oraz niepewność przyszłego kształtowania się cen surowców energetycznych będą w zasadniczy sposób wpływać na zapotrzebowanie na produkty Grupy.</p> <p>Światowa produkcja stali w 2016 roku wzrosła w stosunku do 2015 roku o 0,7% osiągając poziom 1 604 mln ton. W krajach Unii Europejskiej produkcja stali wyniosła 162,3 mln ton (spadek o 2,3%), w pozostałych krajach europejskich nastąpił wzrost produkcji o 5,8% (do 36,0 mln ton), a w krajach Wspólnoty Niepodległych Państw produkcja wzrosła o 0,8% (do 102,2 mln ton). W Azji wzrost produkcji wyniósł 1,4% (do 1 106,2 mln ton), w tym w Chinach 1,2% (do 808,4 mln ton). W Polsce w 2016 roku produkcja stali wyniosła 8,9 mln ton, co oznacza spadek o 2,8%. Wykorzystanie mocy produkcyjnych stali w 2016 roku wahało w przedziale 65-72% ze średnią wielkością w 2016 roku na poziomie 69%.</p> <p>Na sytuację na rynku koksowym w 2016 roku oprócz wpływu wahań rynku stalowego, wpływ miał wzrost sprzedaży koksu chińskiego. Pomimo zbliżonej produkcji koksu w Chinach, eksport chińskiego koksu w 2016 roku wzrósł w stosunku do 2015 roku o 4,9% i wyniósł 10,1 mln ton, stanowiąc 40% światowego obrotu handlowego koksem ogółem.</p>
RYZYKO WAHANIA POPYTU I PODAŻY NA GŁÓWNYCH RYNKACH PRODUKTYWYCH GRUPY	<p>Nadpodaż węgla i koksu na rynkach światowych może spowodować znaczny spadek cen, co może mieć istotny, niekorzystny wpływ na działalność Grupy, jej wyniki i sytuację finansową. Ze względu na wzajemne powiązanie branż, załamanie się koniunktury (brak popytu) na rynku koksu i stali, bezpośrednio wpływa na wyniki generowane przez rynek węgla. Zagrożeniem może być również ekspansja konkurencji lokalnej poprzez wzrost podaży wolumenu węgla i koksu wyprodukowanego po niższych kosztach lub napływ taniego węgla i koksu z importu.</p> <p>Wolumen produkcji węgla w Grupie w 2016 roku został zrealizowany na poziomie 16,8 mln ton, tj. o 0,5 mln ton więcej niż w 2015 roku. Wolumen produkcji koksu w koksowniach Grupy JSW w 2016 roku w stosunku do roku ubiegłego był niższy o 0,1 mln ton i wyniósł 4,1 mln ton.</p>
RYZYKO REDUKCJI MOCY PRODUKCYJNYCH SURÓWKI WIELKOPIECOWEJ W EUROPIE	<p>Z uwagi na trwający w Europie trend spadkowy w zakresie produkcji stali, istnieje ryzyko utraty rynku w wyniku zmniejszenia zapotrzebowania na koks i węgiel. Jednocześnie ma miejsce silna tendencja do uniezależniania się od zewnętrznych zakupów surowców.</p> <p>W Europie, pod koniec 2016 roku spośród 75 zainstalowanych wielkich pieców, 13 nadal pozostawało wyłączonych. Na zapotrzebowanie na koks i węgiel koksowy mają wpływ również planowane remonty wielkich pieców, jak również nagłe i nieplanowane przestoje w wyniku awarii, czy wypadków.</p>
RYZYKO ZWIĄZANE ZE ZMIENNOŚCIĄ CEN WĘGLA I KOKSU	<p>Grupa doświadczyła w przeszłości istotnych zmian cen węgla i koksu, stąd istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia takich wahań w przyszłości. Sytuacja na rynku węgla koksowego jest powiązana z rynkiem koksu i stali, a cykle koniunkturalne pokazują wahania cen w tych sektorach. Ceny węgla koksowego są mocno uzależnione od popytu na globalnym rynku hutniczo-stalowym. Pomimo spadku produkcji stali w 2016 roku na rynku europejskim (UE28 -2,3%), uwarunkowania rynkowe (niedostateczna podaż węgla i koksu, mniejsze zapasy, wyższe benchmarki), spowodowały wzrost cen w 2016 roku. W zakresie cen węgla koksowego i koksu na rynku międzynarodowym obserwowane były wzrosty, szczególnie w II półroczu 2016 roku. Zmiany w zakresie cen węgla koksowego i koksu na rynku międzynarodowym opisano w Punkcie 2.5. niniejszego sprawozdania.</p> <p>W znacznym zakresie poziom cen węgla do celów energetycznych Grupy uzależniony jest od innych krajowych producentów. Pomimo posiadania przez Grupę stałych odbiorców, każdorazowy napływ taniego węgla z importu lub zwiększenie produkcji innych krajowych producentów stanowi potencjalne ryzyko presji na obniżkę cen.</p> <p>W celu ograniczenia skutków ryzyka, Grupa na bieżąco prowadzi monitoring, analizy rynku, śledzenie trendów cenowych na rynku węgla, koksu i stali. Warunki kontraktów długoterminowych umożliwiają okresowe negocjacje cen. Monitoruje się także wielkość importu węgla napływającego do Polski oraz ceny węgla innych producentów.</p>
RYZYKO KONKURENCJI BRANŻOWEJ	<p>Na konkurencję w branży węglowej i koksowej mają wpływ m. in.: cena, moce produkcyjne, jakość i właściwości fizykochemiczne węgla i koksu, logistyka, koszty, pojawienie się nowych konkurencyjnych producentów. Grupa może nie być w stanie skutecznie rywalizować ze skutkami wymienionego ryzyka, z uwagi na możliwość wystąpienia gorszych warunków górnictwo-geologicznych wydobycia węgla i zmian struktury produkcji</p>

odpowiednich sortymentów węgla. W celu utrzymania konkurencyjności swoich produktów Grupa realizuje elastyczną politykę cenową, w przeciwnym razie byłaby narażona na utratę klientów i w jeszcze większym stopniu pogorszyłyby się wyniki Grupy.

**RYZIKO W ZAKRESIE
ODPOWIEDZIALNOŚCI
SPOŁECZNEJ KORPORACJI**

Działalność Grupy może prowadzić do powstania sytuacji spornych związanych ze społecznościami lokalnymi wokół obszarów, na których Grupa prowadzi lub zamierza prowadzić działalność. Sytuacje te mogą z kolei prowadzić do protestów tych społeczności oraz roszczeń osób trzecich. Niemożność pomyślnego rozwiązania kwestii związanych ze społecznościami lokalnymi w przyszłości może mieć istotny niekorzystny wpływ na działalność, sytuację finansową oraz wyniki działalności Grupy.

RYZIKA W PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

**RYZIKA OPERACYJNE,
KTÓRE MOGĄ
SPOWODOWAĆ SPADEK
PRODUKCJI LUB WZROST
KOSZTÓW**

Poziom wydobycia węgla przez Grupę podlega uwarunkowaniom operacyjnym i zdarzeniom będącym poza jej kontrolą, które mogą zakłócić jej działalność i wpłynąć na wysokość produkcji poszczególnych kopalń w różnych okresach. Działalność wydobywca Grupy podlega przede wszystkim wpływowi uwarunkowań górniczych, które obejmują m. in.:

- trudne warunki geologiczne, takie jak zaburzenia ciągłości złóż charakteryzujących się zmiennością i nieregularnością, które mogą ograniczyć efektywność eksploatacji parcel ścianowych w zakresie większym niż przewidywano,
- wyższy od wielkości prognozowanych poziom zagrożeń naturalnych, który może zmniejszyć możliwości wydobywcze poszczególnych ścian wydobywczych,
- wypadki w kopalniach, pożary, wybuchy i zapalenia metanu, wybuchy pyłu węglowego, wyrzuty metanu i skał oraz opady i obwały skał,
- awarie maszyn i urządzeń służących do wydobycia i procesów przerobczych.

Pomimo, iż Grupa zrealizowała wiele działań zwiększających bezpieczeństwo, ryzyka te mogą wzrosnąć w szczególności, w związku ze wzrostem głębokości eksploatacji w kopalniach Grupy. Ponadto, do zdarzeń i uwarunkowań, które mogą mieć wpływ na wielkość produkcji oraz w szczególności na wzrost kosztów, należy zaliczyć zmiany przepisów prawnych dotyczących branży węglowej.

**RYZIKO, ŻE WIELKOŚĆ
I JAKOŚĆ ZASOBÓW
WĘGLA SZACOWANYCH
DO WYDOBYCIA MOŻE BYĆ
NIŻSZA NIŻ OCZEKIWANA
PRZEZ ODBIORCÓW**

Szacunki dotyczące zasobów węgla w sposób nieunikniony zawierają określony poziom niepewności i zależą w pewnym zakresie od przyjętych kryteriów geologicznych, które mogą się ostatecznie okazać niedokładne. Ponadto ograniczone możliwości techniczno-organizacyjne w tym: zastosowanie nieodpowiednich technologii produkcyjnych, niewłaściwe określenie czasu dostaw materiałów, urządzeń i części zamiennych oraz nieodpowiedni poziom kompetencji pracowników mogą mieć wpływ na ilość i jakość wydobywanego węgla.

Dominującym zagrożeniem w kopalniach Grupy pozostaje ryzyko wystąpienia zagrożeń metanowych. Biorąc pod uwagę fakt, że działalność górnicza Grupy w znacznej części prowadzona będzie na obecnym obszarze, zakłada się, że poziom napotykanym zagrożeń górniczych będzie zbliżony do obecnego i będzie wpływał na wielkość wydobycia i kształt ścian wydobywczych. Ponadto, wpływ na ryzyko będzie miało również przekazanie aktywów nieprodukcyjnych Ruchu Jas-Mos oraz planowane przekazanie KWK Krupiński do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Jeżeli faktyczne zasoby Grupy okażą się niższe od obecnych szacunków, może to niekorzystnie wpłynąć na jej działalność, wyniki działalności i sytuację finansową.

Grupa zmierza do osiągnięcia pożądanego poziomu produkcji m. in. poprzez bieżącą analizę planowania produkcji w oparciu o analizę warunków występujących w rejonach prowadzonych prac, monitorowanie i analizę wskaźników produkcyjnych, dostosowanie produkcji do koniunktury ekonomicznej czy optymalizację robót przygotowawczych i eksploatacyjnych.

CIĄGŁOŚĆ PRODUKCJI

Stosowane przez Grupę technologie wydobycia węgla i produkcji koksu wiążą się z zastosowaniem wysoce specjalistycznych maszyn i urządzeń, produkowanych jedynie przez kilku producentów na świecie. Realizacja planów inwestycyjnych może się wiązać z koniecznością nabycia nowych specjalistycznych maszyn górniczych lub związanych z produkcją koksu. Z uwagi na światową koncentrację producentów ww. maszyn i urządzeń, istnieje ryzyko nieprzewidzianego wzrostu cen lub braku podaży tych maszyn i urządzeń, co mogłoby wpłynąć na wzrost kosztów lub spowodować opóźnienia w realizacji strategii rozwoju Grupy. Istotnych nakładów finansowych wymagają również przeglądy oraz prace remontowe i modernizacyjne. Prace te mogą się wiązać z opóźnieniami lub niemożnością ich zakończenia w wyniku działania nieprzewidzianych czynników poza kontrolą Grupy.

**RYZIKO, ŻE ILOŚĆ
I JAKOŚĆ WĘGLA
WYDOBYWANEGO PRZEZ
SPÓŁKĘ MOŻE BYĆ**

Proces wydobywczy wymaga wieloletniego planowania wyprzedzającego i prowadzenia wyprzedzającej działalności górniczej w celu udostępnienia w odpowiednim momencie właściwej partii złoża. Proces ten wymaga odpowiednich nakładów inwestycyjnych. Ponadto, wpływ na ryzyko będzie miało również przekazanie aktywów nieprodukcyjnych Ruchu Jas-Mos oraz planowane przekazanie KWK Krupiński do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Zachwianie wymaganego poziomu inwestycji lub nieprawidłowe ich zaplanowanie może spowodować, że ilość

**NIŻSZA, NIŻ OCZEKIWANA
PRZEZ ODBIORCÓW**

i jakość węgla wydobywanego przez Grupę będzie niższa niż oczekiwana przez odbiorców, co niekorzystnie wpłynie na wyniki działalności i sytuację finansową Grupy.

**RYZIKO, ŻE WYDAJNOŚĆ
FRONTU
EKSPLOATACYJNEGO
MOŻE BYĆ NIŻSZA NIŻ
OCZEKIWANA**

W procesie planowania eksploatacji każdej ściany wydobywczej nie ma możliwości określenia faktycznych warunków górniczo-geologicznych, które to warunki ostatecznie poznaje się w trakcie prowadzenia robót eksploatacyjnych i mają one znaczny wpływ na wydajność frontu eksploatacyjnego.

**SPRZEDAŻ NA RZECZ
STOSUNKOWO
NIEWIELKIEJ LICZBY
KLIENTÓW**

Ryzyko to dotyczy oparcia strategii biznesowej i finansowej na współpracy ze stosunkowo niewielką liczbą klientów oraz brak możliwości wyegzekwowania od nich płatności.

Znacząca dekonjunktura w gospodarce, w szczególności w branży stalowej i koksowniczej, może mieć istotny, niekorzystny wpływ na działalność, wyniki i sytuację finansową Grupy. Dodatkowo, jeżeli jeden lub większa liczba największych odbiorców Grupy zmniejszy wolumen kupowanego węgla lub koksu, czy też nie przedłuży umów na dostawy, może to mieć istotny, niekorzystny wpływ na działalność, wyniki i sytuację finansową Grupy. Ponadto, terminowe płatności zależą od wielu czynników znajdujących się poza kontrolą Grupy. W Grupie prowadzony jest m. in. monitoring realizacji umów na sprzedaż węgla, raportowanie płatności za dostawy (windykacja), stosowane są zapisy umowne regulujące kwestie zabezpieczeń w razie niedotrzymania warunków kontraktu oraz badanie i ocena sprawozdań finansowych klienta.

**RYZIKO, ŻE ILOŚĆ
I JAKOŚĆ KOKSU
PRODUKOWANEGO PRZEZ
GRUPĘ MOGĄ BYĆ NIŻSZE
NIŻ OCZEKIWANE PRZEZ
ODBIORCÓW**

Na zdolności produkcyjne baterii koksowniczych może wpłynąć szereg czynników pozostających poza kontrolą Grupy. Prognozy w sposób nieunikniony, zawierają pewien poziom niepewności, i w tym zakresie zależą od przyjętych założeń ekonomicznych i technicznych, które mogą ostatecznie okazać się nieprecyzyjne. W rezultacie, oszacowania dotyczące produkcji koksu są regularnie weryfikowane w oparciu o nowe informacje, w związku z czym należy oczekiwać, że mogą one ulegać zmianie. Jeżeli faktyczne wykorzystanie zdolności produkcji koksu przez Grupę będzie niższe niż obecne szacunki, może to niekorzystnie wpłynąć na perspektywy i wartość Grupy oraz na wyniki działalności i sytuację finansową.

**WSPÓŁPRACA
Z ZEWNĘTRZNYMI FIRMAMI
SPEDYCYJNO -
TRANSPORTOWYMI**

W części zawartych przez Grupę kontraktów dotyczących sprzedaży węgla i koksu zawarta jest usługa dostawy towaru do oznaczonego miejsca. Grupa w zakresie transportu i spedycji współpracuje z firmami zewnętrznymi, co stwarza następujące ryzyka:

- brak dostępności taboru kolejowego, co może powodować ograniczenia możliwości dostaw towaru, a tym samym może grozić karami kontraktowymi,
- remonty infrastruktury mogą powodować ograniczenie przepustowości szlaków kolejowych, a w konsekwencji wpłynąć na możliwości terminowej dostawy towarów,
- wszelkiego rodzaju awarie oraz ograniczenia w procesach logistycznych mogą generować dodatkowe koszty.

W celu ograniczenia ryzyka Grupa współpracuje z wieloma przewoźnikami, prowadzi stały monitoring firm logistycznych oraz aktywnie poszukuje wraz z odbiorcami najbardziej efektywnych rozwiązań logistycznych.

**RYZIKO DOTYCZĄCE
REALIZACJI PROJEKTÓW
ROZWOJOWYCH
LUB OPÓŹNIEN W ICH
REALIZACJI**

Ponieważ posiadane przez Grupę zasoby węgla ulegają w miarę ich eksploatacji wyczerpywaniu, zdolność Grupy do osiągnięcia planowanego poziomu produkcji w długim okresie zależy po części od jej zdolności do pozyskania i eksploatacji nowych zasobów węgla nadającego się do wydobycia z ekonomicznego punktu widzenia. Zdolność Grupy do pozyskania dalszych zasobów w przyszłości może być ograniczona wieloma czynnikami, niezależnymi od niej. Brak możliwości ukończenia przez Grupę projektów inwestycyjnych o charakterze kluczowym może mieć istotny niekorzystny wpływ na jej rozwój, działalność, jej wyniki i sytuację finansową w przyszłości.

**RYZIKO OGRANICZENIA
ZDOLNOŚCI
DO EKSPLOATACJI
ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW
ORAZ DO POZYSKIWANIA
I ZAGOSPODAROWYWANIA
EKONOMICZNIE
ATRAKCYJNYCH
ZASOBÓW WĘGLA**

Zasoby mogą nie być dostępne, kiedy będą potrzebne, lub jeżeli będą dostępne, ich wydobycie po koszcie w danym czasie konkurencyjnym może nie być możliwe. Grupa może nie być w stanie dokładnie ocenić budowy geologicznej złóż w rejonach perspektywicznych, co może niekorzystnie wpłynąć na jej rentowność i sytuację finansową, jeżeli ocena ta okaże się błędna. Ponadto, planowane przez Grupę projekty inwestycyjne, akwizycyjne i poszukiwawcze mogą nie zapewnić dodatkowych istotnych zasobów lub eksploatacja takich zasobów może nie być rentowna. Efektywność procesu pozyskiwania i zagospodarowania zasobów może także być ograniczona skutkiem zmian prawa, obowiązujących przepisów, itp. oraz decyzji i uzgodnień - lub ich zmian - organów zewnętrznych. Ponadto, wpływ na ryzyko będzie miało również przekazanie aktywów nieprodukcyjnych Ruchu Jas-Mos oraz KWK Krupiński do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Prowadzona jest okresowa analiza realizowanych i planowanych działań w celu ograniczenia ryzyka.

**RYZIKO ZWIĄZANE
Z UTRZYMANIEM
I POZYSKANIEM**

Zdolność Grupy do efektywnego prowadzenia działalności może pogorszyć się, jeżeli utraci obecnych członków kadry kierowniczej, a nie pozyska nowych. Utrzymanie przez Grupę pozycji konkurencyjnej i realizacja strategii biznesowej zależą od jej zdolności do utrzymania oraz pozyskiwania doświadczonych i wykwalifikowanej kadry kierowniczej. Kadra kierownicza Grupy posiada średnio pomiędzy 10 a 20 lat doświadczenia zawodowego w branży

**KLUCZOWEGO
PERSONELU**

węglowej. Jeżeli konkurenci Grupy zaferują korzystniejsze warunki zatrudnienia, Grupa może stracić część swojej kadry kierowniczej. Ponadto, wpływ na ryzyko będzie miało również przekazanie aktywów nieprodukcyjnych do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Jeżeli Grupa nie będzie w stanie pozyskać, przeszkolić i utrzymać wykwalifikowanych menedżerów, może nie być w stanie skutecznie zarządzać swoim wzrostem i efektywnie konkurować w europejskiej branży węglowej, co może niekorzystnie wpłynąć na działalność, jej wyniki i sytuację finansową. Grupa prowadzi aktywną politykę kadrową mającą na celu ograniczenie ryzyka związanego z zasobami ludzkimi m. in. poprzez realizację przyjętej Strategii HR.

**RYZIKO DOTYCZĄCE
RELACJI ZE ZWIĄZKAMI
ZAWODOWYMI ORAZ
SPORÓW ZBIOROWYCH**

W sektorze górnictwa węgla kamiennego związki zawodowe odgrywają ważną rolę w kształtowaniu polityki płacowej. Pozycja związków zawodowych jest szczególnie silna ze względu na wielkość zatrudnienia w sektorze oraz jego strategiczny wpływ na funkcjonowanie gospodarki. Niepowodzenie Grupy w utrzymaniu odpowiednich relacji pracowniczych może mieć istotny, niekorzystny wpływ na perspektywy działalności, wyniki i sytuację finansową Grupy.

W Grupie funkcjonuje 125 Zakładowych Organizacji Związków Zawodowych. Łączna liczba członków związków zawodowych z uwagi na fakt, że pracownik może należeć do kilku związków, przekracza liczbę pracowników zatrudnionych w Grupie i na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 34 908 osób, co oznacza, że uzwiązkowienie w Grupie wyniosło 127,6% (przy 147,5% w Jednostce dominującej).

W Punkcie 7.4. niniejszego sprawozdania przedstawione zostały relacje ze stroną społeczną oraz porozumienia zawarte w ramach wzajemnych uzgodnień.

RYZIKA ŚRODOWISKOWE

**RYZIKA DOTYCZĄCE
REGULACJI ZWIĄZANYCH
Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA**

Regulacje prawne odnoszące się do środowiska i korzystania z zasobów naturalnych ulegają ciągłym zmianom, a tendencją ostatnich lat w tym zakresie jest zaostrzenie obowiązujących standardów. W związku z tym, Grupa może nie być w stanie przestrzegać i działać zgodnie z przyszłymi zmianami w prawie lub też takie zmiany w prawie mogą mieć negatywny wpływ na działalność gospodarczą Grupy. Dodatkowo, zmiany w prawie ochrony środowiska mogą prowadzić do konieczności dostosowania działalności Grupy do nowych wymogów (np. wprowadzenia zmian w technologiach stosowanych przez Grupę do ograniczania emisji do powietrza lub też zmian w sposobie zagospodarowania odpadów, prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej), w tym również uzyskania nowych pozwoleń, lub zmiany warunków dotychczasowych pozwoleń posiadanych przez Grupę. Taki obowiązek może wymagać od Grupy poniesienia określonych, dodatkowych nakładów inwestycyjnych, a tym samym może mieć wpływ na jej sytuację finansową, podnosząc koszty jej działalności. Grupa dąży do ograniczenia ryzyka, prowadząc stały nadzór nad wymaganiami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska oraz realizując niezbędne zadania inwestycyjne pozwalające na spełnienie wszystkich wymogów środowiskowych. Świadome i odpowiedzialne działanie w oparciu o najwyższe standardy środowiska oraz konsekwencja w wypełnianiu zadań środowiskowych należą do priorytetowych zadań Grupy. Działania te stwarzają duże szanse na obniżenie poziomu ryzyka i kosztów adaptacji prowadzonej przez Grupę działalności w zakresie ochrony środowiska do nowych warunków.

**ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE
Z POWSTAWIANIA SZKÓD
GÓRNICZYCH
NA POWIERZCHNI**

Ryzyko to wiąże się z tym, iż z uwagi na lokalizację zasobów węgla pod terenami leśnymi i silnie zurbanizowanymi Grupa będzie zmuszona ponosić wysokie koszty związane z prowadzeniem rekultywacji wyprzedzającej i naprawą szkód górniczych. Zgodnie z Prawem geologicznym i górnictwem na Grupie ciąży obowiązek naprawienia powstałych szkód górniczych w obiektach i budowach, a także może ona zostać zobowiązana do przywrócenia gruntów do stanu sprzed rozpoczęcia prac górniczych. Jakiegokolwiek zmiany w prawie, które zaostrzałyby te wymogi mogą skutkować wzrostem kosztów związanych z taką rekultywacją lub naprawą szkód.

**RYZIKO W ZAKRESIE
DOSTOSOWANIA
DZIAŁALNOŚCI GRUPY
DO POLITYKI
KLIMATYCZNEJ UNII
EUROPEJSKIEJ**

Jednym z celów priorytetowych Unii Europejskiej jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym poprzez m. in. ograniczenie zużycia naturalnych surowców energetycznych, wprowadzanie nowoczesnych i efektywnych technologii w zakresie produkcji energii, ograniczanie emisji dwutlenku węgla, zmniejszanie zużycia energii poprzez poprawę efektywności oraz zwiększenie znaczenia energetyki odnawialnej. Dla osiągnięcia tych celów Unia Europejska wprowadziła pakiet o nazwie „3x20% do 2020 roku”. Komisja Europejska była dotychczas bardzo konsekwentna w realizacji powyższych celów i nie można wykluczyć, że wszelkie przyszłe decyzje odnoszące się do powyższych kwestii mogą zmierzać do dalszego zaostrzenia standardów związanych z zużyciem, efektywnością oraz jakością energii. Jednak w ostatnim okresie rzeczywisty wpływ tej polityki na gospodarkę (ucieczka całych gałęzi przemysłu poza Unię Europejską), wzrost cen energii i związana z tym utrata konkurencyjności na rynku światowym oraz nieakceptowalne społecznie wzrosty cen energii dla odbiorców indywidualnych powodują coraz silniejszy opór społeczeństw i krajów Unii. Istnieją w związku z tym przesłanki, aby spodziewać się zmiany kierunku polityki klimatycznej.

**RYZIKO KONIECZNOŚCI
ZWIĘKSZENIA UDZIAŁU
ENERGII ZE ŹRÓDEŁ**

Spółki w Grupie, będące przedsiębiorstwami energetycznymi zajmującymi się wytwarzaniem energii elektrycznej i sprzedające energię elektryczną odbiorcom końcowym, w tym JSW, zobowiązane są do posiadania w wolumenie produkcji ustawowego udziału energii tzw. kolorowej. JSW od 11 września 2013 roku, jako odbiorca przemysłowy

**ODNAWIALNYCH I INNYCH
TZW. „KOLORÓW”**

(dla 80% zakupionej energii), jest zobowiązana do uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectw pochodzenia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (tzw. zielonych certyfikatów), natomiast dla 100% z wysokosprawnej kogeneracji (tzw. żółtych certyfikatów) i metanu kopalnianego (tzw. fioletowych certyfikatów) oraz z pozostałej kogeneracji (tzw. czerwonych certyfikatów) lub uiszczenia opłaty zastępczej. Istnieje ryzyko, że koszt pozyskania certyfikatu lub wysokość opłaty zastępczej będzie w kolejnych latach wzrastać. Ponadto, nieprzedstawienie Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki certyfikatów do umorzenia lub nieuiszczenie opłaty zastępczej powoduje nałożenie przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kary na przedsiębiorstwo, co w konsekwencji może mieć negatywny wpływ na działalność, sytuację finansową i wyniki działalności JSW i Grupy.

**GRUPA JEST CZŁONKIEM
WSPÓLNOTOWEGO
SYSTEMU HANDLU
UPRAWNIENIAMI DO EMISJI
GAZÓW CIEPLARNIANYCH**

Spółka Grupy - JSW KOKS jest uczestnikiem wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w związku z emisją dwutlenku węgla. Ewentualna konieczność nabycia uprawnień na aukcji lub konieczność realizacji projektów mających na celu ograniczenie emisji może mieć negatywny wpływ na sytuację finansową Grupy.

RYZYKA O CHARAKTERZE FINANSOWYM

**RYZYKO WALUTOWE
DOTYCZĄCE WAHANIA
KURSU ŻŁOTEGO
W STOSUNKU DO EUR
I USD**

Podstawowe produkty Grupy są zazwyczaj wyceniane w PLN, EUR, USD, a koszty działalności i ponoszone nakłady inwestycyjne są w zdecydowanej większości ponoszone w PLN. Ze względu na strukturę przychodów ze sprzedaży i kosztów Grupy, umocnienie PLN w stosunku do EUR i USD może prowadzić do spadku przychodów i w konsekwencji może doprowadzić do spadku wyniku operacyjnego.

Wahania złotego wobec EUR lub USD mogą wpływać na działalność Grupy, jej sytuację finansową i wyniki działalności. Celem nadrzędnym polityki zarządzania ryzykiem walutowym Grupy jest ograniczenie do minimum ryzyka kursowego wynikającego z ekspozycji walutowej Grupy, które wynika z zagrożenia wysokości przyszłych przepływów pieniężnych oraz wyniku finansowego na skutek zmiany ceny instrumentu bazowego.

Grupa jest narażona na znaczące ryzyko zmiany kursów walut związane z prowadzoną sprzedażą produktów na rynki krajowe i zagraniczne. W ramach eliminowania ryzyka kursowego Grupa w 2016 roku zawierała transakcje Fx Forward. Grupa dokonuje również w niewielkim stopniu zakupów materiałów, usług lub dóbr inwestycyjnych w walutach obcych, a także zakupów indeksowanych do walut obcych. Grupa posiada również finansowanie zewnętrzne w postaci obligacji denominowanych w USD. Sprzyja to w sposób naturalny ograniczeniu ryzyka zmiany kursów walut wynikającego z transakcji sprzedaży produktów.

Potencjalny wpływ wzrostu oraz spadku kursu EUR/PLN i USD/PLN na wynik netto zaprezentowano w Nocie 31. Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

**RYZYKO STÓP
PROCENTOWYCH**

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim faktu, iż przepływy pieniężne mogą ulec zmianie w wyniku zmian rynkowych stóp procentowych. Grupa finansuje swoją działalność operacyjną i inwestycyjną również kapitałem obcym oprocentowanym według zmiennych stóp procentowych i inwestuje wolne środki pieniężne w aktywa finansowe również w większości oprocentowane według zmiennych stóp procentowych. W związku z aktualnym poziomem zadłużenia Grupa jest narażona na ryzyko zmiany stóp procentowych w zakresie zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, w mniejszym stopniu Grupa narażona jest na zmiany stóp procentowych w zakresie lokat i środków pieniężnych oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

**RYZYKO W ZAKRESIE
PŁYNNOŚCI
I ZARZĄDZANIA
KAPITAŁEM OBROTOWYM**

W 2016 roku, w związku z ponoszeniem wysokich wydatków o charakterze inwestycyjnym, brakiem dostępnych źródeł finansowania o charakterze długoterminowym oraz silnym uzależnieniem przepływów pieniężnych od cen sprzedaży węgla i koksu, ryzyko utraty płynności było bardzo wysokie i stanowiło jeden z najistotniejszych czynników determinujących przyszłą sytuację finansową Grupy.

Potencjalna wymagalność części lub całości zobowiązania z tytułu wyemitowanych przez JSW obligacji, generowała podwyższone prawdopodobieństwo utraty zdolności do regulowania zobowiązań. Ryzyko to zostało ograniczone w momencie podpisania Porozumienia z Obligatariuszami, zgodnie z którym Obligatariusze zrezygnowali z dotychczas przysługującej im możliwości wcześniejszego wykupu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji w przypadku niewyemitowania przez JSW obligacji na międzynarodowych rynkach kapitałowych. Rezygnacja z prawa wcześniejszego wykupu pozwala na prezentację zobowiązania z tytułu emisji obligacji jako zobowiązanie o charakterze długoterminowym, co pozytywnie wpływa na strukturę majątkowo-kapitałową i ograniczenie ryzyka w zakresie płynności. Porozumienie przewiduje jednocześnie rozszerzenie katalogu zdarzeń skutkujących obowiązkiem wcześniejszego wykupu obligacji oraz nałożenie na JSW szereg dodatkowych zobowiązań. Ryzyko utraty płynności zostało dodatkowo ograniczone poprzez dodatkową emisję obligacji w kwocie 300 mln zł w dniu 29 grudnia 2016 roku która w całości została objęta przez TFS. Ponadto

na poprawę płynności w IV kwartale 2016 roku wpływ mają również wyższe przychody jako skutek poprawy warunków rynkowych (wzrost cen węgla).

W celu minimalizowania ryzyka utraty płynności, Grupa podejmuje również działania z zakresu optymalizacji zarządzania zobowiązaniami, a także realizuje liczne inicjatywy oszczędnościowe i ograniczenia kosztowe. Ponadto Grupa podjęła działania zmierzające do pozyskania dodatkowych środków finansowych z procesu dezinwestycji. Proces zarządzania ryzykiem utraty płynności w Grupie zakłada między innymi efektywne monitorowanie i raportowanie pozycji płynnościowej umożliwiającej podejmowanie działań prewencyjnych w sytuacji zagrożenia utraty płynności oraz utrzymywanie odpowiedniego (minimalnego) poziomu dostępnych środków na obsługę bieżących płatności. Ponadto w celu efektywniejszego zarządzania bieżącą płynnością finansową w Grupie funkcjonuje system zarządzania środkami pieniężnymi - Cash Pooling Rzeczywisty („CPR”).

RYZYKA ZWIĄZANE Z OTOCZENIEM PRAWNYM

**RYZYKO WYSTĄPIENIA
TRUDNOŚCI W ZAKRESIE
OTRZYMYWANIA
LUB WZNAWIANIA
KONCESJI NA WYDOBYCIE
WĘGLA I METANU, JAKO
KOPALINY
TOWARZYSZĄCEJ BĄDŹ
WYSTĄPIENIA TRUDNOŚCI
W ZAWIERANIU UMÓW
UŻYTKOWANIA
GÓRNICZEGO
W WYMAGANYM TERMINIE**

Główna działalność Grupy uzależniona jest od utrzymania w mocy posiadanych przez nią koncesji, przestrzegania przez nią warunków w nich zawartych oraz zdolności do zapewnienia sobie nowych. Udzielenie nowej lub przedłużenie ważności koncesji obowiązującej wymaga spełnienia pewnych wymogów określonych przepisami prawa. Organ koncesyjny może odmówić udzielenia koncesji lub jej przedłużenia, jeżeli zamierzona działalność narusza: wymogi ochrony środowiska, przeznaczenie nieruchomości lub sprzeciwia się interesowi publicznemu albo zagraża obronności i bezpieczeństwu państwa i jego obywateli. Grupa prowadzi uzgodnienia z organami samorządów terytorialnych w zakresie udostępnienia zasobów węgla znajdujących się w złożach sąsiadujących z kopalniami. Udzielenie koncesji na wydobywanie kopalni odbywa się w uzgodnieniu z planem zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku uzgodnienie następuje na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Warunkiem uzyskania nowych koncesji jest nienaruszanie zamierzoną działalnością przeznaczenia lub sposobu korzystania z nieruchomości, określonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Bez udostępnienia nowych złóż żywotność kopalni może ulec znacznemu skróceniu. Jeżeli koncesje Grupy zostaną cofnięte lub Grupie odmówione zostanie przyznanie nowych bądź przedłużenie obowiązujących koncesji, Grupa może nie zdołać w pełni wykorzystać posiadanych przez siebie zasobów i zidentyfikowanych złóż surowców mineralnych, co mogłoby wywrzeć istotny negatywny wpływ na wyniki i perspektywy działalności Grupy.

**RYZYKO PODATKU
OD NIERUCHOMOŚCI
W STOSUNKU
DO WYROBISK
GÓRNICZYCH
LUB URZĄDZEŃ
(OBIEKTÓW)
ZNAJDUJĄCYCH SIĘ
W WYROBISKACH
GÓRNICZYCH**

Rozliczenia Jednostki dominującej w zakresie podatku od nieruchomości od wyrobisk górniczych i urządzeń (obiektów) w nich się znajdujących są kwestionowane przez organy podatkowe, co zostało opisane w Punkcie 7.5. niniejszego sprawozdania. Negatywny wynik postępowań toczących się przed organami podatkowymi, jak również postępowań podatkowych, które mogą zostać wszczęte w stosunku do przyszłych okresów, może w przyszłości skutkować powstaniem po stronie Grupy obowiązku zapłaty zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę. Na skutek wydania prawomocnych wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego oddalających skargi kasacyjne Samorządowego Kolegium Odwoławczego wniesione na korzystne dla Grupy wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, potwierdzona została słuszność stanowiska Jednostki dominującej, iż wyrobisko górnicze nie stanowi budowli, zatem wartość tak rozumianego wyrobiska (koszty jego wydrążenia) nie może być zaliczana do podstawy opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Istnieje natomiast możliwość opodatkowania obiektów usytuowanych w wyrobiskach górniczych, jeżeli będą mogły zostać zakwalifikowane, jako budowle w rozumieniu Ustawy o podatkach i opłatach lokalnych ze stosowanymi odesłaniami do prawa budowlanego. W toku prowadzonych postępowań Grupa co do zasady, kwestionuje opodatkowanie obudowy górniczej kwalifikowanej przez Gminy jako budowla oraz wartości dla opodatkowania obiektów zlokalizowanych w wyrobiskach ustalone na podstawie wycen rynkowych, pomimo przedłożenia przez JSW wartości dla tych obiektów pochodzących z alokacji wartości początkowej wyrobisk.

3. SYTUACJA FINANSOWA I MAJĄTKOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Tabela 17. Zestawienie podsumowujące podstawowe dane dotyczące Grupy w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	Jedn.	2016	2015	2014 ⁽¹⁾	2013	2012	DYNAMIKA 2015=100
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ							
Suma bilansowa	mln zł	11 519,6	11 812,2	15 369,3	13 862,0	14 067,1	97,5
Aktywa trwałe	mln zł	9 097,3	10 324,7	13 085,9	10 300,0	9 792,0	88,1
Aktywa obrotowe	mln zł	2 422,3	1 487,5	2 283,4	3 562,0	4 275,1	162,8
Kapitał własny	mln zł	4 069,6	3 934,2	7 267,5	8 351,6	8 573,9	103,4
Zobowiązania	mln zł	7 450,0	7 878,0	8 101,8	5 510,4	5 493,2	94,6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW							
Przychody ze sprzedaży	mln zł	6 731,3	6 934,9	6 814,9	7 632,2	8 821,0	97,1
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	mln zł	1 229,7	(50,2)	(4,7)	1 152,7	2 435,2	-
Zysk/(strata) operacyjny/a	mln zł	226,6	(3 896,0)	(774,8)	201,9	1 308,2	-
EBITDA	mln zł	1 065,4	(2 533,1)	528,5	1 403,4	2 374,8	-
Marża EBITDA	%	15,8	(36,5)	7,8	18,4	26,9	-
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	mln zł	19,6	(4 045,3)	(882,2)	109,7	1 276,9	-
Zysk/(strata) netto	mln zł	4,4	(3 285,2)	(657,1)	82,2	988,1	-
Całkowite dochody razem	mln zł	16,2	(3 301,1)	(1 079,2)	84,4	798,5	-
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH							
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	mln zł	896,5	725,1	644,3	1 630,1	2 359,4	123,6
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	mln zł	(354,4)	(1 015,3)	(3 040,4)	(804,2)	(2 634,3)	34,9
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	mln zł	277,7	(80,0)	1 077,4	(280,5)	(821,5)	-
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	mln zł	819,8	(370,2)	(1 318,7)	545,4	(1 096,4)	-
WSKAŹNIKI FINANSOWE⁽²⁾							
Dywidenda na akcję	zł/akcję	-	-	-	2,52	5,38	-
Płynność bieżąca		1,14	0,39	0,58	1,59	1,97	292,3
Płynność szybka		0,98	0,26	0,45	1,35	1,60	376,9
Rentowność netto sprzedaży	%	0,1	(47,4)	(9,6)	1,1	11,2	-
Rentowność majątku ogółem (ROA)	%	0,0	(27,8)	(4,3)	0,6	7,0	-
Rentowność kapitałów własnych (ROE)	%	0,1	(83,5)	(9,0)	1,0	11,5	-
Wskaźnik ogólnego zadłużenia		0,65	0,67	0,53	0,40	0,39	97,0
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych		1,83	2,00	1,11	0,66	0,64	91,5
Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałami stałymi		0,70	0,49	0,81	1,06	1,13	142,9
DANE PRODUKCYJNE							
Produkcja węgla	mln ton	16,8	16,3	13,9	13,6	13,5	103,1
Produkcja węgla koksowego	mln ton	11,6	11,1	9,9	9,8	9,5	104,5
Produkcja węgla do celów energetycznych	mln ton	5,2	5,2	4,0	3,8	4,0	100,0
Produkcja koksu	mln ton	4,1	4,2	4,0	3,9	3,8	97,6
Gotówkowy koszt wydobycia węgla ⁽³⁾	zł/tonę	251,38	307,10	353,22	334,25	348,09	81,9
Gotówkowy koszt produkcji koksu ⁽³⁾	zł/tonę	133,52	144,66	151,85	148,01	151,77	92,3
POZOSTAŁE DANE							
Kurs akcji na koniec okresu	zł/akcję	66,90	10,65	16,25	53,13	92,40	628,2
Zatrudnienie na koniec okresu	os.	27 366	32 168	34 120	29 167	29 718	85,1
Przeciętne zatrudnienie w roku	os.	30 765	33 116	31 280	29 420	29 785	92,9
Inwestycje rzeczowe	mln zł	911,3	1 056,6	1 685,5	1 757,8	1 816,7	86,2
Amortyzacja	mln zł	838,8	1 362,9	1 303,3	1 201,5	1 066,6	61,5

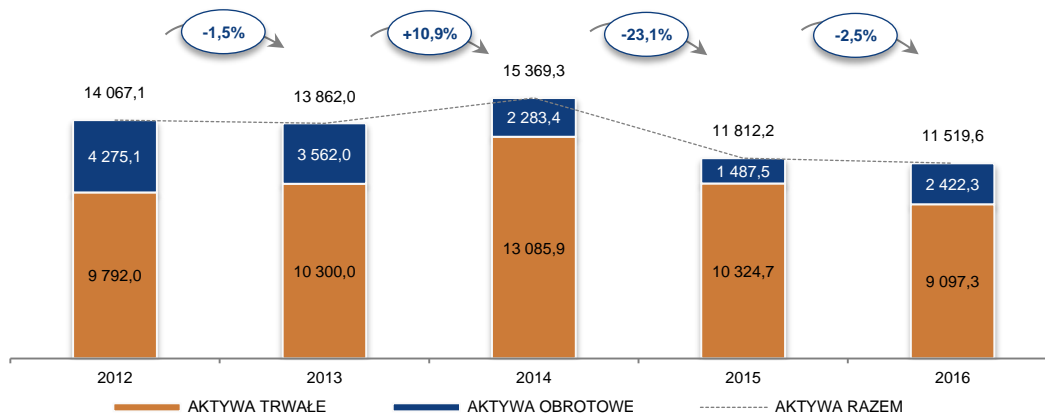
⁽¹⁾ KWK Knurów-Szczygłowice od 1 sierpnia 2014 roku, ⁽²⁾ metodologia obliczeń wskaźników przedstawiona została w Punkcie 3.8. niniejszego sprawozdania.

3.1. SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Poniższe dane finansowe oraz wynikające z nich wskaźniki i dynamiki przedstawione zostały w oparciu o Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Wykres 15. Struktura udziału aktywów trwałych i obrotowych w sumie bilansowej

Tabela 18. Sytuacja majątkowa

Wyszczególnienie	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	Dynamika 2015=100
AKTYWA						
AKTYWA TRWAŁE						
Rzeczowe aktywa trwałe	7 483,2	8 624,5	12 153,6	9 726,0	9 230,9	86,8
Wartości niematerialne	125,4	145,8	156,2	77,9	77,3	86,0
Nieruchomości inwestycyjne	22,4	23,0	23,6	22,5	23,1	97,4
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	1,2	1,4	1,7	12,9	10,8	85,7
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 161,4	1 219,2	436,9	173,5	184,2	95,3
Pozostałe długoterminowe aktywa	303,7	310,8	313,9	287,2	265,7	97,7
RAZEM AKTYWA TRWAŁE	9 097,3	10 324,7	13 085,9	10 300,0	9 792,0	88,1
AKTYWA OBROTOWE						
Zapasy	342,5	491,9	538,2	540,9	806,1	69,6
Należności handlowe oraz pozostałe należności	897,9	634,6	1 008,2	937,8	1 020,4	141,5
Nadpłacony podatek dochodowy	5,7	4,7	2,5	32,4	4,2	121,3
Pochodne instrumenty finansowe	5,8	2,8	2,9	3,2	3,9	207,1
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	-	-	10,9	-	-	-
Inne krótkoterminowe aktywa finansowe	0,1	3,1	0,2	10,8	948,9	3,2
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 170,3	350,4	720,5	2 036,9	1 490,7	334,0
	2 422,3	1 487,5	2 283,4	3 562,0	4 274,2	162,8
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	-	0,9	-
RAZEM AKTYWA OBROTOWE	2 422,3	1 487,5	2 283,4	3 562,0	4 275,1	162,8
RAZEM AKTYWA	11 519,6	11 812,2	15 369,3	13 862,0	14 067,1	97,5

Czynniki zmian aktywów trwałych (spadek o 1 227,4 mln zł)

Największą pozycję aktywów trwałych według stanu na 31 grudnia 2016 roku stanowią rzeczowe aktywa trwałe (82,3%). Ich wartość w 2016 roku obniżyła się o 1 141,3 mln zł tj. o 13,2%, co jest przede wszystkim konsekwencją zmniejszenia składu Grupy, tj. sprzedaży akcji spółek SEJ, PEC oraz WZK Victoria wraz z ich spółkami zależnymi (z tego tytułu rzeczowe aktywa trwałe obniżyły się o 1 153,4 mln zł, a wartości niematerialne o 4,3 mln zł). Ponadto spadek wartości rzeczowych aktywów trwałych jest konsekwencją ujęcia w 2016 roku przez Jednostkę dominującą odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych (dokonanych w rezultacie przeprowadzonych testów na utratę wartości) w wysokości 71,0 mln zł oraz znacznego ograniczenia programu inwestycyjnego w związku z trudną sytuacją finansową (w 2016 roku Grupa Kapitałowa poniosła nakłady na rzeczowe aktywa trwałe w wysokości 911,3 mln zł i były one niższe niż w 2015 roku o 145,3 mln zł, tj. o 13,8%).

Tabela 19. Zdarzenia mające wpływ na wartość aktywów na dzień kończący okres sprawozdawczy

ZMNIJSZENIE SKŁADU GRUPY KAPITAŁOWEJ	ODPIS Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW TRWAŁYCH	OGRANICZONY PROGRAM INWESTYCYJNY
		
<p>Zgodnie z opracowanym i realizowanym <i>Planem działań optymalizacyjnych na lata 2016-2025</i>, mającym na celu poprawę wyniku finansowego Grupy i osiągnięcie długofalowej rentowności, w 2016 roku Grupa dokonała sprzedaży wybranych aktywów Grupy, tj. sprzedaży akcji/udziałów w spółkach: PEC, SEJ i WZK Victoria (wraz z ich spółkami zależnymi).</p> <p>W związku z powyższym nastąpił spadek aktywów łącznie o 1 660,1 mln zł:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ WZK Victoria: 518,5 mln zł, ▪ epeKoks: 11,9 mln zł ▪ SEJ: 904,7 mln zł, ▪ PEC: 220,6 mln zł, ▪ SEJ Serwis: 4,4 mln zł. <p>W wyniku prowadzonej dezinvestycji aktywa trwałe Grupy obniżyły się o 1 171,5 mln zł.</p>	<p>Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie uchwałą z dnia 1 grudnia 2016 roku wyraziło zgodę na nieodpłatne zbycie KWK Krupiński na rzecz SRK. W związku z powyższym, w momencie przekazania KWK Krupiński do SRK majątek (trwale związany z Kopalnią) zostanie przekazany do SRK i nie będzie przynosił Grupie jakichkolwiek korzyści, a produkcja/działalność w nim zostanie zaprzestana. Przeprowadzono analizę przesłanek utraty wartości poszczególnych składników majątku KWK Krupiński. Wyniki dokonanych analiz wskazały na konieczność dokonania odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych KWK Krupiński na dzień 31 grudnia 2016 roku w wysokości 71,1 mln zł.</p> <p>Ponadto jedna ze spółek Grupy przeprowadziła na dzień 31 grudnia 2016 roku test na utratę wartości składników rzeczowych aktywów trwałych. W wyniku tego testu dokonano odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 7,4 mln zł. Odpis ten dotyczy Pozostałych segmentów.</p>	<p>Poziom amortyzacji powoduje deprecjację majątku spółek Grupy, który nie jest wystarczająco odtwarzany poprzez ponoszone nakłady inwestycyjne.</p> <p>W 2016 roku, z uwagi na dalsze ograniczenia nakładów przeznaczanych na odtworzenie majątku, kwota przeznaczona na ten cel wyniosła 911,3 mln zł, co w porównaniu do 2015 roku (1 056,6 mln zł) oznacza spadek nakładów na inwestycje rzeczowe w Grupie o 145,3 mln zł.</p>

Czynniki zmian aktywów obrotowych (wzrost o 934,8 mln zł)

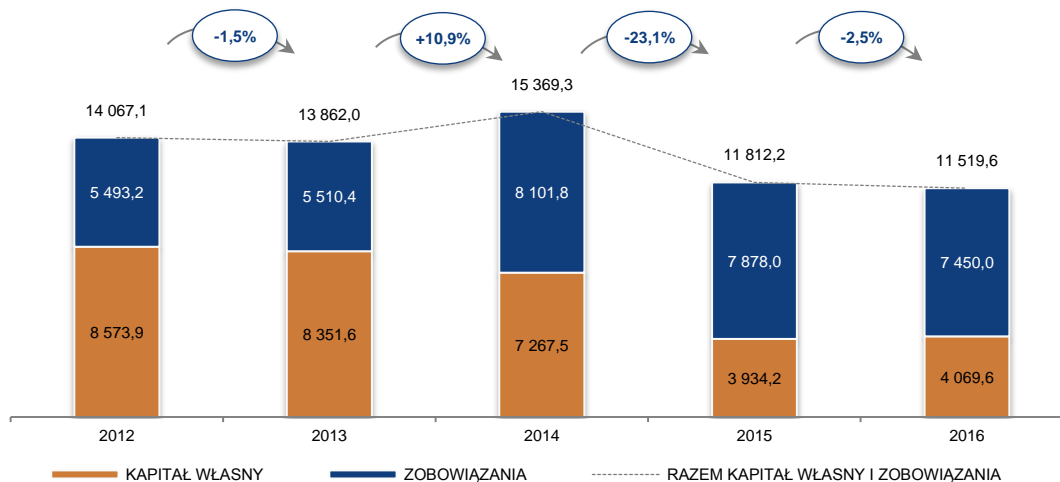
Na dzień kończący okres sprawozdawczy w stosunku do 31 grudnia 2015 roku, pomimo zmniejszenia składu Grupy, wystąpił ogólny wzrost sumy aktywów obrotowych o łączną kwotę 934,8 mln zł, z czego największy wzrost wystąpił w pozycji środki pieniężne i ich ekwiwalenty (o 819,9 mln zł). Wzrost ten jest w znacznej mierze konsekwencją sprzedaży spółek PEC, SEJ i WZK Victoria i uzyskanych z tego tytułu środków pieniężnych w wysokości 612,2 mln zł, jak również dodatkowej emisji obligacji JSW, która miała miejsce w grudniu 2016 roku na kwotę 300,0 mln zł. Ponadto, pozytywny wpływ na poprawę sytuacji gotówkowej Grupy, mają kontynuowane działania oszczędnościowe, mające na celu optymalizację kosztów oraz zapewnienie finansowania dalszej działalności Grupy.

Na dzień kończący okres sprawozdawczy, wzrosły również należności handlowe oraz pozostałe należności (wzrost o 263,3 mln zł) w stosunku do stanu na 31 grudnia 2015 roku, w tym należności handlowe netto o 259,4 mln zł, głównie w efekcie wzrostu wolumenu sprzedaży węgla, w tym węgla koksowego o 0,5 mln ton oraz średniej uzyskanej ceny o 5,3%.

W aktywach obrotowych obniżeniu uległ stan zapasów o 149,4 mln zł (w tym z tytułu zmniejszenia składu Grupy: 51,6 mln zł). Zapas wyrobów gotowych na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmuje m.in. zapas 492,7 tys. ton węgla wyprodukowanego w Grupie o wartości 135,6 mln zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 1 011,0 tys. ton węgla o wartości 277,3 mln zł). W skład zapasu węgla wchodzi zapas

106,2 tys. ton o wartości 18,9 mln zł węgla sprzedanego zgodnie z postanowieniami przepisów prawa i przechowywanego przez JSW na swoim terenie na dzień 31 grudnia 2016 roku, który nie mógł zostać zakwalifikowany do sprzedaży ze względu na postanowienia MSR 18 „Przychody” (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 195,6 tys. ton o wartości 30,4 mln zł).

Wykres 16. Struktura udziału kapitału własnego i zobowiązań w sumie bilansowej

Tabela 20. Źródła pokrycia majątku

Wyszczególnienie	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	Dynamika 2015=100
KAPITAŁ WŁASNY						
KAPITAŁ WŁASNY PRZYPADAJĄCY NA AKCJONARIUSZY JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ						
Kapitał podstawowy	1 251,9	1 251,9	1 251,9	1 251,9	1 251,9	100,0
Nadwyżka wartości emisyjnej akcji nad ich wartością nominalną	905,0	905,0	905,0	905,0	905,0	100,0
Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych	(82,8)	(86,7)	(56,8)	-	-	95,5
Zyski zatrzymane	1 928,4	1 764,9	5 012,2	6 028,1	6 245,6	109,3
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY	4 002,5	3 835,1	7 112,3	8 185,0	8 402,5	104,4
UDZIAŁY NIEKONTROLUJĄCE	67,1	99,1	155,2	166,6	171,4	67,7
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY	4 069,6	3 934,2	7 267,5	8 351,6	8 573,9	103,4
ZOBOWIĄZANIA						
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE						
Kredyty i pożyczki	59,7	81,9	105,3	184,8	189,9	72,9
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 529,3	102,6	36,9	-	-	1 490,5
Pochodne instrumenty finansowe	-	0,9	0,3	-	-	-
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11,4	42,1	42,1	47,2	47,4	27,1
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	580,3	695,9	2 803,9	2 078,8	2 084,7	83,4
Rezerwy	2 755,1	2 659,2	700,2	488,7	502,9	103,6
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	148,8	251,9	298,6	223,1	211,2	59,1
RAZEM ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	5 084,6	3 834,5	3 987,3	3 022,6	3 036,1	132,6

Wyszczególnienie	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	Dynamika 2015=100
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE						
Kredyty i pożyczki	27,3	95,3	100,5	81,0	75,7	28,6
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	67,1	1 339,3	1 272,2	51,3	-	5,0
Pochodne instrumenty finansowe	6,7	1,9	15,0	-	0,3	352,6
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2,3	4,2	1,7	3,5	40,4	54,8
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	119,0	178,4	306,6	288,3	269,7	66,7
Rezerwy	233,6	206,7	208,4	251,1	286,7	113,0
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	1 909,4	2 217,7	2 210,1	1 812,6	1 784,3	86,1
RAZEM ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	2 365,4	4 043,5	4 114,5	2 487,8	2 457,1	58,5
RAZEM ZOBOWIĄZANIA	7 450,0	7 878,0	8 101,8	5 510,4	5 493,2	94,6
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA	11 519,6	11 812,2	15 369,3	13 862,0	14 067,1	97,5

Czynniki zmian kapitału własnego (wzrost o 135,4 mln zł)

Wzrost kapitału własnego ogółem o 3,4% związany jest przede wszystkim ze wzrostem zysków zatrzymanych o 163,5 mln zł w stosunku do stanu na 31 grudnia 2015 roku, czego bezpośrednim powodem jest uzyskany dodatni wynik finansowy netto, który był wyższy od wyniku finansowego netto za 2015 rok o 3 289,6 mln zł. Ponadto, według stanu na 31 grudnia 2015 roku Grupa ujęła w sprawozdaniu z sytuacji finansowej kapitał z wyceny instrumentów finansowych w wysokości (82,8) mln zł stanowiący skumulowaną część zysków i strat wynikających ze zmian wartości godziwej instrumentów zabezpieczających (31 grudnia 2015 roku: (86,7) mln zł).

Czynniki zmian zobowiązań (spadek o 428,0 mln zł)

Na dzień kończący okres sprawozdawczy zobowiązania stanowiły 64,7% kapitałów i zobowiązań ogółem. Wpływ na spadek poszczególnych pozycji zobowiązań miało m.in. zmniejszenie składu Grupy. W związku ze sprzedażą akcji spółek PEC, SEJ, WZK Victoria (wraz z ich spółkami zależnymi) obniżeniu uległ stan:

- kredytów i pożyczek: o 47,7 mln zł,
- zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych: o 195,2 mln zł,
- zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych: o 49,9 mln zł,
- rezerw: o 17,0 mln zł,
- zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań o 215,2 mln zł.

Największy spadek odnotowano w zobowiązaniach krótkoterminowych (o 1 678,1 mln zł), głównie w wyniku zmniejszenia stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych o 1 272,2 mln zł. Spadek ten wynikał z reklasyfikacji części zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych do zobowiązań długoterminowych (w wyniku podpisanego Porozumienia z Obligatariuszami w dniu 29 sierpnia 2016 roku). Zgodnie z Porozumieniem, Obligatariusze rezygnują z przysługujących im praw na podstawie tzw. opcji put, rozumianej jako możliwość wcześniejszego wykupu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji w przypadku niewyemitowania przez JSW obligacji na międzynarodowych rynkach kapitałowych pozwalających na wykup całej kwoty Programu Emisji. W ramach zawartego porozumienia, uzgodniony został nowy harmonogram spłaty obligacji zakładający obniżenie pierwotnie uzgodnionej kwoty spłaty obligacji w początkowym okresie i wydłużenie okresu spłaty o 5 lat (tj. do roku 2025). Ponadto, w wyniku sprzedaży akcji spółki SEJ na dzień kończący okres sprawozdawczy pozycja ta nie ujmuje już zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych tej spółki (51,8 mln zł).

Pozostałe zmniejszenia zobowiązań krótkoterminowych dotyczyły: spadku zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań o 308,3 mln zł (w tym z tytułu zmniejszenia składu Grupy o 161,9 mln zł), spadku wartości kredytów i pożyczek o 68,0 mln zł (w tym z tytułu zmniejszenia składu Grupy o 38,7 mln zł) oraz spadku zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych o 59,4 mln zł (w tym z tytułu zmniejszenia składu Grupy o 10,0 mln zł).

Zobowiązania długoterminowe wzrosły o 1 250,1 mln zł. Główne czynniki wpływające na wysokość zobowiązań długoterminowych dotyczyły wzrostu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w wyniku reklasyfikacji z zobowiązań krótkoterminowych

oraz dodatkowej emisji obligacji, która miała miejsce w grudniu 2016 roku na kwotę 300,0 mln zł. W wyniku sprzedaży akcji spółki SEJ na dzień kończący okres sprawozdawczy pozycja ta nie ujmuje już zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych tej spółki (143,4 mln zł). W zobowiązaniach długoterminowych spadkowi uległ stan zobowiązań handlowych i pozostałych zobowiązań o 103,1 mln zł, w tym z tytułu zmniejszenia składu Grupy o 53,3 mln zł.

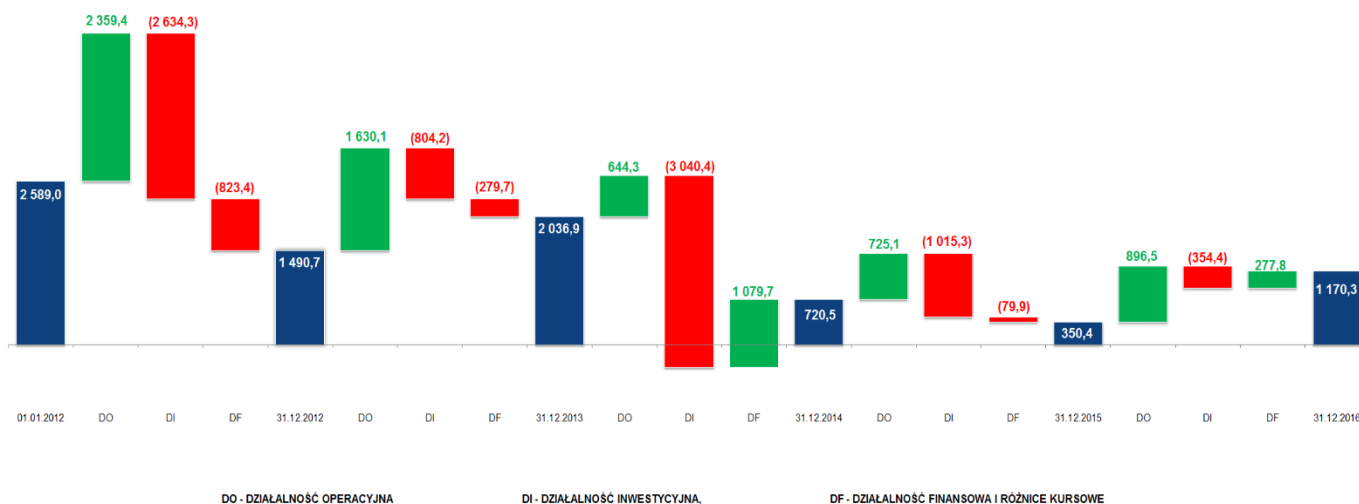
3.2. CHARAKTERYSTYKA STRUKTURY AKTYWÓW I PASYWÓW Z PUNKTU WIDZENIA PŁYNNOŚCI GRUPY

Głównym czynnikiem kształtującym sytuację finansową Grupy jest cena rynkowa węgla oraz koksu, która ma bezpośrednie przełożenie na przychody ze sprzedaży podstawowych produktów Grupy. Poza czynnikami rynkowymi wpływ na działalność Grupy mają również czynniki o charakterze społecznym i technicznym.

W związku z trudną sytuacją finansową Grupy Kapitałowej, w ramach prowadzonych działań naprawczych, Grupa opracowała plan zawierający działania optymalizacyjne, które są realizowane w celu poprawy wyniku finansowego i osiągnięcia długofalowej rentowności i zapewnienie finansowania działalności spółek Grupy. W dniu 26 sierpnia 2016 roku Rada Nadzorcza Jednostki dominującej zatwierdziła Plan działań optymalizacyjnych na lata 2016-2025, które są realizowane przez JSW w celu poprawy wyniku finansowego JSW i osiągnięcia długofalowej rentowności. W efekcie przyjętego Planu, w dniu 29 sierpnia 2016 roku podpisano Porozumienie z Obligatariuszami, które reguluje m. in. wydłużenie okresu ostatecznego wykupu obligacji oraz zobowiązania JSW i spółek zależnych wobec instytucji finansowych. Dzięki zawartemu Porozumieniu oddalone zostało ryzyko żądania wcześniejszego wykupu wyemitowanych obligacji, co pozwoliło zaklasyfikować je w znacznej części jako zobowiązanie długoterminowe. Nałożone zobowiązania umowne w dużej mierze odzwierciedlają konieczne do podjęcia przez Grupę działania zmierzające do utrzymania płynności finansowej. Wykonanie zobowiązań wynikających z zawartego Porozumienia oraz sytuacja płynnościowa Grupy Kapitałowej podlega stałemu monitorowaniu przez instytucje finansowe.

Poprawa sytuacji płynnościowej Grupy jaka miała miejsce w III i IV kwartale 2016 roku wynikała w dużej mierze z transakcji sprzedaży akcji WZK Victoria oraz SEJ i PEC. Ponadto, po trudnym dla rynku I kwartale 2016 roku, II, III i IV kwartał 2016 roku był okresem wzrostów zarówno cen węgla koksowego jak i koksu. Zdarzenia te pozwoliły na obniżenie zadłużenia Grupy. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania nie występują w Grupie bezsporne zobowiązania przeterminowane.

Wykres 17. Przepływy środków pieniężnych (mln zł)

* Stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień kończący poszczególne okresy sprawozdawcze bez cash pooling.

Tabela 21. Przepływy pieniężne netto w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	896,5	725,1	644,3	1 630,1	2 359,4	123,6
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(354,4)	(1 015,3)	(3 040,4)	(804,2)	(2 634,3)	34,9
<i>w tym zakup KWK Knurów-Szczygłowice</i>	-	-	(1 490,0)	-	-	-
<i>w tym wpływy ze sprzedaży PEC, SEJ, WZK Victoria</i>	612,2	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	277,7	(80,0)	1 077,4	(280,5)	(821,5)	-
<i>w tym emisja dłużnych papierów wartościowych</i>	340,8	116,7	1 249,2	51,0	-	292,0
Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	819,8	(370,2)	(1 318,7)	545,4	(1 096,4)	-

Środki pieniężne z działalności operacyjnej

Wygenerowane przez Grupę w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku dodatnie wpływy pieniężne z działalności operacyjnej w wysokości 874,5 mln zł (po uwzględnieniu amortyzacji w wysokości 838,8 mln zł) nie pokryły wydatków inwestycyjnych poniesionych na nabycie rzeczowych aktywów trwałych w wysokości 989,0 mln zł. Wpływ pozostałych czynników na przepływy pieniężne z działalności operacyjnej przedstawiony został Nocie 29. Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Środki pieniężne z działalności inwestycyjnej

Wartość środków pieniężnych wykorzystanych w działalności inwestycyjnej w 2016 roku wyniosła 354,4 mln zł i w porównaniu do 2015 roku poziom ten był niższy o 660,9 mln zł. Przepływy z działalności inwestycyjnej obejmują wpływy netto ze sprzedaży spółek: PEC, SEJ i WZK Victoria w wysokości 612,2 mln zł. Po ich wyłączeniu środki pieniężne wykorzystane w działalności inwestycyjnej były niższe o 48,7 mln zł w porównaniu do 2015 roku. Spadek ten wynikał głównie z ujęcia niższych o 48,0 mln zł wydatków na nabycie rzeczowych aktywów trwałych, co było wynikiem ograniczenia realizowanego programu inwestycyjnego wobec trudnej sytuacji finansowej i konieczności ochrony płynności Grupy.

Środki pieniężne z działalności finansowej

Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej w analizowanym okresie wyniosły 277,7 mln zł wobec (80,0) mln zł przepływów pieniężnych w 2015 roku. Różnica jest wynikiem głównie ujęcia w 2016 roku wyższej kwoty emisji dłużnych papierów wartościowych (o 224,1 mln zł), ujęcia w 2016 roku wpływów netto z wydania udziałów oraz dopłat do kapitału (150,0 mln zł) oraz niższej kwoty spłaty kredytów i pożyczek (o 24,1 mln zł).

W efekcie wyżej opisanych zdarzeń, stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na 31 grudnia 2016 roku wyniósł 1 170,3 mln zł. Zmiana netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wyniosła 819,8 mln zł.

3.3. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI FINANSOWYMI

Grupa zarządza zasobami finansowymi zarówno na poziomie poszczególnych spółek jak i na poziomie skonsolidowanym. Proces zarządzania systematyzuje Polityka zarządzania płynnością Grupy Kapitałowej JSW wraz z procedurą, której podstawowym zadaniem jest efektywne monitorowanie i raportowanie pozycji płynnościowej umożliwiającej podejmowanie działań w sytuacji zagrożenia utraty płynności. Spółki z Grupy regularnie prognozują i monitorują płynność na podstawie przewidywanych przepływów pieniężnych.

W związku z aktualną trudną sytuacją płynnościową i koniecznością zapewnienia sprawnej obsługi operacyjnej związanej z regulowaniem bieżących płatności, środki pieniężne głównie utrzymywane są na rachunkach biorących udział w strukturze CPR.

Usługa Cash Pooling Rzeczywisty („CPR”) jest obecnie istotnym elementem wspomagającym efektywne zarządzanie zasobami finansowymi. Podstawą prawną transferów pieniężnych pomiędzy spółkami w Grupie jest instytucja konwersji długu, skutkująca wstąpieniem w miejsce zaspokojonego wierzyciela (na podstawie art. 518 § 1 pkt 3) Kodeksu cywilnego. Celem usługi jest przede wszystkim poprawa płynności finansowej spółek z Grupy oraz optymalizacja ich przychodów i kosztów finansowych. Oprocentowanie nadwyżek finansowych w ramach CPR oparte jest na zmiennej stopie WIBOR 1M. W strukturze CPR, Jednostka dominująca pełni rolę Agenta (koordynatora), tj. reprezentuje Grupę w relacjach z bankiem, koordynuje warunki udostępniania usługi dla spółek z Grupy. Równolegle JSW występuje jako Uczestnik systemu CPR, ma dostęp do dodatkowych, krótkoterminowych źródeł finansowania bieżącej

działalności (występowanie w charakterze Uczestnika ujemnego) poprzez możliwość wykorzystania wolnych środków finansowych zgromadzonych w ramach Grupy.

3.4. ISTOTNE POZYCJE POZABILANSOWE

Pozycje warunkowe zostały przedstawione w Nocie 33. Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze z nich:

Zabezpieczenie wyemitowanych obligacji

Zabezpieczenia obligacji, do ustanowienia których JSW zobowiązała się w związku z podpisaną Umową Programu Emisji Obligacji z dnia 30 lipca 2014 roku wraz z późniejszymi zmianami, Porozumieniem z dnia 29 sierpnia 2016 roku, Umową o dalszej współpracy z dnia 24 września 2015 roku wraz z późniejszymi zmianami oraz Porozumieniem w sprawie zabezpieczeń z dnia 15 października 2015 roku wraz z późniejszymi zmianami, według stanu na 31 grudnia 2016 roku, zostały przedstawione w Punkcie 2.9.

Korekta ceny sprzedaży WZK Victoria

W dniu 30 września 2016 roku Jednostka dominująca zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Towarzystwem Finansowym „Silesia” Sp. z o.o. umowę rozporządzającą dotyczącą sprzedaży 92,84% akcji WZK Victoria za łączną cenę sprzedaży w wysokości 350,0 mln zł. Cała kwota z tytułu sprzedaży akcji WZK Victoria została zapłacona. Cena sprzedaży podlega obniżeniu na zasadzie korekty ceny w oparciu o wartość skumulowanej EBITDA WZK Victoria za lata 2016-2019. Zapłata ewentualnej korekty ceny nastąpi jednorazowo, w terminie 3 miesięcy od zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenie WZK Victoria zaudytowanego sprawozdania finansowego za 2019 rok. EBITDA zostanie obliczona przez renomowanego, niezależnego doradcę finansowego, a wyliczenia wykonane zostaną w oparciu o zatwierdzone sprawozdania finansowe WZK Victoria za lata 2016-2019 zaudytowane przez renomowanego, niezależnego audytora spółki. Tak sporządzona kalkulacja będzie stanowiła wiążące dla stron ustalenie i będzie podstawą do ustalenia korekty ceny. W przypadku braku ustalenia korekty ceny zgodnie z powyższymi postanowieniami, niezależnie od powodu, do dnia 31 grudnia 2020 roku kwota korekty ceny zostanie ustalona przez sąd.

Odpowiedzialność solidarna i subsydiarna za zobowiązania

W związku z zawarciem w dniu 31 lipca 2014 roku umowy nabycia od Kompanii Węglowej S.A. („KW S.A.”) zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci zakładu górnictwa KWK „Knurów-Szczygłowiec” („ZORG”) JSW odpowiada solidarnie i subsydiarnie za zobowiązania Kompanii Węglowej S.A. wynikające lub związane z prowadzeniem ZORG powstałe do dnia nabycia (włącznie):

- wobec kontrahentów realizujących dostawy i świadczących usługi na rzecz KWK Knurów-Szczygłowiec. Wartość tych zobowiązań na dzień nabycia ZORG wynosiła 184,2 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 2,1 mln zł,
- z tytułu podatku od nieruchomości od wyrobisk górniczych, ograniczone do kwot wykazanych w zaświadczeniach o wysokości zaległości zbywającego. Wartość tych zobowiązań wynosi 108,6 mln zł.

W związku z dokonaną transakcją nabycia kopalni Knurów-Szczygłowiec od KW S.A., istnieją również teoretycznie przesłanki potencjalnej odpowiedzialności subsydiarnej JSW za długi KW S.A. ujawnione w zaświadczeniu o wysokości zaległości z tytułu składek zbywającego wobec ZUS. W uzyskanym Zaświadczeniu, ZUS wykazał, że na dzień 2 lipca 2014 roku tj. dzień wydania zaświadczenia, KW S.A. nie posiadała wobec niego zaległości. Równocześnie ZUS w pkt. 5 zaświadczenia ujawnił zobowiązanie KW S.A. z tytułu postępowania ratalnego na mocy ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015 w wysokości 252,5 mln zł. Zgodnie z posiadanymi opiniami prawnymi takie ujawnienie w zaświadczeniu (w przeważających wyrokach sądów) należy traktować jako zaległość, jednakże wyłącznie w zakresie składek na ubezpieczenie w części finansowanej przez Płatnika. JSW uzyskała ze strony ZUS potwierdzenie, że składki i odsetki naliczone na dzień wejścia w życie ustawy w tym zakresie wynoszą 94,9 mln zł. W związku z powyższym, celem maksymalnego wyeliminowania ryzyka poniesienia strat finansowych na skutek zmaterializowania się odpowiedzialności subsydiarnej, JSW uzależniła zapłatę ostatniej raty ceny nabycia od ustanowienia zabezpieczenia w formie zastawu rejestrowego na posiadanym przez KW S.A. finansowym majątku trwałym w postaci 100% udziałów spółki Nadwiślańska Agencja Turystyczna Sp. z o.o. z siedzibą w Tychach. Zastaw ten, postanowieniem Sądu Rejonowego w Katowicach, Wydział IX Gospodarczy – Rejestr Zastawów, został zarejestrowany na rzecz JSW w dniu 1 grudnia 2014 roku do wysokości 99,99 mln zł. Wartość udziałów na moment podpisywania umowy przewyższała wartość potencjalnego zobowiązania wobec ZUS. Odpowiedzialność solidarna i subsydiarna JSW za zobowiązania Kompanii Węglowej S.A. wynikające z nabycia

KWK Knurów-Szczygłowice wygaśnie z chwilą: uregulowania zaległości podatkowych przez Zbywcę, lub przedawnienia prawa do wydania decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej, tj. 5 lat od roku dokonania transakcji nabycia.

3.5. SPRAWOZDANIE Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

Poniższa tabela przedstawia pozycje ze skonsolidowanego sprawozdania z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów Grupy zgodnie ze Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku. Z uwagi na prowadzony proces dezinwestycji, w 2016 roku wyniki spółek PEC, SEJ, SEJ Serwis, WZK Victoria i epeKoks ujęte są w skonsolidowanym sprawozdaniu z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów za okres jaki spółki te wchodziły w skład Grupy.

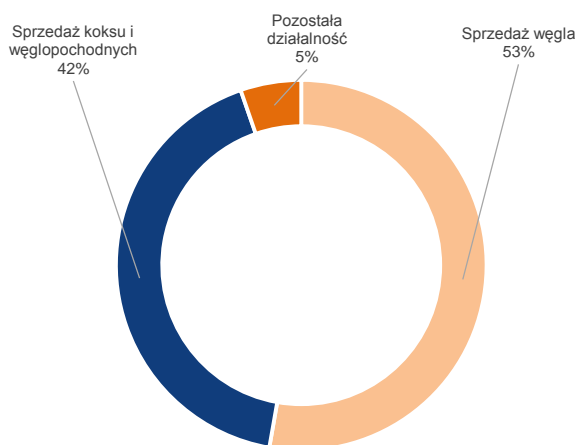
Tabela 22. Sprawozdanie z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Przychody ze sprzedaży	6 731,3	6 934,9	6 814,9	7 632,2	8 821,0	97,1
Koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów	(5 501,6)	(6 985,1)	(6 819,6)	(6 479,5)	(6 385,8)	78,8
ZYSK/(STRATA) BRUTTO ZE SPRZEDAŻY	1 229,7	(50,2)	(4,7)	1 152,7	2 435,2	-
Koszty sprzedaży	(342,4)	(350,1)	(362,4)	(398,6)	(361,9)	97,8
Koszty administracyjne	(480,6)	(535,5)	(610,8)	(598,1)	(662,5)	89,7
Pozostałe przychody	226,7	2 175,2	160,3	134,6	53,5	10,4
Sporny podatek od nieruchomości od podziemnych wyrobisk górnictwa	-	-	-	-	(48,5)	-
Zysk na okazjonalnym nabyciu (w tym: KWK Knurów-Szczygłowice)	-	-	306,2	-	-	-
Przychody z tytułu rozwiązania rezerwy na ZFŚS dla emerytów i rencistów	-	207,9	-	-	-	-
Pozostałe koszty	(253,5)	(5 329,8)	(262,4)	(100,7)	(111,5)	4,8
Pozostałe zyski/(straty)-netto	(153,3)	(13,5)	(1,0)	12,0	3,9	1 135,6
ZYSK/(STRATA) OPERACYJNY/A	226,6	(3 896,0)	(774,8)	201,9	1 308,2	-
Przychody finansowe	6,9	34,3	49,2	41,5	119,8	20,1
Koszty finansowe	(213,8)	(183,7)	(157,0)	(136,4)	(153,1)	116,4
Udziały w zyskach jednostek stowarzyszonych	(0,1)	0,1	0,4	2,7	2,0	-
ZYSK/(STRATA) PRZED OPODATKOWANIEM	19,6	(4 045,3)	(882,2)	109,7	1 276,9	-
Podatek dochodowy	(15,2)	760,1	225,1	(27,5)	(288,8)	-
ZYSK/(STRATA) NETTO	4,4	(3 285,2)	(657,1)	82,2	988,1	-
INNE CAŁKOWITE DOCHODY, KTÓRE BĘDĄ PODLEGAŁY PRZEKLASYFIKOWANIU DO WYNIKU NETTO	3,9	(29,9)	(56,8)	-	-	-
Zmiana wartości instrumentów zabezpieczających	4,8	(36,9)	(70,1)	-	-	-
Podatek dochodowy	(0,9)	7,0	13,3	-	-	-
INNE CAŁKOWITE DOCHODY, KTÓRE NIE BĘDĄ PODLEGAŁY PRZEKLASYFIKOWANIU DO WYNIKU NETTO	7,9	14,0	(365,3)	2,2	(189,6)	56,4
Zyski/(straty) aktuarialne	9,8	17,3	(451,0)	2,7	(234,0)	56,6
Podatek dochodowy	(1,9)	(3,3)	85,7	(0,5)	44,4	57,6
INNE CAŁKOWITE DOCHODY RAZEM	11,8	(15,9)	(422,1)	2,2	(189,6)	-
CAŁKOWITE DOCHODY RAZEM	16,2	(3 301,1)	(1 079,2)	84,4	798,5	-
Zysk/(strata) netto przypadający/a na:						
- akcjonariuszy Jednostki dominującej	6,7	(3 265,5)	(659,1)	77,3	985,1	-

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
- udziały niekontrolujące	(2,3)	(19,7)	2,0	4,9	3,0	11,7
Całkowite dochody przypadające na:						
- akcjonariuszy Jednostki dominującej	18,5	(3 281,4)	(1 080,9)	79,3	795,7	-
- udziały niekontrolujące	(2,3)	(19,7)	1,7	5,1	2,8	11,7
Podstawowy i rozwodniony zysk/(strata) na akcję przypadający/a na akcjonariuszy Jednostki dominującej (wyrażony w PLN na jedną akcję)	0,06	(27,81)	(5,61)	0,66	8,35	-

Niskie poziomy cen rynkowych na powiązanych rynkach, w istotny sposób przyczyniły się do zmniejszenia **przychodów ze sprzedaży produktów Grupy** w 2016 roku, które zostały zrealizowane na poziomie 6 731,3 mln zł, tj. o 203,6 mln zł mniej niż w 2015 roku. Na niższy poziom uzyskanych przychodów miały przede wszystkim wpływ niższe o 229,1 mln zł przychody ze sprzedaży koks i węglopochodnych. Czynnikiem determinującym wielkość uzyskanych z tego tytułu przychodów była niższa uzyskana średnia cena sprzedaży koks o 64,96 zł/tonę tj. o 10,0%.

Wykres 18. Struktura przychodów ze sprzedaży w 2016 roku

Koszty sprzedanych produktów, materiałów i towarów poniesione w 2016 roku obniżyły się w porównaniu do 2015 roku o 1 483,5 mln zł. Głównym czynnikiem mającym wpływ na spadek tych kosztów jest realizowany program ograniczania kosztów w całej Grupie Kapitałowej oraz spadek kosztu wytworzenia węgla sprzedanego przez JSW o 1 285,6 mln zł. **Wynik brutto ze sprzedaży** wyniósł 1 229,7 mln zł i był lepszy o 1 279,9 mln zł niż w 2015 roku.

Koszty sprzedaży, które obejmują przede wszystkim koszty spedycji głównych produktów Grupy w analizowanych okresach pozostały na zbliżonym poziomie i wyniosły odpowiednio w 2016 roku 342,4 mln zł i w 2015 roku 350,1 mln zł, a ich nieznaczny wzrost związany jest ze wzrostem wolumenu sprzedaży węgla (o 0,5 mln ton) i koks (o 0,1 mln ton).

Koszty administracyjne obejmujące koszty związane z realizacją funkcji zarządczych i administracyjnych w 2016 roku wyniosły 480,6 mln zł, co oznacza spadek o 54,9 mln zł w porównaniu do 2015 roku. Głównym czynnikiem mającym wpływ na spadek tych kosztów jest realizowany restrykcyjny program ograniczania kosztów w całej Grupie Kapitałowej. Największy spadek odnotowano w zakresie kosztów dotyczących świadczeń na rzecz pracowników JSW (spadek o 16,7 mln zł), ponadto spadek kosztów wiąże się również ze zmniejszeniem składu Grupy w analizowanym okresie.

Pozostałe przychody w 2016 roku wyniosły 226,7 mln zł i były niższe o 1 948,5 mln zł w porównaniu do 2015 roku. Spadek ten wynika przede wszystkim z faktu rozwiązania w 2015 roku przez Jednostkę dominującą rezerwy na węgiel deputatowy emerytów i rencistów w wysokości 1 950,9 mln zł. **Pozostałe koszty** w analizowanym okresie wyniosły 253,5 mln zł i były niższe o 5 076,3 mln zł w porównaniu do 2015 roku, co jest w głównej mierze efektem ujęcia w 2015 roku odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w łącznej kwocie 3 280,4 mln zł (w tym w segmencie Węgiel: 2 566,3 mln zł oraz w segmencie Koks:

w kwocie 689,8 mln zł) oraz utworzenia rezerwy na potencjalne spory sądowe dotyczące deputatu węglowego dla emerytów i rencistów w kwocie 1 950,9 mln zł.

Ponadto, w ramach prowadzonych działań restrukturyzacyjnych Grupa rozpoczęła w 2016 roku procedurę nieodpłatnego przekazania aktywów nieprodukcyjnych JSW do SRK, ze szczególnym uwzględnieniem minimalizacji kosztów funkcjonowania inwestycji i alokacji załogi oraz przy zastosowaniu mechanizmów osłonowych i restrukturyzacji zatrudnienia przewidzianych w Ustawie z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. W 2016 roku do SRK przekazano Ruch Jas-Mos, natomiast w 2017 roku planowane jest przekazanie KWK Krupiński. W związku z prowadzonymi w tym zakresie działaniami Grupa ujęła odpowiednio w pozostałych przychodach / pozostałych kosztach:

- przychody w kwocie 86,8 mln zł (dot. rozwiązania rezerwy na świadczenia pracownicze - transfer pracowników Ruchu Jas-Mos do SRK) oraz w kwocie 35,5 mln zł (dot. rozwiązania rezerwy na potencjalne spory sądowe z tyt. deputatu węglowego emerytów i rencistów w związku z przekazaniem Ruchu Jas-Mos do SRK),
- koszty w kwocie 71,1 mln zł (dot. utworzenia odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne KWK Krupiński), utworzenia rezerwy na straty z tytułu niezrealizowanych umów w wysokości 52,7 mln zł, wartości netto zlikwidowanego majątku i wyrobisk ruchowych w związku z przeniesieniem Ruchu Jas-Mos do SRK (6,2 mln zł), innych kosztów restrukturyzacji (0,4 mln zł)).

Pozostałe (straty)-netto w analizowanym okresie wyniosły 153,3 mln zł w porównaniu do 13,5 mln zł w 2015 roku. Różnica jest efektem ujęcia w tej pozycji wyniku na sprzedaży akcji spółek: PEC, SEJ i WZK Victoria w łącznej wysokości (146,2) mln zł.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku **zysk operacyjny** wyniósł 226,6 mln zł wobec 3 896 mln zł straty operacyjnej w 2015 roku, co oznacza poprawę wyniku o 4 122,6 mln zł.

Przychody finansowe w 2016 roku wyniosły 6,9 mln zł i były niższe od przychodów finansowych uzyskanych w 2015 roku o 27,4 mln zł, co wynika m.in. z ujęcia w księgach 2015 roku przez Jednostkę dominującą przychodów z tytułu aktualizacji odsetek od zobowiązań z tytułu podatku od nieruchomości w wysokości 24,9 mln zł. **Koszty finansowe** ukształtowały się na poziomie 213,8 mln zł i były wyższe o 30,1 mln zł w stosunku do kosztów poniesionych w 2015 roku, przede wszystkim w pozycji różnice kursowe z wyceny obligacji (wzrost o 23,2 mln zł) i rozliczenie dyskonta z tytułu długoterminowych rezerw (wzrost o 15,6 mln zł), pomimo niższych o 20,1 mln zł kosztów finansowych z tytułu pozostałych odsetek.

W wyniku opisanych powyżej czynników **zysk przed opodatkowaniem** za 2016 rok wyniósł 19,6 mln zł; wynik ten był wyższy o 4 064,9 mln zł od wyniku przed opodatkowaniem za 2015 rok. Po uwzględnieniu podatku dochodowego w wysokości (15,2) mln zł, zysk netto wyniósł 4,4 mln zł, wobec (3 285,2) mln zł straty netto w 2015 roku.

W wyniku ujęcia w 2016 roku w **innych całkowitych dochodach** wyceny instrumentów zabezpieczających oraz zysków aktuarialnych **całkowite dochody razem** ukształtowały się na poziomie 16,2 mln zł.

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU

W dniu 26 sierpnia 2016 roku Zarząd JSW poinformował o zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Planu działań optymalizacyjnych na lata 2016-2025, które będą realizowane przez JSW i Grupę w celu poprawy wyniku finansowego Grupy i osiągnięcia długofalowej rentowności. Plan zakłada działania oszczędnościowe zmierzające do obniżenia łącznych kosztów działalności Grupy o ok. 1,6 mld zł do roku 2025.

Tabela 23. Koszty według rodzaju

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Amortyzacja	838,8	1 362,9	1 303,3	1 201,5	1 066,6	61,5
Zużycie materiałów i energii	1 157,0	1 443,2	1 464,4	1 321,2	1 661,4	80,2
Usługi obce	1 441,2	1 561,7	1 622,0	1 546,2	1 542,8	92,3
Świadczenia na rzecz pracowników	2 880,9	3 517,5	3 643,4	3 459,1	3 562,6	81,9
Podatki i opłaty	222,0	224,3	211,7	205,0	203,9	99,0

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Pozostałe koszty rodzajowe	8,3	40,4	38,3	53,3	65,5	20,5
Wartość sprzedanych materiałów i towarów	80,8	154,9	67,2	77,7	121,4	52,2
RAZEM KOSZTY RODZAJOWE	6 629,0	8 304,9	8 350,3	7 864,0	8 224,2	79,8
Koszty sprzedaży	(342,4)	(350,1)	(362,4)	(398,6)	(361,9)	97,8
Koszty administracyjne	(480,6)	(535,5)	(610,8)	(598,1)	(662,5)	89,7
Sporny podatek od nieruchomości od podziemnych wyrobisk górniczych	-	-	-	-	(36,6)	
Wartość świadczeń oraz rzeczowych aktywów trwałych wytworzonych na potrzeby własne oraz wyrobisk ruchowych	(505,5)	(466,0)	(533,6)	(633,3)	(644,3)	108,5
Zmiana stanu produktów	201,1	31,8	(23,9)	245,5	(133,1)	632,4
KOSZT SPRZEDANYCH PRODUKTÓW, MATERIAŁÓW I TOWARÓW	5 501,6	6 985,1	6 819,6	6 479,5	6 385,8	78,8

Poniesione przez Grupę w 2016 roku nakłady na działalność operacyjną wyniosły 6 629,0 mln zł wobec 8 304,9 mln zł kosztów poniesionych w 2015 roku (spadek o 1 675,9 mln zł). Głównym czynnikiem mającym wpływ na spadek tych kosztów jest zmniejszenie składu Grupy oraz realizowany restrykcyjny program ograniczania kosztów w całej Grupie Kapitałowej.

Na niższy poziom kosztów działalności operacyjnej Grupy miały wpływ przede wszystkim:

- niższe o 636,6 mln zł **świadczenia na rzecz pracowników**, na co decydujący wpływ ma polityka optymalizacji zatrudnienia i wynagrodzenia w Grupie. Największy spadek przedmiotowych kosztów zanotowano w Jednostce dominującej - spadek o 578,1 mln zł, co związane jest przede wszystkim z realizacją zapisów porozumienia Zarządu JSW ze stroną społeczną z lutego 2015 roku oraz porozumienia z września 2015 roku w sprawie ograniczenia części świadczeń pracowniczych. Ponadto na poziom przedmiotowych kosztów w JSW wpływ miał spadek stanu zatrudnienia o 3 147 osób w stosunku do 2015 roku, wynikający w znacznej mierze z podpisanej w dniu 1 października 2016 roku pomiędzy JSW i SRK umowy nieodpłatnego zbycia oznaczonej części zakładu górniczego Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos, zgodnie z którą z częścią zakładu na podstawie art. 23¹ Kodeksu pracy przeszło 1,6 tys. pracowników. Większość to pracownicy, którzy będą mogli skorzystać z urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładów przeróbki mechanicznej węgla, pozostali mają prawo do jednorazowych odpraw. Powyższe wpłynie na dalsze obniżenie kosztów świadczeń pracowniczych. Ponadto polityka zatrudnienia prowadzona przez poszczególne zakłady górnicze powoduje, że odchodzący na emeryturę pracownicy kopalń są częściowo zastępowani pracownikami firmy JSW Szkolenie i Górnictwo Sp. z o.o. Taki sposób uzupełniania zatrudnienia ma przełożenie na koszty świadczeń na rzecz pracowników i koszty usług obcych,
- niższe o 524,1 mln zł **koszty amortyzacji**, czego bezpośrednim powodem jest znaczące ograniczenie realizowanych w Grupie inwestycji, w tym inwestycji kluczowych, z uwagi na aktualną i prognozowaną sytuację ekonomiczno-finansową Grupy. Ponadto, w wyniku przeprowadzonego w IV kwartale 2015 roku testu na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych zostały zaksięgowane odpisy aktualizujące pomniejszające ich wartość netto,
- niższe o 286,2 mln zł **koszty zużycia materiałów i energii**, w tym materiałów o 220,7 mln zł, a energii o 65,5 mln zł. Wpływ na koszty zużycia materiałów miał poziom kosztów robót drążeńiowych ruchowych w Jednostce dominującej, gdzie zanotowano spadek o 4 220 metry bieżące w stosunku do 2015 roku. Natomiast obniżenie kosztów zużycia energii elektrycznej wiąże się przede wszystkim z niższym jej zakupem, a tym samym wyższą produkcją własną w Jednostce dominującej (uruchomienie układu kogeneracyjnego w KWK Budryk). Obniżeniu uległy również koszty zakupu energii w JSW KOKS, ze względu na uruchomienie od czerwca 2015 roku w koksowni Przyjaźń bloku energetycznego o mocy 71MW,
- niższe koszty **usług obcych** o 120,5 mln zł, głównie w Jednostce dominującej, co jest związane z aktualizacją harmonogramów robót przygotowawczych, zbrojeniowo-likwidacyjnych i wydobywczych. Rezultatem tych prac było zmniejszenie wykonywania niektórych robót drążeńiowych, czasowe zawieszenie bądź odejście od robót przyjętych w harmonogramie w roku 2016 w stosunku do 2015 roku,
- niższa o 74,1 mln zł wartość sprzedanych towarów i materiałów, na co przede wszystkim wpływ miał niższa sprzedaż węgla pochodzącego spoza Grupy o 69,1 mln zł.

Po skorygowaniu kosztów rodzajowych Grupy o koszty sprzedaży, koszty administracyjne, wartość świadczeń i rzeczowych aktywów trwałych wytworzonych na potrzeby własne oraz wyrobisk ruchowych i zmianę stanu produktów, koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów za 2016 rok wyniósł 5 501,6 mln zł i był o 21,2% niższy w stosunku do 2015 roku.

3.6. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA MAJĄCE WPŁYW NA WYNIK

Na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej za 2016 rok istotny wpływ miała sytuacja na powiązanych, międzynarodowych rynkach stali, koksu i węgla. W toku prowadzonych w 2016 roku działań naprawczych, Grupa podjęła szereg czynności mających na celu zapewnienie finansowania jej działalności, w tym m. in. sprzedaż spółek PEC, SEJ i WZK Victoria, czy emisję obligacji w IV kwartale 2016 roku. Ponadto, podejmowane działania naprawcze w zakresie działalności całej Grupy dały szansę kontynuacji działalności oraz realizację oczekiwań interesariuszy. Restrykcyjna realizacja wprowadzonego w 2016 roku Planu działań optymalizacyjnych na lata 2016-2025 w całej Grupie Kapitałowej JSW pozytywnie wpłynęła na osiągnięte wyniki Grupy w 2016 roku. W ramach Planu wdrożono szereg projektów oszczędnościowych zmierzających do obniżenia kosztów między innymi w takich obszarach jak optymalizacja zatrudnienia i struktury organizacyjnej, inicjatywy operacyjne w obszarach produkcji, handlu i zakupów czy priorytetyzacja kluczowych działań inwestycyjnych. Koszty działalności operacyjnej Grupy Kapitałowej JSW w roku 2016 wyniosły 6 629,0 mln zł, co oznacza spadek w stosunku do roku 2015 o 1 675,9 mln zł czyli o 20,2%.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

Analizowany okres był dla sektora węgla koksowego okresem dynamicznych zmian w zakresie zarówno popytu i podaży, jak i wynikających z powyższych relacji cen tego surowca na rynku. Kwartalne benchmarki węgla koksowego typu hard na bazie FOB Australia wzrastały w 2016 roku, tj. z 81 USD/mt w I kwartale, 84 USD/t w II kwartale, 92,5 USD/t w III kwartale i do 200 USD/t w IV kwartale. Dynamiczny wzrost cen spotowych w III i IV kwartale 2016 roku był spowodowany przede wszystkim ograniczeniami po stronie podaży. W tym okresie wystąpiły problemy wydobywcze w Australii, których skutkiem było ogłoszenie siły wyższej przez kilku znaczących producentów. Jednocześnie w Chinach na początku 2016 roku ograniczono produkcję węgla poprzez administracyjne wprowadzenie limitu 276 dni wydobycia w roku w miejsce wcześniejszych 330 dni. Kumulacja powyższych czynników znacząco ograniczyła dostępność węgla koksowego. Spowodowało to dynamiczny wzrost cen spotowych oraz kolejnych kwartalnych cen benchmarkowych negocjowanych w tym okresie. Średnia roczna cena benchmarkowa dla węgla koksowego typu hard wyniosła w 2016 roku 114 USD/mt FOB Australia i była o 12% wyższa niż w 2015 roku. Pod koniec 2016 roku mieliśmy jednak do czynienia z odwróceniem tego trendu.

W 2016 roku, a zwłaszcza w jego drugiej połowie nastąpił wzrost cen węgla energetycznego w portach ARA. Średnia cena w 2016 roku wyniosła 59,7 USD/mt CIF Północna Europa była o 5,6% wyższa niż w 2015 roku.

Notowania cen koksu na rynku europejskim wzrosły w omawianym okresie o 5,7% do poziomu 195,4 USD/mt CFR Europa Północna. Nie nadązały zatem za wzrostami cen węgla koksowego w 2016 roku. Na rynku koksu nie obserwowano też niedoboru tego towaru na rynku. Jednocześnie Chiny zwiększyły eksport koksu w 2016 roku do poziomu 10,2 mln ton - najwyższego od 2008 roku.

Polityka sprzedaży węgla koksowego przyjęta w JSW oparta jest na kwartalnych benchmarkach. Sprzedaż węgla energetycznego realizowana jest w ramach kontraktów wieloletnich zawieranych z zakładami energetyki zawodowej, które oczekują uzgadniania cen z dużym wyprzedzeniem, przekraczającym czasem okres jednego roku. Najczęściej ceny na kolejny rok uzgadniane są od maja do sierpnia.

Polityka sprzedaży koksu oparta jest na kontraktach wieloletnich zawartych z koncernami hutniczymi, gdzie ceny ustalane są na okresy kwartalne lub dłuższe w oparciu o uwarunkowania rynkowe. W części kontraktów ceny koksu ustalane są na podstawie formuł cenowych opartych na cenach węgla i notowaniach cen koksu. W okresach o dużej zmienności cen mogą występować nieproporcjonalne zmiany rynkowych cen węgla i koksu. W IV kwartale 2016 roku, gdy nastąpił gwałtowny wzrost cen węgla koksowego, ceny koksu szczególnie na rynku europejskim nie nadązały za tymi wzrostami, co wpływało na rentowność koksowni.

Przyjęta polityka sprzedaży pozwala ograniczać ryzyko wahań cen, lokować węgiel w ilościach zgodnych z produkcją na rynku lokalnym oraz ogranicza ryzyko logistyczne. Oparcie sprzedaży na dostawach spotowych rodzi ryzyko braku równomierności dostaw, wiąże się z koniecznością okresowego składowania większych niż obecnie wolumenów węgla i eliminuje JSW z dostaw do wielu krajowych odbiorców, którzy ceną sobie stabilność współpracy.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

Przychody ze sprzedaży w 2016 roku wyniosły 6 731,3 mln zł i były o 203,6 mln zł niższe od uzyskanych w 2015 roku, co oznacza spadek o 2,9%. Główny spadek dotyczył przychodów ze sprzedaży koksu (o 165,4 mln zł), wynikający ze spadku uzyskanych średnich cen sprzedaży (o 10%), spadku przychodów z pozostałej działalności o 76,7 mln zł (m.in. na wyjście z Grupy spółki SEJ) oraz spadku przychodów ze sprzedaży węglopochodnych o 63,7 mln zł. Natomiast przychody ze sprzedaży węgla wzrosły o 102,2 mln zł, m.in. w efekcie wzrostu średnich uzyskanych cen sprzedaży (o 5%). W wyniku realizowanego programu oszczędnościowego, uzyskany

wskaźnik EBIT wyniósł 226,6 mln zł i był o 4 122,6 mln zł wyższy od uzyskanego w 2015 roku, natomiast wskaźnik EBITDA wyniósł 1 065,4 mln zł w porównaniu do (2 533,1) mln zł w 2015 roku.

Zdarzenia jednorazowe

W latach 2015-2016 w Grupie wystąpiły zdarzenia, których charakter oraz zakres miał istotny wpływ na wyniki finansowe. W związku z czym, poniżej dokonano wyłączeń kwot mających wpływ na uzyskane wyniki z tytułu zdarzeń jednorazowych.

Tabela 24. Wpływ zdarzeń jednorazowych na poziom wskaźnika EBITDA w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	2016	2015
EBITDA	1 065,4	(2 533,1)
Wpływ zdarzeń jednorazowych, w tym:	104,8	3 046,9
▪ dokonany w wyniku testów na utratę wartości odpis aktualizujący wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych zakładów JSW	71,1	2 533,6
▪ odpis aktualizujący aktywa JSW KOKS	-	689,8
▪ efekt strajku netto	-	104,0
▪ odszkodowanie z tytułu pożaru w SEJ	(10,3)	(19,0)
▪ wynik na sprzedaży spółek PEC, SEJ i WZK Victoria	146,2	-
▪ utworzenie rezerwy na straty z tytułu niezrealizowanych umów	52,7	-
▪ przekazanie Ruchu Jas-Mos do SRK:		
– rozwiązanie rezerwy na świadczenia pracownicze (transfer pracowników do SRK)	(86,8)	-
– rozwiązanie rezerwy na FLZG	(36,3)	-
– wartość netto zlikwidowanego majątku i wyrobisk ruchomych Ruchu Jas-Mos przekazanego do SRK	6,2	-
– rozwiązanie rezerwy na szkody górnicze	(7,5)	-
– rozwiązanie rezerwy na sprawy sporne dot. deputatów węglowych emerytów i rencistów	(35,5)	-
▪ korekta wpłaty z zysku za lata 2010-2012	5,0	-
▪ rozwiązanie rezerwy na ZFŚS	-	(207,9)
▪ koszty pożaru w KWK Knurów-Szczygłowice	-	8,3
▪ rozwiązanie rezerwy na węgiel deputatowy dla emerytów i rencistów	-	(1 950,9)
▪ utworzenie rezerwy na potencjalne spory sądowe dotyczące deputatu węglowego dla emerytów i rencistów	-	1 950,9
▪ aktualizacja rezerwy na potencjalne spory sądowe dotyczące deputatu węglowego dla emerytów i rencistów	-	(61,9)
EBITDA (bez zdarzeń jednorazowych)	1 170,2	513,8

Sprzedaż akcji spółek Grupy

W związku z realizowanymi działaniami w zakresie restrukturyzacji zadłużenia finansowego JSW, Zarząd JSW podjął decyzję o częściowej dezinwestycji posiadanych przez JSW akcji/udziałów w spółkach należących do Grupy Kapitałowej JSW tj. spółek: PEC, SEJ i WZK Victoria:

- w dniu 28 kwietnia 2016 roku została zawarta pomiędzy PGNiG Termika S.A. oraz spółką SEJ umowa sprzedaży na rzecz PGNiG Termika S.A. 100% akcji w kapitale zakładowym PEC. Łączna cena za akcje PEC wynosi 190,4 mln zł,
- w dniu 11 sierpnia 2016 roku JSW zawarła z PGNiG Termika S.A. umowę sprzedaży 100% akcji spółki SEJ. Łączna cena sprzedaży akcji SEJ wynosi 371,8 mln zł,
- w dniu 30 września 2016 roku JSW zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. oraz Towarzystwem Finansowym „Silesia” Sp. z o.o. umowę rozporządzającą dotyczącą sprzedaży wszystkich posiadanych przez JSW akcji WZK Victoria. Przedmiotowa umowa dotyczy sprzedaży 92,84% akcji WZK Victoria. Łączna cena sprzedaży akcji WZK Victoria wynosi 350,0 mln zł z ewentualną korektą ceny w oparciu o wartość skumulowanej EBITDA WZK Victoria za lata 2016 – 2019.

Łączny skonsolidowany wynik na sprzedaży akcji spółek: PEC, SEJ i WZK Victoria w 2016 roku wyniósł (146,2) mln zł.

Tabela 25. Podstawowe dane operacyjne sprzedanych spółek

Wyszczególnienie	Razem	PEC	SEJ (wraz z SEJ Serwis)	WZK Victoria (wraz z epeKoks)
Data sprzedaży	-	28 kwietnia 2016	11 sierpnia 2016	30 września 2016
Stan zatrudnienia na moment sprzedaży (os.)	1 545	511	453	581
Cena sprzedaży spółek (mln zł)	912,2	190,4	371,8	350,0
Sprzedane aktywa netto (mln zł)	(1 093,5)	(150,9)	(544,5)	(398,1)
Udziały niekontrolujące	29,7	-	1,2	28,5
Wartość posiadanych udziałów	5,4	0,2	0,1	5,1
Wynik na sprzedaży spółek (mln zł)	(146,2)	39,7	(171,4)	(14,5)
Środki pieniężne otrzymane	862,2	140,4*	371,8	350,0
Środki pieniężne sprzedanych spółek na moment ich sprzedaży	(250,0)	(32,6)	(196,9)	(20,5)
Wpływy ze sprzedaży akcji spółek PEC, SEJ, WZK Victoria	612,2	107,8	174,9	329,5

* Część ceny zapłaty w wysokości 50,0 mln zł została uregulowana przez PGNiG Termika S.A., gdy spółka SEJ nie wchodziła już w skład Grupy Kapitałowej JSW.

Tabela 26. Wartość aktywów i zobowiązań sprzedanych spółek

	Razem	PEC	SEJ, SEJ Serwis	WZK Victoria, EpeKoks
Aktywa				
Rzeczowe aktywa trwałe	(1 153,4)	(166,0)	(572,3)	(415,1)
Wartości niematerialne	(4,3)	(1,2)	(2,0)	(1,1)
Inwestycje w jednostkach zależnych	(5,4)	(0,2)	(0,1)	(5,1)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(8,0)	(2,0)	(5,7)	(0,3)
Pozostałe długoterminowe aktywa	(0,4)	-	(0,1)	(0,3)
Zapasy	(51,6)	(3,6)	(12,5)	(35,5)
Należności handlowe oraz pozostałe należności	(186,9)	(15,0)	(119,4)	(52,5)
Pochodne instrumenty finansowe	(0,1)	-	-	(0,1)
Inne krótkoterminowe aktywa finansowe	(11,6)	-	(10,4)	(1,2)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(238,4)	(32,6)	(186,6)	(19,2)
RAZEM AKTYWA	(1 660,1)	(220,6)	(909,1)	(530,4)
Zobowiązania				
Kredyty i pożyczki	47,7	3,0	35,7	9,0
Zobowiązania z tytułu dłużnych papierów wartościowych	195,2	-	195,2	-
Pochodne instrumenty finansowe	1,4	-	1,3	0,1
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	33,3	-	-	33,3
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	6,9	-	6,8	0,1
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	49,9	15,8	12,8	21,3
Rezerwy	17,0	0,6	7,2	9,2
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe	215,2	50,3	105,6	59,3
RAZEM ZOBOWIĄZANIA	566,6	69,7	364,6	132,3
SPRZEDANE AKTYWA NETTO	(1 093,5)	(150,9)	(544,5)	(398,1)

Przekazanie aktywów nieprodukcyjnych do SRK

Istotny wpływ na osiągnięte wyniki miały działania optymalizacyjne związane z przekazaniem części zbędnych aktywów produkcyjnych do SRK. W dniu 1 października 2016 roku została podpisana umowa pomiędzy JSW a SRK dotycząca nieodpłatnego zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa w postaci oznaczonej części kopalni Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos na rzecz SRK, na podstawie Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. W ramach ww. umowy przekazano m.in. nieruchomości i prawa do nieruchomości (na powierzchni), budynki i budowle. Na podstawie art. 23¹ Kodeksu pracy z częścią zakładu do SRK przeszło 1,6 tys. pracowników Ruchu Jas-Mos. Przekazanie aktywów Ruchu Jas-Mos zostało przeprowadzone w ramach procesu restrukturyzacji Grupy Kapitałowej. W efekcie działanie to będzie miało znaczący wpływ na obniżenie kosztów funkcjonowania JSW, a w szczególności kosztów pracy.

Tabela 27. Informacja pro-forma dot. przekazania Ruchu Jas-Mos do SRK

Wyszczególnienie	31.12.2016	Przekazanie Ruchu Jas-Mos do SRK	31.12.2016 Pro forma
AKTYWA			
AKTYWA TRWAŁE	9 097,3	6,3	9 103,6
AKTYWA OBROTOWE	2 422,3	-	2 422,3
RAZEM AKTYWA	11 519,6	6,3	11 525,9
KAPITAŁ WŁASNY	4 069,6	(93,5)	3 976,1
ZOBOWIĄZANIA	7 450,0	99,8	7 549,8
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA	11 519,6	6,3	11 525,9

W ramach prowadzonych działań restrukturyzacyjnych JSW rozpoczęła w 2016 roku procedurę nieodpłatnego przekazania KWK Krupiński do SRK, ze szczególnym uwzględnieniem minimalizacji kosztów funkcjonowania inwestycji i alokacji załogi oraz przy zastosowaniu mechanizmów osłonowych i restrukturyzacji zatrudnienia przewidzianych w Ustawie z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

Tabela 28. Przychody / (koszty) związane z przekazaniem zakładów do SRK

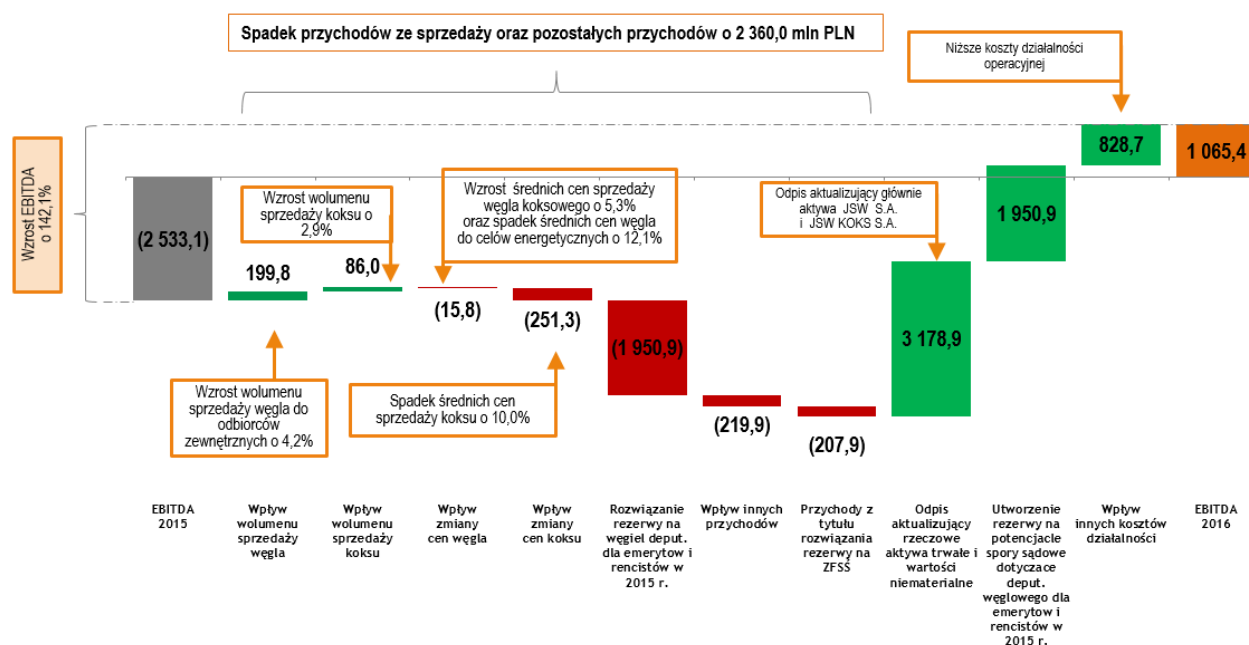
	2016	2015
RUCH JAS-MOS		
Rozwiązanie rezerwy na świadczenia pracownicze (transfer pracowników Ruchu Jas-Mos do SRK)	86,8	-
Rozwiązanie rezerwy na FLZG Ruchu Jas-Mos (w części dotyczącej przekazanego majątku)	36,3	-
Rozwiązanie rezerwy na potencjalne spory sądowe dotyczące deputatu węglowego dla emerytów i rencistów w związku z przekazaniem Ruchu Jas-Mos do SRK	35,5	-
Rozwiązanie rezerwy na szkody górnicze w związku z przekazaniem Ruchu Jas-Mos do SRK	7,5	-
Wartość netto zlikwidowanego majątku i wyrobisk ruchomych Ruchu Jas-Mos przekazanego do SRK	(6,2)	-
Inne koszty	(0,4)	-
RAZEM	159,5	-
KWK KRUPIŃSKI		
Utworzenie odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne KWK Krupiński z tytułu utraty ich wartości w związku z zamiarem ich nieodpłatnego przekazania do SRK	(71,1)	-
Utworzenie rezerwy na straty z tytułu wypowiedzianych umów dot. KWK Krupiński	(19,0)	-
RAZEM	(90,1)	-
RAZEM PRZYCHODY/ (KOSZTY) ZWIĄZANE Z PRZEKAZANIEM ZAKŁADÓW DO SRK	69,4	-

Szczegóły procesu przekazywania aktywów nieprodukcyjnych do SRK opisane zostały w Punkcie 2.10 niniejszego sprawozdania.

Decyzją z dnia 18 listopada 2016 roku Komisja Europejska zaakceptowała rządowy program pomocy dla górnictwa węgla kamiennego, stanowiący pomoc publiczną. Program obejmuje pomoc na pokrycie bieżących strat produkcyjnych kopalń oraz na pokrycie kosztów nadzwyczajnych w ramach zgłoszonego do Komisji Europejskiej wniosku notyfikacyjnego pod nazwą „Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2015 – 2018”. Program obejmuje m.in. nowe instrumenty pomocowe takie jak: dotacja i zwolnienia z niektórych danin publicznoprawnych w celu sfinansowania kosztów nadzwyczajnych powstałych w związku z likwidowanymi kopalniami węgla kamiennego, pomoc na pokrycie bieżących strat produkcyjnych kopalń oraz na pokrycie kosztów nadzwyczajnych oraz możliwość sfinansowania w ramach programu np. osłon socjalnych dla pracowników wygaszanych kopalń (urlopy górnicze, jednorazowe odprawy), kosztów wygaszania kopalń oraz działań po zakończeniu tego procesu, w tym zabezpieczenie kopalń przed zagrożeniem wodnym, gazowym i pożarowym czy usuwanie szkód górniczych. Program pomocowy związany jest z koniecznością restrukturyzacji całego polskiego sektora górnictwa węgla kamiennego, co wynika z trudnej sytuacji na międzynarodowym rynku węgla.

Wykres 19. Czynniki wpływające na zmianę EBITDA w 2016 roku (mln zł)

3.7. RÓŻNICE POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI WYKAZYWANYMI W RAPORCIE ROCZNYM A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA 2016 ROK

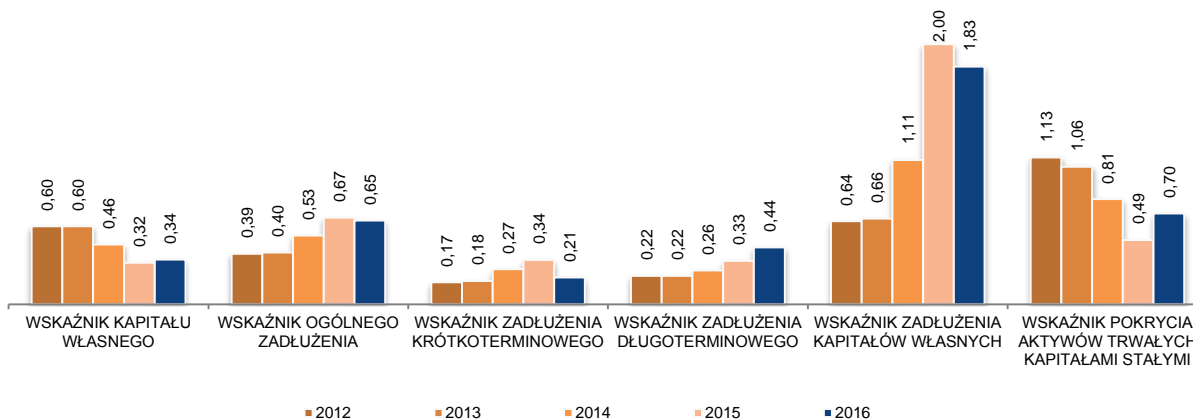
Z uwagi na dużą zmienność rynku oraz znaczną ilość zmiennych wpływających na jego przewidywalność, Grupa nie publikowała prognoz wyników finansowych na 2016 rok.

3.8. ANALIZA WSKAŹNIKOWA

ZADŁUŻENIE ORAZ STRUKTURA FINANSOWANIA

Na dzień kończący okres sprawozdawczy udział zobowiązań w finansowaniu działalności Grupy mierzony wskaźnikiem ogólnego zadłużenia utrzymał się na zbliżonym poziomie w porównaniu do stanu na 31 grudnia 2015 roku. Spadek wskaźnika zadłużenia krótkoterminowego przy jednoczesnym wzroście wskaźnika zadłużenia długoterminowego wiąże się z przeklasyfikowaniem zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych do zobowiązań długoterminowych w związku z zawartym porozumieniem z Obligatariuszami.

Wykres 20. Wskaźniki zadłużenia oraz finansowania Grupy

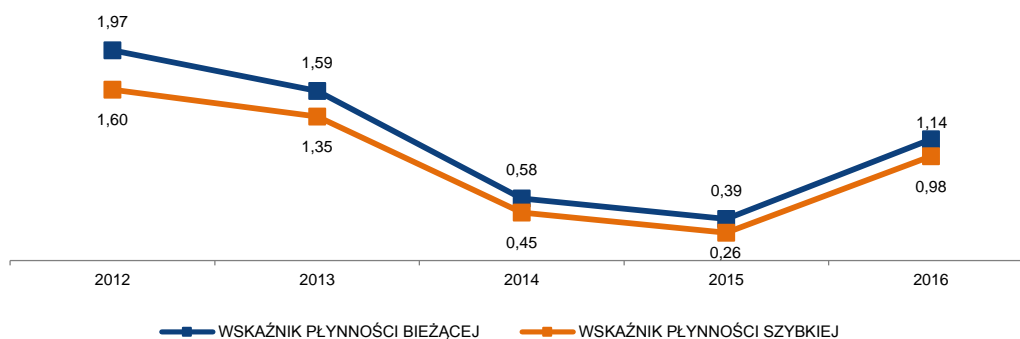
Metodologia obliczeń wskaźników zadłużenia i finansowania:

Wskaźnik kapitału własnego:	$(\text{Kapitał własny} - \text{wartości niematerialne}) / \text{Suma bilansowa}$.
Wskaźnik ogólnego zadłużenia:	$\text{Zobowiązania ogółem} / \text{Pasywa ogółem}$.
Wskaźnik zadłużenia krótkoterminowego:	$\text{Zobowiązania krótkoterminowe} / \text{Pasywa ogółem}$.
Wskaźnik zadłużenia długoterminowego:	$\text{Zobowiązania długoterminowe} / \text{Pasywa ogółem}$.
Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych:	$\text{Zobowiązania ogółem} / \text{Kapitał własny}$.
Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałami stałymi:	$(\text{Kapitał własny} + \text{zobowiązania długoterminowe z wyłączeniem rezerw długoterminowych}) / \text{Aktywa trwałe}$.

PŁYNNOŚĆ

W 2016 roku dzięki realizowanym działaniom naprawczym oraz zawartemu Porozumieniu z Obligatariuszami, w wyniku którego nastąpiła reklasyfikacja znacznej części zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych do zobowiązań długoterminowych, wskaźnik płynności bieżącej wzrósł osiągając wartość 1,14 wobec 0,39 w 2015 roku (wyższy o 192,3%). Wskaźnik płynności szybkiej wzrósł o 276,9% w rezultacie spadku zobowiązań krótkoterminowych (z wyłączeniem rezerw krótkoterminowych) o 44,4%.

Wykres 21. Wskaźniki płynności

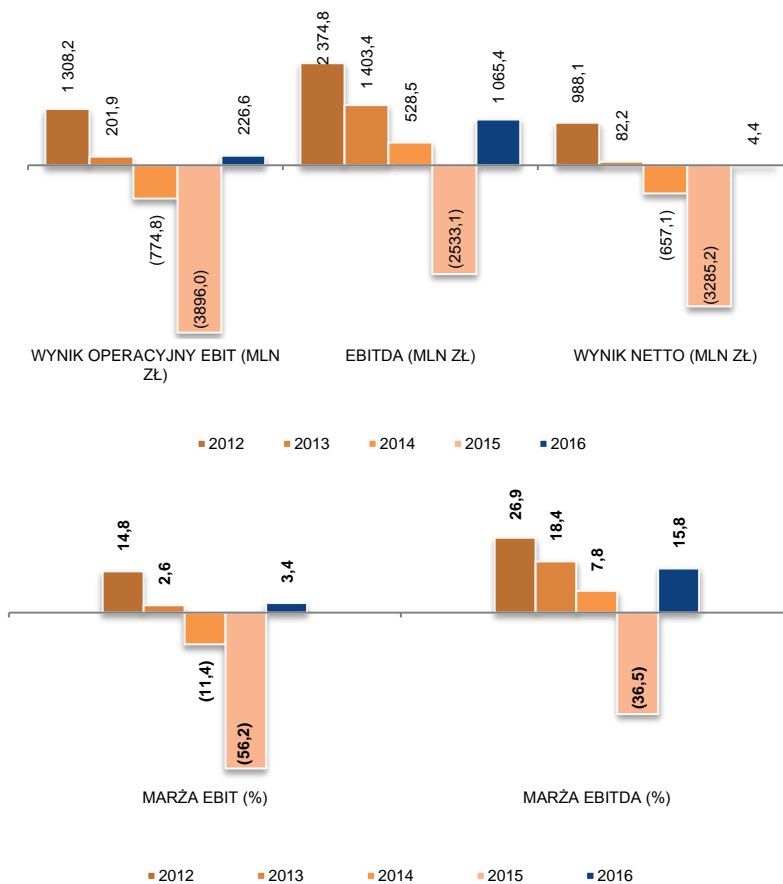
Metodologia obliczeń wskaźników płynności:

Wskaźnik płynności bieżącej:	$\text{Aktywa obrotowe} / \text{Zobowiązania krótkoterminowe z wyłączeniem rezerw krótkoterminowych}$.
Wskaźnik płynności szybkiej:	$(\text{Aktywa obrotowe} - \text{zapasy}) / \text{Zobowiązania krótkoterminowe z wyłączeniem rezerw krótkoterminowych}$.

RENTOWNOŚĆ

Analiza grupy wskaźników z zakresu rentowności wskazuje na poprawę efektywności działalności Grupy w 2016 roku, w porównaniu do wyników uzyskanych w 2015 roku, co jest efektem wzrostu cen węgla koksowego w IV kwartale 2016 roku oraz prowadzonych działań oszczędnościowych w całej Grupie. Zysk netto za 2016 rok wyniósł 4,4 mln zł, czego efektem były uzyskane dodatnie wskaźniki rentowności.

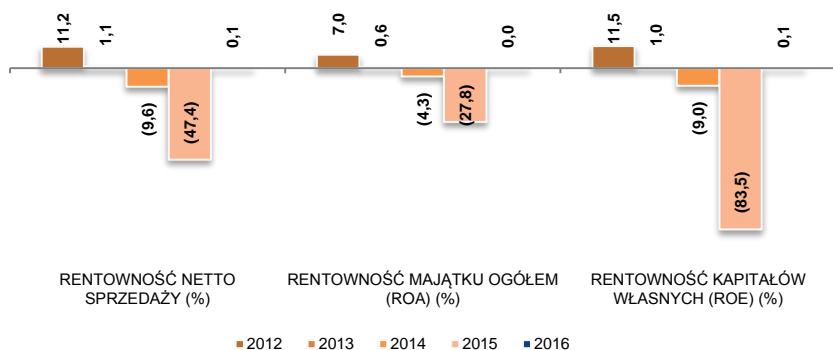
Wykres 22. Wskaźniki rentowności

Metodologia obliczeń wskaźników rentowności (cz. I):

Marża EBIT: Wynik na działalności operacyjnej x 100 / Przychody ze sprzedaży.
 EBITDA: Wynik na działalności operacyjnej + amortyzacja.
 Marża EBITDA: EBITDA x 100 / Przychody ze sprzedaży.

Wykres 23. Wskaźniki rentowności

Metodologia obliczeń wskaźników rentowności (cz. II):

Rentowność netto sprzedaży: Wynik finansowy netto x 100 / Przychody ze sprzedaży.
 Rentowność majątku ogółem (ROA): Wynik finansowy netto x 100 / Aktywa ogółem.
 Rentowność kapitałów własnych (ROE): Wynik finansowy netto x 100 / Kapitał własny.

GOTÓWKOWY KOSZT WYDOBYCIA WĘGLA

Gotówkowy koszt wydobycia węgla („Mining cash cost”, „MCC”) jest wskaźnikiem wykorzystywanym przez Grupę w celach zarządczych. Metodologia obliczania i prezentacji gotówkowego kosztu wydobycia węgla odzwierciedla koszty z punktu widzenia ich gotówkowości, bez względu na okres ich poniesienia.

Tabela 29. Gotówkowy koszt wydobycia węgla

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Zużycie materiałów i energii	880,3	980,2	1 064,7	987,2	1 020,7	89,8
Usługi obce	1 158,3	1 292,6	1 610,6	1 520,5	1 383,5	89,6
Świadczenia na rzecz pracowników	2 064,6	2 583,8	3 046,9	2 895,9	2 978,4	79,9
Podatki i opłaty	131,0	129,4	118,5	117,8	145,0	101,2
Pozostałe koszty rodzajowe	(2,2)	23,7	25,4	37,3	42,5	-
Pozostałe koszty okresu niedotyczące produkcji węgla	-	-	(939,8)	(1 003,9)	(884,1)	-
Mining cash cost (mln zł)	4 232,0	5 009,7	4 926,3	4 554,8	4 686,0	84,5
Wydobycie węgla (mln ton)	16,8	16,3	13,9	13,6	13,5	103,1
Mining cash cost (zł/tonę)⁽¹⁾	251,38	307,10	353,22	334,25	348,09	81,9

⁽¹⁾ Wartość gotówkowego kosztu wydobycia węgla na tonę, z uwagi na większą dokładność, wyliczona została w oparciu o wartości w tys. złotych oraz tys. ton.

Mining cash cost za 2016 rok ukształtował się na poziomie 4 232,0 mln zł, tj. o 777,7 mln zł (15,5%) niższym niż w 2015 roku. W ujęciu jednostkowym gotówkowy koszt wydobycia w analizowanym okresie wyniósł 251,38 zł/tonę, tj. o 18,1% niżej niż w 2015 roku, przy wyższej o 3,1% produkcji węgla netto.

Na spadek wartości gotówkowego kosztu wydobycia wpłynęły głównie:

- niższe koszty świadczeń na rzecz pracowników o 519,2 mln zł, co wynika z prowadzonej polityki kadrowej. Zarówno odejścia naturalne, przekazanie części Ruchu Jas-Mos (1,6 tys. pracowników) do SRK oraz działania optymalizujące wydajność w JSW, doprowadziły do spadku stanu zatrudnienia o 3 147 osób. Natomiast średnie zatrudnienie spadło o 2 334 osoby. Uzupełnienie zatrudnienia pracownikami własnymi odbywa się wyłącznie na stanowiskach, na których jest to niezbędne,

- niższe koszty usług obcych o 134,3 mln zł, związane jest przede wszystkim z obniżeniem kosztów usług transportowych o 86,3 mln zł, niższym wykonaniem usług wiertniczo-górnictwowych o 63,0 mln zł (mniejszy zakres robót korytarzowych) i usług odmetanowania o 19,2 mln zł,
- niższe koszty zużycia materiałów i energii o 99,9 mln zł, na co wpływ miał niższy poziom robót korytarzowych, zaś na obniżenie kosztów zużycia energii elektrycznej (o 37,8 mln zł) wpływ miały niższe zakupy energii m.in. związane z wyższą produkcją własną (uruchomienie układu kogeneracyjnego w KWK Budryk), obniżeniem wartości certyfikatów dla energii elektrycznej, jak również z rozliczeniem rezerw dla praw majątkowych dotyczących roku 2015.

Gotówkowy koszt produkcji koksu

Gotówkowy koszt produkcji koksu („Cash conversion cost”, „CCC”) jest miernikiem wykorzystywanym przez koksownie Grupy, liczoną jako suma kosztów rodzajowych poniesionych przez koksownie pomniejszona o koszt wsadu węglowego (w tym również koszt transportu wsadu) oraz koszty sprzedaży pomniejszone o amortyzację przypadającą na koszty sprzedaży. Jednostkowy Cash conversion cost jest wynikiem podziału tego miernika przez wolumen produkcji koksu przeznaczonego do sprzedaży.

Tabela 30. Gotówkowy koszt produkcji koksu

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
Zużycie materiałów bez wsadu węglowego	53,0	47,7	53,6	59,4	50,2	111,1
Zużycie energii	48,3	59,5	43,2	50,3	51,0	81,2
Usługi obce bez kosztów transportu wsadu węglowego	196,3	211,2	214,5	213,5	263,6	92,9
Podatki i opłaty	51,5	52,1	47,1	43,2	20,8	98,8
Koszty osobowe	235,4	271,2	285,3	275,6	304,5	86,8
Pozostałe koszty rodzajowe	4,5	5,4	3,8	(2,2)	2,7	83,3
Koszty sprzedaży pomniejszone o amortyzację przypadającą na koszty sprzedaży	(35,7)	(37,4)	(38,2)	(56,9)	(110,5)	95,5
Cash conversion cost (mln zł)	553,3	609,7	609,3	582,9	582,3	90,7
Produkcja koksu do sprzedaży (mln ton)	4,1	4,2	4,0	3,9	3,8	97,6
Cash conversion cost (zł/tonę)	133,52	144,66	151,85	148,01	151,77	92,3

Na wysokość (spadek) kosztów produkcji koksu w 2016 roku wpłynęło ujęcie w nich kosztów spółki WZK Victoria do 30 września 2016 roku. Ponadto, w analizowanym okresie zmiana (spadek o 56,4 mln zł) gotówkowego kosztu produkcji koksu wynika przede wszystkim:

- ze spadku kosztów osobowych o 35,8 mln zł tj. o 13,2%, co wynika z wyjścia z Grupy spółki WZK Victoria oraz redukcji tej grupy kosztów w JSW KOKS (spadek o 21,6 mln zł) jako konsekwencją zmniejszenia średniego zatrudnienia o 124 pracowników w wyniku odejść naturalnych oraz przejścia od lipca 2015 roku 51 pracowników do spółki zależnej BTS. W 2016 roku w JSW KOKS ujęta została także aktualizacja wyceny rezerw aktuarialnych uwzględniająca nowy, powszechny wiek emerytalny. Ponadto zanotowano także niższy koszt świadczeń socjalnych z uwagi na zaksięgowany w grudniu 2015 roku dodatkowy odpis na ZFŚS,
- ze spadku kosztów usług obcych bez kosztów transportu wsadu węglowego o 14,9 mln zł, tj. o 7,1%. Wyjście z Grupy spółki WZK Victoria spowodowało spadek kosztów o 12,0 mln zł. Ponadto wpływ na spadek kosztów miały niższe koszty usług remontowych, co związane to było z realizacją programu optymalizacji kosztów,
- ze spadku o 11,2 mln zł tj. o 18,8% kosztów zużycia energii, co wynika głównie z niższych kosztów jej zakupu oraz opłaty przesyłowej w JSW KOKS, wskutek uruchomienia od czerwca 2015 roku w Koksowni Przyjaźń bloku energetycznego,

pomimo wzrostu kosztów zużycia materiałów bez wsadu węglowego o 5,3 mln zł tj. o 11,1%, który związany był ze wzrostem kosztów materiałów pozostałych w JSW KOKS o 7,6 mln zł, co się wiąże z rozwiązaniem we wrześniu 2015 roku odpisu na świadczenia kogeneracji na kwotę 7,9 mln zł.

3.9. WPLYWY Z EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

W dniu 29 grudnia 2016 roku Jednostka dominująca wyemitowała w ramach programu emisji obligacji dodatkowe 30 000 szt. obligacji o wartości nominalnej 10 000 zł, które w całości zostały objęte przez Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o. Środki pozyskane w drodze emisji zostały wykorzystane na cele ogólnokorporacyjne. Informacja na temat emisji dłużnych papierów wartościowych przedstawiona została w Punkcie 2.9. niniejszego sprawozdania.

3.10. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszystkie transakcje Grupy z podmiotami powiązаныmi w 2016 roku były transakcjami zawartymi na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w Nocie 38. Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

3.11. INFORMACJA O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH KREDYTÓW I POŻYCZEK

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem spółki należące do Grupy Kapitałowej podpisały odpowiednie aneksy do umów kredytowych na mocy których:

- PKO Bank Polski S.A. wydłużył ostateczny okres spłaty wielocelowego limitu kredytowego jednocześnie zmniejszając wartość udzielonej kwoty do 26,8 mln zł. Ostateczna data spłaty została ustalona na dzień 29 sierpnia 2017 roku. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku w ramach limitu kredytowego Grupa wykorzystwała kwotę 1,82 mln zł.
- Bank Pekao S.A. wydłużył termin obowiązywania linii kredytowej na kwotę 100,0 tys. zł do 30 kwietnia 2017 roku. Według stanu na koniec 2016 roku limit nie był wykorzystany.
- Getin Noble Bank S.A. wydłużył termin obowiązywania linii kredytowej na kwotę 1,0 mln zł do 21 czerwca 2017 roku. Według stanu na koniec 2016 roku limit nie był wykorzystany.
- Bank Spółdzielczy w Jastrzębiu-Zdroju wydłużył ostateczny termin spłaty kredytu odnawialnego do 31 marca 2017 roku. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku kredyt był wykorzystany w kwocie 5,5 mln zł.

Łączne zobowiązania Grupy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek według stanu na koniec 2016 roku wyniosły 87,0 mln zł (2015 rok: 177,2 mln zł).

Ponadto, zgodnie z podpisanymi umowami na dzień 31 grudnia 2016 roku, Grupa posiadała dostępne i niewykorzystane limity kredytów w rachunku bieżącym i kredytów obrotowych w łącznej kwocie 26,1 mln zł (na koniec 2015 roku 16,3 mln zł).

3.12. INFORMACJA O UDZIELONYCH POŻYCZKACH I PORĘCZENIACH ORAZ OTRZYMANYCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH

Pożyczki

W analizowanym okresie sprawozdawczym spółki z Grupy nie udzielały pożyczek.

Poręczenia

Na dzień 31 grudnia 2016 roku czynne pozostawały następujące poręczenia:

- JSW KOKS za zobowiązania Jednostki dominującej z tytułu emisji obligacji do łącznej kwoty 2 218,5 mln zł z terminem ważności do dnia 31 marca 2026 roku,
- poręczenie udzielone przez KWK Krupiński (JSW) na zabezpieczenie kredytu udzielonego przez PKO BP S.A. do kwoty 0,3 mln zł za zobowiązania Górnictwa Spółdzielni Mieszkaniowej z terminem spłaty przypadającym w 2030 roku,
- JSW za zobowiązania Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Jastrzębie-Zdroju z tytułu zaciągniętej pożyczki w Banku Ochrony Środowiska S.A. do kwoty 0,3 mln zł z terminem ważności do 31 grudnia 2020 roku.

Gwarancje

Na dzień 31 grudnia 2016 roku w Grupie występowały następujące czynne gwarancje bankowe:

- gwarancja bankowa na kwotę 1,8 mln zł na zabezpieczenie spłaty pożyczki udzielonej przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- gwarancje na zabezpieczenie zobowiązań kontraktowych na kwotę 25,9 tys. zł.

3.13. INSTRUMENTY FINANSOWE

ZASTOSOWANIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W ZAKRESIE ELIMINACJI ZMIAN CEN, RYZYKA KREDYTOWEGO, ISTOTNYCH ZAKŁÓCEŃ PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ UTRATY PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ

Ryzyko cenowe

Sytuacja na rynku węgla koksowego i koksu jest ściśle powiązana z rynkiem stali i wyrobów hutniczych; cykle koniunkturalne pokazują wahania cen w tych sektorach. Ceny węgla koksowego są mocno uzależnione od popytu na globalnym rynku koksowo-hutniczo-stalowym, natomiast ceny węgla do celów energetycznych są uzależnione również od działań innych producentów krajowych. Pomimo posiadania przez Grupę stałych odbiorców, każdorazowy napływ taniego węgla z importu lub zwiększenie produkcji lub podaży ze strony innych krajowych producentów stanowi potencjalne ryzyko presji na obniżkę cen.

W przypadku zmian cen na rynku, celem zminimalizowania jego wpływu na sytuację finansową Grupy podejmuje się takie działania jak:

- zwiększenie wolumenu produkcji i sprzedaży,
- zmiana struktury produkcji celem zwiększenia efektywności sprzedaży produktów (zwiększenie produkcji produktów o korzystniejszej cenie i znajdujących zbyt w danym okresie – optymalizacja struktury sprzedaży),
- optymalizacja kierunków sprzedaży produktów Grupy.

Aby zareagować na zmianę cen w odpowiednim momencie Grupa prowadzi monitoring rynków, ich analizę oraz śledzi na bieżąco trendy cenowe na rynku węgla, koksu, stali i energii elektrycznej. Warunki kontraktów długoterminowych umożliwiają okresowe negocjacje cen (corocznie dla węgla energetycznego, a kwartalnie dla węgla koksowego i koksu).

Realizując cele zarządzania ryzykiem Grupa działa w ramach zasad opisanych w Procedurze Handlowej JSW oraz w ramach zasad Komitetu Ryzyka Walutowego Grupy Kapitałowej, który monitoruje wpływ kursów walut z dostaw węgla, koksu i węglopochodnych. Okresowo monitoruje się import węgla oraz ceny węgla wyprodukowanego przez polskie kopalnie, a także ceny koksu i węgla energetycznego w portach ARA.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe w Grupie koncentruje się w następujących obszarach:

- należności handlowe,
- środki pieniężne i lokaty bankowe,
- instrumenty pochodne.

Ryzyko kredytowe identyfikowane w zakresie należności handlowych związane jest z ich koncentracją, terminowością obsługi, jak również wiarygodnością odbiorców. Sprzedaż realizowana jest do ograniczonej liczby odbiorców, stąd występuje koncentracja ryzyka związanego z należnościami handlowymi.

W 2016 roku dominującym odbiorcą pozostaje nadal Grupa ArcelorMittal oraz spółki, w których Skarb Państwa posiada udziały, od których należności stanowią odpowiednio 35,1% i 16,3% ogółu należności handlowych na dzień 31 grudnia 2016 roku. Przy czym udział Grupy ArcelorMittal w należnościach handlowych wzrósł: w 2015 roku udział ten wynosił 24,9%, natomiast udział spółek, w których Skarb Państwa posiada udziały spadł: w 2015 roku wynosił 23,0% ogółu należności handlowych.

Aby ograniczyć ryzyko nieściągalności należności, stosowane są zabezpieczenia finansowe od odbiorców w postaci weksli in blanco, czy akredytyw. W przypadku uzgodnień handlowych z kontrahentem lub w przypadku nowych odbiorców, a także odbiorców o niepewnej sytuacji finansowej, Grupa prowadzi sprzedaż po dokonaniu przedpłaty przez kontrahenta. W przypadku niektórych odbiorców korzystających z kredytu kupieckiego stosowane jest ubezpieczenie należności handlowych w firmach ubezpieczeniowych.

Od odbiorców o ugruntowanej pozycji, ze względu na strategiczny charakter współpracy oraz możliwość oceny ich dokumentacji finansowej, Grupa nie wymaga zabezpieczeń. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku ubezpieczeniu podlegało 6,9% należności handlowych Grupy. Mając na uwadze powyższe zabezpieczenia oraz dotychczasową współpracę z odbiorcami, ryzyko nieściągalności należności oszacowano jako niskie.

Ryzyko kredytowe dotyczące środków pieniężnych i ich ekwiwalentów jest ograniczone, ponieważ Grupa lokuje swoje środki pieniężne w bankach o ugruntowanej pozycji rynkowej. Dobór instytucji finansowych, w których lokowane są środki pieniężne determinowany jest również uwarunkowaniami wynikającymi z podpisanego Programu emisji obligacji.

Zgodnie z Polityką Zarządzania Ryzykiem Walutowym Grupy Kapitałowej JSW, Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe m.in. poprzez wykorzystanie hedgingu naturalnego oraz zawieranie transakcji zabezpieczających z bankami oraz spółkami zależnymi. W celu minimalizacji ryzyka związanego z zawieraniem transakcji zabezpieczających, Grupa współpracuje wyłącznie z bankami o wysokiej wiarygodności. W celu dywersyfikacji ryzyka związanego z zawieraniem transakcji zabezpieczających, Komitet Ryzyka Walutowego Grupy Kapitałowej JSW ustala maksymalny stopień koncentracji transakcji pochodnych (maksymalny nominal otwartych transakcji w jednym banku). Proces zabezpieczania ryzyka walutowego podlega ciągłemu monitoringowi. Najwyższy stopień koncentracji w jednym banku według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 63% dopuszczalnego limitu.

Grupa ocenia, że maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe na dzień kończący okres sprawozdawczy sięga pełnej wartości księgowej należności handlowych (bez uwzględnienia wartości godziwej przyjętych zabezpieczeń), środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz aktywów finansowych w postaci terminowych lokat bankowych.

Ryzyko płynności

W 2016 roku, w związku z ponoszeniem wysokich wydatków o charakterze inwestycyjnym, brakiem dostępnych źródeł finansowania o charakterze długoterminowym oraz silnym uzależnieniem przepływów pieniężnych od cen sprzedaży węgla i koksu, ryzyko utraty płynności było bardzo wysokie i stanowiło jeden z najistotniejszych czynników determinujących przyszłą sytuację finansową Grupy.

Potencjalna wymagalność części lub całości zobowiązania z tytułu wyemitowanych przez JSW obligacji, generowała podwyższone prawdopodobieństwo utraty zdolności do regulowania zobowiązań. Ryzyko to zostało ograniczone w momencie podpisania Porozumienia z Obligatariuszami, zgodnie z którym Obligatariusze rezygnują z dotychczas przysługującej im możliwości wcześniejszego wykupu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji w przypadku niewyemitowania przez JSW obligacji na międzynarodowych rynkach kapitałowych. Rezygnacja z prawa wcześniejszego wykupu pozwala na prezentację zobowiązania z tytułu emisji obligacji jako zobowiązanie o charakterze długoterminowym, co pozytywnie wpływa na strukturę majątkowo-kapitałową i ograniczenie ryzyka w zakresie płynności. Porozumienie przewiduje jednocześnie rozszerzenie katalogu zdarzeń skutkujących obowiązkiem wcześniejszego wykupu obligacji oraz nałożenie na JSW szeregu dodatkowych zobowiązań.

Ryzyko utraty płynności zostało dodatkowo ograniczone poprzez dodatkową emisję obligacji w kwocie 300,00 mln zł w dniu 29 grudnia 2016 roku, która w całości została objęta przez TFS. Ponadto na poprawę płynności w IV kwartale 2016 roku wpływ mają również wyższe przychody jako skutek poprawy warunków rynkowych (wzrost cen węgla).

W celu minimalizowania ryzyka utraty płynności, Grupa podejmuje również działania z zakresu optymalizacji zarządzania zobowiązaniami, a także realizuje liczne inicjatywy oszczędnościowe i ograniczenia kosztowe. Ponadto Grupa w 2016 roku zrealizowała transakcje zmierzające do pozyskania dodatkowych środków finansowych z procesu dezinwestycji.

W związku z podjętymi przez Grupę działaniami mającymi na celu ograniczenie ryzyka utraty płynności, aktualny poziom ryzyka utraty płynności można uznać jako umiarkowany.

Proces zarządzania ryzykiem utraty płynności w Grupie zakłada między innymi efektywne monitorowanie i raportowanie pozycji płynnościowej umożliwiającej podejmowanie działań prewencyjnych w sytuacji zagrożenia utraty płynności oraz utrzymywanie odpowiedniego (minimalnego) poziomu dostępnych środków na obsługę bieżących płatności. Ponadto w celu efektywniejszego zarządzania bieżącą płynnością finansową w Grupie Kapitałowej JSW funkcjonuje system zarządzania środkami pieniężnymi - cash pooling rzeczywisty.

Ryzyko walutowe

W ramach zarządzania ryzykiem walutowym Grupa wykorzystywała w 2016 roku kontrakty terminowe typu Fx Forward. Celem tych transakcji było zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym powstającym w toku zwykłej działalności handlowej.

Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim faktu, iż przepływy pieniężne mogą ulec zmianie w wyniku zmian rynkowych stóp procentowych. Grupa częściowo finansuje swoją działalność operacyjną i inwestycyjną kapitałem obcym oprocentowanym według zmiennych stóp procentowych i inwestuje wolne środki pieniężne w aktywa finansowe również w większości oprocentowane według zmiennych stóp procentowych. W związku z aktualnym poziomem zadłużenia, Grupa jest głównie narażona na ryzyko zmiany stóp procentowych w zakresie zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, w mniejszym stopniu Grupa narażona jest na zmiany stóp procentowych w zakresie lokat i środków pieniężnych oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Zasady zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie przedstawione zostały w Nocie 31. Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

CELE I METODY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

W Grupie obowiązują zaakceptowane przez Zarząd polityki określające cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.

Grupa zarządza ryzykiem walutowym w oparciu o przyjętą **Politykę Zarządzania Ryzykiem Walutowym Grupy Kapitałowej JSW**, której celem jest scentralizowanie w Jednostce dominującej procesu zarządzania tym ryzykiem. Celem polityki zarządzania ryzykiem walutowym jest m. in. określenie zasad w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym, w szczególności zasady identyfikacji, kwantyfikacji, monitoringu oraz raportowania ryzyka walutowego, co z kolei ma za zadanie doprowadzić do ograniczenia niekorzystnego wpływu czynników ryzyka walutowego na przepływy pieniężne oraz na wynik ekonomiczny Grupy.

W Grupie funkcjonuje **Komitet Ryzyka Walutowego Grupy Kapitałowej JSW**, który odpowiedzialny jest m. in. za podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym, w szczególności za podejmowanie decyzji o zabezpieczeniu zakontraktowanych i planowanych przepływów pieniężnych. Ekspozycja netto wynikająca z planowanej, zakontraktowanej lub zafakturowanej sprzedaży zabezpieczana jest zgodnie z przyjętymi współczynnikami zabezpieczeń, transakcjami terminowymi o terminie zapadalności do 12 miesięcy. Grupa dla celów zabezpieczania ryzyka walutowego obok hedgingu naturalnego, stosuje transakcje pochodne Fx Forward. Instrumenty pochodne wyceniane są do wartości godziwej. Grupa dla celów ewidencyjnych wykorzystuje wyceny własne (system EXANTE).

Grupa stosuje **rachunkowość zabezpieczeń** przepływów pieniężnych. Grupa w celu zabezpieczania ryzyka walutowego wykorzystuje transakcje pochodne, których charakterystyka umożliwia stosowanie rachunkowości zabezpieczeń. Co do zasady, do rachunkowości zabezpieczeń wyznaczane są transakcje pochodne, zabezpieczające sprzedaż denominowaną, których termin zapadalności jest dłuższy niż sześć miesięcy.

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała czynne transakcje pochodne zabezpieczające ryzyko walutowe o łącznym nominale 137,0 mln EUR i 83,0 mln USD, z czego 89,5 mln EUR i 46,5 mln USD zostało wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń. Transakcje pochodne stanowią zabezpieczenie wpływów ze sprzedaży produktów denominowanych w EUR i USD, które Grupa spodziewa się otrzymać w okresie do października 2017 roku. Wartość godziwa otwartych transakcji pochodnych na dzień kończący okres sprawozdawczy wyniosła (0,9) mln zł. W bieżącym okresie sprawozdawczym ujęto w innych całkowitych dochodach kwotę 3,9 mln zł:

- w wyniku wyceny transakcji zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne kwotę 2,7 mln zł, z czego:
  - kwota 7,1 mln zł stanowi dodatnią wycenę wynikającą ze zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających w części skutecznej,
  - kwota (7,9) mln zł stanowi ujemną wycenę wynikającą ze zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających w części skutecznej,
  - kwota 0,1 mln zł stanowi wartość odniesioną do wyniku finansowego okresu wynikającą z realizacji pozycji zabezpieczanej (FX Forward),
  - kwota 4,3 mln zł stanowi wartość odniesioną do wyniku finansowego okresu wynikającą z realizacji pozycji zabezpieczanej (obligacje),
  - kwota (0,9) mln zł stanowi skutek podatkowy od powyższych pozycji (podatek odroczoney).
- w wyniku zmniejszenia składu Grupy kwotę 1,2 mln zł, w związku z dokonaną sprzedażą akcji spółki SEJ.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Grupie realizowane jest w oparciu o **polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej** opracowane i przyjęte do stosowania w spółkach Grupy, w których ryzyko to zostało ocenione jako istotne. Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie do akceptowalnego przez Grupę poziomu niekorzystnego wpływu zmian rynkowych stóp

procentowych na przyszłe przepływy pieniężne. W 2016 roku spółka SEJ zabezpieczyła ryzyko zmienności przepływów pieniężnych wynikające z zaciągniętego zadłużenia opartego o stopę referencyjną WIBOR. Ze względu na sprzedaż akcji spółki SEJ, na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa nie posiada transakcji zabezpieczających ryzyko stopy procentowej.

W Grupie funkcjonuje wdrożona w 2012 roku **Polityka lokowania wolnych środków finansowych w JSW**. Polityka określa cele, zasady oraz obowiązki w zakresie lokowania wolnych środków i stanowi ramy zarządzania wolnymi środkami finansowymi w Jednostce dominującej. Procedura obejmuje w szczególności zasady identyfikacji, kwantyfikacji, monitoringu oraz podziału obowiązków umożliwiających odpowiednią kontrolę nad działalnością skarbową, określa dopuszczalne narzędzia lokowania środków finansowych oraz zasady współpracy z bankami.

W 2015 roku została wdrożona **Polityka Zarządzania Płynnością wraz z procedurą w Grupie**. Podstawowym zadaniem jest efektywne monitorowanie i raportowanie pozycji płynnościowej umożliwiającej podejmowanie działań w sytuacji zagrożenia utraty płynności.

3.14. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA GRUPY

Grupa nie publikuje prognoz wyników finansowych z uwagi na dużą zmienność rynku oraz znaczną ilość zmiennych wpływających na jego przewidywalność.

3.15. ZASADY SPORZĄDZENIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ORAZ SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”). Przyjęte zasady rachunkowości stosowano przy zachowaniu zasady ciągłości we wszystkich prezentowanych latach obrotowych. Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione w Nocie 32. Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

Niniejsze sprawozdanie jest zgodne z wymogami przepisów prawa i regulacjami instytucji rynku kapitałowego odnoszącymi się do zakresu sprawozdań z działalności. Sprawozdanie to zostało sporządzone przy zachowaniu zasady spójności wewnętrznej dokumentu oraz zgodności ze Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

3.16. INFORMACJA O PODMIOCIE UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Podmiotem uprawnionym do badania Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku jest Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. Umowa pomiędzy JSW a Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. została zawarta w dniu 3 kwietnia 2015 roku i dotyczy badania sprawozdania finansowego JSW za lata 2015 i 2016, skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za lata 2015 i 2016, wykonanie przeglądu śródrocznego sprawozdania finansowego JSW za I półrocze 2015 roku oraz za I półrocze 2016 roku, a także śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za I półrocze 2015 roku i za I półrocze 2016 roku.

Rada Nadzorcza Spółki w dniu 15 grudnia 2016 roku podjęła uchwałę o przedłużeniu dotychczasowej umowy z firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. na wykonanie badania sprawozdania finansowego JSW za lata 2015 i 2016. Aneks do umowy będzie dotyczył przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego JSW oraz Grupy Kapitałowej za 2017 rok, w tym wykonanie przeglądu śródrocznego sprawozdania finansowego za I półrocze 2017 roku.

Dodatkowe informacje dotyczące wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych zostały przedstawione w Nocie 39. Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

4. JASTRZĘBSKA SPÓŁKA WĘGLOWA S.A. NA RYNKU KAPITAŁOWYM

4.1. NOTOWANIA AKCJI JSW NA RYNKU KAPITAŁOWYM

Akcje JSW notowane są na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. od 6 lipca 2011 roku. Obrót giełdowy papierami wartościowymi dokonywany jest w walucie PLN. W okresie sprawozdawczym akcje JSW wchodziły w skład indeksów:

- typu cenowego: Indeks WIG, Indeks WIG30, Indeks mWIG40,
- typu dochodowego: Indeks WIG-Poland, Indeks WIG-surowce, Indeks WIG-górnictwo.

Ponadto, w dniu 1 grudnia 2016 roku JSW weszła w skład indeksu MSCI Poland.

Po dniu kończącym okres sprawozdawczy tj. 2 marca 2017 roku Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. poinformowała, iż po sesji w dniu 17 marca 2017 roku zostanie przeprowadzona rewizja roczna portfeli indeksów WIG20, WIG20TR, mWIG40, sWIG80, WIG30 oraz WIG30TR. W wyniku rewizji w portfelach indeksów, w indeksie WIG 20, JSW zastąpi Eneę.

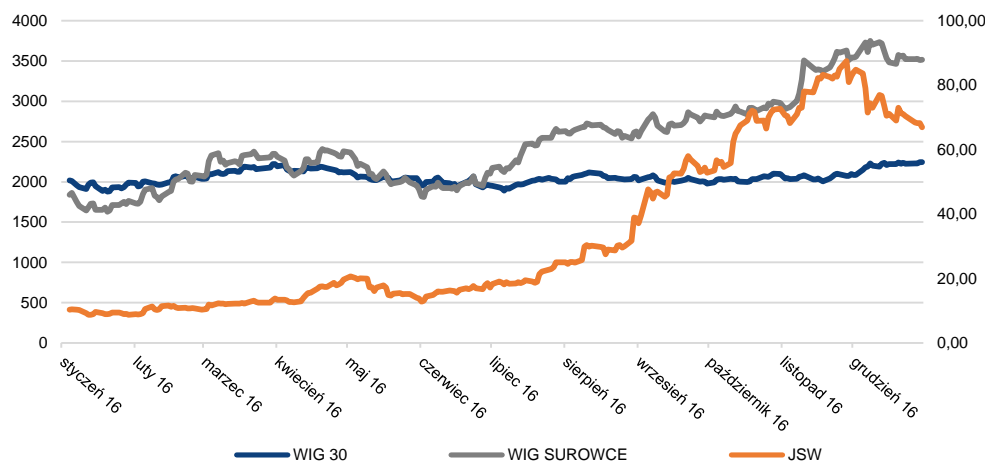
Tabela 31. Podsumowanie notowań akcji JSW

Dane dotyczące akcji	2016	2015	2014	2013	2012
Liczba akcji na koniec roku (szt.)	117 411 596	117 411 596	117 411 596	117 411 596	117 411 596
Najniższy kurs zamknięcia (zł)	8,77	10,00	16,25	53,13	82,20
Najwyższy kurs zamknięcia (zł)	87,50	25,96	54,05	97,60	110,60
Kurs zamknięcia z ostatniego dnia notowań (zł)	66,90	10,65	16,25	53,13	92,40
Kapitalizacja na koniec danego roku (mln zł)	7 854,8	1 250,4	1 907,9	6 238,1	10 848,8

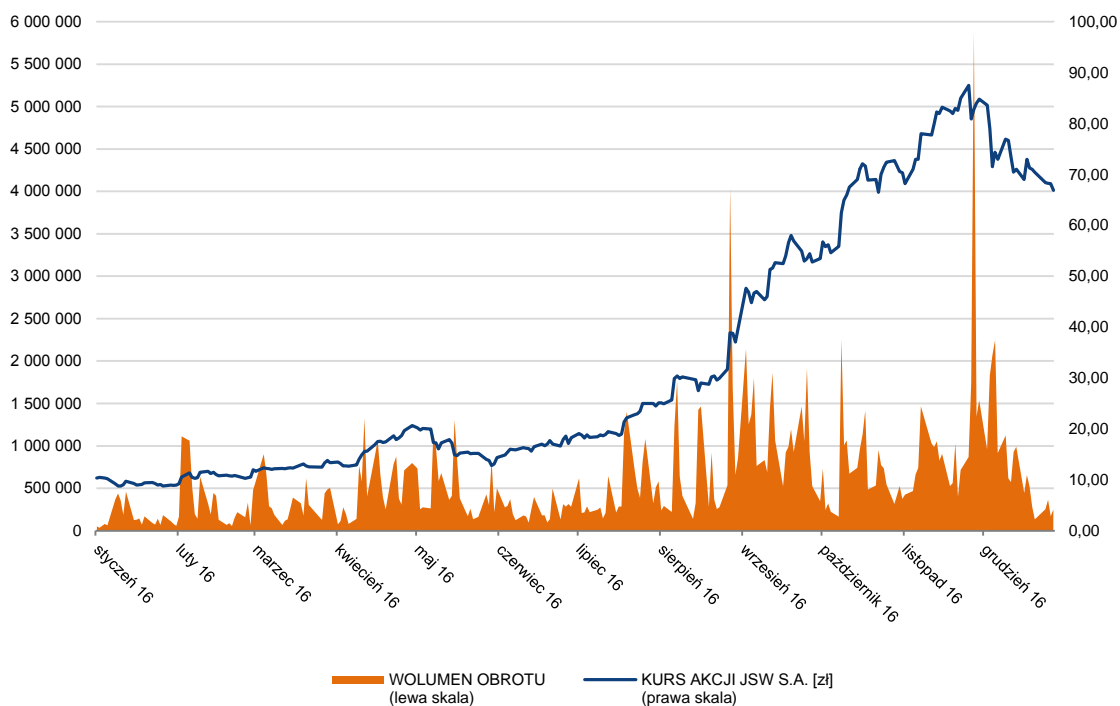
W analizowanym okresie średni kurs akcji JSW wyniósł 33,24 zł, a różnica pomiędzy notowaniem na koniec i początek okresu sprawozdawczego wynosiła in plus 645%. Porównawczo indeks WIG30 zmienił się in plus o 11%, zaś indeks WIG-Surowce zmienił się in plus o 91% w tym okresie.

W 2016 roku najniższy kurs akcji JSW na zamknięciu sesji wyniósł 8,77 zł (12 stycznia 2016 roku), natomiast najwyższy kurs akcji na zamknięciu sesji wyniósł 87,50 zł (28 listopada 2016 roku). Wartość akcji JSW na koniec okresu sprawozdawczego wynosiła 66,90 zł. Średni dzienny wolumen obrotu w 2016 roku wynosił 514 760 akcji.

Wykres 24. Notowania akcji JSW oraz indeksów WIG30 i WIG-Surowce

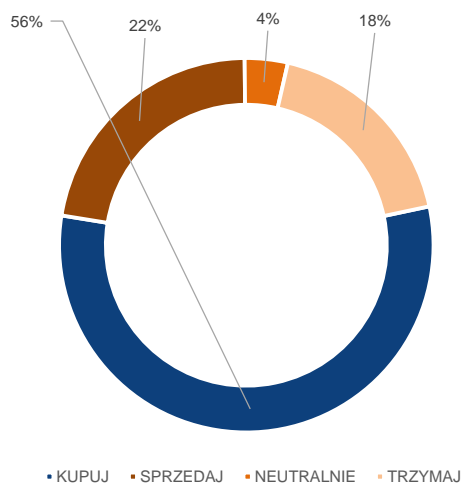
Wykres 25. Cena i wolumen akcji JSW w 2016 roku

4.2. REKOMENDACJE DLA AKCJI JSW

W 2016 roku, zgodnie z wiedzą Jednostki dominującej, wydano 27 rekomendacji biur maklerskich dla akcji JSW.

Wykres 26. Struktura rekomendacji dla akcji JSW

4.3. POLITYKA INFORMACYJNA ORAZ KOMUNIKACJA Z RYNKIEM KAPITAŁOWYM

W celu utrzymania zarówno pożądanego wizerunku wśród interesariuszy JSW, jak również pozytywnych standardów komunikacji z uczestnikami rynku kapitałowego, JSW kontynuowała podejmowane dotychczas działania poprzez przekazywanie rzetelnej informacji zgodnie z najwyższymi standardami w tym obszarze. Komunikacja z uczestnikami rynku kapitałowego odbywała się poprzez:

- udział w spotkaniach z akcjonariuszami firmy, potencjalnymi inwestorami oraz analitykami giełdowymi,
- publikację raportów bieżących oraz okresowych wraz z organizacją konferencji wynikowych transmitowanych za pomocą sieci Internet z możliwością zadawania pytań Zarządowi JSW drogą mailową:
  - po publikacji wyników za 2015 rok w dniu 29 kwietnia 2016 roku;
  - po publikacji wyników za I półrocze 2016 roku w dniu 30 sierpnia 2016 roku,
- wywiady Członków Zarządu i innych przedstawicieli JSW,
- publikację komunikatów prasowych dotyczących bieżącej sytuacji JSW,
- bieżącą aktualizację strony internetowej (sekcja relacji inwestorskich), w tym udostępnienie szeregu danych finansowych oraz operacyjnych w wersji edytowalnej, umożliwiającej ich szybkie porównanie z danymi historycznymi.

Podmioty rynku kapitałowego mogą kontaktować się z Emitentem w następujący sposób:

- Pełnomocnik Zarządu ds. Relacji Giełdowych – Izabela Tokarz, tel.: +48 22 222 17 50, e-mail: itokarz@jsw.pl,
- Zespół Relacji Inwestorskich – Paweł Warzecha, tel.: +48 32 756 44 25, e-mail: pwarzecha@jsw.pl, relacje@jsw.pl.

4.4. KALENDARIUM RAPORTOWANIA W 2017 ROKU

4.5. POLITYKA DYWIDENDOWA

Zgodnie z polityką dywidendową zdefiniowaną w prospekcie emisyjnym JSW z 2011 roku (str. 59), intencją Zarządu JSW jest rekomendowanie Walnemu Zgromadzeniu wypłat dywidend na poziomie co najmniej 30% skonsolidowanego zysku netto za dany rok obrotowy. Polityka w zakresie dywidendy uzależniona jest od aktualnych wyników działalności, przepływów pieniężnych, sytuacji finansowej oraz potrzeb kapitałowych, ogólnych uwarunkowań gospodarczych, jak również związanych z wypłatą dywidendy ograniczeń prawnych, podatkowych, regulacyjnych i umownych, a także innych czynników, które Zarząd uzna za istotne, i będzie podlegała zmianom, mającym na celu dostosowanie jej do powyższych czynników.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie JSW uchwałą z dnia 23 czerwca 2016 roku postanowiło pokryć stratę netto Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok 2015 w wysokości 2 786,7 mln zł w całości z kapitału zapasowego.

Zgodnie z zapisami Porozumienia zawartego z Obligatariuszami, Zarząd JSW zobowiązał się, iż do czasu całkowitej spłaty zobowiązań z tytułu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Emisji, będzie mógł rekomendować Walnemu Zgromadzeniu JSW wypłatę dywidendy jeżeli: na taką wypłatę uzyskana zostanie zgoda Zgromadzenia Obligatariuszy lub przy określonym poziomie (aktualnym i prognozowanym) wskaźnika pokrycia obsługi długu (DSCR). W przeciwnym wypadku wypłata przez JSW dywidendy będzie stanowiła przypadek naruszenia Porozumienia.

W związku z podjęciem przez Zarząd JSW decyzji o nierekomendowaniu wypłaty dywidendy za 2016 rok, osiągnięty przez Spółkę w 2016 roku zysk netto w wysokości 372,0 mln zł, Zarząd JSW będzie proponował przeznaczyć na:

- kapitał rezerwowy z przeznaczeniem na sfinansowanie programu inwestycyjnego (w związku z zobowiązaniem JSW do wniesienia środków pieniężnych do JZR) kwotę 124,5 mln zł.
- pozostałą część zysku netto w wysokości 247,5 mln zł na kapitał zapasowy (jako odbudowa kapitału zapasowego).

Tabela 32. Historia wypłat dywidendy

Rok	Dzień nabycia prawa do dywidendy	Dzień wypłaty dywidendy	Dywidenda (zł)	Dywidenda (zł/akcję)
2011	20.06.2011	20.07.2011	256 978 067,20*	2,16
2012	06.07.2012	24.07.2012	631 674 386,48	5,38
2013	31.07.2013	20.08.2013	295 877 221,92	2,52
2014	-	-	-	-
2015	-	-	-	-
2016	-	-	-	-

* Wykazana w Sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2011 roku dywidenda w wysokości 257,0 mln zł obejmuje obowiązkowe wpłaty na rzecz Skarbu Państwa potraktowane jako zaliczka na dywidendę w wysokości 127,0 mln zł – Ustawa z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 154, poz. 792, z późn. zm.) oraz wypłatę w lipcu 2011 r. dywidendy dla Skarbu Państwa w wysokości 130,0 mln zł z zysku wypracowanego w 2010 roku.

5. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

Działając zgodnie z § 91 ust. 5 pkt. 4) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie”) Zarząd JSW („Spółki”) przedstawia Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w 2016 roku.

5.1. WSKAZANIE STOSOWANEGO ZBIORU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO

W 2016 roku JSW stosowała zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie *Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016* przyjętym w dniu 13 października 2015 roku przez Radę Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uchwałą nr 26/1413/2015. Tekst Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 („Dobre Praktyki”) jest opublikowany na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. pod adresem: www.gpw.pl/dobre_praktyki_spolek_regulacje.

Ponadto, informacja na temat stanu stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad zawartych w Dobrych Praktykach dostępna jest na stronie korporacyjnej JSW, pod adresem: <http://www.jsw.pl/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny/dobre-praktyki/>.

5.2. WSKAZANIE ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO, OD KTÓRYCH ODSTĄPIONO

JSW dokładała wszelkich starań, by stosować zasady ładu korporacyjnego określone w dokumencie *Dobre Praktyki Spółek notowanych na GPW 2016*. W 2016 roku JSW nie stosowała następujących zasad:

IV. Walne zgromadzenie i relacje z akcjonariuszami

Rekomendacja IV.R.2.

Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.

Wyjaśnienie:

Spółka odstępuje od stosowania tej zasady ze względu na ryzyka natury prawnej i organizacyjno-technicznej, mogące zagrażać prawidłowemu przebiegu walnego zgromadzenia przy zapewnieniu akcjonariuszom zdalnego sposobu komunikacji. Aktualnie obowiązujące w Spółce zasady udziału w walnych zgromadzeniach umożliwiają akcjonariuszom efektywną realizację wszelkich praw z akcji i zabezpieczają interesy wszystkich akcjonariuszy.

V. Konflikt interesów i transakcje z podmiotami powiązanymi

Zasada V.Z.6.

Spółka określa w regulacjach wewnętrznych kryteria i okoliczności, w których może dojść w spółce do konfliktu interesów, a także zasady postępowania w obliczu konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia. Regulacje wewnętrzne spółki uwzględniają między innymi sposoby zapobiegania, identyfikacji i rozwiązywania konfliktów interesów, a także zasady wyłączania członka zarządu lub rady nadzorczej od udziału w rozpatrywaniu sprawy objętej lub zagrożonej konfliktem interesów.

Wyjaśnienie:

Spółka odstępuje od stosowania tej zasady do czasu dokonania odpowiednich zmian w dokumentach korporacyjnych obowiązujących w Spółce.

Ponadto, Spółka nie stosuje zasad: I.Z.1.10., III.Z.6., VI.Z.2. oraz rekomendacji: IV.R.3, gdyż nie dotyczą one Spółki.

5.3. OPIS GŁÓWNYCH CECH SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ODNIESIENIU DO PROCESU SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH I SKONSOLIDOWANYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

JSW sporządza jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa oraz regulacje wewnętrzne. W celu zapewnienia prawidłowości, rzetelności i zgodności sprawozdań finansowych z obowiązującymi przepisami prawa oraz generowania danych finansowych o wysokiej jakości, w JSW funkcjonuje system kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem. Zarząd JSW jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych przygotowywanych i publikowanych zgodnie z zasadami Rozporządzenia.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w procesie sporządzania sprawozdań finansowych, w JSW funkcjonuje szereg procedur oraz wewnętrznych regulaminów, których celem jest zapewnienie skutecznej i efektywnej kontroli oraz identyfikacji i eliminowania potencjalnych ryzyk. System ten realizowany jest głównie w oparciu o:

- Statut JSW,
- Kodeks Grupy Kapitałowej,
- Regulamin Organizacyjny JSW,
- Dokumentację przyjętych zasad (polityki) rachunkowości,
- Politykę i Procedurę Zarządzania Ryzykiem Korporacyjnym,
- Regulamin i procedury dotyczące wypełniania obowiązków informacyjnych wynikających z ustaw regulujących obrót papierami wartościowymi JSW na rynku regulowanym oraz aktów wykonawczych do ww. ustaw, w ramach którego określono zakres raportowania oraz zasady i podział odpowiedzialności za sporządzenie sprawozdań finansowych,
- Regulaminy Kontroli i Audytu Wewnętrznego,
- Instrukcję obiegu dokumentów,
- Zakresy obowiązków i uprawnień pracowników,
- Procedurę podatkową.

Proces ten realizowany jest również poprzez stosowanie przez spółki Grupy Kapitałowej jednolitych wzorców sprawozdań finansowych, badanie i przegląd sprawozdań finansowych przez tę samą firmę audytorską oraz proces autoryzacji i opiniowania sprawozdań finansowych przed ich publikacją.

Nadzór nad przygotowaniem sprawozdań finansowych pełni Zastępca Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych, któremu podlegają służby finansowo-księgowe realizujące zadania w zakresie weryfikacji i ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych oraz generowania danych niezbędnych do sporządzania sprawozdań finansowych. Za sporządzenie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego odpowiedzialne jest Biuro Głównego Księgowego, zaś za przygotowanie pakietów sprawozdawczych do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy odpowiedzialność ponoszą Zarządy spółek objętych konsolidacją.

W celu zapewnienia stosowania jednolitych zasad rachunkowości przyjęta została przez JSW Dokumentacja przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oparta na MSSF, która obowiązuje JSW i podmioty Grupy (głównie w zakresie przygotowywania pakietów konsolidacyjnych, na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego). Spółki Grupy sporządzają sprawozdania jednostkowe według MSSF. Kluczowe spółki Grupy są również badane przez tego samego audytora, co powinno wyeliminować potencjalne błędy podczas sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz wykrywać niezgodności wśród spółek w zakresie stosowanych zasad rachunkowości. Na bieżąco prowadzony jest monitoring zmian MSSF celem aktualizacji Dokumentacji przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oraz zakresu ujawnień zawartych w sprawozdaniach finansowych.

JSW stosuje w sposób ciągły spójne zasady księgowe zgodne z MSSF do prezentacji danych finansowych w sprawozdaniach finansowych, raportach okresowych i innych raportach przekazywanych akcjonariuszom. Takie same zasady obowiązują w spółkach tworzących Grupę Kapitałową, dla których JSW jest Jednostką dominującą. Zakres ujawnianych w sprawozdaniach finansowych danych wynika z obowiązków informacyjnych określonych przez MSSF, zaś sposób ich prezentacji zapewnia zrozumiałość i przejrzystość informacji, a także przydatność i porównywalność danych zawartych w sprawozdaniach finansowych.

Dane ujawniane w sprawozdaniach finansowych wynikają z ewidencji księgowej JSW oraz dodatkowych informacji przekazywanych przez poszczególne komórki organizacyjne JSW. Natomiast spółki Grupy Kapitałowej przekazują wymagane dane w formie pakietów sprawozdawczych, w celu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Osoby odpowiedzialne za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego mają również dostęp do jednostkowych sprawozdań finansowych spółek.

Rzetelność sprawozdania finansowego zapewniają dane wynikające z ksiąg rachunkowych, które zawierają zapisy wprowadzone na podstawie właściwej dokumentacji źródłowej, przy zastosowaniu najnowocześniejszej technologii informatycznej służącej do rejestracji, przetwarzania i prezentacji danych ekonomiczno-finansowych. Modułowa struktura systemu zapewnia przejrzysty podział obszarów i kompetencji, spójność zapisów operacji w księgach rachunkowych oraz kontrolę pomiędzy księgami. Dostęp do danych w różnych przekrojach i układach osiągalny jest poprzez rozbudowany system raportowy. JSW na bieżąco aktualizuje system informatyczny do zmieniających się zasad rachunkowości lub innych norm prawnych, na co pozwala wysoka elastyczność funkcjonalności w ramach poszczególnych modułów systemu. Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego następuje przy wykorzystaniu specjalistycznych narzędzi informatycznych. Funkcjonujące w JSW rozwiązania informatyczne zabezpieczają kontrolę dostępu do systemu finansowo-księgowego oraz zapewniają należyłą ochronę i archiwizację ksiąg rachunkowych. Bezpieczeństwo eksploatacji systemu informatycznego zapewnia odpowiednia struktura uprawnień. Kontrola dostępu prowadzona jest na każdym etapie sporządzania sprawozdania finansowego, począwszy od wprowadzania danych źródłowych, poprzez przetwarzanie danych, aż do generowania informacji wyjściowych. W Spółce stosowane są systemy zabezpieczeń na poziomie sprzętowym i systemowym.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz powołała Komitet Audytu będący organem doradczym i opiniotwórczym działającym kolegalnie w ramach struktury Rady Nadzorczej. Głównym celem działania Komitetu Audytu jest wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu nadzoru finansowego oraz dostarczanie Radzie Nadzorczej miarodajnych informacji i opinii pozwalających sprawnie podjąć właściwe decyzje w zakresie sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, a także monitorowanie niezależności podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami JSW poddaje swoje sprawozdania finansowe badaniu (sprawozdania roczne) oraz przeglądowi (sprawozdania półroczne) przez niezależnego biegłego rewidenta. Wyboru biegłego rewidenta dokonuje Rada Nadzorcza JSW spośród renomowanych firm audytorskich, w oparciu o rekomendacje Komitetu Audytu. W ramach prac audytowych biegły rewident dokonuje niezależnej oceny rzetelności i prawidłowości jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz potwierdzenia skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Zasadniczym elementem zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych jest badanie funkcjonowania mechanizmów kontrolnych oraz występowania ryzyk w działalności JSW. Realizując te zadania audyt wewnętrzny wspiera Komitet Audytu przeprowadzając odpowiednie prace sprawdzające skuteczność kontroli i efektywność procesów. W 2016 roku kontynuowana była współpraca Audytu Wewnętrznego z Komitetem Audytu. Audyt Wewnętrzny funkcjonuje w oparciu o zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Regulamin Audytu Wewnętrznego, realizując zadania audytowe o charakterze usług zapewniających i doradczych, a także audyty doraźne.

Funkcjonujący w JSW system kontroli wewnętrznej obejmuje swoim zakresem całą działalność Spółki określoną w Statucie oraz wszystkie poziomy struktury organizacyjnej, a przez to wszystkie procesy zachodzące w JSW, w tym obszary mające bezpośredni lub pośredni wpływ na prawidłowość sporządzania sprawozdań finansowych. System Kontroli Wewnętrznej („SKW”) obejmuje system kontrolnych rozwiązań finansowych, informatycznych, a także odpowiednie regulacje, procedury i struktury organizacyjne. Działania SKW służą zapewnieniu skutecznego i efektywnego działania organizacji, rzetelności sprawozdawczości finansowej oraz zgodności działania z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi. Spółka systematycznie bada funkcjonowanie SKW i jego mechanizmy kontrolne oraz wskazuje potencjalne ryzyka w procesach. Funkcję tę sprawuje Audyt Wewnętrzny, który przeprowadza analizy, dokonuje ocen i przedstawia rekomendacje usprawnień do istniejących procedur i mechanizmów systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia naruszenia zasad i procedur. W wyniku przeprowadzonych w 2016 roku zadań audytowych i kontrolnych wydano szereg rekomendacji i poleceń, usprawniających mechanizmy kontrolne oraz minimalizujących ryzyka. Pracownikom JSW w ramach obowiązków służbowych zostały przypisane odpowiednie zadania związane z zapewnianiem realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej. Spółka prowadzi działania służące ciągłemu usprawnianiu SKW.

5.4. AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY ZNACZNE PAKIETY AKCJI

JSW nie posiada szczegółowego zestawienia struktury akcjonariatu na dzień kończący okres sprawozdawczy, na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania, ani na dzień przekazania niniejszego sprawozdania. W ostatnim roku obrotowym JSW nie otrzymała informacji o przekroczeniu progów procentowych ogólnej liczby głosów określonych w art. 69 ust. 1 Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Jedynym akcjonariuszem JSW posiadającym zarówno na dzień 31 grudnia 2016 roku jak i na dzień sporządzenia i publikacji niniejszego

sprawozdania liczbę akcji stanowiącą, co najmniej 5% kapitału zakładowego i jednocześnie dającą prawo do takiej samej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu był Skarb Państwa.

Tabela 33. Akcjonariusze posiadający na 31 grudnia 2016 roku i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania co najmniej 5% kapitału zakładowego*

Akcjonariusz	Ilość akcji	Liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
Skarb Państwa	64 775 542	64 775 542	55,16%	55,16%

* Zgodnie z Raportem bieżącym nr 3/2017 z dnia 13 stycznia 2017 roku akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w dniu 12 stycznia 2017 roku był Skarb Państwa z liczbą głosów 64 390 911, co stanowiło 54,84% udziału w głosach ogółem.

5.5. POSIADACZE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH DAJĄCYCH SPECJALNE UPRAWNIENIA KONTROLNE

Jednostka dominująca nie emitowała papierów wartościowych, które dawałyby szczególne uprawnienia kontrolne wobec JSW.

5.6. OGRANICZENIA DOTYCZĄCE WYKONYWANIA PRAWA GŁOSU

Ograniczenia dotyczące wykonywania prawa głosu zostały szczegółowo przedstawione w § 9 Statutu JSW dostępnym pod adresem www.jsw.pl. Określone w Statucie JSW ograniczenia zostały sformułowane w następujący sposób:

1. Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.
2. Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa w ust. 1 powyżej nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 34% plus jeden głos w ogóle głosów w Spółce.
3. Głosy należące do akcjonariuszy, między którymi istnieje stosunek dominacji lub zależności (Zgrupowanie Akcjonariuszy) kumuluje się; w przypadku, gdy skumulowana liczba głosów przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, podlega ona redukcji.
4. Akcjonariuszem, w rozumieniu § 9 pkt. 4 Statutu JSW, jest każda osoba, w tym jej podmiot dominujący i zależny, której przysługuje bezpośrednio lub pośrednio prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu na podstawie dowolnego tytułu prawnego; dotyczy to także osoby, która nie posiada akcji Spółki, a w szczególności użytkownika, zastawnika, osoby uprawnionej z kwitu depozytowego w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, a także osoby uprawnionej do udziału w Walnym Zgromadzeniu mimo zbycia posiadanych akcji po dniu ustalenia prawa do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu.
5. Przez podmiot dominujący oraz podmiot zależny rozumie się odpowiednio osobę:
  - 1) pozostającą w stosunku dominacji lub zależności w rozumieniu przepisów Kodeksu spółek handlowych,
  - 2) mającą status przedsiębiorcy dominującego, przedsiębiorcy zależnego albo jednocześnie status przedsiębiorcy dominującego i zależnego w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów, lub
  - 3) mającą status jednostki dominującej, jednostki dominującej wyższego szczebla, jednostki zależnej, jednostki zależnej niższego szczebla, jednostki współzależnej albo mającą jednocześnie status jednostki dominującej (w tym dominującej wyższego szczebla) i zależnej (w tym zależnej niższego szczebla i współzależnej) w rozumieniu Ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, lub
  - 4) która wywiera (podmiot dominujący) lub, na którą jest wywierany (podmiot zależny) decydujący wpływ w rozumieniu Ustawy z dnia 22 września 2006 roku o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców, lub
  - 5) której głosy wynikające z posiadanych bezpośrednio lub pośrednio akcji Spółki podlegają kumulacji z głosami innej osoby lub innych osób na zasadach określonych w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych w związku z posiadaniem, zbywaniem lub nabywaniem znacznych pakietów akcji Spółki.

6. Kumulacja głosów polega na zsumowaniu liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy.
7. Redukcja głosów polega na pomniejszeniu ogólnej liczby głosów w Spółce przysługujących na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy do progu 10% ogółu głosów w Spółce. Redukcja głosów jest dokonywana według następujących zasad:
  - 1) liczba głosów akcjonariusza, który dysponuje największą liczbą głosów w Spółce spośród wszystkich akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy, ulega pomniejszeniu o liczbę głosów równą nadwyżce ponad 10% ogółu głosów w Spółce przysługujących łącznie wszystkim akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy,
  - 2) jeżeli mimo redukcji, o której mowa w pkt. 1) powyżej, łączna liczba głosów przysługujących na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania Akcjonariuszy przekracza 10% ogółu głosów w Spółce, dokonuje się dalszej redukcji głosów należących do pozostałych akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania Akcjonariuszy. Dalsza redukcja głosów poszczególnych akcjonariuszy następuje w kolejności ustalonej na podstawie liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy (od największej do najmniejszej). Dalsza redukcja jest dokonywana aż do osiągnięcia stanu, w którym łączna liczba głosów, którymi dysponują akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania Akcjonariuszy nie będzie przekraczać 10% ogółu głosów w Spółce,
  - 3) w każdym przypadku akcjonariusz, któremu ograniczono wykonywanie prawa głosu, zachowuje prawo wykonywania co najmniej jednego głosu,
  - 4) ograniczenie wykonywania prawa głosu dotyczy także akcjonariusza nieobecnego na Walnym Zgromadzeniu.

5.7. OGRANICZENIA DOTYCZĄCE PRZENOSZENIA PRAWA WŁASNOŚCI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Spółki zostały zawarte w § 8 Statutu Spółki, zgodnie z którym: „Zbycie akcji poniżej 50% + 1 akcja przez Skarb Państwa może nastąpić jedynie za zgodą Rady Ministrów. Zbycie akcji bez tej zgody jest nieważne”.

Zgodnie z zapisami art. 13 Ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym: „Nie mogą być zbyte akcje należące do Skarbu Państwa w następujących spółkach: (...) 9) Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.”

5.8. ZASADY DOTYCZĄCE POWOŁYWANIA I ODWOŁYWANIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH ORAZ ICH UPRAWNIENI

ZARZĄD

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania Członków Zarządu

Skład Zarządu oraz tryb jego działania określa Regulamin Zarządu i Statut Spółki. Regulamin uchwała Zarząd, a zatwierdza Rada Nadzorcza. Regulamin Zarządu i Statut JSW dostępne są na stronie internetowej www.jsw.pl.

Zgodnie ze Statutem JSW Zarząd składa się z trzech do sześciu Członków. Członkowie Zarządu powoływani są na wspólną trzyletnią kadencję. Mandat Członka Zarządu powołanego przed upływem kadencji Zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych Członków Zarządu. Członkowie Zarządu są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą, w wyniku przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego (za wyjątkiem Członka Zarządu wybieranego przez pracowników Spółki).

Jeden członek Zarządu wybierany jest przez pracowników Spółki, zgodnie z procedurą zawartą w uchwalonym przez Radę Nadzorczą regulaminie wyborczym. Wynik wyborów jest wiążący dla organu uprawnionego do powołania Zarządu, czyli Rady Nadzorczej. Nie dokonanie wyboru przedstawiciela pracowników Spółki do składu Zarządu nie stanowi przeszkody do podejmowania ważnych uchwał przez Zarząd. Na wniosek co najmniej 15% ogółu pracowników Spółki przeprowadza się głosowanie o odwołanie Członka Zarządu wybranego przez pracowników. Takie odwołanie, śmierć lub inna ważna przyczyna powodująca zmniejszenie się liczby Członków Zarządu o Członka Zarządu wybranego przez pracowników wymaga przeprowadzenia wyborów uzupełniających.

Szczegółowe uregulowania w tym zakresie zawarte zostały w Statucie JSW dostępnym na stronie internetowej JSW.

Członek Zarządu składa rezygnację Radzie Nadzorczej na piśmie pod adresem siedziby Spółki.

Kompetencje Zarządu

Zarząd prowadzi sprawy JSW i reprezentuje Spółkę w sądzie i poza sądem, podejmuje decyzje we wszystkich sprawach niezastrzeżonych dla innych organów Spółki oraz nadzoruje pracę poszczególnych zakładów Spółki za pośrednictwem Dyrektorów kopalń, Zakładu Logistyki Materiałowej i Pełnomocników Zarządu. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów, przy obecności co najmniej trzech Członków Zarządu i są protokołowane. Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd, w szczególności:

- ustalenie regulaminu organizacyjnego określającego organizację Spółki,
- ustanawianie prokury,
- zbywanie i nabywanie nieruchomości,
- sprawy, w których Zarząd zwraca się do Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- wystawianie weksli,
- ustalanie Regulaminu funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Do składania oświadczeń woli i podpisywania w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch Członków Zarządu albo jednego Członka Zarządu łącznie z prokurentem. W umowie między Spółką a Członkiem Zarządu, jak również w sporze z nim Spółkę reprezentuje Rada Nadzorcza.

RADA NADZORCZA

Zasady dotyczące powoływania i odwoływania Członków Rady Nadzorczej

Tryb działania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej oraz Statut JSW, które dostępne są na stronie internetowej www.jsw.pl. Regulamin Rady Nadzorczej uchwała Rada Nadzorcza.

Zgodnie ze Statutem Spółki w skład Rady Nadzorczej wchodzi co najmniej dziewięciu Członków. Z dniem 2 czerwca 2015 roku Walne Zgromadzenie ustaliło liczbę Członków Rady Nadzorczej na 12 osób. Rada Nadzorcza wybiera (ze swojego grona) i odwołuje w głosowaniu tajnym Przewodniczącego, Zastępcę Przewodniczącego lub Sekretarza Rady.

Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje prawa i obowiązki osobiście. Powoływani są na okres trzyletniej wspólnej kadencji. W przypadku dokonywania wyboru Członków Rady Nadzorczej oddzielnymi grupami, liczbę Członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie in gremio, przy czym Rada Nadzorcza może liczyć wówczas nie mniej niż pięciu Członków. Mandat Członka Rady Nadzorczej powołanego przed upływem kadencji Rady Nadzorczej wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych Członków Rady Nadzorczej.

Zgodnie ze Statutem pracownicy Spółki mają prawo wyboru do Rady Nadzorczej czterech Członków w Radzie Nadzorczej liczącej jedenastu lub więcej Członków. Na pisemny wniosek co najmniej 15% ogółu pracowników Spółki przeprowadza się głosowanie w sprawie odwołania Członka Rady Nadzorczej wybranego przez pracowników. Takie odwołanie, śmierć lub inna ważna przyczyna, powodująca zmniejszenie się liczby Członków Rady Nadzorczej wybranych przez Pracowników, skutkuje przeprowadzeniem wyborów uzupełniających.

Członków Rady Nadzorczej, z wyjątkiem sytuacji określonych w Statucie, powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie. Członek Rady Nadzorczej składa rezygnację na piśmie Zarządowi na adres siedziby JSW.

Od dnia wprowadzenia akcji JSW do obrotu na rynku regulowanym w okresie, w którym Skarb Państwa, w tym wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa, posiada akcje Spółki uprawniające do wykonywania co najmniej 34% plus jeden głos w ogóle głosów w JSW, Skarb Państwa jest uprawniony do powoływania i odwoływania Członków Rady Nadzorczej, w liczbie równej połowie składu Rady Nadzorczej określonej przez Walne Zgromadzenie (w razie, gdyby liczba ta okazała się niecałkowita ulega ona zaokrągleniu do liczby całkowitej w dół) powiększonej o jeden, z zastrzeżeniem, że Skarb Państwa jest wyłączony od głosowania na Walnym Zgromadzeniu w sprawie powołania i odwołania pozostałych Członków Rady Nadzorczej, Skarb Państwa zachowuje jednak prawo głosu w przypadku wyborów Członków Rady Nadzorczej w drodze głosowania odrębnymi grupami oraz głosowań, o których mowa w art. 385 § 6 Kodeksu spółek handlowych, a także w przypadku głosowań w sprawie powołania i odwołania Członków Rady Nadzorczej wybranych przez pracowników oraz w przypadku, gdy Rada Nadzorcza nie może działać z powodu składu mniejszego od wymaganego Statutem, a obecni na Walnym Zgromadzeniu akcjonariusze, inni niż Skarb Państwa, nie dokonają uzupełnienia składu Rady Nadzorczej, co do części Członków Rady Nadzorczej wybieranych przez Walne Zgromadzenie. Powołanie i odwołanie Członków Rady Nadzorczej przez Skarb Państwa następuje poprzez oświadczenie składane JSW.

W Radzie Nadzorczej liczącej do dwunastu Członków - co najmniej jeden, a w Radzie Nadzorczej liczącej co najmniej trzynastu Członków - co najmniej dwóch Członków Rady Nadzorczej, powinno spełniać wymogi przewidziane dla niezależnego Członka Rady Nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących Członkami Rady Nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE), z uwzględnieniem dodatkowych wymogów wynikających z Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW.

Kandydat na niezależnego Członka Rady Nadzorczej składa Spółce, przed jego powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu przesłanek niezależności. W przypadku zaistnienia sytuacji powodującej niespełnienie przesłanek niezależności, członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę. Spółka przekazuje do publicznej wiadomości informację o aktualnej liczbie niezależnych Członków Rady Nadzorczej.

W sytuacji, gdy żaden z Członków Rady Nadzorczej nie będzie spełniał wymogu niezależności, Zarząd Spółki zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Walnego Zgromadzenia punkt dotyczący zmian w składzie Rady Nadzorczej. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby niezależnych Członków Rady Nadzorczej do wymagań statutowych, Rada Nadzorcza działa w składzie dotychczasowym.

Kompetencje Rady Nadzorczej

Kompetencje Rady Nadzorczej zostały określone w Statucie JSW. Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki, a Członkowie Rady Nadzorczej wykonując swoje obowiązki kierują się zasadami zawartymi w Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW. Do uprawnień Rady Nadzorczej należy w szczególności:

1. zatwierdzanie Regulaminu Zarządu Spółki i opiniowanie Regulaminu Organizacyjnego określającego organizację przedsiębiorstwa Spółki,
2. powoływanie i odwoływanie Członków Zarządu Spółki, z zastrzeżeniem § 11 ust. 5 oraz § 34 pkt. 1 Statutu Spółki,
3. zawieszanie w czynnościach z ważnych powodów, w głosowaniu tajnym, Członka Zarządu lub całego Zarządu,
4. delegowanie Członka lub Członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności Członków Zarządu nie mogących sprawować swoich czynności,
5. zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z Członkami Zarządu oraz ustalanie zasad zatrudnienia i wynagradzania oraz wynagrodzeń dla Członków Zarządu,
6. wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego, któremu zostanie powierzone badanie sprawozdań finansowych Spółki,
7. ocena sprawozdania finansowego zarówno, co do zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym,
8. ocena sprawozdania z działalności Spółki oraz wniosków Zarządu, co do podziału zysków lub pokrycia strat,
9. składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w pkt. 7 i 8 powyżej,
10. składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem, oraz corocznego sprawozdania z prac Rady Nadzorczej,
11. opiniowanie spraw wnoszonych pod obrady Walnego Zgromadzenia,
12. zatwierdzanie strategii funkcjonowania Spółki,
13. opiniowanie rocznych planów Spółki,
14. zatwierdzanie Regulaminu funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Ponadto, do kompetencji Rady Nadzorczej należy udzielanie Zarządowi zgody na:

1. zawiązanie innej spółki, objęcie, nabycie, zbycie akcji lub udziałów w innych spółkach, z zastrzeżeniem § 34 pkt. 2 Statutu Spółki, przy czym zgody Rady Nadzorczej, o której mowa w niniejszym pkt. 1, nie wymagają:
  - objęcie lub nabycie akcji lub udziałów innej spółki w wysokości nie przekraczającej 1/10 udziału w kapitale zakładowym takiej spółki,
  - zbycie akcji lub udziałów innej spółki, w której udział Spółki wynosi mniej niż 1/10 kapitału zakładowego danej spółki,
  - objęcie lub nabycie akcji lub udziałów innej spółki w zamian za wierzytelności Spółki w ramach postępowań kończących się układem lub ugodą z wierzycielami,
  - zbycie akcji lub udziałów nabytych lub objętych przez Spółkę w zamian za wierzytelności Spółki w ramach postępowań kończących się układem lub ugodą z wierzycielami,
  - objęcie, nabycie lub zbycie akcji innej spółki, której akcje są notowane na rynku regulowanym, chyba, że wartość takich akcji lub udziałów przekracza 1/40 część kapitału zakładowego Spółki,
2. tworzenie oddziałów za granicą,
3. nabywanie i zbywanie środków trwałych o wartości przekraczającej 1/40 część kapitału zakładowego Spółki,

4. zaciąganie zobowiązań warunkowych, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych, o wartości przekraczającej 1/40 część kapitału zakładowego,
5. wypłatę zaliczki na poczet dywidendy,
6. wystawianie weksli o wartości przekraczającej 1/40 część kapitału zakładowego Spółki,
7. nabywanie i zbywanie nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 1/40 część kapitału zakładowego Spółki,
8. udzielanie zgody na zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązaniem ze Spółką znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej,
9. sposób wykonywania prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu lub na Zgromadzeniu Wspólników spółek, w których Spółka posiada ponad 50% akcji lub udziałów, w sprawach:
  - zawiązania przez spółkę innej spółki,
  - zmiany statutu lub umowy oraz przedmiotu działalności spółki,
  - połączenia, przekształcenia, podziału, rozwiązania i likwidacji spółki,
  - podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki,
  - zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
  - nabycia i zbycia nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego albo udziału w nieruchomości lub w prawie użytkowania wieczystego, ich obciążenie, leasing oraz oddanie do odpłatnego lub nieodpłatnego korzystania, jeżeli ich wartość przekracza 1/10 część kapitału zakładowego tej spółki,
  - nabycia, zbycia, obciążenia, leasingu oraz oddania do odpłatnego lub nieodpłatnego korzystania, innych niż wymienione w poprzednim podpunkcie, składników aktywów trwałych, jeżeli ich wartość przekracza 1/10 część kapitału zakładowego tej spółki, z wyłączeniem spółek, w których kapitał zakładowy jest niższy niż 5 mln zł,
  - zawarcia przez spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej umowy o podobnym charakterze, jeżeli ich wartość przekracza 1/10 część kapitału zakładowego spółki, ale nie mniej niż 5 mln zł,
  - emisji obligacji każdego rodzaju,
  - nabycia akcji własnych w sytuacji określonej w art. 362 § 1 pkt. 2 Ustawy Kodeks spółek handlowych oraz nabycia udziałów w sytuacji określonej w art. 200 § 1 Ustawy Kodeks spółek handlowych,
  - przymusowego wykupu akcji stosownie do postanowień art. 418 Ustawy Kodeks spółek handlowych,
  - tworzenia, użycia i likwidacji kapitałów rezerwowych,
  - użycia kapitału zapasowego,
  - umorzenia udziałów lub akcji,
  - postanowienia dotyczącego roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
  - wniesienia składników aktywów trwałych przez spółkę jako wkładu do spółki lub spółdzielni, jeżeli ich wartość przekracza 1/10 część kapitału zakładowego tej spółki.
10. ustalanie osobnego wynagrodzenia dla Członka Rady Nadzorczej delegowanego do stałego indywidualnego nadzoru,
11. ustalanie wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu.

Na wniosek Zarządu Rada Nadzorcza udziela Członkowi Zarządu zezwolenia na zajmowanie stanowisk we władzach spółek, w których Spółka posiada udziały lub akcje oraz na pobieranie z tego tytułu wynagrodzenia.

Do uprawnień, kompetencji i obowiązków Rady Nadzorczej, oprócz spraw zastrzeżonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu należy przygotowywanie corocznych raportów przedstawianych Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu zgodnie z Dobrymi Praktykami Spółek notowanych na GPW.

5.9. OPIS ZASAD ZMIAN STATUTU JSW

Zmiana Statutu JSW następuje w drodze uchwały Walnego Zgromadzenia, a następnie wymaga wydania przez właściwy sąd postanowienia o wpisie zmiany do krajowego rejestru sądowego. Zmiana Statutu polegająca na istotnej zmianie przedmiotu działalności Spółki (art. 416 §1 Kodeksu spółek handlowych) nie wymaga wykupu akcji akcjonariuszy niezgadzących się na zmianę, jeżeli uchwała

Walnego Zgromadzenia będzie powzięta większością dwóch trzecich głosów w obecności akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego.

5.10. SPOSÓB DZIAŁANIA WALNEGO ZGROMADZENIA, JEGO ZASADNICZE UPRAWNIENIA ORAZ OPIS PRAW AKCJONARIUSZY I SPOSOBU ICH WYKONYWANIA

Sposób działania Walnego Zgromadzenia

Sposób funkcjonowania Walnego Zgromadzenia JSW oraz jego uprawnienia zawarte są w Statucie Spółki oraz Regulaminie Walnego Zgromadzenia JSW (uchwalonym przez Walne Zgromadzenie), które dostępne są na stronie internetowej www.jsw.pl.

Zgromadzenie zwołuje się w trybie i na zasadach określonych w przepisach prawa. Walne Zgromadzenie odbywa się w Warszawie, w Katowicach lub w siedzibie Spółki.

Walne Zgromadzenie zwołuje się przez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w formie raportu bieżącego. Zamieszczenie ogłoszenia na stronie internetowej Spółki oraz przesłanie raportu bieżącego, dokonywane są, co najmniej na 26 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Osoby lub organ inny niż Zarząd, zwołujące samodzielnie Walne Zgromadzenie, niezwłocznie powiadamiają Zarząd Spółki, przedkładając na piśmie lub w postaci elektronicznej stosowną uchwałę lub oświadczenie o zwołaniu Walnego Zgromadzenia, porządek obrad, projekty uchwał oraz uzasadnienia. Jeśli zwołującymi są Akcjonariusze - dostarczają również dokumenty potwierdzające legitymację do zwołania Walnego Zgromadzenia. Zarząd dokonuje wszelkich czynności określonych prawem w celu skutecznego odbycia Walnego Zgromadzenia.

Walne Zgromadzenie otwiera Przewodniczący Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności do otwarcia Walnego Zgromadzenia upoważnieni są w kolejności: osoba wskazana przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Prezes Zarządu, osoba wyznaczona przez Zarząd albo akcjonariusz, który zarejestrował na Walnym Zgromadzeniu akcje uprawniające do wykonywania największej liczby głosów. Następnie spośród osób uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu wybiera się Przewodniczącego Zgromadzenia.

Uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są bezwzględną większością głosów, o ile Statut lub Kodeks spółek handlowych nie ustanawiają innych warunków dla podjęcia danej uchwały.

Walne Zgromadzenie może się odbyć, jeżeli reprezentowane jest co najmniej 50% kapitału zakładowego. Przerwy w obradach wykraczające poza ramy „krótkiej przerwy technicznej”, Walne Zgromadzenie zarządza, podejmując uchwałę większością 2/3 głosów. Łącznie przerwy nie mogą trwać dłużej niż 30 dni.

Każdy akcjonariusz, który zamierza wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, bezpośrednio lub przez pełnomocnika, ma obowiązek zawiadomić Zarząd lub Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia o tym, że dysponuje bezpośrednio lub pośrednio więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.

Przebieg Walnego Zgromadzenia rejestrowany jest w systemie audio-video i transmitowany on-line, a jego elektroniczny zapis publikowany jest na stronie internetowej Spółki.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Z zastrzeżeniem § 34 pkt. 2 Statutu Spółki, uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają w szczególności:

1. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium Członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków,
2. podział zysków lub pokrycie strat,
3. zmiana przedmiotu działalności Spółki,
4. zmiana Statutu Spółki,
5. podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego,
6. upoważnienie Zarządu do nabycia akcji własnych Spółki w celu umorzenia oraz określenie sposobu i warunków umorzenia akcji,
7. połączenie, podział i przekształcenie Spółki,
8. rozwiązanie i likwidacja Spółki,
9. powoływanie i odwoływanie Członków Rady Nadzorczej,
10. ustalanie wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej,

11. zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z Członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
12. zawarcie przez spółkę zależną umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z Członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,
13. emisja obligacji,
14. zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
15. wszelkie postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu lub nadzoru,
16. tworzenie i znoszenie kapitałów i funduszy Spółki.

Nie wymagają zgody Walnego Zgromadzenia nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub użytkowaniu wieczystym.

Prawa Akcjonariuszy

Prawa akcjonariuszy JSW zawarte są w Statucie JSW oraz Regulaminie Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze reprezentujący co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w JSW mają m. in. prawo żądania zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Zarząd zwołuje Walne Zgromadzenie również na wniosek Akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego.

Żądania zwołania Walnego Zgromadzenia, umieszczenia sprawy w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, projekty uchwał w sprawach objętych porządkiem obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia lub w sprawach, które mają być wprowadzone do porządku obrad, należy składać Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej. Do żądania należy dołączyć dokumenty potwierdzające legitymację osób do działania.

Akcjonariusz lub Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad. Zarząd jest obowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia, ogłosić zmiany w porządku obrad, wprowadzone na żądanie Akcjonariuszy. Ogłoszenie następuje w sposób właściwy dla zwołania Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusz lub Akcjonariusze reprezentujący, co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą przed terminem Walnego Zgromadzenia, zgłaszać JSW projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają być wprowadzone do porządku obrad. Spółka niezwłocznie ogłasza projekty uchwał na stronie internetowej.

Każdy Akcjonariusz może podczas Walnego Zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad. Projekty uchwał oraz wnioski składane w trakcie Walnego Zgromadzenia powinny być sformułowane na piśmie.

Akcjonariusz ma prawo żądać wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed Walnym Zgromadzeniem.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają osoby będące Akcjonariuszami Spółki na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu – „record date”), które:

- w przypadku uprawnionych ze zdematerializowanych akcji na okaziciela – zgłosiły podmiotowi prowadzącemu rachunek papierów wartościowych, nie wcześniej niż po ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu „record date” żądanie wystawienia imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu,
- w przypadku uprawnionych z akcji na okaziciela mających postać dokumentu – złożyły dokumenty akcji w Spółce nie później niż w dniu „record date” i nie odebrały ich przed zakończeniem tego dnia. Zamiast akcji może być złożone zaświadczenie wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, w banku lub firmie inwestycyjnej mających siedzibę lub oddział na terytorium Unii Europejskiej lub państwa będącego stroną umowy na Europejskim Obszarze Gospodarczym, wskazanych w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. W zaświadczeniu wskazuje się numery dokumentów akcji i stwierdza, że dokumenty akcji nie będą wydane przed upływem dnia „record date”,
- w przypadku uprawnionych z akcji imiennych i świadectw tymczasowych oraz zastawników i użytkowników, którym przysługuje prawo głosu – wpisane są do księgi akcyjnej w dniu „record date”.

Akcjonariusze mogą zapoznać się z listą uprawnionych, która zostanie wyłożona w lokalu Zarządu przez trzy dni powszednie poprzedzające dzień Walnego Zgromadzenia oraz mogą żądać odpisu listy za zwrotem kosztów jego sporządzenia. Ponadto, każdy Akcjonariusz może żądać przesłania mu listy uprawnionych, nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając adres, na który lista powinna być wysłana.

Walne Zgromadzenie może dokonać wyboru Komisji Skrutacyjnej, w składzie nieprzekraczającym trzech osób.

Na wniosek Akcjonariuszy posiadających jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na Walnym Zgromadzeniu, Lista Obecności powinna być sprawdzona przez wybraną w tym celu komisję, złożoną z co najmniej trzech osób. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego Członka tej komisji.

Każdy uczestnik Walnego Zgromadzenia może zgłosić jedną kandydaturę na Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia. Wybór dokonywany jest wśród kandydatów, którzy wyrazili zgodę na kandydowanie.

Akcjonariusz może głosować odmiennie z każdej z posiadanych akcji. Głosowania są jawne. Głosowanie tajne zarządza się przy wyborach, odwołaniach, w sprawach osobowych, nad wnioskami pociągnięcia do odpowiedzialności członków organów lub likwidatorów. Głosowanie tajne należy także zarządzić na żądanie choćby jednego obecnego Akcjonariusza.

Akcjonariusz może głosować jako pełnomocnik przy powzięciu uchwał dotyczących jego osoby, o których mowa w art. 413 §1 Kodeksu spółek handlowych.

5.11. SKŁAD OSOBOWY ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH, ZMIANY, KTÓRE W NIM ZASZŁY ORAZ OPIS DZIAŁANIA ORGANÓW I ICH KOMITETÓW

SKŁAD OSOBOWY ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ JSW

Skład osobowy Zarządu JSW oraz jego zmiany

Tabela 34. Skład osobowy Zarządu w 2016 roku

Imię i Nazwisko	Pełniona funkcja	Okres sprawowania funkcji
Skład osobowy Zarządu JSW VIII kadencji (w okresie od 1 stycznia do 23 czerwca 2016 roku)		
Tomasz Gawlik	Prezes Zarządu	01.01.2016 - 23.06.2016
Aleksander Wardas	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Technicznych	01.01.2016 - 08.02.2016
Michał Kończak	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych	01.01.2016 - 29.01.2016
Robert Ostrowski	Delegowany do czasowego wykonywania funkcji Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych	09.02.2016 - 08.05.2016 10.05.2016 - 23.06.2016
Krzysztof Mysiak	Delegowany do czasowego wykonywania funkcji Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Strategii	09.02.2016 - 08.05.2016 10.05.2016 - 23.06.2016
Artur Wojtków (z wyboru pracowników)	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Pracy i Polityki Społecznej	01.01.2016 - 23.06.2016
Skład osobowy Zarządu JSW IX kadencji (w okresie od 23 czerwca do 31 grudnia 2016 roku)		
Tomasz Gawlik	Prezes Zarządu	23.06.2016 - 31.12.2016
Józef Pawlinów	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Technicznych	23.06.2016 - 31.12.2016
Robert Ostrowski	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych	23.06.2016 - 31.12.2016
Krzysztof Mysiak	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Handlu	23.06.2016 - 06.10.2016
Jolanta Gruszka	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Handlu	01.12.2016 - 31.12.2016
Artur Wojtków (z wyboru pracowników)	Zastępca Prezesa Zarządu ds. Pracy i Polityki Społecznej	23.06.2016 - 31.12.2016

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu JSW:

- z dniem 29 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Pana Michała Kończaka, pełniącego funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych,
- z dniem 8 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza odwołała ze składu Zarządu Pana Aleksandra Wardasa, pełniącego funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Technicznych,
- w dniu 8 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Roberta Ostrowskiego do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych, w okresie od 9 lutego 2016 roku do 8 maja 2016 roku,
- w dniu 8 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Krzysztofa Mysiaka do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Strategii, w okresie od 9 lutego 2016 roku do 8 maja 2016 roku,
- w dniu 6 maja 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Roberta Ostrowskiego do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych, w okresie od 10 maja 2016 roku do dnia odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia JSW zatwierdzającego Sprawozdanie finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku oraz Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku,
- w dniu 6 maja 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Krzysztofa Mysiaka do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Strategii, w okresie od 10 maja 2016 roku do dnia odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia JSW zatwierdzającego Sprawozdanie finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku oraz Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku,
- w dniu 6 maja 2016 roku Rada Nadzorcza powołała do składu Zarządu JSW IX kadencji:
  - Pana Tomasza Gawlika – na stanowisko Prezesa Zarządu,
  - Pana Krzysztofa Mysiaka – na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Handlu,
  - Pana Roberta Ostrowskiego – na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych,
  - Pana Józefa Pawlinowa – na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Technicznych,
  - Pana Artura Wojtkowa – na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Pracy i Polityki Społecznej (z wyboru pracowników),z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego Sprawozdanie finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku oraz Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku,
- z dniem 6 października 2016 roku Pan Krzysztof Mysiak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Handlu,
- z dniem 1 grudnia 2016 roku Rada Nadzorcza powołała Panią Jolantę Gruszka na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Handlu.

Po dniu kończącym okres sprawozdawczy Zarząd JSW poinformował iż:

- JSW otrzymała rezygnację z dniem 3 marca 2017 roku złożoną przez Pana Józefa Pawlinowa z pełnienia funkcji Członka Zarządu, w którym pełnił funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Technicznych. Pan Józef Pawlinów nie podał przyczyny złożenia rezygnacji.
- Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o odwołaniu ze składu Zarządu JSW, z dniem 6 marca 2017 roku Pana Tomasza Gawlika, pełniącego funkcję Prezesa Zarządu Spółki. Rada Nadzorcza nie podała powodu odwołania.
- Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o oddelegowaniu od dnia 6 marca 2017 roku, jednak nie dłużej niż do dnia 6 czerwca 2017 roku, Pana Daniela Ozona do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu JSW.

Tabela 35. Skład osobowy Zarządu JSW na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania

Członkowie Zarządu JSW

Daniel Ozon

p.o. Prezesa Zarządu

dn@jsw.pl

Absolwent Szkoły Głównej Handlowej, studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalista z zakresu doradztwa finansowego dla przedsiębiorstw, bankowości (inwestycyjnej i korporacyjnej), fuzji, przejęć, restrukturyzacji finansowania, zarządzania wzrostem wartości. Od 2014 roku współpracuje z EDF Trading London w zakresie doradztwa przy pozyskiwaniu transakcji w zakresie handlu prądem i gazem na rynku polskim oraz na rynkach Europy Centralnej. Od 2011 roku partner w Funduszu Carlson Private Equity Ltd. Od 2010 roku jest współwłaścicielem domu brokerskiego Ventus Asset management S.A. posiadającego pełną licencję KNF. W latach 2008-2011 współpracował z Experior Partner. W latach 2006-2008 był związany z JSW, w której pełnił funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu, Dyrektora Biura Nadzoru Właścicielskiego i Strategii Kapitałowej. Koordynował wówczas m.in. projekt fuzji kopalni Budryk z JSW oraz prace nad strategią rozwoju JSW. W latach 2004-2006 współpracował z BBK Polska na stanowisku dyrektora. W latach 1999 - 2004 był zatrudniony w Banku Handlowym Citibank, gdzie kierował Działem Restrukturyzacji oraz Działem Finansów Handlowych.

Obszar zarządzania:

Kieruje pracą Zarządu, zwołuje posiedzenia Zarządu i im przewodniczy. Nadzoruje całokształt działalności Spółki, w szczególności w zakresie: Organizacji i Zarządzania, Zarządzania Zasobami Ludzkimi, Prawnym, Zakupów, Nadzoru Właścicielskiego, Strategii i Rozwoju, Audytu i Kontroli, Ochrony Informacji Niejawnych i Spraw Obronnych, Informatyzacji, Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Zarządzania Ryzykiem oraz Relacji Giełdowych. Podejmuje decyzje niezastrzeżone do kompetencji organów Spółki.

Jolanta Gruszka

Zastępca Prezesa Zarządu
ds. Handlu

dh@jsw.pl

Ukończyła wydział filologii na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz liczne szkolenia i kursy z zakresu strategii sprzedaży i zarządzania. Posiada uprawnienia tłumacza przysięgłego języka angielskiego oraz wieloletnie doświadczenie zawodowe związane z handlem i zarządzaniem.

Pracę zawodową rozpoczęła w 1990 roku w „Centrozap” Spółka Handlowo Przemysłowa, gdzie pracowała na stanowisku Stażysty ds. Handlowych, a następnie Handlowca.

Od 1996 roku była zatrudniona w spółce Polski Koks, gdzie pracowała na stanowiskach począwszy od Specjalisty ds. Marketingu i Handlu do Wiceprezesa Zarządu. Od października 2016 roku pełni obowiązki Pełnomocnika Zarządu JSW. Od początku swojej kariery zawodowej związana z handlem, marketingiem i spedycją.

Zrealizowała szereg dużych projektów związanych z realizacją polityki handlowej i strategii sprzedaży, restrukturyzacją i ograniczaniem kosztów.

Obszar zarządzania:

Nadzoruje całokształt działalności JSW, w szczególności w zakresie Handlu i Spedycji. Podejmuje decyzje niezastrzeżone do kompetencji organów Spółki.

Robert Ostrowski

Zastępca Prezesa Zarządu
ds. Ekonomicznych

de@jsw.pl

Ukończył wydział gospodarki narodowej na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu oraz podyplomowe studium inwestycji w zakresie inwestycji kapitałowych i projektów rozwojowych firmy w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, podyplomowe studium w zakresie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w Szkole Głównej Handlowej/Ernst&Young. Był również uczestnikiem kursu dla doradców inwestycyjnych oraz dla kandydatów na członków do rad nadzorczych i zarządów spółek Skarbu Państwa.

Posiada wieloletnie doświadczenie na stanowiskach menedżerskich, głównie finansowych, m. in. w branży stalowej i wydobywczej zarówno należących do Skarbu Państwa jak i prywatnych. Pełnił m. in. funkcje: dyrektora finansowego w Hucie Katowice S.A., Polskich Hutach Stali S.A. oraz w Mittal Steel Poland S.A., Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomiki i Finansów Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., Prezesa Zarządu Minerals Mining Group S.A., Członka zarządu ds. ekonomicznych w Polskich Kolejach Linowych S.A. Doświadczenia zawodowe zdobywał również w takich firmach jak Grupa Kapitałowa KGHM oraz Ernst&Young.

Obszar zarządzania:

Nadzoruje całokształt działalności Spółki, w szczególności w zakresie Controlingu, Finansów i Księgowości. Podejmuje decyzje niezastrzeżone do kompetencji organów Spółki.

Członkowie Zarządu JSW

Artur Wojtków

Zastępca Prezesa Zarządu
ds. Pracy i Polityki
Społecznej
dp@jsw.pl

Z wykształcenia prawnik, absolwent Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Ukończył także studia podyplomowe w zakresie Społecznego dialogu pracy na Akademii Ekonomicznej w Katowicach oraz Zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w przemyśle na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Z Jastrzębską Spółką Węglową S.A. związany niemal od początku jej istnienia, bo od 1995 roku. Od maja 1995 roku do sierpnia 1999 roku pełnił funkcję Kierownika Działu Organizacyjno-Prawnego, a następnie w latach 1999-2009 Dyrektora ds. Pracy KWK Borynia.

Obszar zarządzania:

Nadzoruje całokształt działalności JSW, w szczególności w zakresie Pracy, Polityki Społecznej i Zarządzania Mieniem. Podejmuje decyzje niezastrzeżone do kompetencji organów JSW.

Zarząd podejmuje decyzje we wszystkich sprawach nie zastrzeżonych dla innych organów. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględnie większością głosów, przy obecności co najmniej trzech Członków Zarządu i mogą być powzięte jeżeli wszyscy Członkowie Zarządu zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu. Dopuszcza się możliwość uczestnictwa Członków Zarządu w posiedzeniu w formie telekonferencji lub wideokonferencji. Uchwały Zarządu są protokołowane.

Prezes Zarządu nadzoruje całokształt działalności JSW, kieruje pracą Zarządu i wskazuje Zastępcę Prezesa Zarządu wykonującego te czynności pod swoją nieobecność. Prezes Zarządu zwołuje posiedzenia Zarządu i im przewodniczy. Do zakresu działania Prezesa Zarządu należy sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad pracą podległych komórek organizacyjnych należących do Pionu Prezesa Zarządu.

Prezes Zarządu zwołuje posiedzenia Zarządu z własnej inicjatywy, lub na wniosek jednego z pozostałych Członków Zarządu w każdym czasie, a także na wniosek Przewodniczącego Rady Nadzorczej. W czasie nieobecności Prezesa Zarządu posiedzenia zwołuje członek Zarządu wskazany przez Prezesa, a w przypadku braku wskazania Zastępcy posiedzenia zwołuje Zastępca Prezesa Zarządu ds. Handlu.

Zastępcy Prezesa Zarządu nadzorują całokształt działalności JSW, a w szczególności nadzorują pracę podległych komórek organizacyjnych należących do podległego im Pionu.

Zarząd JSW działa na podstawie Kodeksu spółek handlowych i innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa, postanowień Statutu Spółki oraz postanowień Regulaminu Zarządu Spółki. Przy wykonywaniu swoich obowiązków Członkowie Zarządu kierują się zasadami zawartymi w Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Regulaminie Zarządu i Statucie Spółki dostępnych na stronie internetowej www.jsw.pl.

Zgodnie z §20 Statutu Spółki do uprawnień Rady Nadzorczej należy zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z Członkami Zarządu oraz ustalanie zasad zatrudnienia i wynagradzania oraz wynagrodzeń dla Członków Zarządu.

Skład osobowy Rady Nadzorczej JSW oraz jego zmiany

Zgodnie ze Statutem JSW w skład Rady Nadzorczej wchodzi co najmniej dziewięciu Członków. Z dniem 2 czerwca 2015 roku Walne Zgromadzenie ustaliło liczbę Członków Rady Nadzorczej na 12 osób.

Tabela 36. Skład osobowy Rady Nadzorczej JSW w 2016 roku

Imię i Nazwisko	Pełniona funkcja	Okres sprawowania funkcji
Skład osobowy Rady Nadzorczej IX kadencji (w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku)		
Józef Myrczek	Przewodniczący	01.01.2016 – 03.08.2016
Daniel Ozon	Członek Przewodniczący	04.08.2016 – 08.08.2016 08.08.2016 – 31.12.2016
Agnieszka Trzaskalska	Zastępca Przewodniczącego	01.01.2016 – 17.08.2016
Halina Buk	Członek	05.08.2016 – 31.12.2016
Przemysław Cieszyński	Członek	01.01.2016 – 06.10.2016
Krzysztof Dresler	Członek	01.01.2016 – 05.02.2016
Stanisław Kluzza	Członek	01.01.2016 – 05.02.2016
Krzysztof Kwaśniewski	Członek	05.08.2016 – 31.12.2016
Tomasz Lis	Członek	30.12.2016 – 31.12.2016
Antonii Malinowski	Członek	01.01.2016 – 31.12.2016
Krzysztof Mysiak	Członek	05.02.2016 – 08.02.2016
	Delegowany do wykonywania czynności Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Strategii	09.02.2016 – 08.05.2016
	Członek	09.05.2016
	Delegowany do wykonywania czynności Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Strategii	10.05.2016 23.06.2016
Alojzy Nowak	Członek	01.01.2016 – 31.12.2016
Robert Ostrowski	Członek	05.02.2016 – 08.02.2016
	Delegowany do wykonywania czynności Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych	09.02.2016 – 08.05.2016
	Członek	09.05.2016
	Delegowany do wykonywania czynności Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych	10.05.2016 23.06.2016
Adam Pawlicki	Członek	05.08.2016 – 31.12.2016
Izabela Felczak-Poturnicka	Członek	01.01.2016 – 05.08.2016
Członkowie Rady Nadzorczej z wyboru pracowników:		
Eugeniusz Baron	Sekretarz	01.01.2016 – 31.12.2016
Robert Kudelski	Członek	01.01.2016 – 31.12.2016
Andrzej Palarczyk	Członek	01.01.2016 – 31.12.2016
Jan Przywara	Członek	01.01.2016 – 31.12.2016

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej JSW:

- JSW otrzymała oświadczenia, zgodnie z którymi Minister Energii odwołał z dnia 5 lutego 2016 roku ze składu Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Dreslera oraz Pana Stanisława Kluzę,
- JSW otrzymała oświadczenia, zgodnie z którymi Minister Energii powołał z dnia 5 lutego 2016 roku do składu Rady Nadzorczej Pana Roberta Ostrowskiego oraz Pana Krzysztofa Mysiaka,
- w dniu 8 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Roberta Ostrowskiego do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych na okres od 9 lutego 2016 roku do 8 maja 2016 roku,
- w dniu 8 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Krzysztofa Mysiaka do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Strategii na okres od 9 lutego 2016 roku do 8 maja 2016 roku,

- w dniu 6 maja 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Roberta Ostrowskiego do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Ekonomicznych na okres od 10 maja 2016 roku do dnia odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia JSW zatwierdzającego Sprawozdanie finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku oraz Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku,
- w dniu 6 maja 2016 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Krzysztofa Mysiaka do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Strategii na okres od 10 maja 2016 roku do dnia odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia JSW zatwierdzającego Sprawozdanie finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku oraz Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku,
- w związku z powołaniem przez Radę Nadzorczą Pana Roberta Ostrowskiego na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu JSW S.A. ds. Ekonomicznych oraz Pana Krzysztofa Mysiaka na stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu JSW S.A. ds. Handlu, ww. Członkowie Rady złożyli rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia JSW S.A. zatwierdzającego Sprawozdanie finansowe Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku oraz Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku,
- z dniem 3 sierpnia 2016 roku Pan Józef Myrczek złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej JSW,
- w dniu 4 sierpnia 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie JSW powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Daniela Ozona,
- z dniem 5 sierpnia 2016 roku, na podstawie oświadczenia Ministra Energii, odwołano ze składu Rady Nadzorczej Panią Izabelę Felczak-Poturnicką,
- z dniem 5 sierpnia 2016 roku, na podstawie oświadczenia Ministra Energii, powołano do składu Rady Nadzorczej Panią Halinę Buk, Pana Krzysztofa Kwaśniewskiego i Pana Adama Pawlickiego,
- z dniem 17 sierpnia 2016 roku, na podstawie oświadczenia Ministra Energii, odwołano ze składu Rady Nadzorczej Panią Agnieszkę Trzaskalską,
- z dniem 6 października 2016 roku, Pan Przemysław Jacek Cieszyński złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej,
- w dniu 30 grudnia 2016 roku na podstawie oświadczenia Ministra Energii, powołano w skład Rady Nadzorczej Pana Tomasza Lisa.

Po dniu kończącym okres sprawozdawczy:

- w dniu 9 lutego 2017 roku Rada Nadzorcza wybrała Panią Halinę Buk na Zastępcę przewodniczącego Rady Nadzorczej JSW IX kadencji,
- w dniu 6 marca 2017 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o oddelegowaniu od dnia 6 marca 2017 roku, jednak nie dłużej niż do dnia 6 czerwca 2017 roku, Pana Daniela Ozona do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu JSW.

Tabela 37. Skład Rady Nadzorczej IX kadencji na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania

Imię i Nazwisko	Życiorys
<p>DANIEL OZON</p> <p>Funkcja: Przewodniczący RN Reprezentuje: Akcjonariuszy</p>	<p>Absolwent Szkoły Głównej Handlowej, studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalista z zakresu doradztwa finansowego dla przedsiębiorstw, bankowości (inwestycyjnej i korporacyjnej), fuzji, przejęć, restrukturyzacji finansowania, zarządzania wzrostem wartości. Od 2014 roku współpracuje z EDF Trading London w zakresie doradztwa przy pozyskiwaniu transakcji w zakresie handlu prądem i gazem na rynku polskim oraz na rynkach Europy Centralnej. Od 2011 roku partner w Funduszu Carlson Private Equity Ltd. Od 2010 roku jest współwłaścicielem domu brokerskiego Ventus Asset management S.A. posiadającego pełną licencję KNF. W latach 2008-2011 współpracował z Experior Partner. W latach 2006-2008 był związany z JSW, w której pełnił funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu, Dyrektora Biura Nadzoru Właścicielskiego i Strategii Kapitałowej. Koordynował wówczas m.in. projekt fuzji kopalni Budryk z JSW oraz prace nad strategią rozwoju JSW. W latach 2004-2006 współpracował z BBK Polska na stanowisku dyrektora. W latach 1999 - 2004 był zatrudniony w Banku Handlowym Citibank, gdzie kierował Działem Restrukturyzacji oraz Działem Finansów Handlowych.</p>

Imię i Nazwisko	Życiorys
HALINA BUK Funkcja: Z-ca Przewodniczącego RN Reprezentuje: Skarb Państwa	<p>W dniu 6 marca 2017 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o oddelegowaniu od dnia 6 marca 2017 roku, jednak nie dłużej niż do dnia 6 czerwca 2017 roku, Pana Daniela Ozona do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu JSW.</p> <p>Profesor nauk ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Specjalista, naukowiec i praktyk w dziedzinie rachunkowości i finansów przedsiębiorstw. Autorka bądź współautorka wielu opublikowanych monografii, artykułów naukowych i podręczników akademickich. Autorka bądź współautorka ponad 70 prac naukowo-badawczych i usługowych z zakresu ekonomiki i organizacji przedsiębiorstwa, programów restrukturyzacji i planów finansowych. Jest wykładowcą akademickim na studiach magisterskich, podyplomowych i doktoranckich następujących przedmiotów: Rachunkowość finansowa, Rachunkowość zarządcza, Analiza finansowa, Sprawozdawczość finansowa, Sprawozdawczość skonsolidowana, Controlling.</p> <p>Była konsultantem ekonomicznym w kilkudziesięciu projektach wdrażanych w przedsiębiorstwach m.in. w Agencji Rynku Energii S.A., Kompanii Węglowej S.A., Koncernie Energetycznym „Energia” S.A., Hucie Łabędy S.A. czy KGHM Polska Miedź S.A. Jest Laureatką wielu odznaczeń m.in. Złotego Krzyża Zasługi, dwukrotną Laureatką Srebrnego Krzyża Zasługi, Medalu Komisji Edukacji Narodowej oraz Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski.</p>
EUGENIUSZ BARON Funkcja: Sekretarz RN Reprezentuje: Pracowników JSW	<p>W roku 1982 ukończył studia na Politechnice Śląskiej w Gliwicach, uzyskując tytuł magistra inżyniera mechanika w zakresie maszyn roboczych ciężkich. Uczestniczył w licznych kursach i szkoleniach z zakresu: menedżer w zmieniającym się otoczeniu gospodarczym, zarządzania, obowiązków i zasad funkcjonowania komitetu audytu przy Radzie Nadzorczej, prawa zamówień publicznych, kosztorysowania, prawa geologiczno-górniczego, nowego kodeksu pracy, zarządzania ryzykiem, controllingu, prowadzenia działalności ubezpieczeniowej oraz jak być skutecznym menedżerem.</p> <p>Od 1982 roku do dnia dzisiejszego jest zatrudniony w KWK Pniówek, obecnie jako główny inżynier energomechaniczny. Od roku 2009 jest sekretarzem Rady Nadzorczej JSW. Wcześniej był Członkiem Rady Nadzorczej JSW (w latach 2000-2007), a następnie Zastępcą Przewodniczącego Rady Nadzorczej JSW (w latach 2007-2009).</p>
ANTONI MALINOWSKI Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Skarb Państwa	<p>W roku 1973 ukończył studia na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w zakresie górnictwa odkrywkowego, uzyskując tytuł inżyniera górnika. W latach 1973-1974 był zatrudniony w KWB Konin w Koninie. W latach 1974-1976 był zatrudniony na stanowisku kierownika zakładu w WZEK w Warszawie. W latach 1976-1983 pracował w COBR PKP w Warszawie jako kierownik pracowni górnictwa. W latach 1983-1986 był zatrudniony w MB i PMB w Warszawie. Ponadto, w latach 1989-1993 pracował w PPH Marbetex Sp. z o.o. w Warszawie jako członek Zarządu. W latach 1986-1990 pracował w Przedsiębiorstwie Produkcji i Organizacji Dostaw w Warszawie. Wieloletni pracownik Ministerstwa Gospodarki, aktualnie świadczy usługi na rzecz Ministerstwa Energii. Ponadto, pełnił funkcję Członka Rady Nadzorczej w CZW Węglarzy (do 1996 roku), Katowickim Holdingu Węglowym S.A. (do 2008 roku), Kompanii Węglowej S.A. (do 2009 roku). Do 2000 roku był także Przewodniczącym Rady Nadzorczej kopalni Jan Kanty S.A.</p>
ALOJZY NOWAK Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Skarb Państwa	<p>W 2002 roku uzyskał tytuł naukowy Profesor nauk ekonomicznych. Od 2012 roku pełni funkcję Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Katedry Gospodarki Narodowej oraz Zakładu Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych na Wydziale Zarządzania UW oraz Katedry Finansów w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie. Przewodniczący Rady Naukowej Centrum Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Absolwent studiów w zakresie bankowości i finansów w University of Exeter w Wielkiej Brytanii oraz studiów w zakresie ekonomii w University of Illinois at Urbana Champaign w Stanach Zjednoczonych i w Free University of Berlin w Niemczech.</p> <p>Członek Komitetu Badań Naukowych Narodowego Banku Polskiego oraz członek komitetu doradczego NewConnect działającego przy zarządzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół bankowości, międzynarodowych stosunków gospodarczych, zarządzania ryzykiem na rynkach finansowych. Rozprawa doktorska poświęcona była polityce pieniężnej, a rozprawa habilitacyjna finansom i bankowości. Autor ponad 170 publikacji naukowych na temat procesów integracji regionalnych i unii walutowych, inwestycji zagranicznych, koniunktury gospodarczej, bankowości i międzynarodowych stosunków gospodarczych wydanych przez polskie i zagraniczne wydawnictwa i czasopisma naukowe.</p> <p>Członek rad programowych i kolegiów redakcyjnych licznych polskich i zagranicznych czasopism naukowych, w tym Gazety Bankowej, Journal of Interdisciplinary Economics, Cross Cultural Management, Yearbook on Polish European Studies oraz Problemów Zarządzania i innych. Wykładowca m. in. takich przedmiotów jak: bankowość, bank komercyjny, pieniądź i rynki pieniężne, analiza ekonomiczna Unii</p>

Imię i Nazwisko	Życiorys
	Europejskiej, finanse Unii Europejskiej na polskich i zagranicznych uczelniach - w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Francji, Niemczech i Rosji. Laureat wielu nagród za osiągnięcia naukowe, w tym m. in. nagród Ministra Edukacji Narodowej za książkę Banki a gospodarstwa domowe – dynamika rozwoju oraz książkę Unia Europejska - szansa dla Polski. Kierownik grantów Unii Europejskiej, NATO i KBN.
<p>JAN PRZYWARA</p> <p>Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Pracowników JSW</p>	<p>Jest absolwentem Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydział Nauk Społecznych, gdzie uzyskał tytuł magistra socjologii. Ukończył studia podyplomowe na Politechnice Śląskiej w Gliwicach w zakresie: Metody Zarządzania Współczesną Organizacją oraz Zarządzanie Projektami w Przedsiębiorstwie. Uczestniczył w licznych szkoleniach, kursach i seminariach w zakresie zarządzania, prawa pracy i dialogu społecznego. Pracę w górnictwie rozpoczął w 1978 roku, przechodząc wszystkie szczeble kariery zawodowej, do stanowiska Dyrektora ds. Pracy w KWK Knurów włącznie. W latach 1999-2002 był Członkiem Komisji ds. Układów Zbiorowych Pracy przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej oraz Rządowej Komisji ds. Emerytur Pomostowych. W latach 1997-2004 był członkiem rad nadzorczych Przedsiębiorstwa Energetycznego Megawat oraz Centrum Ekspertyz i Analiz CEA.</p>
<p>ROBERT KUDELSKI</p> <p>Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Pracowników JSW</p>	<p>W roku 2000 ukończył studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie, uzyskując tytuł magistra zarządzania i marketingu. W 2007 roku ukończył również studia podyplomowe na Politechnice Śląskiej w Gliwicach w zakresie prawa zamówień publicznych.</p> <p>W latach 1999-2002 był Członkiem Rady Nadzorczej w Centralnych Zakładach Automatyki Hutnictwa S.A. w Katowicach, a w latach 2009-2012 Członkiem Rady Nadzorczej w Towarzystwie Budownictwa Społecznego DASZEK Sp. z o.o. w Jastrzębiu-Zdroju. Od 1993 roku pracuje w JSW.</p>
<p>ANDRZEJ PALARCZYK</p> <p>Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Pracowników JSW</p>	<p>W 1985 roku ukończył studia na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie uzyskując tytuł magistra inżyniera geodezji górniczej. W 2004 roku ukończył studia podyplomowe na Politechnice Śląskiej w zakresie zarządzania ochroną środowiska. Uzyskał uprawnienia mierniczego górniczego i uprawnienia do samodzielnego wykonywania zawodu geodety. Uczestniczył w licznych kursach z zakresu zarządzania, prawa zamówień publicznych, zarządzania ryzykiem, controllingu, prawa górniczo-geologicznego.</p> <p>Od 1985 roku do dziś zatrudniony w KWK Krupiński obecnie jako główny inżynier przygotowania produkcji, inwestycji i rozwoju kopalni. W latach 1996-2006 zatrudniony jako główny inżynier mierniczo-geologiczny kopalni.</p>
<p>KRZYSZTOF KWAŚNIEWSKI</p> <p>Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Skarb Państwa</p>	<p>Absolwent, doktor nauk technicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Od 1975 roku do chwili obecnej pracownik naukowy na Wydziale Zarządzania AGH w Katedrze Zarządzania w Energetyce. Specjalista w zakresie zarządzania strategicznego, restrukturyzacji i finansów przedsiębiorstw. W swojej pracy zawodowej łączy funkcje nauczyciela akademickiego, konsultanta pracującego na zlecenie przedsiębiorstw, banków i instytucji rządowych oraz menadżera. Od ponad 30 lat prowadzi wykłady i seminaria na studiach magisterskich, podyplomowych w AGH oraz MBA na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Autor artykułów i podręczników obejmujących zagadnienia oceny strategii rozwoju i efektywności ekonomicznej inwestycji.</p> <p>Był konsultantem w wielu projektach wdrażanych m.in. w Hucie Katowice S.A., Zakładach Koksowniczych Zdzeszowice Sp. z o.o., Koksowni Przyjaźń Sp. z o.o., ArcelorMittal Poland S.A. czy firmie Koksoprojekt S.A.</p>
<p>ADAM PAWLICKI</p> <p>Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Skarb Państwa</p>	<p>Absolwent Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Specjalista w zakresie Zarządzania strategicznego i operacyjnego, Zarządzania finansami, Restrukturyzacji spółek, Controllingu.</p> <p>Od 2016 roku Członek Zarządu Track Tec Construction Sp. z o.o. oraz Prezes Zarządu w firmie Wizard Sp. z o.o. od 2011 roku.</p> <p>W latach 2014-2016 Dyrektor Finansowy w spółce Chopin Airport Development Sp. z o.o.; 2008-2011 Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych w PEC Katowice (obecnie Tauron Ciepło Sp. z o.o.). W latach 1996-2008 zatrudniony w Grupie Kapitałowej CTL Logistics w Warszawie na stanowiskach Członka Zarządu, Zastępcy Dyrektora Generalnego ds. Finansów oraz Dyrektora Pionu Logistyki Wewnętrznej.</p>
<p>TOMASZ LIS</p> <p>Funkcja: Członek RN Reprezentuje: Skarb Państwa</p>	<p>Doktor Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. W swoim życiu zawodowym łączy pracę nauczyciela akademickiego, naukowca i praktyka. Jest wykładowcą na studiach magisterskich i podyplomowych z przedmiotów takich jak: rachunkowość w świetle krajowych i międzynarodowych standardów, rachunkowość zarządcza, sprawozdawczość finansowa, zagadnienia podatkowe, rewizja</p>

Imię i Nazwisko	Życiorys
	<p>finansowa, rachunek kosztów, sprawozdawczość skonsolidowana, zarządzanie zasobami i majątkiem. Autor wielu publikacji oraz projektów naukowych krajowych i zagranicznych.</p> <p>Członek organizacji takich jak Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, występuje także jako ekspert na Kongresach Gospodarczych. Posiada uprawnienia zawodowe nadane przez Ministra Finansów w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Realizował wielokrotnie z zespołem i był opiekunem naukowym projektów dla Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Ministerstwa Finansów dotyczących badania efektywności wydatkowania środków publicznych. Realizował indywidualnie, w zespole lub był ekspertem ekonomicznym kilkudziesięciu projektów dla przedsiębiorstw, m.in. dla Energa S.A., Kompani Węglowej S.A., PGE Polska Grupa Energetyczna, PKN Orlen, PKP S.A., Orange S.A.. Wdrażał systemy raportowania w jednostkach energetycznych i wodnokanalizacyjnych. Odznaczony między innymi Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem za Długoletnią Służbę.</p>

Kryteria niezależności spełnia pięciu Członków Rady Nadzorczej: Pan Daniel Ozon, Pani Halina Buk, Pan Krzysztof Kwaśniewski, Pan Adam Pawlicki, Pan Tomasz Lis.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością JSW we wszystkich dziedzinach jej działalności. Wykonuje swoje obowiązki kolegiально, może jednak delegować swoich Członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych i kontrolnych. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje prawa i obowiązki osobiście.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje i przewodniczy im Przewodniczący Rady, a w przypadku niemożności zwołania posiedzenia przez Przewodniczącego – jego Zastępca lub osoba wskazana przez Przewodniczącego. Pierwsze posiedzenie nowo wybranej Rady zwołuje i otwiera Prezes Zarządu. Rada Nadzorcza może wybierać oraz odwołać ze swego grona w głosowaniu tajnym Członka Rady delegowanego do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru. Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia co najmniej raz na dwa miesiące. Przewodniczący Rady Nadzorczej ma obowiązek zwołać posiedzenie Rady na pisemny wniosek Członka Rady Nadzorczej lub Zarządu Spółki. Posiedzenie powinno odbyć się w ciągu dwóch tygodni od chwili złożenia wniosku. Dla ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagane jest zaproszenie na posiedzenie wszystkich Członków Rady. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów obecnych przy obecności, co najmniej połowy składu Rady Nadzorczej. Bezwzględna większość głosów oznacza więcej niż połowę głosów oddanych. W przypadku równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady. Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał Rady, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego Członka Rady Nadzorczej. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku na posiedzeniu Rady Nadzorczej. Dopuszcza się również możliwość uczestnictwa Członków Rady Nadzorczej w posiedzeniu w formie telekonferencji lub wideokonferencji na zasadach określonych w Regulaminie Rady Nadzorczej.

Głosowania są jawne. Tajne głosowania zarządza się w sprawach personalnych lub na wniosek choćby jednej z osób uprawnionych do głosowania. Uchwały Rady Nadzorczej są protokołowane.

Zgodnie z § 26 Statutu Spółki ustalanie wynagrodzenia Rady Nadzorczej wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia.

KOMITETY RADY NADZORCZEJ

W 2016 roku w ramach Rady Nadzorczej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. działały następujące komitety:

- Komitet Audytu,
- Komitet Nominacji i Wynagrodzeń,
- Komitet ds. Restrukturyzacji i Strategii,
- Komitet ds. Dialogu Społecznego (do 9 listopada 2016 roku).

Komitet Audytu

Powołany jest w celu wspomaganie Rady Nadzorczej w sprawowaniu nadzoru finansowego oraz dostarczania Radzie mierzalnych informacji i opinii pozwalających sprawnie podjąć właściwe decyzje w zakresie sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Do podstawowych zadań Komitetu Audytu należy w szczególności:

- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej,
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem,

- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej Spółki podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i do przeprowadzania czynności rewizji finansowej Spółki.

Komitet Nominacji i Wynagrodzeń

Powoływany jest w celu przedstawiania Radzie Nadzorczej opinii i wniosków w sprawie kształtowania struktury zarządzania Spółką, w tym w kwestii rozwiązań organizacyjnych, systemu wynagrodzeń i wynagrodzeń oraz doboru kadry o kwalifikacjach odpowiednich dla budowy sukcesu Grupy Kapitałowej.

Do zadań Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń należy w szczególności:

- prowadzenie czynności rekrutacji i zatrudniania Członków Zarządu poprzez opracowywanie i organizowanie projektów dokumentów i procesów do przedłożenia Radzie Nadzorczej do akceptacji,
- opracowywanie projektów umów i wzorów innych dokumentów w związku z nawiązywaniem stosunków pracy Członków Zarządu oraz nadzorowanie realizacji podjętych zobowiązań umownych przez strony,
- nadzór nad realizacją systemu wynagrodzeń Zarządu, w szczególności przygotowywanie dokumentów rozliczeniowych w zakresie elementów ruchomych i premiovych wynagrodzeń w celu przedłożenia rekomendacji Radzie Nadzorczej,
- monitorowanie i dokonywanie okresowych analiz systemu wynagrodzeń kadry kierowniczej Spółki i jeśli to konieczne formułowanie rekomendacji dla Rady Nadzorczej,
- nadzór nad poprawną realizacją świadczeń dodatkowych dla Zarządu, wynikających z umów o pracę, takich jak: ubezpieczenia, samochody, mieszkania i innych.

Komitet ds. Restrukturyzacji i Strategii

Powoływany jest w celu przedstawiania Radzie Nadzorczej opinii i wniosków w sprawie restrukturyzacji i strategii funkcjonowania Spółki.

Do podstawowych zadań Komitetu należy w szczególności:

- ocena Strategii Korporacyjnej Grupy Kapitałowej oraz przedstawianie wyników tej oceny Radzie Nadzorczej,
- rekomendowanie Radzie Nadzorczej zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd Spółki strategicznych planów rocznych i wieloletnich,
- ocena wpływu planowanych i podejmowanych inwestycji strategicznych na kształt aktywów Spółki,
- monitorowanie realizacji strategicznych zadań inwestycyjnych,
- ocena działań dotyczących dysponowania istotnymi aktywami Spółki,
- opiniowanie dokumentów o charakterze strategicznym, przedkładanych Radzie Nadzorczej przez Zarząd Spółki.

Komitet ds. Dialogu Społecznego

Komitet funkcjonował do 9 listopada 2016 roku. Powoływany był w celu przedstawiania Radzie Nadzorczej opinii i wniosków w sprawie kształtowania komunikacji i współpracy Spółki ze stroną społeczną reprezentowaną w szczególności przez organizacje związkowe działające w Spółce.

Do podstawowych zadań Komitetu należało w szczególności:

- spotkania ze stroną społeczną,
- opiniowanie spraw wnoszonych pod obrady Rady Nadzorczej dotyczących sytuacji społecznej w Spółce.

5.12. POLITYKA RÓŻNORODNOŚCI

Funkcjonująca w JSW polityka różnorodności nie ma formy jednego dokumentu. W odniesieniu do władz JSW oraz jej kluczowych menedżerów proces wyboru uwzględnia takie elementy jak: wykształcenie, doświadczenie zawodowe i kompetencje oraz w żaden sposób nie dyskwalifikuje kandydatów ze względu na wskazane w niniejszej zasadzie elementy polityki różnorodności.

5.13. WYNAGRODZENIE OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH JSW

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW ZARZĄDU

Zasady wynagradzania i premiowania Członków Zarządu zostały ustalone przez Radę Nadzorczą i uregulowane w Umowach o świadczenie usług w zakresie zarządzania, co w związku z treścią art. 3 Ustawy z dnia 3 marca 2000 roku o *wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi* (Dz.U.2015.2099) wiąże się m. in. z wymogiem prowadzenia działalności gospodarczej.

Umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania zostały zawarte z Członkami Zarządu VIII kadencji na czas określony i obowiązywały do 23 czerwca 2016 roku. W dniu 8 lipca 2016 roku Rada Nadzorcza upoważniła Przewodniczącą Rady Nadzorczej do:

- podpisania aneksów do dotychczas obowiązujących umów o świadczenie usług zarządzania zawartych z Panem Tomaszem Gawlikiem i Panem Arturem Wojtkowem, oraz
- zawarcia umów o świadczenie usług w zakresie zarządzania z powołanymi na IX kadencję Członkami Zarządu tj. z Panem Krzysztofem Mysiakiem, Panem Robertem Ostrowskim i Panem Józefem Pawlinowem.

Wynagrodzenie miesięczne

Członek Zarządu jest uprawniony do wynagrodzenia miesięcznego oraz wynagrodzenia dodatkowego, które są powiększone o należną stawkę podatku VAT i pomniejszone o obciążenia publicznoprawne. Wynagrodzenie miesięczne Członków Zarządu ustalone w umowach o świadczenie usług w zakresie zarządzania wynosiło:

- a) VIII kadencja (do dnia 23 czerwca 2016 roku):
  - 64 tys. zł. netto dla Prezesa Zarządu
  - 56 tys. zł. netto dla Zastępcy Prezesa Zarządu

(powyższe wartości wynagrodzeń uwzględniają decyzję Rady Nadzorczej, na podstawie której obniżono o 20% wynagrodzenie Członków Zarządu począwszy od dnia 1 stycznia 2016 roku na okres obowiązywania Porozumienia z dnia 16 września 2016 roku zawartego pomiędzy Zarządem a reprezentatywnymi organizacjami związkowymi działającymi w JSW),

- b) IX kadencja (od dnia 23 czerwca 2016 roku):
  - 60 tys. zł. netto dla Prezesa Zarządu
  - 50 tys. zł. netto dla Zastępcy Prezesa Zarządu

(powyższe wartości wynagrodzeń wynikają z decyzji Rady Nadzorczej w sprawie ustalenia zasad zatrudnienia i wynagradzania Członków Zarządu JSW IX kadencji).

Wynagrodzenie dodatkowe

Niezależnie od wynagrodzenia miesięcznego Zarządzającemu przysługuje wynagrodzenie dodatkowe z tytułu świadczenia usług zarządzania w razie zrealizowania w danym roku kalendarzowym zadań (osiągnięcia wskaźników) określonych w Karcie KPI ustalonej każdorazowo przez Radę Nadzorczą i Zarządzającego, nie później niż do końca I kwartału roku, na który ma obowiązywać.

Maksymalna wysokość wynagrodzenia dodatkowego Członków Zarządu za dany rok kalendarzowy wyniosła:

- do 50% rocznego wynagrodzenia netto Zarządzającego (zgodnie z zapisami umów obowiązujących do 23 czerwca 2016 roku),
- równowartość 3-miesięcznego wynagrodzenia netto Zarządzającego (zgodnie z zapisami umów obowiązujących od 23 czerwca 2016 roku).

W razie wykonywania przez Zarządzającego przedmiotu Umowy przez okres krótszy niż pełny rok kalendarzowy, ale przynajmniej przez 6 miesięcy w danym roku obowiązywania Umowy, wynagrodzenie dodatkowe jest przeliczane proporcjonalnie, przy czym poziom spełnienia kryteriów przysługiwania wynagrodzenia dodatkowego określonych w Karcie KPI jest odnoszony do wyników za cały rok kalendarzowy.

W dniu 21 marca 2016 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o zmniejszeniu premii rocznej należnej za 2013 rok do wysokości 1 zł. Natomiast w dniu 30 września 2016 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę, na podstawie której odstąpiono od ustalenia i rozliczenia Kart KPI Członków Zarządu za 2016 rok. Wszyscy Członkowie Zarządu podpisali porozumienie o odstąpieniu od ustalenia i rozliczenia celów KPI na rok obrotowy 2016, w związku z czym wynagrodzenie dodatkowe dla Członków Zarządu za rok 2016 nie było naliczane.

W związku z odstąpieniem od ustalenia i rozliczenia celów KPI za rok 2016, nie ma zastosowania część zapisów umów dot. zależności pomiędzy osiągniętymi wynikami a wynagrodzeniem / premią.

Wynagrodzenie specjalne

Niezależnie od wynagrodzenia dodatkowego, Strony mogą uzgodnić, że Zarządzającemu będzie przysługiwało wynagrodzenie specjalne w ustalonej wysokości z tytułu świadczenia usług zarządzania za osiągnięcie określonego celu. Cel, termin realizacji danego celu, wysokość wynagrodzenia specjalnego oraz termin i zasady jego wypłaty będą każdorazowo uzgadniane przez Strony.

Wynagrodzenie z tytułu zasiadania w organach spółek powiązanych JSW

W przypadku powołania Zarządzającego do pełnienia funkcji w organach spółek kapitałowych zależnych lub powiązanych ze Spółką zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych lub Ustawy o rachunkowości, wynagrodzenie miesięczne Zarządzającego obejmuje również wynagrodzenie za pełnienie/wykonywanie wskazanych wyżej funkcji, chyba że strony ustalą inaczej.

Odprawy

Odwołanie Zarządzającego z funkcji Członka Zarządu w okresie obowiązywania umowy, niepowołanie na funkcję w okresie obowiązywania umowy lub rezygnacja Zarządzającego z pełnionej funkcji powoduje odpowiednio, że:

- w przypadku odwołania Zarządzającego z funkcji - rozwiązanie umowy następuje z zachowaniem 90 dniowego okresu wypowiedzenia w odniesieniu do Członków Zarządu VIII kadencji i 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia w doniesieniu do Członków Zarządu IX kadencji – następującego po dniu odwołania, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego,
- w przypadku niepowołania Zarządzającego na funkcję - rozwiązanie Umowy następuje zachowaniem 90 dniowego okresu wypowiedzenia w odniesieniu do Członków Zarządu VIII kadencji i 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia w doniesieniu do Członków Zarządu IX kadencji – następującego po dniu doręczenia Zarządzającemu przez Spółkę informacji o niepowołaniu Zarządzającego na funkcję, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego,
- w przypadku rezygnacji Zarządzającego – rozwiązanie Umowy następuje zachowaniem 90 dniowego okresu wypowiedzenia w odniesieniu do Członków Zarządu VIII kadencji i 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia w doniesieniu do Członków Zarządu IX kadencji – następującego po rezygnacji, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego,

bez konieczności składania Zarządzającemu przez Spółkę lub Spółce przez Zarządzającego odrębnego oświadczenia woli.

Odwołanie Zarządzającego z funkcji Członka Zarządu w okresie pierwszych 3 miesięcy obowiązywania umowy, niepowołanie na funkcję w okresie w okresie pierwszych 3 miesięcy obowiązywania umowy lub rezygnacja Zarządzającego z pełnionej funkcji w okresie pierwszych 3 miesięcy obowiązywania Umowy powoduje odpowiednio, że:

- w przypadku odwołania Zarządzającego z funkcji - rozwiązanie umowy następuje z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia następującego po dniu odwołania, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego,
- w przypadku niepowołania Zarządzającego na funkcję - rozwiązanie umowy następuje zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia następującego po dniu doręczenia Zarządzającemu przez Spółkę informacji o niepowołaniu Zarządzającego na funkcję, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego,
- w przypadku rezygnacji Zarządzającego – rozwiązanie Umowy następuje zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia następującego po rezygnacji, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego,

bez konieczności składania Zarządzającemu przez Spółkę lub Spółce przez Zarządzającego odrębnego oświadczenia woli w danym zakresie opisanym powyżej.

Powyższe postanowienia nie mają zastosowania w przypadku, gdy odwołanie Zarządzającego z funkcji w okresie obowiązywania umowy, niepowołanie na funkcję w okresie obowiązywania umowy lub rezygnacja Zarządzającego z pełnionej funkcji następuje w związku ze zmianą funkcji Zarządzającego w Zarządzie. W takim przypadku Strony zobowiązane są do podjęcia niezwłocznie negocjacji celem dokonania odpowiednich zmian w umowie.

Zakaz konkurencji w okresie obowiązywania umowy

Prowadzenie przez Zarządzającego w okresie obowiązywania umowy działalności konkurencyjnej wymaga zgody JSW udzielonej w formie uchwały Rady Nadzorczej.

Zakaz konkurencji po rozwiązaniu / wygaśnięciu umowy

Zakaz konkurencji w odniesieniu do umów o świadczenie usług w zakresie zarządzania zawartych z Członkami Zarządu:

- VIII kadencji - obowiązywał przez okres 4 miesięcy po wygaśnięciu lub rozwiązaniu umowy, pod warunkiem obowiązywania umowy przez okres co najmniej 6 miesięcy,
- IX kadencji - obowiązuje przez okres 6 miesięcy po wygaśnięciu lub rozwiązaniu umowy, pod warunkiem obowiązywania umowy przez okres co najmniej 3 miesięcy.

Zarządzający zobowiązany jest po wygaśnięciu lub rozwiązaniu umowy z jakichkolwiek przyczyn (przy uwzględnieniu powyższych warunków), że nie będzie prowadził działalności konkurencyjnej wobec Spółki, na terytorium Polski lub poza jej granicami w ramach Unii Europejskiej, bez względu na formę lub sposób jej prowadzenia, bezpośrednio lub pośrednio, samodzielnie lub niesamodzielnie, odpłatnie lub nieodpłatnie, na zasadach określonych w umowie.

Zakaz konkurencji nie obejmuje, i odszkodowanie nie przysługuje w przypadku, gdy Zarządzający objął w spółce kapitałowej z udziałem Skarbu Państwa lub w innej państwowej osobie prawnej odpowiednio funkcję lub stanowisko Członka organu zarządzającego, dyrektora (generalnego lub naczelnego) lub jego zastępcy lub członka organu nadzorującego lub w przypadku podjęcia, prowadzenia lub wykonywania przez Zarządzającego jakichkolwiek czynności na rzecz wskazanych wyżej spółek kapitałowych z udziałem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych.

Zakaz konkurencji nie obejmuje i odszkodowanie nie przysługuje również w przypadku, gdy Zarządzający rozpocznie pracę lub rozpocznie świadczenie usług na podstawie jakiegokolwiek tytułu prawnego na rzecz Spółki lub jej spółek zależnych lub powiązanych w rozumieniu przepisów Kodeksu spółek handlowych lub Ustawy o rachunkowości.

Umowa o świadczenie usług w zakresie zarządzania w części dotyczącej zakazu konkurencji może być rozwiązana w każdym czasie na mocy pisemnego porozumienia Stron. Porozumienie musi być zawarte na piśmie pod rygorem nieważności i określać termin rozwiązania umowy. W razie rozwiązania umowy prawo do odszkodowania wygasa.

Umowa może być również rozwiązana w każdym czasie za pisemnym wypowiedzeniem złożonym przez Spółkę, ze skutkiem natychmiastowym w przypadku rażącego naruszenia przez Zarządzającego postanowień umowy. W razie wypowiedzenia przez Spółkę umowy prawo do odszkodowania wygasa z dniem doręczenia Zarządzającemu oświadczenia o wypowiedzeniu.

Zarządzającemu przysługuje odszkodowanie w łącznej wysokości obliczonej:

- na podstawie umów obowiązujących Członków Zarządu VIII kadencji – jako 4-krotność wynagrodzenia miesięcznego Zarządzającego netto, należnego za miesiąc poprzedzający miesiąc, w którym umowa o świadczeniu usług w zakresie zarządzania wygasła lub uległa rozwiązaniu. Odszkodowanie wypłacane będzie przez 4 miesiące po rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy w miesięcznych ratach w wysokości po 1/4 kwoty,
- na podstawie umów obowiązujących Członków Zarządu IX kadencji – jako 50% wynagrodzenia miesięcznego Zarządzającego netto, należnego za miesiąc poprzedzający miesiąc, w którym umowa o świadczeniu usług w zakresie zarządzania wygasła lub uległa rozwiązaniu. Odszkodowanie wypłacane będzie przez 6 miesięcy po rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy w miesięcznych ratach,

na podstawie faktury VAT doręczonej Spółce, wystawionej nie wcześniej niż po złożeniu przez Zarządzającego comiesięcznego oświadczenia o przestrzeganiu zakazu konkurencji w miesiącu, za który należna jest dana rata odszkodowania. W przypadku, gdy wskutek porozumienia Stron umowa obowiązuje przez niepełny okres miesiąca, to miesięczna rata odszkodowania, przysługuje za ten miesiąc proporcjonalnie.

W przypadku naruszenia zakazu konkurencji w okresie jego obowiązywania, Zarządzający zapłaci na rzecz Spółki karę umowną w wysokości równej 100% odszkodowania, traci prawo do odszkodowania jeszcze niewymagalnego. Nie zwalnia to Zarządzającego z obowiązku przestrzegania zakazu konkurencji do końca okresu jego obowiązywania. Zapłata kary umownej nie wyłącza prawa Spółki do dochodzenia odszkodowania przewyższającego wysokość kary umownej na zasadach ogólnych określonych w przepisach Kodeksu cywilnego.

Pozafinansowe składniki wynagrodzenia

JSW zapewnia Zarządzającemu pozafinansowe składniki wynagrodzenia tj.: powierzchnię biurową z wyposażeniem, przenośny komputer osobisty z bezprzewodowym dostępem do sieci internet, telefon komórkowy, telefon stacjonarny, samochód oraz inne składniki mienia w zakresie w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego wykonywania przedmiotu umowy. Ponadto, Spółka pokrywa wydatki związane bezpośrednio z realizacją przez Zarządzającego przedmiotu umowy, takie jak koszty podróży odbywanych w interesie

Spółki (w kraju i za granicą) w tym koszty transportu, noclegów, pobytu oraz spotkań, o ile są to koszty udokumentowane, uzasadnione, bezpośrednio związane z wykonywaniem przedmiotu umowy. W dniu upływu okresu wypowiedzenia Zarządzający zobowiązany jest do zwrotu przekazanych mu przez Spółkę składników majątku związanych z realizacją przedmiotu umowy.

Łączna kwota wynagrodzeń, rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści osób zarządzających za 2016 rok wyniosła 3,3 mln zł. Kwota ta stanowi wartość wynagrodzeń wypłaconych lub należnych Członkom Zarządu za 2016 rok. W 2016 roku nie zostały udzielone żadne pożyczki Członkom Zarządu JSW.

Tabela 38. Wynagrodzenie Zarządu należne za 2016 rok (w zł)

Imię i Nazwisko	Okres	Usługi zarządzania*	Premia roczna za 2016 rok**	Świadczenia, dochody z innych tytułów***	Dochody osiągnięte w spółkach zależnych	Razem
Tomasz Gawlik	01.01.-31.12.2016	743 066,67	-	-	-	743 066,67
Artur Wojtków	01.01.-31.12.2016	634 600,00	-	-	-	634 600,00
Józef Pawlinów	23.06.-31.12.2016	313 333,33	-	-	-	313 333,33
Robert Ostrowski	23.06.-31.12.2016	313 333,33	-	-	-	313 333,33
Krzysztof Mysiak	23.06.-06.10.2016	213 333,33	-	100 000,00	-	313 333,33
Edward Szlęk	01.01.-30.04.2016	-	-	320 000,00	-	320 000,00
Aleksander Wardas	01.01.-08.02.2016	112 000,00	-	168 000,00	-	280 000,00
Michał Kończak	01.01.-29.01.2016	56 000,00	-	57 867,00	-	113 867,00
Jolanta Gruszka	01.12.-31.12.2016	50 000,00	-	-	-	50 000,00
Razem		2 435 666,66	-	645 867,00	-	3 081 533,66

* W pozycji ujęto koszty wynagrodzenia wypłacane na podstawie umów o zarządzanie - kontraktów menedżerskich.

** W 2016 roku premia roczna nie wystąpiła. Rada Nadzorcza w dniu 30 września 2016 roku podjęła uchwałę, na podstawie której odstąpiono od ustalenia i rozliczenia Kart KPI Członków Zarządu za 2016 rok.

*** Pozycja ta obejmuje świadczenia wypłacone po wygaśnięciu kontraktu menedżerskiego / wynagrodzenie za okres wypowiedzenia usług zarządzania, odprawa, odszkodowanie za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej.

Tabela 39. Wynagrodzenie p.o. Zastępcy Prezesa Zarządu w 2016 roku (w zł)

Imię i Nazwisko	Okres	Wynagrodzenie*	Premia roczna	Świadczenia, dochody z innych tytułów	Dochody osiągnięte w spółkach zależnych	Razem
Robert Ostrowski	09.02.-08.05.2016 10.05.-23.06.2016	114 505,91	-	-	-	114 505,91
Krzysztof Mysiak	09.02.-08.05.2016 10.05.-23.06.2016	114 505,91	-	-	-	114 505,91
Razem		229 011,82	-	-	-	229 011,82

* Wynagrodzenie wypłacone na podstawie Ustawy z dnia 3 marca 2000 roku o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz.U. 2009 z 2015 roku) oraz § 20 ust. 2 pkt 4 i 21 ust. 3 Statutu Spółki.

Tabela 40. Wynagrodzenie Zarządu należne za 2015 rok (w zł)

Imię i Nazwisko	Okres	Usługi zarządzania*	Premia roczna za 2015 rok**	Świadczenia, dochody z innych tytułów***	Dochody osiągnięte w spółkach zależnych	Razem
Jarosław Zagórowski	01.01.-17.02.2015	120 571,43	-	158 380,94	-	278 952,37
Jerzy Borecki	01.01.-09.07.2015	475 335,71	-	70 000,00	-	545 335,71
Grzegorz Czornik	01.01.-18.05.2015	292 645,16	-	259 677,41	-	552 322,57
Artur Wojtków	01.01.-31.12.2015	805 000,00	-	-	-	805 000,00

Imię i Nazwisko	Okres	Usługi zarządzania*	Premia roczna za 2015 rok**	Świadczenia, dochody z innych tytułów***	Dochody osiągnięte w spółkach zależnych	Razem
Robert Kozłowski	01.01.-07.09.2015	595 000,00	-	210 000,00	-	805 000,00
Edward Szłęk	27.04.-03.09.2015	410 666,66	-	240 000,00	-	650 666,66
Tomasz Gawlik	04.09.-31.12.2015	280 333,31	-	-	-	280 333,31
Aleksander Wardas	20.07.-31.12.2015	266 000,00	-	-	-	266 000,00
Michał Kończak	02.11.-31.12.2015	137 666,67	-	-	-	137 666,67
Razem		3 383 218,94	-	938 058,35	-	4 321 277,29

* W pozycji ujęto koszty wynagrodzenia wypłacane na podstawie umów o zarządzanie - kontraktów menedżerskich.

** W 2015 roku premia roczna nie wystąpiła, pomimo realizacji indywidualnych KPI, a której wysokość była uzależniona od wypracowania zysku netto przez Grupę Kapitałową.

*** Pozycja ta obejmuje świadczenia wypłacone po wygaśnięciu kontraktu menedżerskiego / wynagrodzenie za okres wypowiedzenia usług zarządzania, odprawa, odszkodowanie za powstrzymanie się od działalności konkurencyjnej.

W 2015 roku wypłacono 40% premii przyznanej decyzją Rady Nadzorczej, tj. ogółem kwotę 85,7 tys. zł z 214,2 tys. zł.

Tabela 41. Wynagrodzenie p.o. Prezesa Zarządu w 2015 roku (w zł)

Imię i Nazwisko	Okres	Wynagrodzenie*	Premia roczna	Świadczenia, dochody z innych tytułów	Dochody osiągnięte w spółkach zależnych	Razem
Józef Myrczek	18.08.-03.11.2015	52 635,63	-	-	-	52 635,63
Razem		52 635,63	-	-	-	52 635,63

* Wynagrodzenie wypłacone na podstawie Ustawy z dnia 3 marca 2000 roku o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz.U. 2009 z 2015 roku) oraz § 20 ust. 2 pkt 4 i 21 ust. 3 Statutu Spółki.

Nadzór nad realizacją systemu wynagrodzeń Zarządu oraz monitorowanie i dokonywanie okresowych analiz systemu wynagrodzeń kadry kierowniczej JSW sprawuje, powołany przez Radę Nadzorczą, Komitet Nominacji i Wynagrodzeń.

Świadczenia wypłacone po wygaśnięciu kontraktu menedżerskiego

- W dniu 3 września 2015 roku Pan Edward Szłęk złożył rezygnację z pełnionej funkcji, co skutkowało wygaśnięciem Umowy o świadczeniu usług z zakresu zarządzania. Zgodnie z umową o zakazie konkurencji Pan Edward Szłęk nabył uprawnienie do odszkodowania w łącznej wysokości obliczonej jako 4-krotność miesięcznego wynagrodzenia stałego netto, wypłacanego w miesięcznych ratach w wysokości po 1/4.
- W dniu 29 stycznia 2016 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o odwołaniu Pana Michała Kończaka z pełnionej funkcji, co skutkowało wygaśnięciem Umowy o świadczeniu usług z zakresu zarządzania w okresie obowiązywania umowy krótszym niż 6 miesięcy od daty zawarcia i brakiem uprawnień do odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji określonego w kontrakcie. Zgodnie z zapisami umowy o świadczeniu usług w zakresie zarządzania Panu Michałowi Kończakowi przysługiwało wynagrodzenie za 30-dniowy okres wypowiedzenia usługi zarządzania.
- W dniu 8 lutego 2016 roku Rada Nadzorcza JSW podjęła uchwałę o odwołaniu Pana Aleksandra Wardasa z pełnionej funkcji, co skutkowało wygaśnięciem Umowy o świadczeniu usług z zakresu zarządzania w okresie obowiązywania umowy krótszym niż 6 miesięcy od daty zawarcia i brakiem uprawnień do odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji określonego w kontrakcie. Zgodnie z zapisami umowy o świadczeniu usług w zakresie zarządzania Panu Aleksandrowi Wardasowi przysługiwało wynagrodzenie za 90-dniowy okres wypowiedzenia usług zarządzania.
- W dniu 6 października 2016 roku Pan Krzysztof Mysiak złożył rezygnację z pełnionej funkcji, co skutkowało wygaśnięciem umowy o świadczeniu usług z zakresu zarządzania. Zgodnie z umową zarządzającemu przysługiwał 3-miesięczny okres wypowiedzenia oraz 6-miesięczny zakaz konkurencji, za którego przestrzeganie przysługuje odszkodowanie w wysokości obliczonej jako 50% wynagrodzenia miesięcznego netto.

Inne zdarzenia

W dniu 15 grudnia 2016 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję w sprawie zawarcia z Członkiem Zarządu, Zastępcą Prezesa Zarządu ds. Handlu Panią Jolantą Gruszką umowy o świadczenie usług zarządzania, obowiązującej od 1 grudnia 2016 roku. Umowa ta zawarta jest na czas pełnienia funkcji z obowiązkiem świadczenia osobistego, bez względu na to, czy działa w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. Zarządzającemu przysługuje wynagrodzenie stałe w wysokości 50 000,00 zł brutto.

Wynagrodzenie zmienne uzależnione jest od poziomu realizacji celów zarządczych i nie może przekroczyć 100% wynagrodzenia stałego. W przypadku wykonywania przez Zarządzającego przedmiotu Umowy przez okres krótszy niż pełen rok obrotowy, ale przynajmniej przez 3 miesiące w danym roku obrotowym, wynagrodzenie zmienne jest przeliczane proporcjonalnie. Wyznaczenie celów zarządczych na dany rok, a także sposób oceny ich wykonania i zasady wypłaty wynagrodzenia zmiennego są ustalane, w zakresie zgodnym z uchwałą Rady Nadzorczej, podejmowanej nie później niż do końca I kwartału roku, na który ma obowiązywać.

Wynagrodzenie zmienne wypłacane jest pod warunkiem realizacji przez Zarządzającego celów zarządczych, po zatwierdzeniu sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy i udzieleniu Zarządzającemu absolutorium z wykonania przez niego obowiązków Członka Zarządu przez Walne Zgromadzenie.

Odrębnym celem zarządczym, warunkującym możliwość otrzymania wynagrodzenia zmiennego, jest ukształtowanie i stosowanie zasad wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych podmiotów zależnych, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

W przypadku pełnienia przez Zarządzającego funkcji Członka organu w podmiotach spółki w ramach Grupy Kapitałowej w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Zarządzający nie będzie pobierał dodatkowego wynagrodzenia z tytułu pełnienia tych funkcji.

W razie rozwiązania umowy albo wypowiedzenia przez Spółkę umowy z innych przyczyn niż naruszenie podstawowych obowiązków wynikających z umowy, Zarządzającemu przysługuje odprawa w wysokości 3-krotności wynagrodzenia stałego, pod warunkiem pełnienia przez Zarządzającego Funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy przed rozwiązaniem umowy. Odprawa, o której mowa powyżej nie przysługuje w przypadku:

- zmiany funkcji pełnionej przez Zarządzającego w składzie Zarządu,
- powołania Zarządzającego na kolejną kadencję Zarządu w okresie obowiązywania umowy,
- objęcia funkcji Członka zarządu w spółce w ramach Grupy Kapitałowej,
- rezygnacji z pełnienia funkcji.

Na podstawie zawartej umowy Zarządzający zobowiązuje się, że w okresie jej obowiązywania nie będzie prowadził działalności konkurencyjnej wobec Spółki lub podmiotów zależnych od Spółki, w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, pośrednio lub bezpośrednio, bez względu na miejsce, formę działalności lub sposób jej prowadzenia. Ponadto, zarządzający zobowiązuje się, iż po rozwiązaniu umowy, w okresie 6 miesięcy od dnia ustania pełnienia przez niego funkcji nie będzie prowadził działalności konkurencyjnej, wobec Spółki lub podmiotów zależnych od Spółki.

Zakaz konkurencji po ustaniu stosunku będącego podstawą pełnienia funkcji obowiązuje w przypadku pełnienia funkcji zarządzającego przez okres co najmniej trzech miesięcy. Z tytułu przestrzegania zakazu konkurencji po ustaniu funkcji, Zarządzającemu przysługuje odszkodowanie w łącznej wysokości obliczonej jako 3-krotność miesięcznego wynagrodzenia stałego. Wynagrodzenie to, w części przypadającej na dany miesiąc, będzie płatne w 6 miesięcznych ratach, do 15 dnia następnego miesiąca. Warunkiem dokonania wypłaty jest pisemne oświadczenie Zarządzającego o przestrzeganiu zakazu konkurencji po ustaniu funkcji składane Spółce na piśmie, w terminie do 5 dnia miesiąca następującego po miesiącu, za który odszkodowanie jest należne. Zakaz konkurencji po ustaniu funkcji nie obowiązuje w przypadku, gdy przed upływem terminu, na jaki został ustanowiony Zarządzający podjął się pełnienia funkcji w spółce, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami lub w podmiocie zależnym od Spółki w ramach grupy kapitałowej w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. W takim przypadku prawo do odszkodowania wygasa z dniem podjęcia pełnienia funkcji.

W razie ustania zakazu konkurencji po ustaniu funkcji, a także w razie rozwiązania umowy, miesięczna rata odszkodowania przysługująca za ten miesiąc ulega zmniejszeniu do kwoty wynikającej z podzielenia kwoty miesięcznej raty przez 30 (trzydzieści) dni i pomnożenia jej przez liczbę dni, w których zakaz konkurencji po ustaniu funkcji obowiązywał w tym miesiącu.

W okresie obowiązywania zakazu konkurencji po ustaniu funkcji, Zarządzający zobowiązuje się niezwłocznie informować Spółkę w formie pisemnej o aktualnie prowadzonej lub zamierzonej wszelkiej aktywności gospodarczej, zawodowej lub zatrudnieniu i składać oświadczenie o nienaruszaniu zakazów określonych w ust. 1. do dnia 10 każdego miesiąca.

W przypadku naruszenia zakazu konkurencji po ustaniu funkcji w okresie jego obowiązywania, Zarządzający zapłaci na rzecz Spółki karę umowną w wysokości 3-krotności wynagrodzenia stałego w terminie 14 dni od dnia otrzymania przez Zarządzającego wezwania Spółki, na wskazany przez Spółkę rachunek bankowy i traci prawo do odszkodowania jeszcze niewymagalnego tj. za okres pozostały do zakończenia okresu zakazu konkurencji po ustaniu funkcji. Nie zwalnia to Zarządzającego z obowiązku przestrzegania zakazu konkurencji po ustaniu funkcji do końca okresu jego obowiązywania. Zapłata kary umownej nie wyłącza prawa Spółki do dochodzenia odszkodowania przewyższającego wysokość kary umownej na zasadach ogólnych.

Powyższe wynagrodzenia są zgodne z Ustawą z dnia 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi oraz decyzją Walnego zgromadzenia JSW.

UMOWY ZAWARTE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI

JSW nie zawarła z Członkami Zarządu innych umów, niż umów o świadczenie usług z zakresu zarządzania.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ

Wynagrodzenie dla Członków Rady Nadzorczej JSW naliczane jest zgodnie z Ustawą o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi. Zgodnie z art. 8 pkt. 8 ww. ustawy, maksymalna wysokość wynagrodzenia miesięcznego dla Członków organów nadzorczych, a w szczególności rad nadzorczych i komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, nie może przekroczyć jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Miesięczne wynagrodzenie Członka Rady Nadzorczej JSW wynosi jednokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale 2015 roku. Wynagrodzenie przysługuje Członkowi Rady Nadzorczej bez względu na liczbę posiedzeń. Wynagrodzenie nie przysługuje za ten miesiąc, w którym członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym z prawidłowo zwołanych posiedzeń, a nieobecność nie została usprawiedliwiona. O usprawiedliwieniu lub nieusprawiedliwieniu nieobecności decyduje Rada Nadzorcza w drodze uchwały. Wynagrodzenie jest obliczane proporcjonalnie do liczby dni pełnienia funkcji, w przypadku gdy powołanie lub odwołanie nastąpiło w trakcie miesiąca kalendarzowego. Wynagradzanie jest wypłacane do dnia 10 każdego miesiąca, za miesiąc poprzedni.

W 2016 roku nie zostały udzielone żadne pożyczki Członkom Rady Nadzorczej JSW.

Tabela 42. Wynagrodzenie Rady Nadzorczej za 2016 rok (w zł)

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2014 roku	Wynagrodzenie	Pozostałe dochody	Razem
Józef Myrczek	01.01.-03.08.2016	30 376,96	-	30 376,96
Eugeniusz Baron	01.01.-31.12.2016	51 364,68	-	51 364,68
Antoni Malinowski	01.01.-31.12.2016	51 364,68	-	51 364,68
Alojzy Nowak	01.01.-31.12.2016	51 364,68	-	51 364,68
Stanisław Kluza	01.01.-05.02.2016	5 018,39	-	5 018,39
Andrzej Palarczyk	01.01.-31.12.2016	51 364,68	-	51 364,68
Robert Kudelski	01.01.-31.12.2016	51 364,68	-	51 364,68
Agnieszka Trzaskalska	01.01.-17.08.2016	32 310,04	-	32 310,04
Izabela Felczak-Poturnicka	01.01.-05.08.2016	30 653,12	-	30 653,12
Przemysła Cieszyński	01.01.-06.10.2016	39 351,97	-	39 351,97
Jan Przywara	01.01.-31.12.2016	51 364,68	-	51 364,68
Krzysztof Dresler	01.01.-05.02.2016	5 018,39	-	5 018,39
Daniel Ozon*	04.08.-31.12.2016	-	-	-
Robert Ostrowski	05.02.-08.02.2016 09.05.2016	728,48	-	728,48

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2014 roku	Wynagrodzenie	Pozostałe dochody	Razem
Krzysztof Mysiak	05.02.-08.02.2016 09.05.2016	728,48	-	728,48
Halina Buk	05.08.-31.12.2016	20 849,64	-	20 849,64
Adam Pawlicki	05.08.-31.12.2016	20 849,64	-	20 849,64
Krzysztof Kwaśniewski	05.08.-31.12.2016	20 849,64	-	20 849,64
Tomasz Lis	30.12.-31.12.2016	276,15	-	276,15
Razem		515 198,98	-	515 198,98

* Pan Daniel Ozon na podstawie oświadczenia z dnia 8 sierpnia 2016 roku zrzekł się prawa do pobierania wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej JSW oraz prawa do pobierania należności z tytułu podróży służbowych krajowych i zagranicznych od dnia powołania na Członka Rady Nadzorczej.

Tabela 43. Wynagrodzenie Rady Nadzorczej za 2015 rok (w zł)

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w 2014 roku	Wynagrodzenie	Pozostałe dochody	Razem
Józef Myrczek	01.01.-17.08.2015 03.11.-31.12.2015	32 640,21	-	32 640,21
Eugeniusz Baron	01.01.-31.12.2015	41 454,96	-	41 454,96
Tomasz Kusio	01.01.-02.06.2015	17 503,21	-	17 503,21
Antoni Malinowski	01.01.-31.12.2015	41 454,96	-	41 454,96
Andrzej Karbownik	01.01.-14.09.2015	29 248,78	-	29 248,78
Marek Granieczny	01.01.-02.06.2015	17 503,21	-	17 503,21
Adam Zbigniew Rybaniec	01.01.-31.03.2015	10 363,74	-	10 363,74
Alojzy Zbigniew Nowak	01.01.-31.12.2015	41 454,96	-	41 454,96
Stanisław Kluza	01.01.-31.12.2015	41 454,96	-	41 454,96
Andrzej Palarczyk	01.01.-31.12.2015	41 454,96	-	41 454,96
Robert Kudelski	01.01.-31.12.2015	41 454,96	-	41 454,96
Łukasz Rozdeiczek-Kryszkowski	01.01.-02.06.2015	17 503,21	-	17 503,21
Agnieszka Trzaskalska	31.03.-31.12.2015	31 202,66	-	31 202,66
Izabela Felczak-Poturnicka	02.06.-31.12.2015	24 066,91	-	24 066,91
Przemysła Cieszyński	02.06.-31.12.2015	24 066,91	-	24 066,91
Jan Przywara	02.06.-31.12.2015	24 066,91	-	24 066,91
Krzysztof Dresler	06.10.-31.12.2015	23 509,72	-	23 509,72
Razem		500 405,23	-	500 405,23

ISTOTNE ZMIANY W POLITYCE WYNAGRODZEŃ

Istotne zmiany dotyczące polityki wynagrodzeń dotyczyły:

- w dniu 4 grudnia 2015 roku Rada Nadzorcza JSW podjęła decyzję, na podstawie której obniżono o 20% wynagrodzenie Członków Zarządu JSW w okresie od 1 stycznia 2016 roku do czasu obowiązywania porozumienia z dnia 16 września 2015 roku, zawartego pomiędzy Zarządem JSW a reprezentatywnymi organizacjami związkowymi działającymi w JSW,
- w dniu 8 lipca 2016 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę w sprawie ustalenia zasad zatrudnienia i wynagradzania Członków Zarządu JSW IX kadencji. W odniesieniu do poprzednich zasad zmieniono: wysokość wynagrodzenia miesięcznego, maksymalną wysokość wynagrodzenia dodatkowego, okres wypowiedzenia umowy, minimalny okres obowiązywania umowy, po którym wejdą w życie zapisy o zakazie konkurencji, okres obowiązywania zakazu konkurencji, wysokość odszkodowania z tytułu przestrzegania zakazu konkurencji.

- w dniu 23 czerwca 2016 roku Walne Zgromadzenie JSW:
  - na wniosek Rady Nadzorczej podjęło decyzję w sprawie wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania obowiązków Członka Zarządu JSW,
  - podjęło decyzję, na podstawie której ustaliło wysokość wynagrodzenia przysługującego Członkowi Rady Nadzorczej delegowanemu do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu – w wysokości równej wynagrodzeniu ustaleniemu dla Członka Zarządu, którego czynności delegowany wykonuje,
  - podjęło decyzję, na podstawie której dokonano zmiany Statutu Spółki i nadano Radzie Nadzorczej uprawnienie do ustalania wynagrodzenia dla Członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu oraz uprawnienie do ustalania osobnego wynagrodzenia dla Członka Rady Nadzorczej delegowanego do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru,
- po dniu kończącym okres sprawozdawczy, tj. 12 stycznia 2017 roku Walne Zgromadzenie JSW podjęło uchwały w sprawie następujących zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu JSW oraz Rady Nadzorczej JSW:
  - z Członkiem Zarządu zawierana jest umowa o świadczenie usług zarządzania na czas pełnienia funkcji, z obowiązkiem świadczenia osobistego. Wynagrodzenie całkowite Członka Zarządu składa się z części stałej, stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe (Wynagrodzenie Stałe) oraz części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki (Wynagrodzenie Zmienne). Kwota miesięcznego Wynagrodzenia Stałego Członków Zarządu zostanie określona kwotowo przez Radę Nadzorczą (z zastrzeżeniem, że Wynagrodzenie Stałe Prezesa Zarządu zostanie ustalone w przedziale kwotowym mieszczącym się od 7 do 15-krotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS, a Wynagrodzenie Stałe pozostałych Członków Zarządu zostanie ustalone w przedziale kwotowym mieszczącym się od 7 do 12-krotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS. Wynagrodzenie Zmienne jest uzależnione od poziomu realizacji Celów Zarządczych i nie może przekroczyć 100 % Wynagrodzenia Stałego. Wynagrodzenie Zmienne przysługuje danemu Członkowi Zarządu po zatwierdzeniu sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego spółki za ubiegły rok obrotowy oraz udzieleniu absolutorium z wykonania przez niego obowiązków przez Walne Zgromadzenie. Spełnienie warunków Wynagrodzenia Zmiennego poszczególnych Członków Zarządu, dla których na dany rok obrotowy ustalone zostały Cele Zarządcze i którzy pełnili funkcje w ocenianym roku obrotowym, Rada Nadzorcza stwierdza, określając należną kwotę, w oparciu o zweryfikowane przez biegłych sprawozdania finansowe oraz inne dokumenty w zależności od wyznaczonych Celów. Umowa o zakazie konkurencji obowiązująca po ustaniu pełnienia funkcji, może być zawarta jedynie w przypadku pełnienia funkcji przez Członka Zarządu przez okres co najmniej 6 (sześciu) miesięcy, a jej wysokość nie może przekroczyć 50% stałego wynagrodzenia. Okres zakazu konkurencji nie może przekraczać 6 (sześciu) miesięcy po ustaniu pełnienia funkcji przez Członka Zarządu,
  - miesięczne wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej ustalane jest, jako iloczyn przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego, ogłoszone przez Prezesa GUS oraz mnożnika: dla przewodniczącego rady nadzorczej – 1,2, a dla pozostałych Członków Rady Nadzorczej – 1. Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie, bez względu na liczbę zwołanych posiedzeń. Wynagrodzenie nie przysługuje za ten miesiąc, w którym Członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym z prawidłowo zwołanych posiedzeń, a nieobecność nie została usprawiedliwiona. O usprawiedliwieniu albo nieusprawiedliwieniu nieobecności na posiedzeniu decyduje Rada Nadzorcza w drodze uchwały.

OCENA FUNKCJONOWANIA POLITYKI WYNAGRODZEŃ Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI JEJ CELÓW

Funkcjonująca w JSW polityka wynagrodzeń osób zarządzających składa się z elementów stałych i zmiennych (wynagrodzenie dodatkowe). Elementy stałe wynagrodzenia są ustalane w oparciu o praktyki rynkowe uwzględniające spółki o wielkości porównywalnej do JSW, w tym spółki z sektora energetycznego i paliwowego oraz są adekwatne do zajmowanego stanowiska i zakresu odpowiedzialności. Elementy zmienne są powiązane z określonymi z góry wymiernymi kryteriami wynikowymi, które sprzyjają długoterminowej stabilności spółki i zapewniają wzrost jej wartości w perspektywie długofalowej. Powyższe zapewnia efektywne wsparcie działań biznesowych spółki i przyczynia się do utrzymania kadry zarządzającej spełniającej kryteria wymagane dla prowadzenia Spółki w sposób uwzględniający interes akcjonariuszy – budujący wartość Spółki dla akcjonariuszy.

5.14. INFORMACJA W ZAKRESIE PROWADZONEJ POLITYKI DOTYCZĄCEJ DZIAŁALNOŚCI SPONSORINGOWEJ, CHARYTATYWNEJ LUB INNEJ O ZBLIŻONYM CHARAKTERZE

W 2016 roku działalność promocyjna prowadzona była w oparciu o przyjęte 9 października 2012 roku przez Zarząd JSW Zasady prowadzenia działalności promocyjnej i charytatywnej w JSW, pozytywnie zaopiniowane przez Radę Nadzorczą dnia 24 października 2012 roku, a także zgodnie z budżetem przeznaczonym na promocję i reklamę w roku 2016. **Działalność charytatywna** skierowana była głównie na rzecz wspierania Fundacji Rodzin Górniczych w Katowicach oraz Jastrzębskiej Ochronki zajmującej się dziećmi z rodzin ubogich, patologicznych i dysfunkcyjnych. **Promocja** w JSW odgrywa ważną rolę w budowaniu relacji ze społecznościami lokalnymi, wspieraniu rozwoju regionu oraz budowie pozytywnych skojarzeń z marką korporacyjną oraz zwiększeniu stopnia identyfikacji pracowników z organizacją. W 2016 roku podpisano osiem umów promocyjnych z klubami sportowymi, co stanowiło 97,3% całej działalności promocyjnej.

JSW jako filar branży węglowo-koksowej, znany i ceniony w kraju i za granicą w sposób przemysłowy buduje wizerunek firmy nowoczesnie zarządzanej, także przyjaznej i odpowiedzialnej społecznie. JSW traktuje sport jako ważną dziedzinę życia społecznego, dlatego wspiera zarówno sport zawodowy najwyższej klasy, jak i sport amatorski. W przypadku JSW jest to osiem klubów sportowych działających na terenie Jastrzębia-Zdroju, Pawłowic, Suszca i Ornontowic, którzy reprezentują: siatkówkę - KS Jastrzębski Węgiel, hokej - Jastrzębski Klub Hokejowy GKS Jastrzębie, boks - Bokserski Klub Sportowy Jastrzębie i piłkę nożną - GKS Pniówek-74, LKS Granica Ruptawa, KS Gwarek Ornontowice i GKS Krupiński Suszec.

5.15. KAPITAŁ I STRUKTURA WŁAŚCICIELSKA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ

Na dzień kończący okres sprawozdawczy, jak i na dzień sporządzenia i publikacji niniejszego sprawozdania, kapitał zakładowy JSW wynosił 587 057 980,00 zł i dzielił się na 117 411 596 akcji zwykłych, o wartości nominalnej 5,00 zł każda, którymi są: akcje serii A w ilości 99 524 020, akcje serii B w ilości 9 325 580, akcje serii C w ilości 2 157 886 oraz akcje serii D w ilości 6 404 110. Ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych przez JSW akcji odpowiada 117 411 596 głosom na Walnym Zgromadzeniu JSW.

JSW nie posiada szczegółowego zestawienia struktury akcjonariatu na dzień kończący okres sprawozdawczy, jak i na dzień sporządzenia oraz publikacji niniejszego sprawozdania. W okresie sprawozdawczym JSW nie otrzymała informacji o przekroczeniu progów procentowych ogólnej liczby głosów określonych w art. 69 ust. 1 Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Zgodnie z ostatnim ustawowym zawiadomieniem z 2012 roku, otrzymanym od akcjonariusza posiadającego bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu JSW (Raport bieżący nr 40/2012 z dnia 30 listopada 2012 roku), struktura właścicielska JSW przedstawia się następująco:

Tabela 44. Struktura akcjonariatu*

Akcjonariusz	Ilość akcji	Liczba głosów na WZ	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na WZ
Skarb Państwa	64 775 542	64 775 542	55,16%	55,16%
Pozostali akcjonariusze	52 636 054	52 636 054	44,84%	44,84%
Razem	117 411 596	117 411 596	100,00%	100,00%

* Zgodnie z Raportem bieżącym nr 3/2017 z dnia 13 stycznia 2017 roku akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w dniu 12 stycznia 2017 roku był Skarb Państwa z liczbą głosów 64 390 911, co stanowiło 54,84% udziału w głosach ogółem.

Wykres 27. Struktura właścicielska JSW

UMOWY DOTYCZĄCE POTENCJALNYCH ZMIAN W STRUKTURZE AKCJONARIATU

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Zarząd Spółki nie posiada informacji o umowach, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

NABYCIE AKCJI WŁASNYCH

W 2016 roku JSW nie nabywała akcji własnych.

ZESTAWIENIE STANU AKCJI W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH

Tabela 45. Stan posiadania akcji JSW o wartości nominalnej 5,00 zł każda, przez osoby zarządzające i nadzorujące

Imię i Nazwisko	Liczba akcji według stanu na dzień przekazania raportu za III kwartały 2016 roku	Liczba akcji według stanu na 31 grudnia 2016 roku	Liczba akcji według stanu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania
Zarząd JSW			
Jolanta Gruszka ⁽¹⁾	-	200	200
Robert Ostrowski	1 670	1 670	1 670
Artur Wojtków	367	-	-
Rada Nadzorcza JSW			
Daniel Ozon ⁽²⁾	-	-	-
Halina Buk	-	-	-
Eugeniusz Baron	382	382	382
Robert Kudelski	256	256	256
Krzysztof Kwaśniewski	-	-	-
Tomasz Lis ⁽³⁾	-	-	-
Antoni Malinowski	-	-	-
Alojzy Nowak	-	-	-
Andrzej Palarczyk	591	-	-
Adam Pawlicki	-	-	-
Jan Przywara	-	-	-

⁽¹⁾ Pani Jolanta Gruszka pełni funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu ds. Handlu od dnia 1 grudnia 2016 roku.

⁽²⁾ Po dniu kończącym okres sprawozdawczy, tj. 6 marca 2017 roku Rada Nadzorcza oddelegowała Pana Daniela Ozona (Ozon) do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu JSW.

⁽³⁾ Pan Tomasz Lis pełni funkcję Członka Rady Nadzorczej od dnia 30 grudnia 2016 roku.

Osoby zarządzające i nadzorujące Jednostkę dominującą nie posiadają akcji/udziałów w jednostkach zależnych JSW.

5.16. INFORMACJA O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH

Z uwagi na fakt, iż JSW powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstw państwowych w spółkę akcyjną, zgodnie z przepisami Ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, uprawnionym pracownikom i ich spadkobiercom przysługuje prawo do nieodpłatnego nabycia od Skarbu Państwa do 15% akcji JSW. W dniu 6 lipca 2011 roku Skarb Państwa wprowadził do obrotu na rynku regulowanym akcje JSW, w związku z czym, począwszy od dnia 10 października 2011 roku JSW przystąpiła do nieodpłatnego zbywania uprawnionym pracownikom **14 928 603 akcji serii A** o wartości nominalnej 5,00 zł każda. Pracownicy zatrudnieni na dzień pierwszego notowania akcji JSW, którzy nie nabyli prawa do nieodpłatnego nabycia akcji, nabyli prawo do nieodpłatnego otrzymania dodatkowo wyemitowanych **2 157 886 akcji serii C**. W związku z wniesieniem akcji Kombinatu Koksochemicznego Zabrze S.A. (KK Zabrze) do JSW Minister Skarbu Państwa, działając na podstawie art. 38 d ust. 1 Ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, wystąpił z ofertą skierowaną do osób uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji KK Zabrze, umożliwiającą wykonanie ich prawa do nieodpłatnego

nabycia akcji w drodze nabycia akcji JSW w zamian za akcje KK Zabrze. Od dnia 23 kwietnia 2012 roku przystąpiono do nieodpłatnego zbywania akcji uprawnionym pracownikom KK Zabrze, którzy w ustawowym terminie złożyli oświadczenia o możliwości wykonania ich prawa do nieodpłatnego nabycia akcji KK Zabrze w drodze nabycia **1 130 137 akcji imiennych serii D JSW** o wartości nominalnej 5,00 zł każda.

Do dnia 31 grudnia 2016 roku zostało zbytych:

- 14 423 525 akcji z 14 928 594 akcji serii A (9 akcji nie zostało przydzielonych uprawnionym pracownikom, akcje te pozostają akcjami Skarbu Państwa) przeznaczonych dla uprawnionych pracowników. Pozostało 505 069 nieudostępionych akcji.
- 2 127 663 akcje z 2 157 886 akcji serii C przeznaczonych dla nieuprawnionych pracowników. Pozostało 30 223 nieudostępnione akcje.
- 895 747 akcji z 930 830 akcji serii D (199 307 akcji nie zostało przydzielonych uprawnionym pracownikom, pozostają one akcjami Skarbu Państwa) przeznaczonych dla uprawnionych pracowników. Pozostało 35 083 nieudostępionych akcji.

Proces nieodpłatnego zbywania akcji serii A i C zakończył się 8 października 2013 roku. Natomiast dla akcji serii D proces nieodpłatnego zbywania trwał do dnia 21 marca 2014 roku. Termin ten ulega przedłużeniu dla spadkobierców uprawnionych pracowników, o określony w Ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji okres, w przypadku, gdy spełnione zostaną określone w tej ustawie warunki (art. 38c, ust. 5 ustawy). W dniu 8 lipca 2013 roku odbyło się pierwsze notowanie akcji pracowniczych JSW.

Tabela 46. Stan akcji pracowniczych

Seria akcji	Liczba akcji JSW udostępionych do nieodpłatnego nabywania przez pracowników Grupy	Liczba akcji pracowniczych JSW wprowadzona 8 lipca 2013 roku do obrotu giełdowego	Liczba akcji wprowadzona do obrotu na rynku regulowanym GPW po 8 lipca 2013 roku	Liczba akcji pozostała do wprowadzenia na rynku regulowanym GPW
Akcje serii A	14 928 603	14 091 006	327 277	510 320
Akcje serii C	2 157 886	2 157 886	-	-
Akcje serii D	1 130 137	855 699	38 417	236 021
RAZEM	18 216 626	17 104 591	365 694	746 341

JSW prowadzi stale działania zmierzające do wprowadzenia do publicznego obrotu kolejnych puli akcji.

6. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU JSW JAKO ORGANU SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 ROKU

1. Informacja o kadencji Zarządu, dacie powołania i składzie osobowym Zarządu w bieżącej kadencji

Informacja przedstawiona została w Punkcie 5.11. niniejszego sprawozdania.

2. Zmiany w składzie Zarządu na przestrzeni roku obrotowego

Informacja przedstawiona została w Punkcie 5.11. niniejszego sprawozdania.

3. Informacja o wewnętrznym podziale zadań i pełnionych funkcjach przez Członków Zarządu

Informacja przedstawiona została w Punkcie 5.11. niniejszego sprawozdania.

4. Informacja o ustanowionych i odwołanych prokurach

W trakcie 2016 roku Zarząd JSW:

- nie ustanowił nowych prokur,
- w dniu 20 kwietnia 2016 roku odwołał prokurę udzieloną Panu Januszowi Jaworowskiemu.

5. Informacja o odbytych posiedzeniach Zarządu i podjętych uchwałach

Na przestrzeni 2016 roku Zarząd JSW odbył 98 posiedzeń oraz podjął 650 uchwał.

6. Informacja o realizacji uchwał Walnego Zgromadzenia w roku obrotowym 2016 oraz zaleceń Ministra Energii kierowanych do Spółki

Uchwały Walnego Zgromadzenia oraz zalecenia Ministra Energii kierowane do Spółki są realizowane na bieżąco. W większości zostały zrealizowane, a część jest w trakcie realizacji.

7. Informacja o najważniejszych działaniach i decyzjach podjętych przez Zarząd mających wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową Spółki

Opis najważniejszych działań i decyzji podjętych przez Zarząd mających wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową Spółki zawarty został w poszczególnych rozdziałach Sprawozdania Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku.

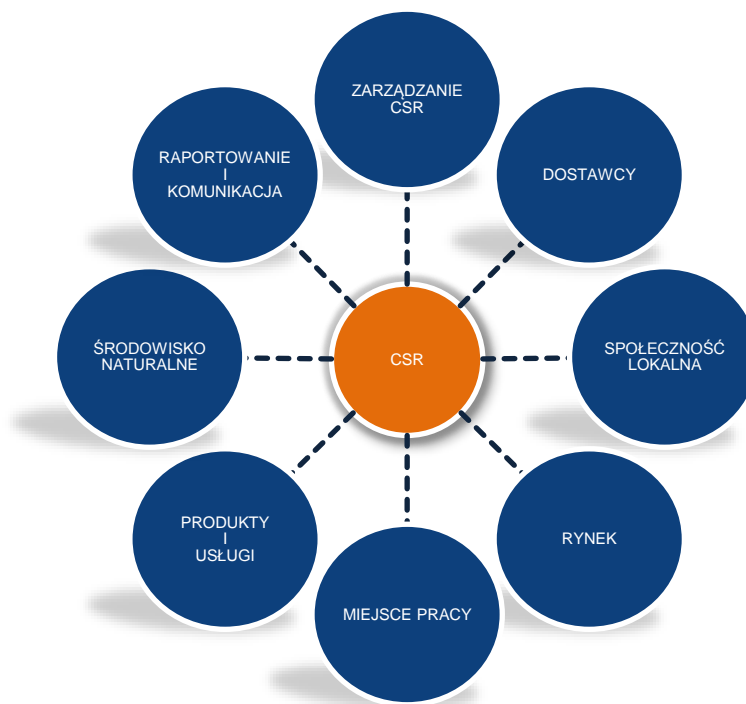
7. POZOSTAŁE INFORMACJE

7.1. POLITYKA W ZAKRESIE SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI BIZNESU

Odpowiedzialność za środowisko naturalne i otoczenie społeczne jest elementem misji JSW i Grupy. Nadając szczególne znaczenie społecznej odpowiedzialności biznesu w polityce firmy, Grupa Kapitałowa daje dowód swego przekonania o wadze odpowiedzialnego i etycznego przywództwa, opartego na zasadach zrównoważonego rozwoju.

Cele, które Grupa sformułowała w zakresie odpowiedzialności społecznej są wsparciem biznesowych jej celów strategicznych. Działania biznesowe Grupa realizuje z uwzględnieniem wpływu jej decyzji i działań na społeczeństwo oraz środowisko, poprzez transparentne i etyczne zachowanie, które uwzględnia oczekiwania interesariuszy, jest zgodne z prawem oraz przyczynia się do zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego. Grupa opiera się na stosowaniu przejrzystych praktyk biznesowych oraz budowaniu pozytywnych relacji z grupami interesariuszy, a więc wszystkimi osobami i podmiotami, które firmę tworzą i z którymi współdziała. Zdefiniowano osiem obszarów dotyczących społecznej odpowiedzialności biznesu.

Schemat 11. Obszary CSR

Odpowiedzialne podejście do prowadzonego biznesu w Grupie Kapitałowej oznacza:

- prowadzenie działalności gospodarczej zgodnie z wymaganiami prawnymi i innymi przyjętymi zobowiązaniami,
- dbałość o wewnętrzne systemy zarządzania,
- otwarte i uczciwe relacje z klientami oraz dostawcami,
- zrównoważone pozyskiwanie surowców,
- ograniczanie oddziaływania na środowisko naturalne poprzez realizację programu środowiskowego,
- zapewnienie bezpiecznych warunków pracy, doskonalenie działań w obszarze BHP, a w szczególności podejmowanie działań zapewniających stosowanie bezpiecznych procesów technologicznych, dążenie do zapobiegania wypadkom, chorobom zawodowym i zdarzeniom potencjalnie wypadkowym,
- prowadzenie odpowiedzialnej polityki personalnej,
- wyznaczanie i przestrzeganie standardów etycznych,
- współpraca ze społecznościami lokalnymi.

Grupa buduje model kultury przedsiębiorstwa, pozwalający sprostać ciągle rosnącym wymaganiom rynku oraz interesariuszy zdefiniowanych w przyjętej Strategii CSR (akcjonariusze, klienci, dostawcy, pracownicy, środowisko, władze administracyjne i samorządowe, itd.). Uwzględniając wymagania standardu CSR, Zarząd JSW jednocześnie prowadzi działania z zakresu rozwoju gospodarczego, spójności społecznej i ochrony środowiska, we wszystkich obszarach działalności, natomiast polityka zarządzania zasobami ludzkimi opiera się na wiedzy dotyczącej potencjału pracowników i jego rozwoju.

Prowadzone w ramach Społecznej Odpowiedzialności Biznesu działania gwarantują postrzeganie Grupy jako firmy odpowiedzialnej społecznie i przynoszą wymierne korzyści takie jak: budowa przewagi konkurencyjnej, wzrost atrakcyjności w oczach inwestorów, dobre relacje z interesariuszami, większa transparentność i przewidywalność działań, postrzeganie Grupy, jako pożądanego pracodawcy, poprawa relacji ze społecznością i władzami lokalnymi, podnoszenie poziomu kultury organizacyjnej, kształtowanie pozytywnego wizerunku Grupy wśród pracowników i ich satysfakcja.

7.2. ZAGADNIENIA DOTYCZĄCE ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Rok 2016 to dla Grupy kolejny rok zarządzania opartego na zasadach zrównoważonego rozwoju. Grupa kontynuowała zintegrowane działania na rzecz ochrony środowiska, prowadzone z poszanowaniem określonych prawem warunków środowiskowych przy uwzględnieniu potrzeb lokalnych interesariuszy oraz społeczności lokalnej. Dbalność o środowisko naturalne rozumiana jest przez Grupę jako Społeczna Odpowiedzialność Biznesu wobec społeczności lokalnej, a nie tylko jako wypełnienie obowiązków wynikających ze stosowania prawa. Odpowiedzialne działanie w oparciu o najwyższe standardy środowiska, bezpieczeństwa i jakości produktów oraz konsekwencja w realizowaniu zadań środowiskowych należą do priorytetowych zadań Grupy. Zaangażowanie w ochronę środowiska naturalnego odzwierciedlają działania minimalizujące negatywne oddziaływanie prowadzonej działalności na środowisko. Realizując dobre praktyki w tym obszarze, Grupa prowadzi działania ukierunkowane na dokonywanie stałego nadzoru i monitoringu oraz dbalność o jak najmniejszą skalę zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, a także podejmowanie wszelkich kroków w celu optymalnego gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiska naturalnego.

Zwiększając swoją odpowiedzialność za środowisko naturalne i otoczenie społeczne, w 2016 roku Grupa realizowała wyznaczone zadania służące ochronie środowiska w zakresie: ochrony wód, racjonalnej gospodarki odpadami, ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, likwidacji nadmiernego hałasu emitowanego do środowiska, minimalizowania oddziaływania eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu oraz rekultywacji i zagospodarowania terenów przekształconych w wyniku działalności górniczej.

Schemat 12. Realizowane w 2016 roku przez spółki Grupy Kapitałowej zadania służące ochronie środowiska

Ochrona wód

Jednostka dominująca prowadziła działania w celu ograniczenia ilości i ładunku zasolonych wód dołowych odprowadzanych do cieków powierzchniowych, poprzez ich maksymalne wykorzystanie do celów technologicznych kopalń oraz w wyrobiskach podziemnych w prewencji pożarowej i likwidacji zbędnych wyrobisk.

Niewykorzystane wody z odwodnienia kopalń JSW dozowano do rzeki Odry z wykorzystaniem metody hydrotechnicznej ochrony wód, tj. systemu retencyjno-dozującego „Olza” eksploatowanego przez PGWiR (kopalnie: Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, Krupiński i Pniówek), odsalano w zakładzie PGWiR w Dębieńsku (kopalnia Budryk) oraz wprowadzano w sposób kontrolowany do wód powierzchniowych zgodnie z warunkami określonymi w obowiązujących przepisach (kopalnia Knurów-Szczygłowice).

Spółka PGWiR konsekwentnie doskonaliła system retencyjno-dozujący „Olza” poprzez kontynuowanie prac modernizacyjno-remontowych.

Gospodarka odpadami, rekultywacja i zagospodarowanie terenów przekształconych w wyniku działalności górniczej

Jednostka dominująca w dalszym ciągu realizowała działania dotyczące zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów wydobywczych i maksymalnego ich zagospodarowania w wyrobiskach podziemnych oraz wykorzystania do produkcji kruszyw i ich sprzedaży, a także bezpiecznego dla środowiska zagospodarowania odpadów wydobywczych na powierzchni zgodnie z założeniami „Strategii gospodarki odpadami poprodukcyjnymi – górnictwem w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A.”. Intensyfikacja działań w zakresie produkcji kruszyw w instalacjach zakładów przerobczych kopalń i ich sprzedaży zapewni optymalne wykorzystanie wytwarzanych odpadów wydobywczych w budownictwie drogowym i komunikacyjnym, do prac inżynieryjno-budowlanych oraz hydrotechnicznych.

Obiekty gospodarki odpadami wydobywczymi JSW objęte były rekultywacją techniczną i biologiczną opartą na tradycyjnych i bezglebowych metodach zazieleniania, gwarantujących szybkie i trwałe osiągnięcie zamierzonych efektów ekologicznych.

Realizacja powyższych działań zapewniła zwiększenie przychodów w wyniku sprzedaży odpadów i kruszyw wykorzystywanych jako materiał budowlany oraz obniżenie kosztów jednostkowych związanych z zagospodarowaniem odpadów wydobywczych, a także ograniczyła znacznie niekorzystne oddziaływanie odpadów wydobywczych na środowisko naturalne poprzez optymalne gospodarowanie przestrzenią i zasobami środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem rekultywacji i rewitalizacji terenów oraz gruntów przekształconych w wyniku działalności górniczej.

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do powietrza

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w JSW realizowane było poprzez maksymalne wykorzystanie energetyczne gazu z odmetanowania kopalń. W wyniku wykorzystania ujmowanego metanu do produkcji energii elektrycznej i ciepłej w układach wysokosprawnej kogeneracji w 2016 roku uzyskano zmniejszenie emisji metanu do atmosfery o ok. 115,0 mln m³.

W 2016 roku w kopalni Budryk oddano do eksploatacji układ kogeneracyjny – 2 silniki o mocy ok. 4,0 MWe każdy w rejonie szybu VI Chudów, co pozwoliło zmniejszyć emisję metanu do atmosfery o ok. 8,0 mln m³.

W związku z uczestnictwem JSW KOKS w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do dwutlenku węgla, kontynuowane były działania w celu zabezpieczenia w pełni potrzeb emisyjnych dla instalacji koksowniczych, elektrowni i elektrociepłowni w trzecim okresie rozliczeniowym, obejmującym lata 2013-2020.

Koksownie Grupy kontynuowały działania w celu dostosowania ich działalności do wymogów Dyrektywy IED, tak aby instalacje koksownicze spełniały konkluzje najlepszych dostępnych technik (BAT).

W koksowniach Grupy realizowano zadania związane z budową bloków energetycznych wykorzystujących gaz koksowniczy do produkcji energii elektrycznej i ciepła, które oprócz korzyści w obszarze działalności energetycznej, pozwolą również na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. W 2016 roku kontynuowano działania związane z budową bloku energetycznego w Koksowni Radlin.

Likwidacja nadmiernego poziomu hałasu emitowanego do środowiska

Strategia Grupy w zakresie likwidacji nadmiernego hałasu emitowanego do środowiska zakłada realizację działań prowadzących do obniżenia emisji hałasu z najbardziej uciążliwych źródeł do poziomu dopuszczalnego. Spółka kontynuowała realizację zadań związanych z wyciszeniem obiektów na terenie kopalni Knurów-Szczygłowice (Szyb Krywałd) i kopalni Pniówek (zakład główny).

Minimalizowanie oddziaływania eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu

W celu ograniczenia i likwidacji wpływów eksploatacji górniczej na powierzchnię terenu w Grupie kontynuowane były działania profilaktyczne i intensyfikacja napraw szkód górniczych. W 2016 roku w granicach terenów górniczych kopalń JSW o powierzchni 270 km², wykonano naprawę 918 obiektów i rozpoczęto naprawę w 270 obiektach kosztem 52,3 mln zł. Wszystkie planowane działania

na bieżąco uzgadniano z lokalnymi samorządami i zainteresowanymi osobami prywatnymi oraz monitorowano i korygowano w kierunku zwiększenia ich efektywności.

7.3. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA

INFORMACJE DOTYCZĄCE ZATRUDNIENIA

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w Grupie Kapitałowej zatrudnionych było 27 366 osób. W 2016 roku zatrudnienie zmniejszyło się o 4 802 osoby w stosunku do 2015 roku.

Tabela 47. Stan zatrudnienia oraz przeciętne zatrudnienie w Grupie

Wyszczególnienie	Stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia:					Przeciętne zatrudnienie w roku:				
	2016	2015	2014	2013	2012	2016	2015	2014	2013	2012
Pracownicy na stanowiskach robotniczych	21 152	24 598	26 201	22 455	23 075	23 611	25 363	24 017	22 714	23 231
Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	6 214	7 570	7 919	6 712	6 643	7 154	7 753	7 263	6 706	6 554
Razem	27 366	32 168	34 120	29 167	29 718	30 765	33 116	31 280	29 420	29 785

Największe zatrudnienie występuje w Jednostce dominującej i na koniec 2016 roku wyniosło 21 168 osób (tj. o 3 147 osób mniej niż na koniec 2015 roku), w tym 16 557 pracujących pod ziemią i 4 611 na powierzchni. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku z JSW odeszło 3 522 pracowników, z tego z przyczyn naturalnych 1 730 osób (w tym na emerytury odeszło 1 644 osoby).

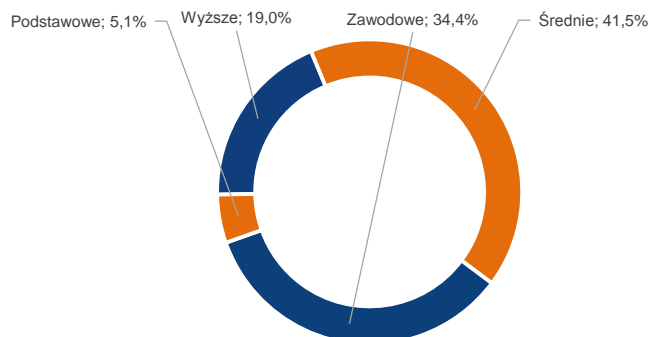
Jednostka dominująca w dalszym ciągu kontynuuje działania mające na celu optymalizację zatrudnienia. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji założonych zadań produkcyjnych, niedobór kadr związany z odejściami pracowników na emerytury oraz wstrzymaniem przyjęć nowych pracowników uzupełniany jest poprzez usługi spółki SIG obejmujące wykonywanie prac pod ziemią i na powierzchni jednostek organizacyjnych JSW.

W 2016 roku w ramach realizowanych działań optymalizacyjnych, w związku z nieodpłatnym zbyciem części zakładu górniczego Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos, do SRK przekazana została grupa pracowników. Łącznie z częścią zakładu do SRK, na podstawie art. 23¹ Kodeksu pracy, przeszło 1,6 tys. pracowników Ruchu Jas-Mos.

Ponadto, w związku z prowadzonymi działaniami w zakresie częściowej dezinvestycji posiadanych akcji/udziałów w spółkach należących do Grupy, tj. w związku z wyjściem w 2016 roku z Grupy spółek PEC, SEJ (wraz z SEJ Serwis) i WZK Victoria (wraz z epeKoks) stan zatrudnienia zmniejszył się o 1 545 osób (odpowiednio: WZK Victoria 461 osób, epeKoks 120 osób, SEJ 381 osób, PEC 511 osób, SEJ Serwis 72 osoby).

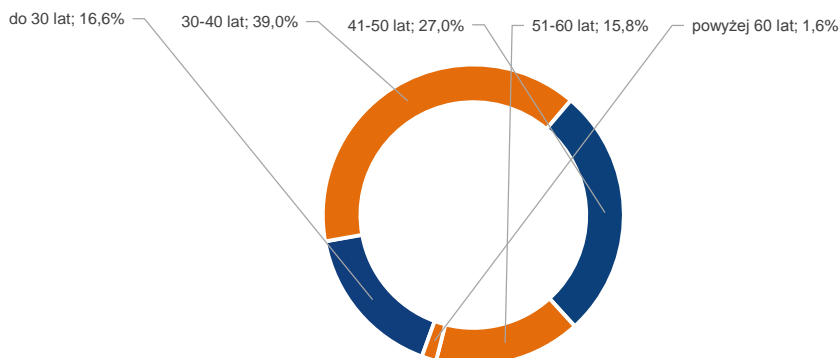
W strukturze zatrudnienia w Grupie Kapitałowej w 2016 roku przeważali pracownicy z wykształceniem zawodowym i średnim. Najliczniejszą grupę stanowili pracownicy w przedziale wiekowym 30-40 lat. Wśród pracowników Grupy przeważali mężczyźni, którzy stanowili 88,9% ogółu zatrudnionych.

Wykres 28. Struktura zatrudnienia w Grupie w podziale na rodzaj wykształcenia

Wykres 29. Struktura zatrudnienia w Grupie według wieku

INFORMACJE DOTYCZĄCE WYPADKOWOŚCI

W 2016 roku wśród pracowników Grupy doszło do 358 wypadków przy pracy, w tym 1 wypadek ciężki oraz 3 wypadki ze skutkiem śmiertelnym (wypadek ciężki oraz wypadki ze skutkiem śmiertelnym miały miejsce w kopalniach JSW).

Tabela 48. Wypadkowość w Grupie

Wypadki pracowników, w tym:	2016	2015	2014	2013	2012	Dynamika 2015=100
▪ śmiertelne	3	1	3	1	2	300,0
▪ ciężkie	1	1	1	3	3	100,0
▪ lekkie	354	360	319	321	333	98,3
Razem	358	362	323	325	338	98,9

Z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności i narażenie pracowników zatrudnionych pod ziemią na szereg zagrożeń naturalnych i technicznych, a także na szkodliwe i uciążliwe czynniki środowiska pracy, Grupa w sposób szczególny dba o zapewnienie bezpieczeństwa oraz prowadzi szeroko rozwinięty monitoring zagrożeń, a także stosuje adekwatną do zagrożeń profilaktykę. Założeniem jest nieustanne zwiększanie poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy m. in. poprzez podnoszenie poziomu technicznego kopalń, monitoring zagrożeń naturalnych, ograniczenie wpływu czynnika ludzkiego na wypadkowość oraz podnoszenie jakości szkoleń. Ponadto w Jednostce dominującej wdrożono i certyfikowano System Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

W 2016 roku nakłady na bezpieczeństwo pracy w Jednostce dominującej przekroczyły 643 mln zł. Najwięcej pieniędzy przeznaczono na zwalczanie zagrożenia metanowego, na które JSW wydała 172 mln zł. Obejmuje ono zarówno badania metanonośności pokładów, badania skał na iskrzenie zapalające metan, jak i wyposażenie załogi w sprzęt pomiarowy do określenia stanu zagrożenia gazowego, budowę i utrzymanie sieci rurociągów metanowych oraz utrzymanie centrali metanometrycznej i zakupy czujników. JSW poniosła również koszty profilaktyki pożarowej i budowy tam izolacyjnych wysokości około 143 mln zł oraz działań skoncentrowanych na zwalczaniu zagrożenia klimatycznego w wysokości 66 mln zł. Z kolei profilaktyka w zakresie zagrożenia wybuchem pyłu węglowego pochłonęła w ubiegłym roku około 35 mln zł. Kopalnie JSW ponoszą również nakłady na profilaktykę związaną z zagrożeniem zawałami, tąpnięciami i zagrożeniem wodnym. Oprócz tego JSW wydała w sumie około 103 mln zł na posiłki profilaktyczne i napoje, odzież ochronną i obuwie robocze oraz specjalną odzież i obuwie oraz sprzęt ochrony osobistej, które zabezpieczają górników przed uciążliwymi warunkami pracy i chorobami zawodowymi.

INFORMACJE DOTYCZĄCE WYNAGRODZEŃ

W spółkach wchodzących w skład Grupy obowiązują odrębne zasady wynagradzania pracowników. Poziom wynagrodzeń w poszczególnych podmiotach Grupy w 2016 roku mieści się w przedziale od 3 346,85 zł do 8 534,74 zł.

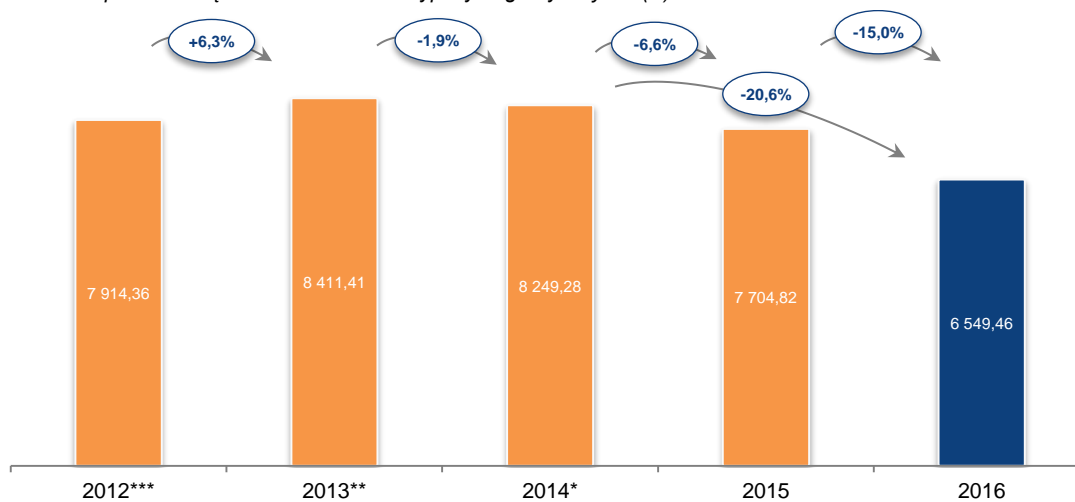
Wynagrodzenie większości pracowników Jednostki dominującej realizowane jest w oparciu o wypowiedziane ze skutkiem od 1 stycznia 2010 roku zakładowe układy zbiorowe pracy („ZUZP”) oraz Regulamin Wynagradzania Pracowników Biura Zarządu. Pracownicy przyjęci do pracy po 15 lutym 2012 roku opłacani są według zasad określonych w nowych umowach o pracę. W KWK Knurów-Szczygłowice wynagrodzenie realizowane jest w oparciu o Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku z późniejszymi zmianami.

Zgodnie ze stosowanymi zapisami wypowiedzianych zakładowych układów zbiorowych pracy oraz ww. Porozumienia, za wykonaną pracę pracownikom w JSW przysługuje wynagrodzenie składające się ze stawki płacy zasadniczej, premii bądź nadwyżki akordowej, Karty Górnika (dodatek stażowy), dodatku funkcyjnego (np. dodatku przodowego), dodatku za pracę w warunkach uciążliwych, szkodliwych i niebezpiecznych. Poziom wynagrodzenia zasadniczego pracownika uzależniony jest od kategorii zaszerogowania pracownika, charakteru lub specyfiki wykonywanej pracy oraz stanowiska zajmowanego przez pracownika. Zatrudnienie pracowników na odpowiednich stanowiskach pracy i przyznanie kategorii zaszerogowania następuje w oparciu o Taryfikator Stanowisk Pracy. Niezależnie od ww. składników wynagrodzenia, pracownikom Jednostki dominującej przysługują świadczenia dodatkowe takie jak: nagroda roczna z okazji Dnia Górnika, ekwiwalent barbórkowy, dodatkowa nagroda roczna tzw. 14-tka, deputat węglowy, nagrody jubileuszowe, odprawa emerytalno-rentowa, ekwiwalent pieniężny z tytułu zwrotu kosztów przejazdu urlopowego (tzw. Bilet z Karty Górnika), ekwiwalent na zakup pomocy szkolnych. Dodatkowo pracownicy mogą być objęci premią motywacyjną.

Na podstawie nowych umów o pracę pracownikom przysługuje wynagrodzenie składające się z płacy zasadniczej oraz dodatku za staż pracy. Poziom wynagrodzenia uzależniony jest od rodzaju wykonywanej pracy i czasu jej wykonywania. Niezależnie od wyżej wymienionych składników wynagrodzenia, pracownikom zatrudnionym na nowych umowach przysługują następujące świadczenia dodatkowe: nagroda roczna z okazji Dnia Górnika („Barbórka”), dodatkowa nagroda roczna tzw. 14-tka, deputat węglowy, odprawa emerytalno-rentowa.

Niektóre z ww. świadczeń zostały zawieszane.

Wykres 30. Średnia płaca miesięczna w JSW – bez wypłaty nagrody z zysku (zł)

* Średnia miesięczna płaca za 2014 rok w wysokości 8 249,28 zł obejmuje również wynagrodzenie pracowników KWK Knurów-Szczygłowice uzyskane przez nich za czas pracy w JSW.

** Zgodnie z Porozumieniem zawartym w dniu 20 maja 2013 roku pomiędzy Zarządem JSW a Zakładowymi Organizacjami Związkowymi działającymi w JSW, w 2013 roku została wypłacona nagroda pieniężna dla pracowników JSW z tytułu osiągniętych wyników w roku obrotowym 2012 w kwocie 73 765 890 zł. Nie uwzględniając w funduszu płac ww. nagrody pieniężnej, która została wypłacona w miejsce nagrody z zysku, średnia płaca miesięczna za 2013 rok wynosi 8 136,87 zł.

*** Bez wypłaty nagrody z zysku.

Na poziom (spadek) przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w 2016 roku miały wpływ porozumienia zawarte ze stroną społeczną w 2015 i 2016 roku:

1. Porozumienie zawarte w dniu 23 lutego 2015 roku pomiędzy Zarządem JSW a Organizacjami Związkowymi, umożliwiło wdrożenie następujących rozwiązań w zakresie kształtowania wynagrodzeń w JSW:
  - utrzymanie stawek płacy zasadniczej na poziomie roku 2014,

- wstrzymanie wypłaty ekwiwalentu na zakup pomocy szkolnych,
  - wstrzymanie wypłaty z tytułu „Bilet z Karty Górnika”,
  - wynagrodzenie za absencję chorobową oraz zasiłek chorobowy naliczane na podstawie Kodeksu pracy oraz Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
  - wynagrodzenie za czas absencji urlopowej naliczane na podstawie Kodeksu pracy oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop,
  - zaprzestanie wypłacania premii BHP i premii zadaniowej,
  - obniżenie wymiaru deputatu węglowego do 7,16 ton.
2. W dniu 16 września 2015 roku zostało podpisane Porozumienie pomiędzy Zarządem JSW a Organizacjami Związkowymi, na podstawie którego na okres trzech lat (2016-2018) zawieszono zostały niektóre autonomiczne przepisy prawa pracy JSW i jednocześnie na okres zawieszenia wdrożono m. in. następujące rozwiązania w zakresie kształtowania wynagrodzeń w JSW:
- wstrzymanie wypłaty 14-tej pensji,
  - wstrzymanie wypłaty ekwiwalentu barbórkowego,
  - dokonanie zmiany w zasadach naliczania nagrody z okazji Dnia Górnika,
  - wstrzymanie prawa do deputatu węglowego,
  - dokonanie zmiany w zasadach wypłat odpraw emerytalnych.
- Ponadto w 2016 roku obniżone zostało o 20% wynagrodzenie Dyrektorów Kopalń, ZLM oraz Dyrektorów Biur w Biurze Zarządu (w 2015 roku: o 10%).
3. W dniu 13 stycznia 2016 roku Zarząd JSW i Reprezentatywne Związki Zawodowe JSW podpisały porozumienie zbiorowe, zgodnie z którym nagroda roczna tzw. 14-ta pensja wyliczona została według zasad stosowanych przy wyliczaniu nagrody rocznej za 2014 rok i wypłacona, wraz z ustawowymi odsetkami za każdy dzień opóźnienia wypłaty, w terminie do 1 czerwca 2016 roku.
4. W dniu 19 października 2016 roku, mając na uwadze wyroki sądowe zasądzające od JSW wypłatę odsetek od nieterminowej wypłaty II raty nagrody z okazji Dnia Górnika za 2015 rok, Zarząd JSW podpisał z Reprezentatywnymi Organizacjami Związkowymi porozumienie na mocy którego, JSW S.A. wypłaciła uprawnionym pracownikom odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty II raty nagrody z okazji Dnia Górnika za 2015 rok.
5. W dniu 27 października 2016 roku Zarząd JSW podpisał z Reprezentatywnymi Organizacjami Związkowymi kolejne porozumienie, na mocy którego JSW wypłaciła nagrodę barbórkową wszystkim pracownikom. W porozumieniu tym uzgodniono także kwestię nadpłaty deputatu węglowego za 2015 rok do wysokości 8 ton (JSW nadpłaci uprawnionym pracownikom równowartość 0,84 tony węgla za 2015 rok wraz z odsetkami ustawowymi do dnia 28 lutego 2017 roku).
6. W dniu 27 stycznia 2016 roku Zarząd JSW przyjął wypracowaną w trakcie negocjacji treść porozumienia w sprawie przeprowadzenia regulacji płac w KWK Knurów-Szczygłowie i Regulaminu Premiowania Pracowników KWK Knurów-Szczygłowie. Zgodnie z porozumieniem z 27 stycznia 2016 roku z dniem 1 lutego 2016 roku zostały wdrożone stawki płac zasadniczych dla wszystkich pracowników KWK Knurów-Szczygłowie stosowane w pozostałych kopalniach JSW, zaprzestano wypłacania stałego gwarantowanego dodatku do wynagrodzenia za pracę, premia wypłacana jest na zasadach wskazanych w regulaminie premiowania, a pracownikom na stanowiskach robotniczych przyznaje się dodatek kwotowy.

Szczegóły porozumień zawartych w 2016 roku przedstawione zostały w Punkcie 7.4. niniejszego sprawozdania, a porozumień zawartych w 2015 roku w Punkcie 6.5. Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku.

7.4. RELACJE ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI

RELACJE ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI W JEDNOSTCE DOMINUJĄCEJ

Prace nad standaryzacją płac pracowników KWK Knurów-Szczygłowie

W dniu 27 stycznia 2016 roku Zarząd JSW przyjął wypracowaną w trakcie negocjacji treść porozumienia w sprawie przeprowadzenia regulacji płac w KWK Knurów-Szczygłowie i Regulaminu Premiowania Pracowników KWK Knurów-Szczygłowie. W tym samym dniu Zarząd JSW i Zakładowe Organizacje Związków Zawodowych JSW podpisały powyższe dokumenty. Realizując zapisy Porozumienia

z dnia 27 stycznia 2016 roku w sprawie przeprowadzenia regulacji płac w KWK Knurów-Szczygłowie, dotyczące konieczności dokonania analizy realizacji porozumienia po upływie 6 oraz 12 miesięcy, w dniu 9 sierpnia 2016 roku odbyło się spotkanie z organizacjami związkowymi KWK Knurów-Szczygłowie. W trakcie spotkania strona pracodawcy przedstawiła materiały podsumowujące dotychczasowy efekt regulacji płac wdrożonej zgodnie z ww. Porozumieniem od m-ca lutego 2016 roku. Strona społeczna przedstawiła w trakcie dyskusji swoją opinię dotyczącą przeprowadzonej regulacji płac akceptując przedstawione przez przedstawicieli pracodawcy materiały. Kolejne spotkania w sprawie regulacji płac dla pracowników KWK Knurów-Szczygłowie odbyły się w dniach 30 listopada oraz 9, 19 i 29 grudnia 2016 roku.

Wypłata 14-pensji za 2015 rok

Reprezentatywne Związki Zawodowe JSW, kierując się wątpliwościami interpretacyjnymi w sprawie sposobu wyliczenia wypłaty 14-tej pensji za 2015 rok, pismem z dnia 29 grudnia 2015 roku wniosły do Zarządu o podjęcie negocjacji w przedmiocie odstąpienia od stosowania zapisów Porozumienia z dnia 23 lutego 2015 roku dotyczących 14-tej pensji za 2015 rok oraz podpisania porozumienia na mocy którego wypłata 14-tej pensji realizowana byłaby na zasadach przepisów stosowanych w 2014 roku.

W dniach 8 i 11 stycznia 2016 roku przeprowadzone zostały negocjacje w powyższej sprawie. W dniu 13 stycznia 2016 roku Zarząd JSW i Reprezentatywne Związki Zawodowe JSW podpisały Porozumienie zbiorowe, zgodnie z którym nagroda roczna tzw. 14-ta pensja wyliczona została według zasad stosowanych przy wyliczaniu nagrody rocznej za 2014 rok i wypłacona, wraz z ustawowymi odsetkami za każdy dzień opóźnienia wypłaty, w terminie do 1 czerwca 2016 roku.

Porozumienie dotyczące nabycia uprawnień do dodatkowego urlopu wypoczynkowego przez pracowników kopalni

Reprezentatywne Związki Zawodowe JSW, kierując się potrzebą jednakowego traktowania pracowników, skierowały pismo do Zarządu JSW z dnia 30 grudnia 2015 roku, w którym wniosły o przyznanie pracownikom przyjętym do pracy w JSW po 15 lutym 2012 roku prawa do dodatkowych urlopów na zasadach określonych w wypowiedzianych zakładowych układach zbiorowych pracy. W dniu 13 stycznia 2016 roku Zarząd JSW i Reprezentatywne Związki Zawodowe podpisały Porozumienie zbiorowe, w którym uzgodniono, że pracownicy zatrudnieni w kopalniach JSW na stanowiskach pracy pod ziemią po 15 lutym 2012 roku nabywają z ważnością od 1 stycznia 2016 roku uprawnienia do dodatkowego urlopu wypoczynkowego na zasadach wypowiedzianych zakładowych układów zbiorowych pracy.

Wszczęcie sporów zbiorowych przez Wspólną Reprezentację Związków Zawodowych Jedność

1. Żądania z dnia 21 stycznia 2016 roku:

Wspólna Reprezentacja ZZ Jedność, powołana przez ZZ Jedność z siedzibą w KWK Budryk, ZZ Jedność Pracowników JSW KWK Pniówek, ZZ Jedność Pracowników JSW KWK Krupiński, ZZ Jedność Pracowników JSW KWK Knurów-Szczygłowie, ZZ Jedność Pracowników Ruch Borynia, ZZ Jedność Pracowników JSW Ruch Zofiówka i ZZ Wsparcie JSW, pismem z dnia 1 lutego 2016 roku, poinformowała, że w związku z brakiem spełnienia żądań wymienionych w piśmie z dnia 21 stycznia 2016 roku wszczęła spór zbiorowy. Spór dotyczy żądań:

- zlikwidowania w Regulaminie ZFŚS Rozdziału IX (dofinansowanie imprez związkowych i innych) i przeznaczenie tych środków na podniesienie wysokości tzw. „wczasów pod gruszą” każdemu pracownikowi zgodnie z wolą pracowników wyrażoną w przeprowadzonych referendach; wprowadzenia Regulaminu zgodnego z przepisami Ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych; zwrotu na konta ZFŚS środków wydatkowanych sprzecznie z przepisami ww. ustawy za lata 2013-2015;
- zaprzestania zatrudniania pracowników na stanowiskach pod ziemią do obsługi kolejek spalinowych, spagoladwarek i kombajnów w temperaturze powyżej 33°C; monitorowania ww. temperatur poprzez zabudowę stałych termometrów ze stałym zapisem pomiarów; przeprowadzenia badań wpływu spalin z silników spalinowych stosowanych pod ziemią na organizmy narażonych na nie pracowników;
- zaprzestanie zmuszania pracowników przez kierownictwo do członkostwa w związkach zawodowych, zwrotu bezprawnie potrąconych z wynagrodzeń składek członkowskich bez zgody pracowników, zaprzestanie informowania osób nieuprawnionych o opłacaniu składek członkowskich przez udostępnianie osobom nieuprawnionym imiennych list pracowników tj. łamanie Ustawy o ochronie danych osobowych.

Rokowania odnośnie sporu zbiorowego zostały zakończone spisaniem protokołu rozbieżności, zgodnie z którym Zarząd JSW pismem z dnia 17 marca 2016 roku wystąpił o wyznaczenie mediatora z listy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Pismem z dnia 29 marca 2016 roku Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poinformowało Zarząd o wyznaczeniu mediatora z listy przy Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Pana Jerzego Bernarda Nowaka. Stosownie do ustaleń z mediatorem pierwsze spotkanie

mediacyjne odnośnie sporu zbiorowego odbyło się w dniu 14 kwietnia 2016 roku. Mediator odbył spotkania indywidualne ze stroną Pracodawcy, związkami zawodowymi, następnie strony sporu wzięły udział we wspólnym spotkaniu z mediatorem. Podczas kolejnego spotkania mediacyjnego w dniu 20 kwietnia 2016 roku strony wraz z mediatorem omówiły żądanie wyartykułowane w pkt.1 pisma z dnia 21 stycznia 2016 roku oraz przedstawiły ponownie swoje stanowiska. Strona związkowa zmodyfikowała swoje stanowisko proponując zawieszenie zapisów rozdziału IX Regulaminu ZFŚS JSW na okres obowiązywania porozumienia z 16 września 2015 roku oraz przesunięcie przeznaczonych na te cele środków ZFŚS na zwiększenie wypłat tzw. „wczasów pod gruszą”. Pracodawca oświadczył, iż po otrzymaniu od strony związkowej szczegółowego opisu ww. propozycji na piśmie oraz po uprzedniej analizie możliwości prawnej jej wdrożenia skonsultuje poprzez wystosowanie pisma do organizacji związkowych działających w JSW możliwość wdrożenia ww. propozycji. W dniu 25 maja 2016 roku strony omówiły wszystkie żądania wyartykułowane w piśmie z dnia 21 stycznia 2016 roku oraz przedstawiły swoje stanowiska. Mediator podsumował dotychczasowy przebieg mediacji. Odpowiadając na żądanie wyartykułowane w pkt. 1 pisma z dnia 21 stycznia 2016 roku, zmodyfikowane w trakcie mediacji, pracodawca przedstawił stronie związkowej opinię prawną dotyczącą braku możliwości zawieszenia z mocą od stycznia 2016 roku zapisów Regulaminu ZFŚS. Strona związkowa zmodyfikowała zatem powyższe żądanie wnosząc o zawieszenie zapisów rozdziału IX Regulaminu ZFŚS na okres od stycznia 2017 roku do grudnia 2018 roku. Biorąc pod uwagę powyższe pracodawca wskazał, że w obecnych warunkach prawno-społecznych trudno prognozować wdrożenie ewentualnych zmian w 2017 roku. Strona związkowa wskazała, biorąc pod uwagę wypowiedzi pracodawcy, że nie widzi możliwości zakończenia trwającego sporu w formie porozumienia. Mediator zaproponował, aby strony przeanalizowały wszystkie kwestie zbieżne i sporne oraz przedstawiły propozycję formy zakończenia sporu na następnym spotkaniu. W trakcie kolejnego spotkania w dniu 10 czerwca 2016 roku strony podsumowały przebieg postępowania mediacyjnego oraz przedstawiły swoje końcowe stanowiska. Pomimo uzyskania zbieżności w niektórych kwestiach, strony nie doszły do porozumienia kończąc postępowanie mediacyjne podpisaniem protokołu rozbieżności.

2. Żądania z dnia 27 stycznia 2016 roku:

Wspólna Reprezentacja ZZ Jedność, powołana przez ZZ Jedność z siedzibą w KWK Budryk, ZZ Jedność Pracowników JSW KWK Pniówek, ZZ Jedność Pracowników JSW KWK Krupiński, ZZ Jedność Pracowników JSW KWK Knurów-Szczygłowice, ZZ Jedność Pracowników Ruch Borynia, ZZ Jedność Pracowników JSW Ruch Zofiówka i ZZ Wsparcie JSW, pismem z dnia 22 lutego 2016 roku, poinformowała, że w związku z brakiem spełnienia żądań wymienionych w piśmie z dnia 27 stycznia 2016 roku wszczęła spór zbiorowy. Spór dotyczy żądań:

- wyrównania średnich płac we wszystkich grupach zawodowych w kopalniach węgla kamiennego JSW odpowiednio do najwyższej osiągniętej w JSW za każdy miesiąc,
- w związku z prawomocnymi wyrokami sądowymi, wypłacenia wszystkim pracownikom ustawowych odsetek od II raty 14-tej pensji za 2014 rok,
- wypłacenia wszystkim pracownikom wartości 1 tony węgla deputatowego za 2015 rok wraz z ustawowymi odsetkami oraz ustawowych odsetek od II raty nagrody barbórkowej za 2015 rok.

Pismem z dnia 7 marca 2016 roku pracodawca zaprosił Wspólną Reprezentację ZZ Jedność na rokowania odnośnie sporu zbiorowego dotyczącego żądań wymienionych w piśmie z dnia 27 stycznia 2016 roku. Spotkanie odbyło się w dniu 16 marca 2016 roku, w trakcie którego pracodawca wyraził gotowość do prowadzenia rokowań zgodnie z wysłanym zaproszeniem, jednak Wspólna Reprezentacja Związków Zawodowych Jedność nie podjęła rozmów w ww. temacie. W trakcie kolejnych rokowań strony przedstawiły i omówiły swoje stanowiska. Ostatecznie w dniu 18 kwietnia 2016 roku strony podpisały protokół rozbieżności z rokowań odnośnie sporu zbiorowego dotyczącego żądań Wspólnej Reprezentacji ZZ Jedność z dnia 27 stycznia 2016 roku. Pismem z dnia 23 czerwca 2016 roku, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wskazało mediatora w osobie Pana Jerzego Nowaka do przeprowadzenia mediacji w przedmiotowym sporze. W dniu 21 lipca 2016 roku odbyło się spotkanie mediacyjne w sprawie sporu zbiorowego dotyczącego żądań z dnia 27 stycznia 2016 roku.

W trakcie spotkania strona pracodawcy powołując się na opinię prawną poinformowała, że z uwagi na pisemne oświadczenie złożone w dniu 22 czerwca 2016 roku przez przewodniczącego Związku Zawodowego Jedność Pracowników JSW S.A. Ruch Borynia, będącej członkiem ww. wspólnej reprezentacji, dotyczące wycofania żądań przedstawionych w piśmie z dnia 27 stycznia 2016 roku, strona związkowa nie wyraża już wspólnego stanowiska, co oznacza, że niemożliwe jest dalsze funkcjonowanie wspólnej reprezentacji związkowej jako strony sporu zbiorowego. Mając powyższe na względzie strona pracodawcy stwierdziła, że wszystkie działania dotyczące żądań strony związkowej zgłoszone w piśmie z dnia 27 stycznia 2016 roku po dacie 22 czerwca 2016 roku są niezgodne z ustawą z dnia 23 maja 1991 roku o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, a także poinformowała, że nie ma podstaw prawnych do prowadzenia mediacji. Strona związkowa odnosząc się do powyższej kwestii wskazała, iż nie zgadza się ze stanowiskiem pracodawcy odnośnie prowadzenia postępowania mediacyjnego. Ponadto strona związkowa wskazała, iż pracodawca nie podejmuje

mediacji łamiąc ustawę o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, a strona społeczna odbiera powyższy brak przystąpienia do mediacji jako celowe opóźnianie i przeszkadzanie w prowadzeniu rozmów w sposób zgodny z ww. ustawą.

W świetle przedstawionych faktów mediator stwierdził, iż jego dalsza rola jest bezprzedmiotowa i została wyczerpana oraz, że złożył w tej sprawie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stosowny raport.

Rozpoczęcie rokowań nad Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy dla Pracowników JSW („ZUZP”)

Zarząd JSW pismem z dnia 19 stycznia 2016 roku zaprosił wszystkie zakładowe organizacje związków zawodowych do rokowań nad ZUZP. W dniu 2 marca 2016 roku odbyło się inauguracyjne spotkanie, w trakcie którego uzgodniono, że pracodawca opracuje i prześle Stronie Związkowej projekt ZUZP, którego treść będzie przedmiotem rokowań. Zgodnie z powyższym pracodawca przesłał w dniu 11 marca 2016 roku projekt części zasadniczej ZUZP dla pracowników JSW. Projekt ZUZP wraz z załącznikami został przesłany Związkom Zawodowym w dniu 18 marca 2016 roku. Pierwsze spotkanie zespołu roboczego ds. wypracowania ZUZP dla Pracowników JSW odbyło się w dniu 24 marca 2016 roku. W trakcie spotkania organizacje związkowe Jedność zakwestionowały reprezentatywność ZOK NSZZ Solidarność JSW, Federacji ZZG JSW, ZZ Kadra Pracowników JSW i ZOK ZZ Kontra wnosząc o zawieszenie rokowań nad ZUZP do czasu wydania przez sąd orzeczenia o reprezentatywności ww. organizacji. Prac nad ZUZP nie przerwano. W dniu 7 kwietnia 2016 roku odbyły się kolejne rokowania nad ZUZP dla pracowników JSW. W trakcie spotkania ZOK NSZZ Solidarność JSW, Federacja ZZG JSW, ZZ Kadra Pracowników JSW i ZOK ZZ Kontra wniosły o zawieszenie rokowań z uwagi na:

- wystąpienie do sądu ww. organizacji związkowych o stwierdzenie ich reprezentatywności w związku z pismem wystosowanym przez organizacje zakładowe ZZ Jedność do ZOK NSZZ Solidarność JSW, Federacji ZZG JSW, ZZ Kadra Pracowników JSW i ZOK ZZ Kontra o stwierdzenie reprezentatywności zgodnie z Kodeksem pracy,
- upublicznianie przez niektóre organizacje związkowe informacji na temat treści prowadzonych rokowań, co narusza art. 241[§] 1 Kodeksu pracy, który brzmi, że „Każda ze stron jest obowiązana prowadzić rokowania w dobrej wierze i z poszanowaniem słusznym interesów drugiej strony...”.

Pracodawca mając na uwadze prawidłowy przebieg rokowań nad ZUZP przychylił się do ww. wniosku. Na dzień 31 grudnia 2016 roku pracodawca nie posiada żadnych oficjalnych dokumentów dotyczących zajęcia stanowiska przez Sąd w powyższej sprawie. Rokowania nad ZUZP pozostają zawieszane.

Projekt przejścia Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla KWK Knurów-Szczygłowice Ruch Knurów i Ruch Szczygłowice oraz Zakładu Przeróbki Mechanicznej Węgla KWK Budryk do Jastrzębskich Zakładów Remontowych Sp. z o.o.

Decyzją z dnia 22 czerwca 2016 roku Zarząd JSW wyraził zgodę na zawiadomienie związków zawodowych działających w JSW oraz w JZR o planowanym przejściu w trybie art. 23¹ Kodeksu pracy z dniem 10 sierpnia 2016 roku Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla KWK Knurów-Szczygłowice Ruch Knurów i Ruch Szczygłowice oraz Zakładu Przeróbki Mechanicznej Węgla KWK Budryk do JZR oraz zaakceptował projekt ww. zawiadomienia.

W związku z powyższym realizując zapisy art. 26¹ ust.1 Ustawy o związkach zawodowych, Zarządy JSW i JZR pismem z dnia 1 lipca 2016 roku powiadomiły zakładowe organizacje związków zawodowych JSW oraz organizacje związków zawodowych JZR o ww. zamiarze wskazując, iż JZR z uwagi na znacznie odbiegający system wynagradzania pracowników zamierzają podjąć działania dotyczące zmiany warunków zatrudnienia przenoszonych pracowników oraz dostosować te warunki do warunków obowiązujących w JZR. Ponadto Zarządy JSW i JZR w ww. piśmie wniosły o podjęcie rokowań w celu zawarcia porozumienia zbiorowego dotyczącego warunków przejścia pracowników JSW przez JZR. W odpowiedzi organizacje związkowe poinformowały, iż z uwagi na planowaną zmianę warunków zatrudnienia przejmowanych pracowników oraz ich dostosowanie do warunków obowiązujących w JZR, a także mając na względzie zapisy porozumienia z dnia 5 maja 2011 roku odnośnie warunków umów o pracę oraz gwarancji zatrudnienia, nie wyrażają zgody na przejście pracowników JSW przez JZR.

Realizując zapisy art. 26¹ ust. 3 Ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych, Zarządy JSW i JZR pismem z dnia 5 lipca 2016 roku zaprosiły wszystkie zakładowe organizacje związków zawodowych JSW oraz organizacje związków zawodowych JZR na spotkanie w ww. kwestii w dniu 11 lipca 2016 roku. W trakcie rokowań strona społeczna podtrzymała przedstawione wcześniej w formie pisemnej stanowisko o braku zgody na ww. przejście pracowników JSW do JZR.

Biorąc pod uwagę stanowisko związków zawodowych wyrażone w protokole z rokowań z dnia 11 lipca 2016 roku oraz wcześniejsze opinie związków zawodowych Zarząd JSW w dniu 13 lipca 2016 roku podjął decyzję o odstąpieniu od planowanego przejścia w trybie art. 23¹ Kodeksu pracy pracowników ZPMW KWK Knurów-Szczygłowice Ruch Knurów i Ruch Szczygłowice oraz pracowników ZPMW KWK Budryk do JZR.

W związku z powyższym Zarząd JSW w dniu 13 lipca 2016 roku podpisał Porozumienie w sprawie pracowników Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla KWK Knurów-Szczygłowice i KWK Budryk zawarte na podstawie art. 9 § 1 Kodeksu pracy oraz art. 26¹ ust. 3 Ustawy z 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych pomiędzy JSW a organizacjami związkowymi działającymi w JSW na podstawie którego:

- wszyscy pracownicy Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla kopalni Knurów-Szczygłowice i kopalni Budryk zatrudnieni w tych zakładach w celu utrzymania dotychczasowego miejsca pracy winni złożyć oświadczenie o nie wyrażeniu zgody na przejście w trybie art. 23¹ Kodeksu pracy do pracodawcy przejmującego – JZR,
- dotychczasowe warunki zatrudniania i wynagradzania pracowników ZPMW KWK Knurów-Szczygłowice Ruch Knurów i Ruch Szczygłowice oraz pracowników ZPMW KWK Budryk nie ulegają zmianom.

Realizacja prac związanych z przekazaniem wydzielonej części KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos i KWK Krupiński do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. („SRK”)

W dniu 19 lipca 2016 roku odbyło się spotkanie ze stroną społeczną Zespołu Roboczego do wypracowania porozumień związanych z przekazaniem części KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos do SRK. W trakcie spotkania przedstawiciele pracodawcy przedstawili i omówili projekty porozumień. Podczas kolejnego spotkania przedstawiciele JSW ze stroną społeczną oraz przedstawicielami SRK w dniu 4 sierpnia 2016 roku omówiono przygotowany przez JSW projekt porozumienia w sprawie przekazania części Ruchu Jas-Mos do SRK. Podczas negocjacji strony wniosły swoje uwagi i wstępnie wypracowały projekt porozumienia. W trakcie kolejnego spotkania przedstawiciele pracodawcy z przedstawicielami Reprezentatywnych Organizacji Związków Zawodowych JSW w dniu 22 września 2016 roku omówiono i uzgodniono treść porozumienia. Ostatecznie w związku z przekazaniem części zakładu KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Jas-Mos do SRK w dniu 28 września 2016 roku zostało podpisane Trójstronne Porozumienie zawarte w trybie art. 9 § 1 Kodeksu pracy pomiędzy JSW i SRK a Reprezentatywnymi Organizacjami Związków Zawodowych JSW regulujące kwestie związane z przejściem pracowników do nowego pracodawcy.

Ponadto w dniu 22 września 2016 roku odbyło się spotkanie przedstawicieli Ministerstwa Energii i Zarządu JSW z przedstawicielami Reprezentatywnych Organizacji Związków Zawodowych JSW w sprawie przekazania KWK Krupiński do SRK.

Spotkanie z przedstawicielami Reprezentatywnych Organizacji Związkowych JSW w zakresie zdefiniowania pojęcia stanowisk administracyjnych w celu realizacji § 2 pkt. 9 Porozumienia z dnia 23 lutego 2015 roku oraz § 3 ust. 9 Porozumienia z dnia 16 września 2015 roku

W dniu 2 września 2016 roku z inicjatywy pracodawcy odbyło się spotkanie z przedstawicielami Reprezentatywnych Organizacji Związkowych JSW w zakresie zdefiniowania pojęcia stanowisk administracyjnych. Powyższe wynika z konieczności realizacji § 2 pkt. 9 Porozumienia z dnia 23 lutego 2015 roku oraz § 3 ust. 9 Porozumienia z dnia 16 września 2015 roku. W trakcie spotkania zaprezentowano materiał dotyczący wypracowanych przez przedstawicieli pracodawcy rozwiązań w zakresie zdefiniowania pojęcia stanowisk administracyjnych. Strona społeczna przerwała powyższą prezentację stwierdzając, że z uwagi na szereg projektów realizowanych w chwili obecnej w JSW, m.in. realizację programu restrukturyzacyjnego zakładającego przekazanie wybranych aktywów do SRK, nie widzi w chwili obecnej potrzeby rozmów na powyższy temat. Ponadto wskazała, że w przypadku braku wypracowania ww. definicji, obowiązywać będą aktualnie stosowane zasady, co zdaniem strony związkowej gwarantuje m.in. Porozumienie z 5 maja 2011 roku. W związku z powyższym brak jest możliwości realizacji zapisu § 3 ust. 4 pkt. 3 Porozumienia z dnia 16 września 2015 roku w zakresie dotyczącym pracowników administracji. Uwzględniając powyższy fakt, na wniosek Reprezentatywnych Organizacji Związkowych w dniu 27 października 2016 roku zostało podpisane Porozumienie zawarte w trybie art.9 § 1 Kodeksu pracy pomiędzy JSW a Reprezentatywnymi Organizacjami Związkowymi działającymi w JSW. W ramach ww. Porozumienia strony uzgodniły wypłacić nagrodę z okazji Dnia Górnika za 2016 rok wszystkim pracownikom zakładów JSW spełniającym kryteria niezbędne do jej nabycia oraz nadpłacić uprawnionym pracownikom równowartość 0,84 tony węgla za 2015 rok wraz z ustawowymi odsetkami.

Wypłata odsetek od II raty nagrody barbórkowej za 2015 rok

W dniu 19 października 2016 roku zostało zawarte Porozumienie zbiorowe dotyczące wypłaty uprawnionym pracownikom JSW odsetek od II raty nagrody z okazji Dnia Górnika za 2015 rok, pomiędzy JSW a reprezentatywnymi organizacjami związkowymi JSW.

Renegocjowanie Porozumienia zawartego w trybie art. 9¹ i 23^{1a} KP w dniu 16 września 2015 roku

W związku z pismem reprezentatywnych organizacji związkowych JSW z dnia 5 grudnia 2016 roku odnośnie renegocjowania Porozumienia zawartego w trybie art. 9¹ i 23^{1a} Kodeksu pracy w dniu 16 września 2015 roku w części dotyczącej: zasad naliczania i wypłacania nagrody z okazji Dnia Górnika, wstrzymania wypłaty 14-tej pensji oraz wstrzymania prawa do deputatu węglowego, w dniu 8 grudnia 2016 roku odbyło się spotkanie z przedstawicielami reprezentatywnych organizacji związkowych JSW. Podczas kolejnego

spotkania w dniu 19 grudnia 2016 roku Zarząd JSW przedstawił stronie związkowej analizę aktualnej sytuacji finansowej JSW oraz założenia do Planu PTE na 2017 rok. Strony ponownie spotkały się w dniach: 4, 18 i 24 stycznia oraz 3 lutego 2017 roku. Ostatecznie w dniu 9 lutego 2017 roku pomiędzy Zarządem JSW a reprezentatywnymi organizacjami związkowymi JSW zostało podpisane porozumienie na podstawie którego w dniu 6 marca 2017 roku pracownikom JSW zostanie wypłacona. tzw. nagroda jednorazowa. Ponadto począwszy od 1 marca 2017 roku Pracodawca zobowiązuje się dokonywać przeszeręgowań do 10% (według struktury zatrudnienia) z pracowników zatrudnianych w poszczególnych zakładach JSW.

RELACJE ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI W POZOSTAŁYCH SPÓŁKACH GRUPY

Tabela 49. Istotne spory zbiorowe w pozostałych spółkach Grupy

Istotne spory inicjowane przez stronę społeczną oraz relacje ze stroną społeczną	
JSW KOKS	<p>W spółce działa 10 organizacji związkowych. Podczas cyklicznych spotkań Zarząd spółki dokonał z partnerami społecznymi następujących uzgodnień:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podpisanie porozumienia z dnia 27 stycznia 2016 roku dotyczącego wysokości dodatków za pracę w ruchu zmianowym, w wyniku którego zostały wprowadzone zmiany do ZUZP na mocy protokołu dodatkowego nr 58, ▪ podpisanie porozumienia z dnia 27 stycznia 2016 roku dotyczącego planów urlopów, ▪ podpisanie w dniu 6 września 2016 roku porozumienia w zakresie wypłaty premii produkcyjnej za czas efektywnie przepracowany w okresach od 1 lipca do 30 września 2016 roku oraz w okresie od 1 października do 31 grudnia 2016 roku. <p>Ponadto kontynuowano rokowania w przedmiocie zawarcia nowego Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników JSW KOKS, Pakietu Gwarancji Zatrudnienia (socjalnych) dla Pracowników JSW KOKS nie objętych Pakietem Gwarancji Socjalnych dla Pracowników Kombinatu Koksochemicznego Zabrze z dnia 18 maja 2011 roku oraz rozpoczęto negocjacje w przedmiocie ustalenia treści porozumienia ramowego, które umożliwi ujednoczenie stanu prawnego w zakresie prawa pracy oraz warunków placowych w spółce. W dniu 23 listopada 2016 roku sześć organizacji związkowych oraz Zarząd podpisały stosowne Porozumienie, zaś w dniu 29 listopada 2016 roku został zawarty Pakiet Gwarancji Socjalnych dla Pracowników JSW KOKS nie objętych Pakietem Gwarancji Socjalnych dla Pracowników Kombinatu Koksochemicznego Zabrze SA z 18 maja 2011 roku. W dniu 30 listopada 2016 roku upłynął termin wypowiedzenia Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników JSW KOKS (poprzednio Koksownia Przyjaźń S.A.) z 16 marca 2005 roku z późn. zm. Ponadto w Spółce trwają negocjacje z organizacjami związkowymi dotyczące polityki płacowej, jak również poziomu świadczeń z ZFŚS w 2017 roku.</p>
JZR	<p>W spółce działają 4 organizacje związkowe. W dniu 29 marca 2016 roku zostało podpisane porozumienie ze stroną społeczną, w wyniku którego wprowadzono zmiany w ZUZP. Wypracowano nowy i uproszczony system wynagradzania składający się z wynagrodzenia zasadniczego oraz premii. Odstąpiono od tworzenia rezerw i wypłaty nagrody rocznej tzw. 14-tej pensji od stycznia 2017 roku. Pracownicy zamiennie otrzymują nagrodę miesięczną, wyliczaną jako procent z wypracowanego wynagrodzenia. Oprócz wynagrodzenia miesięcznego pracownicy spółki mają prawo do nagrody branżowej oraz naród jubileuszowych, zgodnie z nowymi zasadami gratyfikującymi pracę w JSW oraz Grupie Kapitałowej.</p>
JSK	<p>W spółce nie funkcjonują organizacje związkowe, jedynie 12 pracowników spółki zatrudnionych na terenie bocznicy JSW KOKS Koksownia Przyjaźń należy do Międzyzakładowej Organizacji Związkowej NSZZ „Solidarność” przy JSW KOKS. Zgodnie z ustawą o związkach zawodowych z dnia 23 maja 1991 roku Zarząd spółki w czerwcu 2016 roku dokonał z ww. organizacją związkową uzgodnień treści Aneksu Nr 3 do Regulaminu Wynagradzania Pracowników spółki. Powyższy Aneks został przyjęty Uchwałą Zarządu JSK z dnia 4 lipca 2016 roku i wszedł w życie 18 lipca 2016 roku.</p>
PGWiR	<p>W spółce działają 4 organizacje związkowe. Pracownicy Zakładu Odsalania Dębieńsko przejęci przez PGWiR w trybie art. 23¹ Kodeksu pracy, opłacani są według zasad Regulaminu Wynagradzania Zakładu Odsalania Dębieńsko Sp. z o.o. („ZOD”). Zarząd krytycznie ocenia ww. regulamin, dlatego przedstawiał stronie społecznej propozycje zmian. Nie uzyskano jednak porozumienia. W związku z powyższym realizowano proces stopniowego zawierania porozumień stron w celu objęcia pracowników ZOD zasadami Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy PGWiR. Organizacje związkowe zwróciły się pisemnie do Zarządu PGWiR wyrażając swój sprzeciw dotyczący warunków wynagradzania ujętych w ZUZP PGWiR, które Zarząd proponuje pracownikom poprzez ww. porozumienia stron. Pismem z dnia 9 września 2016 roku Zarząd spółki poinformował: Zakładową Organizację Związkową NSZZ „Solidarność” oraz ZZ Pracowników PGWiR o proponowanych zmianach w ZUZP w związku z połączeniem Zakładu Odsalania Dębieńsko Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwa Gospodarki Wodnej i Rekultywacji. Zmiany będą dotyczyć taryfikatorów stanowisk pracy, odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych. Aby zminimalizować zagrożenie konfliktami, celem jest przystąpienie do ZUZP PGWiR dwóch organizacji związkowych działających w ZOD Sp. z o.o. W celu umożliwienia powyższego zgodę powinny wyrazić organizacje związkowe będące stroną układu - zgodę wyraził ZZ Pracowników PGWiR, natomiast sprzeciw wyraziło NSZZ Solidarność PGWiR. Oznacza to brak możliwości negocjowania protokołu dodatkowego przez pracodawcę z dwoma organizacjami związkowymi, które nie są stroną ZUZP, podczas gdy zmiany układu zbiorowego w największym stopniu będą dotyczyły objęcia układem stanowisk prac w Czerwonce-Leszczynach. Wynagrodzenia w Czerwonce-Leszczynach są znacznie niższe od wynagrodzeń w pozostałych częściach spółki, co będzie</p>

Istotne spory inicjowane przez stronę społeczną oraz relacje ze stroną społeczną

oznaczało potrzebę ich stopniowego ujednoczenia. Pracodawca będzie też dążył do zmian ZUZP w celu umożliwienia zatrudnienia nowych pracowników przy rynkowym poziomie wynagrodzeń. W dniu 18 maja 2016 roku odbyło się zebranie załogi zwołane przez cztery organizacje związkowe w celu wyboru zakładowego społecznego inspektora pracy (ZSIP) oraz dwóch oddziałowych społecznych inspektorów pracy (OSIP). W dniu 27 maja 2016 roku cztery organizacje związkowe przesłały Zarządowi pismo informujące, że wystąpiły różne interpretacje regulaminu wyborów oraz że wstrzymują się z ogłoszeniem wyników wyborów do czasu zasięgnięcia opinii prawnej. Zgodnie z opinią prawną posiadaną przez Zarząd, ani Zarząd ani inne organizacje w tym organizacje związkowe nie mają możliwości podważania wyników wyborów i wyniki wyborów są dla pracodawcy wiążące. W dniu 30 września 2016 roku Zarząd dokonał zmian składu Komisji ds. BHP w zakresie funkcji Zastępcy Przewodniczącego tej Komisji, powołując na to stanowisko wybranego ZSIP. Pismem z dnia 7 lipca 2016 roku trzy organizacje związkowe poinformowały Zarząd, że podważają ważność wyborów ZSIP z uwagi na fakt, że kandydatka, która wygrała wybory pełni funkcje kierownika komórki organizacyjnej, co według organizacji związkowych jest niezgodne z ww. regulaminem. Do pisma organizacje związkowe dołączyły swoją uchwałę w przedmiotowej sprawie i opinię radcy prawnego Zarządu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność. Czwarty związek, do którego należy wybrany ZSIP nie akceptuje stanowiska tych organizacji. W konsekwencji Radca Prawny spółki w opinii z dnia 12 lipca 2016 roku podtrzymał wcześniejsze stanowisko o obowiązku uznania przez Zarząd wyników wyborów dokonanych przez pracowników. W świetle ww. opinii powołanie przez Zarząd zastępcy przewodniczącego Komisji ds. BHP w osobie wybranego ZSIP jest prawidłowe.

ZREM-BUD Na terenie spółki działa 6 organizacji związkowych. Strona związkowa zgodnie z przeprowadzonymi negocjacjami w dniu 17 lutego 2016 roku z uwagi na trudną sytuację ekonomiczną w Grupie, zawiesiła swoje roszczenia dotyczące wyrównania płac. W związku z połączeniem się spółek Rem-Bud oraz ZRM oraz w nawiązaniu do oczekiwań strony związkowej dotyczących dokończenia określenia polityki płacowej na 2016 rok Zarząd podpisał ze stroną społeczną Regulamin Pracy i Wynagradzania oraz Regulamin Regulaminem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Ponadto Zarząd kontynuuje prace nad nowym Układem Zbiorowym Pracy.

SPEDKOKS W spółce działa 9 organizacji związkowych. W dniu 24 lipca 2015 roku spółka wypowiedziała Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla pracowników z dnia 15 lipca 2005 roku. Okres wypowiedzenia wynosi 24 miesiące i upływie 31 lipca 2017 roku. W dniu 8 września 2016 roku został podpisany nowy Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla pracowników Spedkoks. W dniu 3 września spółka wystąpiła z wnioskiem o jego rejestrację. W listopadzie 2016 roku spółka otrzymała z Państwowej Inspekcji Pracy („PIP”) powiadomienie o postanowieniach układu niezgodnych z prawem. Zmieniono zapisy układu uznane za niezgodne z prawem i po podpisaniu układu przez strony spółka wystąpi z wnioskiem do PIP o jego rejestrację.

SiG W spółce działa Związek Zawodowy Jedność-SiG Pracowników JSW Szkolenie i Górnictwo. Pismem z dnia 5 września 2016 roku Związek wystąpił do Zarządu spółki z żądaniem podwyższenia wynagrodzenia za pracę w niedzielę do wysokości 4 stawek osobistego zaszerogowania plus dodatek stażowy oraz wypłaty świadczeń z ZFŚS pracownikom w związku z wydatkowaniem w 2015 roku świadczeń z ZFŚS bez uzgodnienia z zakładową organizacją związkową. Pismem z dnia 17 października 2016 roku ZZ „Jedność – SiG” Pracowników JSW Szkolenie i Górnictwo poinformował Zarząd spółki o powstaniu sporu zbiorowego i uzyskaniu prawa do przeprowadzenia strajku w związku z niespełnieniem żądań.

W pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej w 2016 roku nie miały miejsca spory zbiorowe, a w relacjach ze związkami zawodowymi nie wystąpiły żadne inne istotne fakty.

7.5. SPRAWY SPORNE

W 2016 roku w spółkach Grupy nie toczyły się postępowania przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczące zobowiązań oraz wierzytelności, których pojedyncza lub łączna wartość przekraczałyby 10% kapitałów własnych Jednostki dominującej. Spółki Grupy uczestniczyły w postępowaniach sądowych i administracyjnych związanych z prowadzoną przez nie działalnością. W ocenie Zarządu, zgodnie z najlepszą wiedzą, spółkom Grupy nie zagrażają postępowania, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na jej sytuację finansową i rentowność, inne niż postępowania wspomniane w poniższym opisie.

Postępowania w zakresie podatku od nieruchomości od wyrobisk górniczych

Jednostka dominująca jest stroną postępowań sędowoadministracyjnych oraz podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości. Przedmiotem sporu jest kwalifikacja wyrobisk górniczych oraz budowli i urządzeń w nich się znajdujących na cele ewentualnego opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Spór dotyczy lat 2003-2016 w zakresie wyrobisk górniczych.

Naczelny Sąd Administracyjny w grudniu 2012 roku wydał uchwałę, zgodnie z którą, po upływie terminu przedawnienia nie jest dopuszczalne prowadzenie postępowania podatkowego i orzekanie o wysokości zobowiązania podatkowego, które wygasło przez zapłatę. Powyższa uchwała nie dotyczy bezpośrednio JSW, jednakże ma zastosowanie do sporów prowadzonych przez JSW z Gminami. Dnia 29 września 2014 roku pełny skład Naczelnego Sądu Administracyjnego potwierdził prawidłowość podjętej uchwały.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach, Samorządowe Kolegia Odwoławcze oraz Gminy górnice powołując się na uchwałę pełnego składu NSA wydały decyzje, w których umorzyły część prowadzonych postępowań w związku z przedawnieniem. Ponieważ z obrotu prawnego zostały wyeliminowane decyzje określające zobowiązanie, zapłacone środki pieniężne w celu ich wykonania stanowią nadpłatę dla JSW do zwrotu. JSW z zapłaconego do końca 2014 roku spornego podatku od nieruchomości od wyrobisk górniczych w wysokości 213,5 mln zł odzyskała zwrot podatku w formie gotówki w kwocie 88,9 mln zł (2014 rok: 52,9 mln zł, 2015 rok: 29,9 mln zł, 2016 rok: 6,1 mln zł) oraz w formie potrąceń z bieżącym podatkiem, nowo wydanymi decyzjami i opłatą eksploatacyjną w kwocie 124,6 mln zł (2014 rok: 19,4 mln zł, 2015 rok: 79,2 mln zł, 2016 rok: 26,0 mln zł). Dodatkowo JSW w toku kolejnych postępowań składa zażalenia na postanowienia Gmin w zakresie należnego jej oprocentowania nadpłat, które zdaniem JSW przysługują od dnia zapłaty spornego podatku, co jest kwestionowane przez Gminy. Natomiast kwestią sporną w ramach toczących się postępowań pozostaje przedmiot opodatkowania tj. obudowa górnicza, którą Gminy i Samorządowe Kolegia Odwoławcze kwalifikują jako konstrukcję oporową do opodatkowania oraz podstawa opodatkowania tj. przyjmowanie przez Gminy do opodatkowania obiektów zlokalizowanych w wyrobiskach, w wartościach ustalonych na podstawie wycen rynkowych, pomimo przedłożonych przez JSW własnych ustaleń co do wartości początkowej wyrobisk górniczych do wartości poszczególnych obiektów w nich zlokalizowanych.

Kwota sporna, w ramach toczących się postępowań przed organami administracji publicznej, wynosi łącznie 118,8 mln zł. JSW z uwagi na korzystne orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, zapadłe wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego dokonała w II kwartale 2014 roku weryfikacji zakresu podstawy opodatkowania spornym podatkiem od nieruchomości niektórych obiektów infrastruktury podziemnej, deklarując do opodatkowania infrastrukturę dołową począwszy od grudnia 2014 roku. Po złożonych do końca I półrocza 2015 roku korektach deklaracji za lata ubiegłe w zakresie opodatkowania infrastruktury dołowej, JSW zweryfikowała kwotę oszacowanych roszczeń. Natomiast Gminy górnice poddając kontroli złożone przez JSW deklaracje wszczynają i prowadzą postępowania za kolejne lata podatkowe. Samorządowe Kolegia Odwoławcze co do zasady utrzymują w mocy decyzje wymiarowe Gmin, a JSW kwestionuje działania organów podatkowych składając skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz wnosząc kasacje do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Pierwsza rozprawa w Naczelnym Sądzie Administracyjnym ze skargi kasacyjnej JSW na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach odbyło się w listopadzie 2016 roku. Naczelny Sąd Administracyjny uchylił skarżony wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia.

Łączna kwota oszacowanych roszczeń Gmin górniczych w zakresie spornego podatku od nieruchomości od wyrobisk górniczych na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 68,7 mln zł i ma swoje odzwierciedlenie w wydanych decyzjach podatkowych (zobowiązania) w kwocie 25,7 mln zł i utworzonych na ten cel rezerwach w kwocie 43,0 mln zł.

Postępowania w zakresie węgla deputatowego dla emerytów i rencistów

Jednostka dominująca w związku z bardzo trudną sytuacją ekonomiczną, działając w celu uniknięcia jej upadłości, a co za tym idzie pozbawienia załogi miejsc pracy, podjęła decyzję, że począwszy od 2015 roku nie będzie wypłacany emerytom i rencistom deputat węglowy.

Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania do JSW wpłynęło prawie 900 powództw o zapłatę ekwiwalentu za bezpłatny węgiel w naturze za 2015 rok. Roszczeń swych emeryci i renciści dochodzą opierając się o zapisy skutecznie wypowiedzianych przez JSW Zakładowych Układów Zbiorowych Pracy oraz o zapisy Porozumienia zawartego 5 maja 2011 roku przez Zarząd JSW ze stroną społeczną. Jednostka dominująca wnosi o oddalenie roszczeń wskazując na brak podstaw prawnych roszczeń tj. nieobowiązujące już od 31 grudnia 2009 roku skutecznie wypowiedziane ZUZP oraz fakt, że Porozumienie, o którym mowa nie dotyczy emerytów i rencistów, a wyłącznie pracowników JSW. Średnia wartość dochodzonych przez poszczególnych powodów kwot to ok. 2 000,00 zł za dany rok, czyli łącznie na chwilę obecną wartość wniesionych pozwów sądowych wynosi ok. 1 800 tys. zł. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania zakończyło się około 600 spraw, poprzez wydanie wyroku oddalającego, bądź poprzez umorzenie postępowania na skutek cofnięcia pozwu. Nie wszystkie wyroki są prawomocne, część emerytów wnosi apelacje do Sądu Okręgowego. Do chwili sporządzenia niniejszego sprawozdania Sądy Okręgowe wydały 13 wyroków, wszystkie oddalające apelacje powodów i utrzymujące w mocy wyroki Sądów Rejonowych. Sądy uzasadniają swoje wyroki tym, że po skutecznym wypowiedzeniu przez JSW układów zbiorowych, które przestały obowiązywać z końcem roku 2009, brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do wypłaty deputatu (realizacja deputatu węglowego dla emerytów i rencistów po okresie obowiązywania ZUZP następowała na podstawie jednostronnych, autonomicznych decyzji JSW - czynności prawnej dokonanej przez JSW, a nie aktu normatywnego).

Wartość rezerwy na potencjalne spory sądowe dotyczące deputatu węglowego dla emerytów i rencistów na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi 1 902,7 mln zł. JSW przewiduje, że dokona rozwiązania rezerwy po ukształtowaniu się pozytywnej linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie.

Poza opisanymi powyżej sporami, Grupa jest również stroną szeregu postępowań sądowych dotyczących jej działalności. Do typowych sporów, w których bierze udział, należą: spory związane z żądaniem naprawienia szkód górniczych, spory dotyczące zadośćuczynienia za wypadki przy pracy, spory dotyczące podwyższenia renty wyrównawczej w związku z wypadkami przy pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Powyższe spory mają charakter typowy i powtarzalny. Żadne z nich z osobna nie miało dotychczas istotnego znaczenia dla sytuacji finansowej i wyników finansowych Grupy.

Grupa nie uczestniczy w postępowaniach arbitrażowych, ani nie toczą się postępowania karne, które mogłyby mieć istotny niekorzystny wpływ na działalność operacyjną, sytuację finansową i rentowność Grupy.

7.6. WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

Działalność badawczo-rozwojowa Grupy w 2016 roku koncentrowała się na realizacji projektów zmierzających w kierunku zwiększenia efektywności działalności. Prace prowadzone były zarówno we własnym zakresie jak i we współpracy z jednostkami zewnętrznymi.

WAŻNIEJSZE PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ JEDNOSTKĘ DOMINUJĄCĄ

Do ważniejszych projektów realizowanych w dziedzinie badań i rozwoju w 2016 roku przez JSW należy zaliczyć:

- Projekt kontynuowany przez konsorcjum, do którego JSW przystąpiła w 2013 roku, w ramach Funduszu Badawczego dla Węgla i Stali, pod tytułem „Zaawansowane systemy obudowy górniczej dla poprawy kontroli górotworu w warunkach dużych naprężeń”, w skład którego wchodzi projekt „Obudowa wyrobisk przyścianowych na głębokości poniżej 1000m”. Koordynatorem projektu „Zaawansowane systemy obudowy...” jest Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, zaś partnerami zagranicznymi są DMT z Niemiec, Gecontrol z Hiszpanii, PArmines z Francji, OKD z Czech, University of Nottingham oraz UK COAL z wielkiej Brytanii. Do 30 czerwca 2016 roku w ramach powyższego projektu w kopalniach JSW prowadzone były prace mające na celu uzyskanie danych dotyczących parametrów zmian zachodzących w górotworze podczas robót korytarzowych i eksploatacyjnych, mających wpływ na pracę i zachowanie obudowy chodnikowej wyrobisk oraz zastosowanie schematów obudowy w wyrobiskach przyścianowych. W ramach realizacji powyższego projektu JSW ubiega się o zwrot z Funduszu Badawczego dla Węgla i Stali 60% poniesionych kosztów. Raport końcowy z realizacji zostanie przekazany do dnia 31 marca 2017 roku do RFCS przez Koordynatora Projektu tj. Główny Instytut Górnictwa.
- Kontynuowana realizacja opracowania naukowego pod tytułem „Określenie schematów obudów wyrobisk korytarzowych na głębokościach większych niż 1000m dla warunków górniczych i geomechanicznych w rejonach projektowanych robót górniczych w kopalniach JSW – wyrobiska udostępniające” na podstawie umowy zawartej pomiędzy JSW a Fundacją Nauka i Tradycje Górnicze. Koszty realizacji opracowania w 2016 roku wyniósł 187,0 tys. zł. Termin realizacji opracowania – 30 czerwca 2017 roku.
- Projekt, do którego JSW przystąpiła w ramach konsorcjum wraz z instytucjami badawczymi i firmami górniczymi z Polski, Niemiec, Francji, Hiszpanii i Słowenii, którego liderem jest Główny Instytut Górnictwa („GIG”) z Katowic. Konsorcjum uzyskało grant z Funduszu Badawczego Węgla i Stali Komisji Europejskiej, na realizację projektu badawczego GASDRAIN, którego celem jest zbadanie możliwości zwiększenia przepuszczalności węgla i skał w celu zwiększenia efektywności odmetanowania. Czas realizacji projektu wynosi 42 miesiące, budżet projektu wynosi 4,3 mln euro, a kwota dofinansowania 2,6 mln euro. Przewidywane koszty prac do wykonania przez JSW wyniosą ok. 226 tys. euro, w tym 165 tys. euro stanowić będzie kwota dofinansowania tych prac z Funduszu Badawczego Węgla i Stali Komisji Europejskiej. W roku 2016 poniesiono koszty rzędu 305,6 tys. zł. Eksperymenty badawcze w ramach projektu GASDRAIN prowadzone są w KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie Ruch Zofiówka.
- Projekt, do którego JSW przystąpiła w 2015 roku, w ramach konsorcjum, którego liderem jest Imperial College of Science of London, a członkami m. in. Główny Instytut Górnictwa z Katowic oraz instytucje badawcze i firmy górnicze z Polski, Niemiec, Francji, Hiszpanii. Konsorcjum uzyskało dofinansowanie z Funduszu Badawczego Węgla i Stali Komisji Europejskiej do projektu badawczego MapROC, którego celem jest określenie środków prewencyjnych zmniejszających ryzyko wystąpienia wyrzutów gazów i skał. Czas realizacji projektu wynosi 48 miesięcy, budżet projektu 4,1 mln euro, a kwota dofinansowania

projektu wynosi 2,4 mln euro. Budżet JSW związany z tym projektem wynosi 377,4 tys. euro, w tym 226,4 tys. euro stanowiąc będzie kwota dofinansowania z Funduszu Badawczego Węgla i Stali Komisji Europejskiej. W 2016 roku koszty poniesione w ramach projektu MapROC wyniosły 13,6 tys. zł. Badania w ramach projektu prowadzone są w KWK Pniówek.

WAŻNIEJSZE PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ SPÓŁKI ZALEŻNE

- Projekty realizowane przez spółkę JZR:
  - Projektowanie i modernizacja konstrukcji obudów zmechanizowanych.
  - Projektowanie i wytwarzanie nowych urządzeń górniczych.
  - Projekt konstrukcyjny zadaszenia malarni na wydziale W-1.
  - Projekt modernizacji urządzenia do zakręcania dławic siłowników hydraulicznych.
  - Działania w obszarze prac spawalniczych.
- Spółka PGWiR przeprowadziła rozbudowę wizualizacji gospodarki wodno-ściekowej na ujęciu wody przemysłowej w Łące poprzez możliwość zdalnego sterowania zespołem pompowym nr 3 przez dyspozytora systemów wodnych w Jastrzębiu-Zdroju.
- Spółka Advicom w roku 2016 kontynuowała projekt pn. „Transformacja IT w Grupie Kapitałowej JSW”, który miał na celu zdefiniowanie i wdrożenie nowego modelu funkcjonalnego spółki oraz nowego modelu decyzyjnego dotyczącego IT w Grupie.
- Spółka JSK kontynuowała wraz z Politechniką Śląską projekt, którego przedmiotem jest umożliwienie prowadzenia badań naukowych na terenie kolejowym zarządzanym przez JSK objętym szkodami górniczymi.

7.7. NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Tabela 50. Nagrody i wyróżnienia w 2016 roku

Nagrody i wyróżnienia przyznane w 2016 roku	
NAJBEZPIECZNIEJSZY ODDZIAŁ	<p>W siódmej edycji ogólnopolskiego konkursu „Bezpieczny Oddział Wydobywczy”, który jest organizowany przez Fundację Bezpieczne Górnictwo im. prof. W. Cybulskiego, działającą przy Wyższym Urzędzie Górniczym, Oddział G4b z Ruchu Borynia, który liczy 138 pracowników, został uznany za jeden z najbezpieczniej pracujących oddziałów w polskim górnictwie.</p> <p>Jury konkursu wyłaniając 12 najbezpieczniej pracujących oddziałów brało pod uwagę liczbę wypadków, warunki, w jakich pracują oraz wyniki przeprowadzanych kontroli. Oddziały, którym przyznano wyróżnienie, kończą kolejny rok bez śmiertelnych lub ciężkich wypadków przy pracy, a liczba lekkich urazów jest malejąca. Ponadto przeprowadzone w tych zakładach kontrole nie wykazały większych nieprawidłowości.</p>
TOMASZ GAWLIK - PREZES JSW WŚRÓD NAJLEPIJ OCENIANYCH MENADŻERÓW W KRAJU	<p>Gazeta „Parkiet” oraz analitycy ocenili pracę prezesów poszczególnych spółek energetycznych i paliwowych notowanych na GPW. Bardzo dobrze oceniona została praca prezesa JSW Tomasza Gawlika. Rozmówcy „Parkietu” wysoko ocenili przeprowadzaną przez niego restrukturyzację firmy przy maksymalnym wykorzystaniu możliwości, jakie dają porozumienia ze związkami. Także w sondzie przeprowadzonej na stronie internetowej gazety Parkiet Prezes JSW został zaliczony do trzech najlepiej zarządzających prezesów spółek z udziałem Skarbu Państwa.</p>

8. ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI

Niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku zostało zatwierdzone do publikacji oraz podpisane przez Zarząd JSW dnia 16 marca 2017 roku.

Jastrzębie-Zdrój, 16 marca 2017 roku

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU JSW

Daniel Ozon

p.o. Prezesa Zarządu

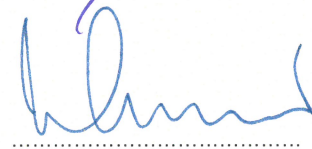
Jolanta Gruszka

Zastępca Prezesa Zarządu

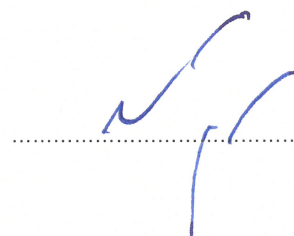
Robert Ostrowski

Zastępca Prezesa Zarządu

Artur Wojtków

Zastępca Prezesa Zarządu

[STRONA CELOWO POZOSTAWIONA PUSTA]

SPIS TABEL

Tabela 1. Koncesje na wydobywanie węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej oraz koncesje badawcze	7
Tabela 2. Wykaz spółek objętych konsolidacją*	10
Tabela 3. Zmiany w powiązaniach kapitałowych	11
Tabela 4. Wybrane istotne zdarzenia, które miały miejsce w 2016 roku	14
Tabela 5. Główne parametry jakości węgla produkowanego w Grupie w 2016 roku (wartości średnie).....	23
Tabela 6. Zrealizowana produkcja i sprzedaż węgla.....	24
Tabela 7. Zrealizowana produkcja i sprzedaż koksu wraz z przychodami ze sprzedaży koksu i węglopochodnych	25
Tabela 8. Uzyskane średnie ceny sprzedaży węgla wyprodukowanego w Grupie oraz średnie ceny sprzedaży koksu	26
Tabela 9. Wyniki operacyjne segmentu węglowego*	30
Tabela 10. Wyniki operacyjne segmentu koksowego	31
Tabela 11. Wyniki operacyjne pozostałych segmentów	31
Tabela 12. Informacja na temat istotnych umów.....	32
Tabela 13. Struktura nakładów na inwestycje rzeczowe	41
Tabela 14. Struktura nakładów na inwestycje rzeczowe	41
Tabela 15. Nakłady na inwestycje kluczowe.....	43
Tabela 16. Czynniki ryzyka i zagrożeń	48
Tabela 17. Zestawienie podsumowujące podstawowe dane dotyczące Grupy w latach 2012-2016.....	54
Tabela 18. Sytuacja majątkowa.....	55
Tabela 19. Zdarzenia mające wpływ na wartość aktywów na dzień kończący okres sprawozdawczy	56
Tabela 20. Źródła pokrycia majątku.....	57
Tabela 21. Przepływy pieniężne netto w latach 2012-2016	60
Tabela 22. Sprawozdanie z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów	62
Tabela 23. Koszty według rodzaju	64
Tabela 24. Wpływ zdarzeń jednorazowych na poziom wskaźnika EBITDA w latach 2015-2016	67
Tabela 25. Podstawowe dane operacyjne sprzedanych spółek	68
Tabela 26. Wartość aktywów i zobowiązań sprzedanych spółek	68
Tabela 27. Informacja pro-forma dot. przekazania Ruchu Jas-Mos do SRK	69
Tabela 28. Przychody / (koszty) związane z przekazaniem zakładów do SRK	69
Tabela 29. Gotówkowy koszt wydobycia węgla	73
Tabela 30. Gotówkowy koszt produkcji koksu	74
Tabela 31. Podsumowanie notowań akcji JSW	80
Tabela 32. Historia wypłat dywidendy.....	83
Tabela 33. Akcjonariusze posiadający na 31 grudnia 2016 roku i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania co najmniej 5% kapitału zakładowego*.....	87
Tabela 34. Skład osobowy Zarządu w 2016 roku	94
Tabela 35. Skład osobowy Zarządu JSW na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania.....	96
Tabela 36. Skład osobowy Rady Nadzorczej JSW w 2016 roku	98
Tabela 37. Skład Rady Nadzorczej IX kadencji na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania	99
Tabela 38. Wynagrodzenie Zarządu należne za 2016 rok (w zł).....	107
Tabela 39. Wynagrodzenie p.o. Zastępcy Prezesa Zarządu w 2016 roku (w zł)	107
Tabela 40. Wynagrodzenie Zarządu należne za 2015 rok (w zł).....	107
Tabela 41. Wynagrodzenie p.o. Prezesa Zarządu w 2015 roku (w zł)	108
Tabela 42. Wynagrodzenie Rady Nadzorczej za 2016 rok (w zł)	110
Tabela 43. Wynagrodzenie Rady Nadzorczej za 2015 rok (w zł)	111
Tabela 44. Struktura akcjonariatu*	113
Tabela 45. Stan posiadania akcji JSW o wartości nominalnej 5,00 zł każda, przez osoby zarządzające i nadzorujące.....	114
Tabela 46. Stan akcji pracowniczych.....	115
Tabela 47. Stan zatrudnienia oraz przeciętne zatrudnienie w Grupie	120
Tabela 48. Wypadkowość w Grupie	121
Tabela 49. Istotne spory zbiorowe w pozostałych spółkach Grupy	128

Tabela 50. Nagrody i wyróżnienia w 2016 roku	132
--	-----

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. Obszary wydobywcze Grupy	4
Schemat 2. Zasoby kopalń JSW (na podstawie operatów ewidencyjnych zasobów, według stanu na 31 grudnia 2016 roku).....	5
Schemat 3. Struktura organizacyjna JSW	7
Schemat 4. Podział odpowiedzialności Członków Zarządu JSW według stanu na 31 grudnia 2016 roku.....	8
Schemat 5. Spółki zależne, w których Grupa posiada bezpośredni lub pośredni udział według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku...	9
Schemat 6. Lokalizacja najważniejszych odbiorców	28
Schemat 7. Kamienie milowe planu działań optymalizacyjnych	36
Schemat 8. Obszary zarządzania ryzykiem	46
Schemat 9. Proces zarządzania ryzykiem korporacyjnym	47
Schemat 10. Korzyści wypływające z posiadania systemu ERM	47
Schemat 11. Obszary CSR	117
Schemat 12. Realizowane w 2016 roku przez spółki Grupy Kapitałowej zadania służące ochronie środowiska.....	118

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Udział krajów Europy w łącznej produkcji węgla kamiennego	18
Wykres 2. Produkcja węgla kamiennego w Polsce w latach 2012-2016 (mln ton).....	19
Wykres 3. Udział produkcji Grupy w krajowej produkcji węgla	19
Wykres 4. Udział Grupy w krajowej produkcji koksu	20
Wykres 5. Benchmarkowe i spotowe notowania cen węgla koksowych (\$/t FOB Australia, \$/t FOB USA).....	21
Wykres 6. Struktura produkcji węgla w 2016 roku	22
Wykres 7. Produkcja węgla w latach 2012-2016 (mln ton).....	23
Wykres 8. Sprzedaż węgla na rzecz odbiorców zewnętrznych w latach 2012-2016 (mln ton).....	24
Wykres 9. Struktura produkcji koksu w Grupie	25
Wykres 10. Ceny węgla koksowego i koksu	26
Wykres 11. Przychody ze sprzedaży węgla oraz koksu i węglopochodnych w podziale na obszary geograficzne, według odbiorców finalnych.....	28
Wykres 12. Struktura przychodów Grupy według krajów przeznaczenia w ujęciu wartościowym na 31 grudnia 2016 roku	29
Wykres 13. Wpływ segmentów operacyjnych na EBITDA (mln zł).....	30
Wykres 14. Struktura nakładów poniesionych przez JSW	42
Wykres 15. Struktura udziału aktywów trwałych i obrotowych w sumie bilansowej	55
Wykres 16. Struktura udziału kapitału własnego i zobowiązań w sumie bilansowej	57
Wykres 17. Przepływy środków pieniężnych (mln zł).....	59
Wykres 18. Struktura przychodów ze sprzedaży w 2016 roku	63
Wykres 19. Czynniki wpływające na zmianę EBITDA w 2016 roku (mln zł)	70
Wykres 20. Wskaźniki zadłużenia oraz finansowania Grupy.....	71
Wykres 21. Wskaźniki płynności.....	71
Wykres 22. Wskaźniki rentowności	72
Wykres 23. Wskaźniki rentowności	73
Wykres 24. Notowania akcji JSW oraz indeksów WIG30 i WIG-Surowce	80
Wykres 25. Cena i wolumen akcji JSW w 2016 roku	81
Wykres 26. Struktura rekomendacji dla akcji JSW	81
Wykres 27. Struktura właścicielska JSW	113
Wykres 28. Struktura zatrudnienia w Grupie w podziale na rodzaj wykształcenia	120
Wykres 29. Struktura zatrudnienia w Grupie według wieku	121
Wykres 30. Średnia płaca miesięczna w JSW – bez wypłaty nagrody z zysku (zł).....	122